

PLAN URZĄDZENIA LASU
PROGRAM OCHRONY PRZYRODY
DLA
NADLEŚNICTWA STRYŻÓW

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE**

wg stanu na dzień 1 stycznia 2014 r.

WYKONAWCA:

UCZESTNICZĄCY:

Przemysł 2013 r.

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemysł, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>**

Stawiamy na jakość

Zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskiem w BULiGL spełnia standardy norm EN ISO 9001:2008 oraz EN ISO 14001:2004

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
1.1. Cel, zakres, podstawy prawne i metodyka programu	7
2. Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa	9
2.1. Położenie administracyjne	9
2.2. Usytuowanie Nadleśnictwa na tle podziałów przyrodniczo-leśnych i geograficznych	10
2.3. Struktura użytkowania ziemi.....	12
2.4. Ogólna charakterystyka kompleksów leśnych	13
2.5. Miejsce i rola Nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju.....	14
2.6. Usytuowanie Nadleśnictwa w Programie Natura 2000	15
2.7. Usytuowanie Nadleśnictwa w krajowej sieci ekologicznej ECONET-Polska i innych projektach korytarzy ekologicznych wykonanych dla Polski	15
3. Kompleksowy opis stanu przyrody na obszarze zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa	17
3.1. Formy ochrony przyrody.....	17
3.1.1. Rezerwaty przyrody	17
3.1.1.1. Istniejące rezerwaty przyrody	17
3.1.2. Parki krajobrazowe.....	23
3.1.3. Obszary chronionego krajobrazu	25
3.1.4. Obszary Natura 2000.....	27
3.1.5. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	32
3.1.6. Pomniki przyrody	34
3.1.6.1. Istniejące pomniki przyrody.....	34
3.1.6.2. Drzewa o charakterze pomnikowym.....	52
3.1.7. Użytki ekologiczne.....	60
3.1.8. Ochrona gatunkowa grzybów, roślin i zwierząt.....	60
3.1.8.1. Grzyby i porosty chronione oraz rzadkie	60
3.1.8.2. Rośliny chronione i rzadkie	61
3.2. Walory przyrodniczo-leśne	80
3.2.1. Klimat.....	80
3.2.2. Budowa geologiczna	83
3.2.3. Rzeźba terenu	83
3.2.4. Warunki hydrologiczne.....	85
3.2.4.1. Wody powierzchniowe.....	85
3.2.4.2. Wody gruntowe i podziemne	85
3.2.4.3. Ekosystemy wodno-błotne	86
3.2.4.4. Charakterystyka stosunków wodnych.....	86
3.2.5. Gleby	87
3.2.6. Siedliskowe typy lasu.....	87
3.2.7. Lasy ochronne	89
3.2.8. Roślinność	91
3.2.8.1. Ogólna charakterystyka flory.....	91

3.2.8.2. Charakterystyka zbiorowisk roślinnych	93
3.2.8.2.1. Charakterystyka leśnych zbiorowisk roślinnych.....	93
3.2.8.2.2. Charakterystyka wybranych zbiorowisk nieleśnych	107
3.2.9. Ogólna charakterystyka fauny.....	108
3.2.10. Charakterystyka drzewostanów.....	110
3.2.10.1. Ekologiczna ocena stanu lasu.....	110
3.2.10.1.1 Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa	110
3.2.10.1.2. Pochodzenie drzewostanów	115
3.2.10.1.3. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.....	116
3.2.10.1.4. Formy degeneracji lasu	116
3.2.10.1.4.1. Borowacenie.....	116
3.2.10.1.4.2. Neofityzacja, gatunki obce	117
3.2.10.1.4.3. Monotypizacja	117
3.2.10.2. Starodrzewy.....	118
3.2.11. Zadrzewienia i zakrzewienia	120
3.3. Walory kulturowe.....	121
3.3.1. Zabytki kultury i dziedzictwa kulturowego	121
3.3.2. Parki i ogrody podworskie	124
3.4. Zagrożenia środowiska leśnego	126
3.4.1. Zagrożenia wywołane ujemnym oddziaływaniem przemysłu	126
3.4.2. Czynniki naturalne ograniczające naturalny rozwój lasów	134
3.4.2.1. Zagrożenia abiotyczne.....	134
3.4.2.2. Zagrożenia biotyczne	135
3.4.3. Pożary.....	135
3.4.4. Zagrożenia antropogeniczne	136
3.4.5. Zagrożenia ekosystemów nieleśnych	136
3.5. Zestawienie obiektów waloryzacji przyrodniczej lasów i gruntów nieleśnych Nadleśnictwa.....	136

4. Opis podstawowych zadań z zakresu ochrony przyrody i metod ich realizacji w lasach Nadleśnictwa oraz określenie potrzeb z zakresu ochrony przyrody w lasach innych form własności położonych w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa	138
4.1. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacji użytkowania zasobów oraz wykonywania prac leśnych	138
4.2. Plan działań w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i wartości kulturowych.....	139
4.2.1. Kształtowanie stosunków wodnych	139
4.2.2. Utrzymanie stref ekotonowych	140
4.2.3. Formy ochrony przyrody.....	141
4.2.4. Zachowanie różnorodności biologicznej.....	150
4.2.4.1. Zachowanie różnorodności genetycznej	151
4.2.4.2. Zachowanie różnorodności gatunkowej.....	152
4.2.4.3. Zachowanie różnorodności ekosystemowej.....	152
4.2.4.4. Zachowanie różnorodności krajobrazowej.....	153
4.2.5. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na obszarach leśnych i nieleśnych	153
4.2.5.1. Zachowanie siedlisk gatunków ptaków na obszarach leśnych i nieleśnych	153

4.2.5.2. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk flory i fauny.....	154
4.2.5.2.1. Ochrona leśnych siedlisk przyrodniczych.....	154
4.2.5.2.2. Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych.....	155
5. Edukacja i udostępnianie terenu	156
5.1. Ścieżki dydaktyczne.....	156
5.2. Szlaki turystyczne	159
5.3. Trasy rowerowe.....	163
5.4. Zasady użytkowania szlaków turystycznych	171
6. Zadania z zakresu ochrony przyrody i metody ich realizacji w lasach Nadleśnictwa oraz określenie potrzeb z tego zakresu w lasach innych form własności położonych w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa.....	172
6.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.....	172
6.2. Zestawienie zadań z zakresu ochrony środowiska.....	176
6.3. Zestawienie planowanych działań z zakresu ochrony wartości kulturowych i turystycznych oraz edukacji ekologicznej	178
7. Załączniki.....	179
8. Mapa programu ochrony przyrody.....	261
9. Przebieg prac	262
9.1. Zgodność przeprowadzonych prac z ustaleniami Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.....	262
9.2. Zakres opracowania	262
9.3. Przebieg prac	263
10. Wykaz literatury i materiałów źródłowych	264
11. Kronika	269

1. WSTĘP

1.1. CEL, ZAKRES, PODSTAWY PRAWNE I METODYKA PROGRAMU

Program ochrony przyrody w nadleśnictwie jest wykonywany w celu:

- poprawy warunków ochrony i w miarę możliwości wzbogacania zasobów przyrodniczych ekosystemów leśnych, a w szczególności zachowania różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach organizacji – genowym, gatunkowym, populacyjnym, ekosystemowym i krajobrazowym;
- zinventaryzowania i zobrazowania warunków przyrodniczych oraz zagrożeń przyrody nadleśnictwa (głównie ekosystemów leśnych) na tle regionu i kraju;
- ustalenia hierarchii grup funkcji poszczególnych kompleksów leśnych (całych lub części);
- wskazania kolejnych obiektów przyrodniczych do objęcia szczególnymi formami ochrony i wstępnego określenia przedmiotów oraz celów i metod ochrony;
- doskonalenia gospodarki leśnej i sprawowania ochrony przyrody;
- preferowania technologii prac leśnych przyjaznych środowisku przyrodniczemu;
- uświadomienia wszystkim grupom społeczeństwa obecnych i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- umożliwienie w przyszłości wykonywania szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasu i środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach;
- opracowania propozycji do planów zagospodarowania przestrzennego.

Niniejszy program stanowi aktualizację Programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Strzyżów wykonanego w 2003 r. jako część planu urzędzenia lasu Nadleśnictwa na lata 2004-2013. Został opracowany na podstawie Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie, zatwierdzonej do użytku służbowego w dniu 28 maja 1996 r., zapisów § 110-112 pierwszej części Instrukcji urzędzenia lasu z 2012 r. oraz wytycznych i ustaleń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Program ma służyć jako podstawowy instrument działań w zakresie:

- kształtowania, promowania i realizacji proekologicznej gospodarki leśnej,
- kształtowania świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa,
- racjonalnej współpracy Nadleśnictwa z organizacjami ochrony przyrody i stowarzyszeniami ekologicznymi, samorządami terytorialnymi i jednostkami administracji rządowej.

Zakres i sposób wykonania aktualizacji Programu ustalono na posiedzeniu Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzyżów odbytym w dniu 28 września 2011 r.

Niniejszy program ochrony przyrody stanowi integralną część planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Strzyżów na lata 2014-2023. Opracowany został dla gruntów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Strzyżów oraz dla pozostałych gruntów w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa w zakresie określonym Instrukcją urządzania lasu z 2012 r.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Nadleśnictwo Strzyżów położone jest w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, na obszarze pięciu powiatów: brzozowskiego, dębickiego, ropczycko-sędziszowskiego, rzeszowskiego, strzyżowskiego oraz miasta Rzeszów. W powiecie brzozowskim wchodzi w zasięg gminy Domaradz, w powiecie dębickim leży w obrębie gminy Dębica, w powiecie ropczycko-sędziszowskim wchodzi w zasięg gmin: Iwierzycy, Ropczyce (w tym miasta Ropczyce), Sędziszów Małopolski (w tym miasta Sędziszów Małopolski), Wielopole Skrzyńskie, w powiecie rzeszowskim leży w gminach: Błażowa (w tym miasta Błażowa), Boguchwała, Chmielnik, Hyżne, Krasne, Lubenia i Tyczyn (w tym miasta Tyczyn), a w powiecie strzyżowskim – gmin: Czudec, Frysztak, Niebylec, Strzyżów (w tym miasta Strzyżów) i Wiśniowa.

Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Zasięg terytorialny obejmuje 132163,03 ha, z czego 12842,63 ha to grunty pod zarządem Lasów Państwowych. W jego skład wchodzi tylko jeden obręb.

Nadleśnictwo sąsiaduje z następującymi jednostkami Lasów Państwowych:

- od północy z nadleśnictwami: Tuszymą i Głogów (RDLP w Krośnie);
- od wschodu z Nadleśnictwem Kańczuga (RDLP w Krośnie);
- od południowego wschodu z Nadleśnictwem Dynów (RDLP w Krośnie);
- od południa z nadleśnictwami: Kołaczyce i Brzozów (RDLP w Krośnie);
- od zachodu z Nadleśnictwem Dębica (RDLP w Krakowie).

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Strzyżów, z którego odległości do ważniejszych urzędów są następujące:

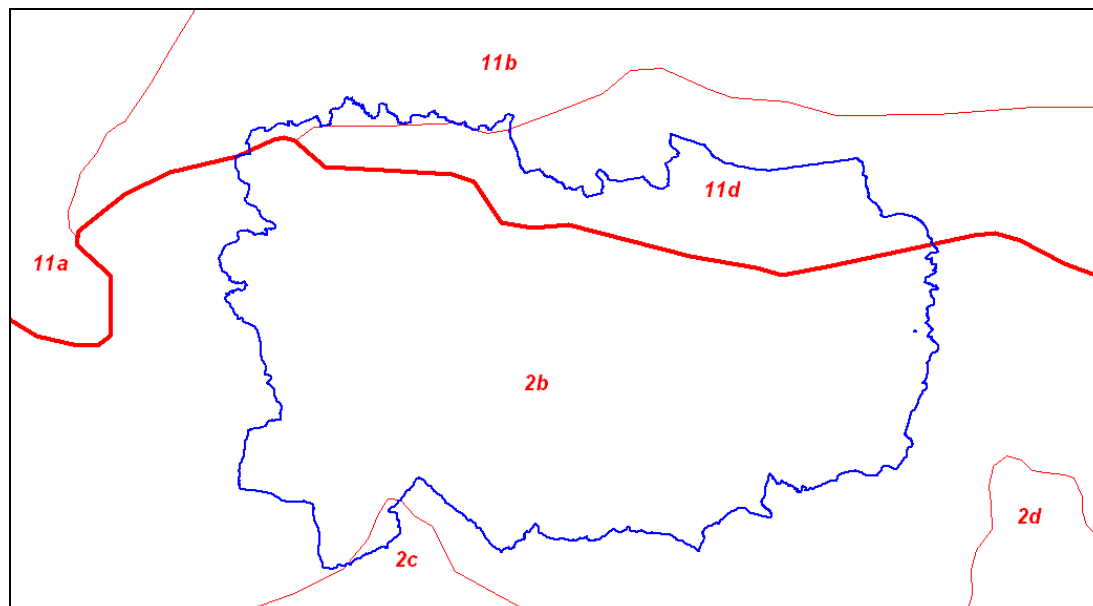
- do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie – 28 km,
- do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie – 33 km,
- do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie – 33 km,
- do Starostwa Powiatu Brzozowskiego w Brzozowie – 31 km,
- do Urzędu Gminy w Domaradzu – 17 km,
- do Starostwa Powiatu Dębickiego w Dębicy – 46 km,
- do Urzędu Miasta i Gminy w Dębicy – 46 km,
- do Starostwa Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w Ropczycach – 34 km,
- do Urzędu Gminy w Iwierzycach – 26 km,
- do Urzędu Miasta i Gminy w Ropczycach – 34 km,
- do Urzędu Miasta i Gminy w Sokołowie Małopolskim – 58 km,
- do Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim – 19 km,
- do Starostwa Powiatu Rzeszowskiego w Rzeszowie – 33 km,
- do Urzędu Miasta w Rzeszowie – 33 km,
- do Urzędu Miasta i Gminy w Błażowej – 37 km,
- do Urzędu Gminy w Boguchwale – 25 km,

– do Urzędu Gminy w Chmielniku	– 37 km,
– do Urzędu Gminy w Hyżnym	– 42 km,
– do Urzędu Gminy w Krasnem	– 41 km,
– do Urzędu Gminy w Lubeni	– 17 km,
– do Urzędu Miasta i Gminy w Tyczynie	– 28 km,
– do Starostwa Powiatu Strzyżowskiego w Strzyżowie	– 1,5 km,
– do Urzędu Miasta i Gminy w Strzyżowie	– 1,5 km,
– do Urzędu Gminy w Czudcu	– 13 km,
– do Urzędu Gminy w Frysztaku	– 18 km,
– do Urzędu Gminy w Niebylcu	– 10 km,
– do Urzędu Gminy w Wiśniowej	– 12 km,

2.2. USYTUOWANIE NADLEŚNICTWA NA TLE PODZIAŁÓW PRZYRODNICZO-LEŚNYCH I GEOGRAFICZNYCH

Obszar terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa obejmuje następujące jednostki regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Tramplera i in. 1990):

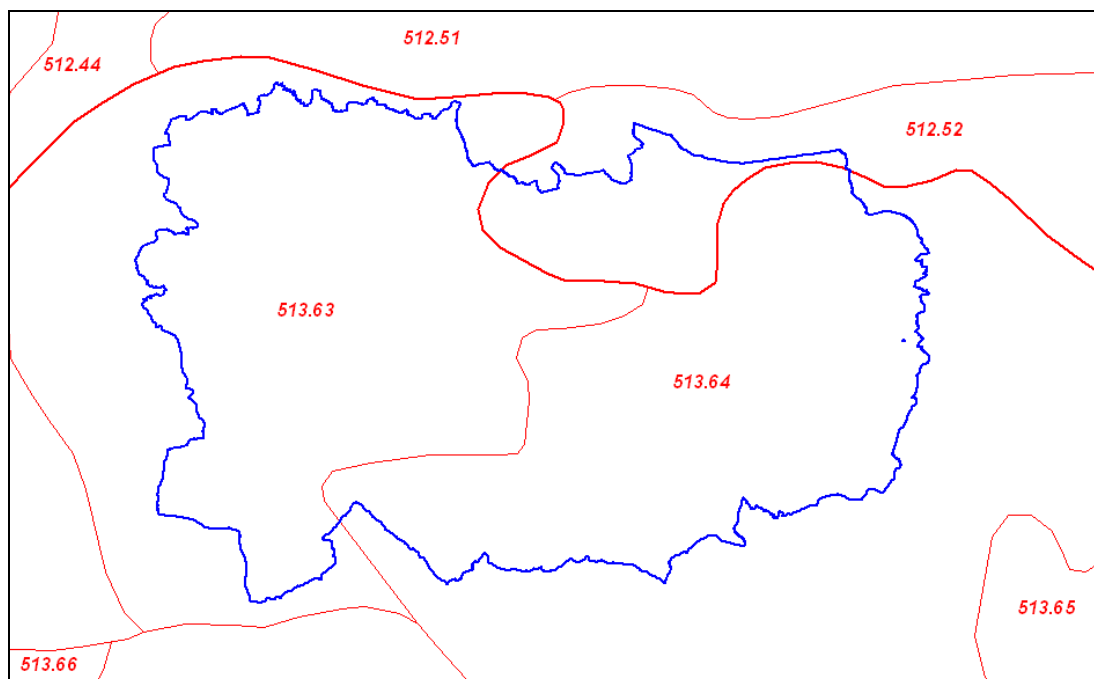
Kraina Małopolska	VI
Dzielnica Wysoczyzn Sandomierskich	VI.11
Mezoregion Płaskowyżu Kolbuszowskiego	VI.11.b
Mezoregion Pogórza Rzeszowskiego	VI.11.d
Kraina Karpacka	VIII
Dzielnica Pogórza Środkowobeskidzkiego	VIII.2
Mezoregion Pogórza Ciężkowicko-Dynowskiego	VIII.2.b
Mezoregion Dołów Jasielsko-Sanockich	VIII.2.c

Ryc. nr 1. Położenie Nadleśnictwa Strzyżów na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej.

Usytuowanie Nadleśnictwa w jednostkach podziału fizyczno-geograficznego (Kondracki 2000) jest następujące:

Megaregion:	Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska	5
Prowincja:	Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem	51
Podprowincja:	Północne Podkarpacie	512
Makroregion:	Kotlina Sandomierska	512.4-5
Mezoregion:	Pogórze Rzeszowskie	512.52
Podprowincja:	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie	513
Makroregion:	Pogórze Środkowobeskidzkie	513.6
Mezoregion:	Pogórze Strzyżowskie	513.63
Mezoregion:	Pogórze Dynowskie	513.64

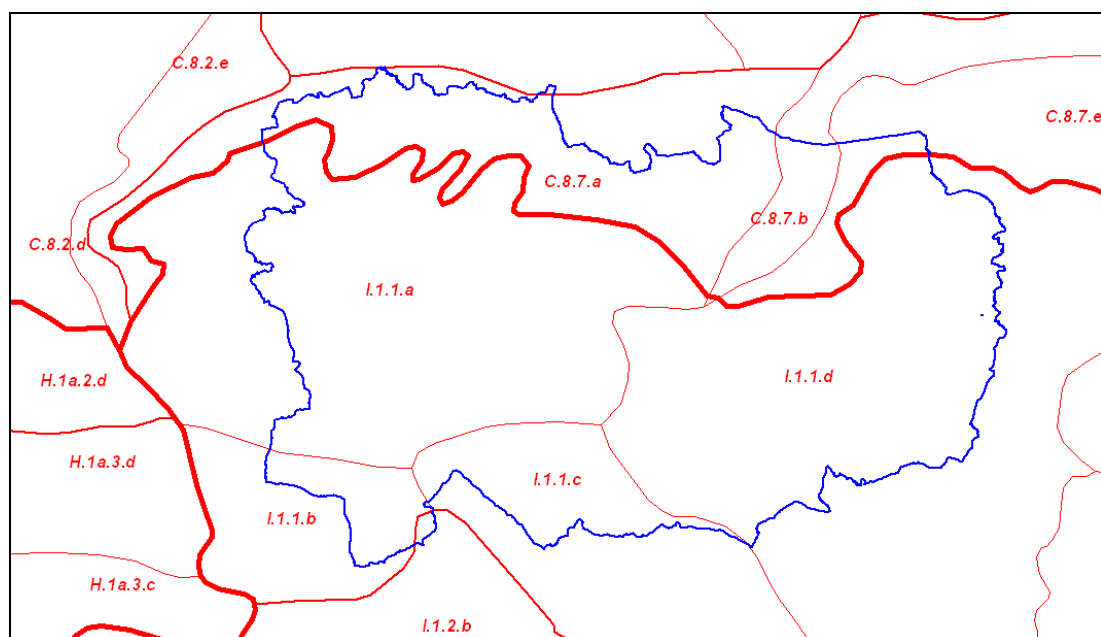

Ryc. nr 2. Położenie Nadleśnictwa Strzyżów na tle podziału fizyczno-geograficznego.

W regionalizacji geobotanicznej Nadleśnictwo zlokalizowane jest w obrębie następujących jednostek (Matuszkiewicz 2008):

Prowincja Środkowoeuropejska, Podprowincja Środkowoeurop. Właściwa	
Dział Wyżyn Południowopolskich	C
Kraina Kotliny Sandomierskiej	C.8.
Okręg Płaskowyżu Kolbuszowskiego	C.8.4.
Podokręg Ociecki	C.8.4.g
Okręg Przemysko-Rzeszowski	C.8.7.
Podokręg Sędziszowski	C.8.7.a
Podokręg Dolin Środkowego Sanu i Dolnego Wisłoka	C.8.7.b
Podokręg Przeworski	C.8.7.e
Dział Wschodniokarpacki	I
Kraina Karpat Wschodnich	I.1.
Okręg Pogórza Strzyżowsko-Dynowsko-Przemyskiego	I.1.1.
Podokręg Strzyżowski	I.1.1.a

Podokrąg Frysztański	I.1.1.b
Podokrąg Brzozowski	I.1.1.c
Podokrąg Błażowski	I.1.1.d

Ryc. nr 3. Położenie Nadleśnictwa Strzyżów na tle podziału geobotanicznego.

2.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA ZIEMI

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Strzyżów dominującą formą użytkowania są lasy. Pozostałą część terenu zajmują grunty nieleśne, wśród których największy udział mają użytki rolne. Strukturę użytkowania gruntów przedstawiono poniżej.

Tab. nr 2. Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Strzyżów wg kategorii użytkowania

Nr	Rodzaj użytku	Nadleśnictwo	
		[ha]	[%]
1.	Lasy	12773,56	99,46
1.1.	Grunty leśne zalesione	12538,81	97,64
1.2.	Grunty leśne niezalesione	53,04	0,41
1.3.	Grunty związane z gospodarką leśną	181,71	1,41
2.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,79	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem		12774,35	99,47
3.	Użytki rolne	52,67	0,41
4.	Grunty pod wodami	0,62	0,00
5.	Użytki ekologiczne	-	-
6.	Tereny różne	-	-
7.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	13,63	0,11
8.	Nie użytki	1,36	0,01

Nr	Rodzaj użytku	Nadleśnictwo	
		[ha]	[%]
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów		69,07	0,54
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia		-	-
OGÓLEM (1-8)		12842,63	100,00

Lasy zajmują 99,46% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa, a grunty zalesione – 97,64%. Grunty leśne niezalesione stanowią 0,41%. Są to: plantacje choinek, poletka łowieckie, wyłączenia przeznaczone do naturalnej sukcesji oraz małej retencji wodnej. Grunty związane z gospodarką leśną mają nieco większy udział w powierzchni – zajmują 1,41%.

Grunty nieleśne zajmują 0,54% pow. Nadleśnictwa. Największy udział w tej puli mają użytki rolne – 0,41% pow. Nadleśnictwa, natomiast rola pozostałych kategorii jest marginalna.

2.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KOMPLEKSÓW LEŚNYCH

Rozczłonkowanie gruntów Nadleśnictwa na kompleksy jest duże. Zobrazowano to w poniższej tabeli.

Tab. nr 3. Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Strzyżów wg wielkości i liczby kompleksów leśnych.

Wielkość kompleksu	Liczba kompleksów	Nadleśnictwo Strzyżów	
		[ha]	[%]
do 1,00	463	134,62	1,05
1,01 – 5,00	88	187,00	1,46
5,01 – 20,00	45	415,97	3,24
20,01 – 100,00	28	1171,42	9,12
100,01 – 200,00	4	517,01	4,03
200,01 – 500,00	11	3600,36	28,04
500,01 – 2000,00	7	6816,25	53,07
powyżej 2000,00	0	0,0000	0,00
Razem	646	12842,63	100,00

Liczba kompleksów, na które podzielone są lasy Nadleśnictwa, wynosi 646, przy czym 85,14% areалу zgrupowane jest w obrębie 22 kompleksów o powierzchni przekraczającej 100 ha (łącznie: 10933,62 ha). Wielkości przekraczającej 2000 ha nie posiada żaden kompleks, natomiast kompleksy o powierzchni mniejszej niż 100 ha zajmują łącznie 1909,01 ha, czyli 14,87% areálu Nadleśnictwa (624 szt.).

2.5. MIEJSCE I ROLA NADLEŚNICTWA W PRZESTRZENI PRZYRODNICZO-LEŚNEJ REGIONU I KRAJU

Usytuowanie Nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 4. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów na tle regionu i kraju.

Jednostka	Średni wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Udział %-owy siedlisk borowych	Udział %-owy gatunków iglastych	Udział %-owy lasów ochronnych	Lesistość w zasięgu terytorialnym
Nadleśnictwo Strzyżów	78	351	0,0	49,7	88,22	20,7
RDLP Krosno	70	274	15,0	58,1	89,3	35,0
Województwo podkarpackie		237	26,1	62,8	82,4	36,3
Dzielnica VI.11. Wycoczyn Sandomierskich		182	59,8	75,9		25,2
Kraina VI Małopolska		144	67,2	82,0		24,2
Dzielnica VIII.2. Pogórza Środkowobeskidzkiego		185	0,6	55,3		29,5
Kraina VIII Karpacka		200	3,3	63,7		41,4
Lasy Państwowe	60	222	59,7	77,2	49,2	
Polska	58		59,9	77,3	47,4	28,4

Obszar Nadleśnictwa cechuje niska lesistość (ok. 21%), niższa od lesistości Krainy (24%) i Dzielnicy (25%) oraz RDLP Krosno (35%) i województwa (36%). Zwraca uwagę wyższy niż w RDLP Krosno wiek drzewostanów oraz duży udział lasów ochronnych. Przeciętna zasobność (351 m³/ha), jest wyższa niż w RDLP Krosno (274 m³/ha), w województwie podkarpackim (237 m³/ha) i w Lasach Państwowych (222 m³/ha).

Lasy Nadleśnictwa wyróżniają się brakiem siedlisk borowych, przy ich 15% udziale w RDLP Krosno, 26,1% w województwie podkarpackim, 59,7% w Lasach Państwowych i 59,9% w kraju. Udział gatunków iglastych w składzie drzewostanów (49,7%), jest niższy niż w RDLP Krosno (58,1%), województwie podkarpackim (62,8%), obu krainach (67,2%; 63,7%), Lasach Państwowych (77,2%) i kraju (77,3%).

Rola Nadleśnictwa w realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasów regionu, a szczególnie funkcji ochronnych jest istotna (88,22% lasów ochronnych), przy 89,6% udziale tej grupy lasów w RDLP Krosno, 82,4% w województwie podkarpackim, 49,2% w Lasach Państwowych i 47,4% w kraju.

W odniesieniu do grup funkcji lasów, charakterystykę Nadleśnictwa przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasów Nadleśnictwa Strzyżów.

Obręb, nadleśnictwo	Grupa funkcji lasów	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobn. [m ³ /ha]	Bieżący przyrost tablicowy [m ³ /ha]	Udział gatunków liściastych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Rezerваты	„Wilcze”	87	389	10	42,7	57,3
	„Wielki Las”	95	521	9	66,9	33,1
	„Mójka”	89	360	7	39,0	61,0
	„Herby”	85	408	14	51,1	48,9
	„Góra Chełm”	81	319	8	45,3	54,7
Nadleśnictwo	lasы ochronne	78	353	9	50,1	49,9
	Ogółem Nadleśnictwo	78	350	9	50,3	49,7

2.6. USYTUOWANIE NADLEŚNICTWA W PROGRAMIE NATURA 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Strzyżów zlokalizowane są trzy obszary Natura 2000 uznane za mające znaczenie dla Wspólnoty – OZW (projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk – SOO). Obszary zostały utworzone w styczniu 2011 roku (decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny; notyfikowana jako dokument nr C{2010} 9669; *DzU L 33 z 8.2.2011, str. 146–411*). Grunty Nadleśnictwa wchodzą w zasięg dwóch z nich: Klonówki PLH180022 i Wisłoka Środkowego z Dopływami PLH180030. Trzeci obszar Natura 2000 – Dolna Wisłoka z Dopływami PLH180053 – znajduje się w całości poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo, w tym grunty w jego zarządzie, wchodzi również w zasięg projektowanego powiększenia obszaru Ostoja Czarnorzecka PLH180027.

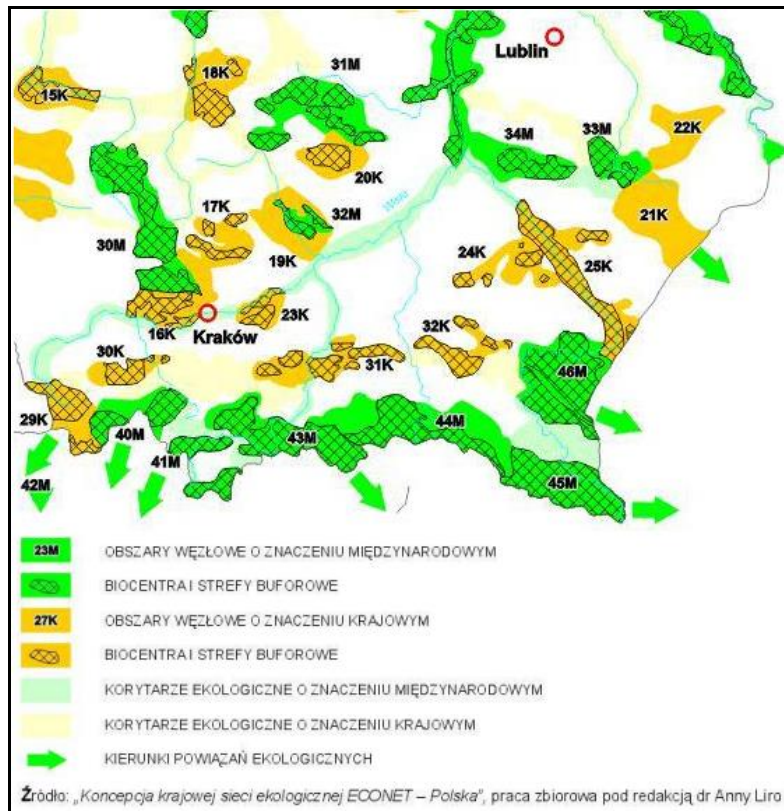
2.7. USYTUOWANIE NADLEŚNICTWA W KRAJOWEJ SIECI EKOLOGICZNEJ ECONET-POLSKA I INNYCH PROJEKTACH KORYTARZY EKOLOGICZNYCH WYKONANYCH DLA POLSKI

Krajową Sieć Ekologiczną ECONET-PL (Ecological Network–Poland) opracowano w 1995 i 1996 roku, jako część Europejskiej Sieci Ekologicznej – ECONET (European Ecological Network). Miała być spójnym przestrzennie i funkcjonalnie systemem reprezentatywnych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy i służyć ich zachowaniu. Jej elementami są: obszary węzłowe (z wyodrębniającymi się w nich biocentrami i strefami buforowymi), korytarze ekologiczne oraz obszary wymagające unaturalnienia. W kraju obejmuje 78 obszarów węzłowych, stanowiących 31% powierzchni oraz 110 korytarzy ekologicznych, obejmujących 15% powierzchni Polski. Ogółem łączna powierzchnia objęta siecią ECONET-PL to 46% terytorium kraju.

Nadleśnictwo Strzyżów leży w zasięgu Obszaru Węzłowego Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego rangi krajowej – 32K. Jednostka ta należy do strefy krajobrazowej Karpat, charakteryzującej się dużym stopniem lesistości i relatywnie niezbyt dużą fragmentacją kompleksów leśnych. Część obszaru uznano za

biocentrum, w którym ostoję znalazły cenne obiekty przyrodnicze o znaczeniu krajowym.

Powiązania funkcjonalne Obszaru Węzłowego z sąsiednimi jednostkami przedstawiono poniżej.

Ryc. nr 4. Obszary sieci ECONET-PL w południowo-wschodniej Polsce.

W 2005 roku, na zlecenie Ministerstwa Środowiska, opracowano „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2005). Miał zapewnić spójność sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych. W jego ramach wyznaczono główne korytarze ekologiczne, których rolą jest zapewnienie łączności w skali międzynarodowej, oraz łączące je korytarze uzupełniające o znaczeniu krajowym i lokalnym. Korytarze ogółem podzielono na 7 stref.

Nadleśnictwo Strzyżów położone jest w obrębie jednej strefy – **Korytarza Południowego (KPd)**, który prowadzi od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie i Strzyżowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki i dalej aż do Lasów Rudzkich. W obrębie strefy Nadleśnictwo zlokalizowane jest w obrębie trzech korytarzy: Roztocze-Pogórze Przemyskie (GKPd-2B), Bieszczady-Gorce-wschód (GKPd-3) oraz Roztocze-Bieszczady (GKPd-2C).

3. KOMPLEKSOWY OPIS STANU PRZYRODY NA OBSZARZE ZASIĘGU TERYTORIALNEGO NADLEŚNICTWA

3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY

3.1.1. Rezerwaty przyrody

3.1.1.1. Istniejące rezerwaty przyrody

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się siedem rezerwatów przyrody, w tym pięć na gruntach w pozostających w jego zarządzie. Są to: „Góra Chełm”, „Herby”, „Mójka”, „Wielki Las” i „Wilcze”. Scharakteryzowano je poniżej.

„**Góra Chełm**” – rezerwat częściowy powołany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. (MP Nr 41, poz. 399 z dnia 5 lipca 1996 r.), zmienionym zarządzeniem nr 1/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 19 lutego 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2010 r. Nr 14, poz. 354). Według zarządzenia jego powierzchnia wynosi 155,25 ha, natomiast na podstawie najnowszych pomiarów geodezyjnych – 154,51 ha. Położony jest w miejscowościach: Stępina w gminie Fryszak i Jaszczurowa w gminie Wiśniowa, w powiecie strzyżowskim województwa podkarpackiego. Obejmuje oddz.: 423d, f, g, h, i, j, k, 424a, b, c, d, f, g, 425a, b, c, d, 426a, b, c, d, 427a, 428a, b, c, d, f, g, 429a, b leśnictwa Cieszyna. W rezerwacie wyznaczono szlak ruchu pieszego o długości około 4,80 km, przebiegający po istniejących ścieżkach, w oddz.: 423 d, i, g, k, h: 424 a, b, 426 a leśnictwa Cieszyna (rozporządzenie Nr 37/08 Wojewody Podkarpackiego z dnia 20 sierpnia 2008 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2008 r. Nr 66, poz. 1663).

Rezerwat należy do rodzaju: leśnych (L), typu: biocenotycznych i fizjocenotycznych, podtypu: biocenoz naturalnych i półnaturalnych (PBf.bp) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU nr 60, poz. 533, z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zróżnicowanych ekosystemów leśnych porastających Górę Chełm, reprezentujących m.in. rzadką na Pogórzu Strzyżowskim żyzną buczynę karpacką, zbiorowiska grądów i łągów podgórskich.

Rezerwat obejmuje jedno z bardziej charakterystycznych miejsc Pogórza Strzyżowskiego, jakim jest pasmo Klonowej Góry. Pasma to zaliczane jest do najwyższych i najbardziej urozmaiconych w jego zasięgu. Górę Chełm wyróżnia ponadto obecność licznych źródeł wody pitnej o wysokiej jakości; niektóre z nich mają przypuszczalnie walory wód mineralnych.

W szacie roślinnej rezerwatu przeważają ekosystemy leśne. Dominuje żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum typicum*, której ze znacznie

mniejszym udziałem w powierzchni towarzyszy grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* oraz żyzna jedlina *Abies alba-Oxalis acetosella*. W rezerwacie występują też leśne zbiorowiska zastępcze (z modrzewiem) oraz fitocenozy nieleśne, jednak ich udział jest marginalny.

We florze rezerwatu liczną grupą stanowią rośliny chronione. Spośród nich do najcenniejszych należą taksony reprezentujące rodzinę storczykowatych *Orchidaceae*: buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, kruszczyki: siny *Epipactis purpurata*, szerokolistny *E. helleborine*, rdzawoczerwony *E. atrorubens*, a także storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata* i gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis* – bezzieleniowy saprofit związany z cienistymi lasami bukowymi. Ogółem odnotowano tu około 290 gatunków roślin naczyniowych.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2002-2021 opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu (BULiGL O/Przemyśl 2001). Częściowo pokrywa się z obszarem o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) Klonówka PLH180022.

„Herby” – rezerwat częściowy o pow. 145,71 ha, powołany rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego Nr 64/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 20, poz. 1085), zmienionym zarządzeniem nr 2/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 15 marca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2010 r. Nr 21, poz. 521). Położony jest w miejscowościach: Cieszyna w gminie Frysztak i Jazowa w gminie Wiśniowa, w powiecie strzyżowskim województwa podkarpackiego. Obejmuje oddz.: 447a, c, f leśnictwa Kozłówek oraz 468a, b, c, d, f, g, 469a, b, c, 470a, b, c, d, f, g, 471a, b, c, d leśnictwa Cieszyna. Wokół rezerwatu wyznaczono otulinę o powierzchni 159,15 ha, która obejmuje działki ewidencyjne o numerach: 1, 2, 9, 10 w gminie Wiśniowa, obręb Jazowa, 1742, 1739/1 w gminie Frysztak, obręb Cieszyna, 589, 590/1, 590/2, 591, 592, 593, w gminie Frysztak, obręb Pułanki oraz 32/2, 32/3, 482/1, 215/1, 493, 59, 61, 60, 62, 515, 492, 221, 58/1, 517, 516/2, 516/1, 514, 509, 507/1, 507, 506, 505, 504, 503, 502, 501, 500, 499, 498, 497, 496, 495, 494, 491, 490, 489, 488, 487, 486, 485, 484, 483, 247/1, 246/1, 244, 243/1, 242/1, 241, 240, 238, 237, 236, 235/1, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227, 226/2, 226/1, 225/8, 225/7, 225/6, 225/5, 225/4, 225/9, 224, 223, 222, 220, 219, 218/3, 217/3, 217/2, 217/1, 216, 215/2, 148/1, 141, 64/2, 64/1, 63, 57/3, 57/2, 57/1, 54, 22/2, 22/3, 22/1, 21, 24, 25, 26, 27, 28/1, 28/2, 30, 31, 32/1, 29/3, 29/2, 29/1, 482/2, 58/2, 247/2, 246/2, 243/2, 218/4, 218/5, 242/2, 242/3, 225/10, 148/2, 148/3, 148/4, 148/5 w gminie Frysztak, obręb Kobyle. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa obejmuje oddz. 447d, g, h, 450a-c, h, k, 472a.

Rezerwat należy do rodzaju: przyrody nieożywionej (N), typu: geologicznych i glebowych, podtypu: form tektonicznych i erozyjnych (PGg.te) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU nr 60, poz. 533, z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych oryginalnych wychodni skalnych zlokalizowanych na grzbiecie pasma Herbów, porośniętego lasami grabowymi i buczyną, odsłoniętych utworów skalnych oraz malowniczego przełomu Wisłoka – „Bramy Frysztackiej”.

W rezerwacie wyróżniono buczynę karpacką *Dentario glandulosae-Fagetum typicum*, grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* oraz bagienną olszynę górską *Caltho-Alnetum*. Z chronionych i rzadkich roślin projekt planu ochrony wymienia m.in.: buławnika mieczolistnego *Cephalanthera longifolia*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine* i widłaka wronca *Huperzia selago*. Ogółem stwierdzono tu ponad 160 gatunków roślin naczyniowych.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony opracowany przez firmę Krameko z Krakowa (Krameko Sp. z o.o. 2003).

„Mójka” – rezerwat częściowy powołany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 542 z dnia 8 września 1997 r.). Według zarządzenia jego powierzchnia wynosi 285,56 ha, natomiast na podstawie najnowszych pomiarów geodezyjnych – 287,80 ha. Położony jest w miejscowościach: Kąkolówka i Futoma w gminie Błażowa, w powiecie rzeszowskim województwa podkarpackiego. Obejmuje oddz.: 81–85, 86a,b,c,d, 87, 88a,b,c, 89 leśnictwa Kąkolówka. W rezerwacie wyznaczono szlak ruchu pieszego o długości około 6,50 km, przebiegający po istniejących ścieżkach w oddz.: 81 a, b, c; 82 b, a; 84 b, d, c, g, f; 85 a, b; 86 c, b, d leśnictwa Kąkolówka (rozporządzenie Nr 35/08 Wojewody Podkarpackiego z dnia 20 sierpnia 2008 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2008 r. Nr 66, poz. 1661).

Rezerwat należy do rodzaju: leśnych (L), typu: fitocenotycznych, podtypu: zbiorowisk leśnych (PFI.zl) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych lasu bukowo-jodłowego oraz osiedlonego w zbiorowiskach wodno-błotnych bobra.

W szacie roślinnej rezerwatu dominuje żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum* w formie podgórskiej, obok której pojawiają się: kwaśna buczyna górską *Luzulo nemorosae-Fagetum*, grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, nadrzeczna olszyna górską *Alnetum incanae*, podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* oraz zbiorowiska zastępcze. Zespołom leśnym towarzyszą fitocenozy nieleśne – łąkowe, szuwarowe i wodne z charakterystyczną dla nich roślinnością. Flora rezerwatu liczy około 340 gatunków roślin, w tym 24 objęte ochroną prawną. Do najcenniejszych należą: listera jajowata *Listera ovata*, storczyki – szerokolistny *Dactylorhiza maculata* i plamisty *D. majalis*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* oraz widłaki: goździsty *Lycopodium clavatum*, jałowcowaty *L. annotinum* i wroniec *Huperzia selago*.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2003-2022 opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2002).

„Wielki Las” – rezerwat częściowy powołany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 547 z dnia 8 września 1997 r.). Według zarządzenia jego powierzchnia wynosi 70,75 ha, natomiast na podstawie najnowszych pomiarów geodezyjnych –

87,94 ha. Położony jest w miejscowości Pstrągowa w gminie Czudec, w powiecie rzeszowskim województwa podkarpackiego. Obejmuje oddz.: 250a,b,c,d,h,i,j, 251a,b,c,d,f, 252f, 256a,b,c,d,f leśnictwa Wola Zgłobieńska. Wokół rezerwatu utworzono otulinę, której powierzchnia wynosi 64,00 ha. Obejmuje ona oddz.: 239b,c,d, 240a,f, 245a,c, 252a,c, 256g,h. W rezerwacie wyznaczono szlak ruchu pieszego o długości ok. 2,0 km, przebiegający po istniejących ścieżkach w oddz.: 250 c, d, b; 251 a, d, f: leśnictwa Wola Zgłobieńska (rozporządzenie Nr 36/08 Wojewody Podkarpackiego z dnia 20 sierpnia 2008 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2008 r. Nr 66, poz. 1662).

Rezerwat należy do rodzaju: leśnych (L), typu: fitocenotycznych, podtypu: zbiorowisk leśnych (PFI.zl) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksu leśnego z licznym udziałem starodrzewu bukowego.

W szacie roślinnej rezerwatu dominuje żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum*, której z niewielkim udziałem towarzyszy podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum*. Flora rezerwatu liczy 161 gatunków roślin, w tym 12 objętych ochroną prawną. Do najcenniejszych należą: buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis* i kłokoczka południowa *Staphylea pinnata* – przedstawiciel ciepłolubnej flory Europy Południowej, Kaukazu i Azji Mniejszej, u nas rosnący tylko na południu.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2002-2021 opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2001).

„Wilcze” – rezerwat częściowy powołany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 548 z dnia 8 września 1997 r.). Według zarządzenia jego powierzchnia wynosi 342,33 ha, natomiast na podstawie najnowszych pomiarów geodezyjnych – 340,88 ha. Położony jest w miejscowościach: Kąkolówka, Białka i Lecka w gminie Błazowa, w powiecie rzeszowskim województwa podkarpackiego. Obejmuje oddz.: 106, 109-115, 119a,b,c,d,f,g,h,i, 120-121 leśnictwa Kąkolówka.

Rezerwat należy do rodzaju: leśnych (L), typu: fitocenotycznych, podtypu: zbiorowisk leśnych (PFI.zl) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksów jedlin podgórskich ze znacznym udziałem buka.

W szacie roślinnej rezerwatu wyróżniono: żyzną buczynę karpacką *Dentario glandulosae-Fagetum*, grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, bagienną olszynę górską *Caltho-Alnetum*, nadrzeczną olszynę górską *Alnetum incanae*, podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* oraz wyżynny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum*. Marginalną powierzchnię zajmują zbiorowiska nieleśne – łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* i synantropijne z klasy *Artemisietea*. Flora rezerwatu liczy 308 gatunków roślin naczyniowych, w tym 21

objętych ochroną prawną. Do rzadkich i cennych należą m.in.: kruszczyk siny *Epipactis purpurata*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, podkolan biały *Platanthera bifolia* oraz widłaki: goździsty i jałowcowaty *Lycopodium clavatum*, *L. annotinum*.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2003-2022 opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2002).

Na gruntach innej własności położone są rezerwaty: „Lisia Góra” i „Szwajcaria Ropczycka”.

„Lisia Góra” – rezerwat częściowy o pow. 8,11 ha, powołany rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. (DzU Nr 166, poz. 1223 z dnia 31 grudnia 1998 r.). Położony jest w mieście Rzeszów, w województwie podkarpackim. Obejmuje obszar oznaczony w planie urządzenia lasu komunalnego miasta Rzeszów, według stanu na dzień 1 stycznia 1984 r., jako oddział lasu nr 1 od A do H.

Rezerwat należy do rodzaju: leśnych (L), typu: nasadzeń i upraw, podtypu: starych drzew (PNu.sd) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów nizinnych (EL.lni) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU nr 60, poz. 533, z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych starodrzewu dębowego z licznymi sędziwymi, o okazałych rozmiarach dębami szypułkowymi.

W szacie roślinnej rezerwatu dominuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Niewielki udział w powierzchni ma również zbiorowisko łąkowe ze związku *Alno-Ulmion* oraz fitocenozy nieleśne – łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*, szuwarowe z klasy *Phragmitetea* oraz synantropijne z klasy *Artemisietea*. Flora rezerwatu liczy ok. 120 gatunków roślin naczyniowych, w tym kilka pospolitych objętych ochroną prawną.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2003-2022 opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2002). Obecnie zasady gospodarowania na terenie rezerwatu regulują zadania ochronne ustanowione zarządzeniem nr 10/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 16 kwietnia 2013 r. Przewidują one:

- ograniczanie antropopresji przez kontrole odpowiednich służb, usuwanie sztucznych konstrukcji ziemnych oraz posuszu, który może być wykorzystywany do palenia ognisk w sąsiedztwie rezerwatu oraz budowę ogrodzenia od strony terenów rekreacyjnych;
- zapewnienie bezpieczeństwa osobom korzystającym z wyznaczonego szlaku pieszego oraz drogi publicznej, a także osób i mienia znajdujących się w sąsiedztwie rezerwatu przez usuwanie fragmentów drzew niosących zagrożenie oraz wywrotów i złomów,
- utrzymanie szlaku pieszego w czystości czyli usuwanie pozostawianych śmieci.

Zadania zostały ustanowione na okres 3 lat.

„**Szwajcaria Ropczycka**” – rezerwat częściowy o pow. 2,59 ha, powołany rozporządzeniem Nr 116/99 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 2, poz. 11 z 2000). Położony jest w miejscowości Ropczyce w gminie Ropczyce, w powiecie ropczycko-sędziszowskim województwa podkarpackiego. W skład rezerwatu przyrody wchodzi grunty będące własnością Miasta i Gminy Ropczyce, jako działki geodezyjne nr: 2351/253; 2351/255; 633/8; 633/5; 618/24; 618/19; 611/37; 611/35; 611/63; 611/61; część - 2351/6 (wg rejestru gruntów dla gminy Ropczyce - stan na 24.04.1997r.).

Rezerwat należy do rodzaju: przyrody nieożywionej (N), typu: geologicznych i glebowych, podtypu: form tektonicznych i erozyjnych (PGg.te) – klasyfikacja wg dominującego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów nizinnych (EL.lni) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (Rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; DzU nr 60, poz. 533, z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Rezerwat utworzono w celu ochrony procesów geologicznych zachodzących w podłożu lessowym i powstałego na tej drodze osobliwego krajobrazu oraz zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zbiorowisk roślin i zwierząt posiadających charakter naturalny w środowisku miejskim.

Z rezerwatu opisano jeden zespół roślinny – grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Wykształcił się na wysokich i stromych stokach wąwozu lessowego. Niewielką powierzchnię zajmuje także zbiorowisko łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. We florze rezerwatu odnotowano 129 gatunków roślin naczyniowych, w tym kilku objętych ochroną prawną, m.in. paprotki zwyczajnej *Polypodium vulgare* i barwinka pospolitego *Vinca minor*.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony opracowany w 2003 roku przez firmę Krameko z Krakowa (Krameko Sp. z o.o. 2003). Obecnie zasady gospodarowania w jego obrębie regulują zadania ochronne ustanowione zarządzeniem nr 25/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 czerwca 2010 r. Przewidują one:

- ograniczanie antropopresji przez kontrole służb porządkowych;
- zapewnienie bezpieczeństwa osobom korzystającym z wyznaczonego szlaku pieszego i rowerowego przez usuwanie fragmentów drzew niosących zagrożenie oraz wywrotów i złomów,
- utrzymanie szlaku pieszego w czystości czyli usuwanie pozostawianych śmieci.

Zadania zostały ustanowione na okres 4 lat.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego z 2002 roku (załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.) ujęte są propozycje nowych rezerwatów przyrody: „Las Zamkowy” (gmina Czudec, grunty leśnictwa Babica – oddz. 258, 259, 261, 262) i „Lubla” (gmina Frysztak, grunty leśnictwa Cieszyna – oddz. 458, 461, 462, 464, 465) oraz projekt powiększenia rez. „Góra Chełm” w Stępinie (tereny przyległe do obecnych granic od północnego zachodu – głównie lasy innej własności).

3.1.2. Parki krajobrazowe

Nadleśnictwo Strzyżów wchodzi w zasięg jednego parku krajobrazowego – Czarnorzecko-Strzyżowskiego. Obejmuje on południową część Nadleśnictwa.

Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną utworzony został w 1993 r. na granicy trzech województw:

- krośnieńskiego, zgodnie z rozporządzeniem Nr 15 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 7 kwietnia 1993 r. ogłoszonym w Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego, Nr 8, poz. 56 ;
- rzeszowskiego, zgodnie z rozporządzeniem Nr 11 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 16 marca 1993 r., ogłoszonym w Dz. Urz. Woj. Rzeszowskiego Nr 3, poz. 35;
- tarnowskiego, zgodnie z rozporządzeniem Nr 6 Wojewody Tarnowskiego z dnia 23 lipca 1993 r., ogłoszonym w Dz. Urz. Woj. Tarnowskiego Nr 6, poz. 47.

W 1998 r. w wyniku zmiany podziału administracyjnego kraju, utworzono województwo podkarpackie. Granice Parku wraz z otuliną, określone zostały w rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004 r. (DzU Województwa Podkarpackiego Nr 58, poz. 614), zmienionego rozporządzeniem Nr 63/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 82, poz. 1388 z 2005 r.).

Ryc. nr 5. Mapa sytuacyjna Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (wg strony ZZKPK w Krośnie „Karpackie Parki Krajobrazowe” www.parkikrosno.pl)

Park utworzono w celu ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych obszarów Pogórza, położonych w strefie przejściowej między Karpatami Wschodnimi i Zachodnimi. Obejmuje pasmo łagodnych wzgórz położone na północ od Krosna, ciągnące się z północnego zachodu na południowy wschód, pomiędzy wsiami: Wola Komborska i Domaradz, a Januszkowicami i Kamienicą Górną.

Powierzchnia Parku wynosi 25 784 ha, z czego 11 693,16 ha przypada na lasy (45,35%), 9 499,43 ha na grunty orne (36,85%), 2 773,49 ha na łąki i pastwiska (10,76%), 177,85 ha na wody otwarte (0,69%), a 1 670,07 ha to grunty inne (6,35%). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Park zajmuje 10829,26 ha, w tym grunty w zarządzie – 2444,33 ha (oddz. 326-330, 331a-h, i,k,l,n, 332-336, 337a-i, 338-359, 360-362, 413Bj, 423-457, 467-470, 471a-d,l,m, 472-489). Wokół Parku wyznaczono otulinę o powierzchni 34 392 ha, w której zasięg terytorialny Nadleśnictwa obejmuje 17292,81 ha, a grunty w jego zarządzie – 742,56 ha. Jej funkcje spełnia również Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu otaczający Park od strony południowej i wschodniej, przy czym jest on położony poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa.

Środowisko przyrodnicze Parku odznacza się unikatowością różnorodnych elementów przyrodniczych, wynikających z różnorodności fizjograficznej obszaru. Najwyższym wzniesieniem jest Sucha Góra (585 m n.p.m.), której m.in. towarzyszą: Królewska Góra (554 m n.p.m.), Kiczora (515 m n.p.m.) i Bardo (534 m n.p.m.). Grzbiety wzgórz porastają lasy, a niższe partie zboczy oraz doliny rzek i potoków zajmuje osadnictwo wraz z łąkami i polami uprawnymi. Charakterystycznym rysem krajobrazu są również malownicze formy skałkowe, będące jedną z głównych atrakcji turystycznych. Najbardziej malownicze zgrupowanie objęte zostało ochroną rezerwatową (rezerwat „Prządki”).

Flora naczyniowa Parku liczy 870 gatunków. Duży udział mają w niej gatunki górskie (67 taksonów), stanowiące ok. 7,5% całej flory Parku. Najważniejszą rolę w tej grupie odgrywają gatunki regla, związane z piętrzem leśnym górskim (48 taksonów). Mniej liczne są gatunki ogólnogórskie, występujące w różnych piętrach roślinności (14 taksonów). Wiele z nich to rośliny charakterystyczne dla buczyny karpackiej i występujące tu często oraz w dużej obfitości. Grupa gatunków podgórskich, typowych dla piętra pogórza liczy zaledwie 5 taksonów. Z wyjątkiem pospolitego *Equisetum telmateia*, pozostałe gatunki są rzadkie, np. chroniona paproć pióropusznik strusi (*Matteucia struthiopteris*).

Swoiste rysy Karpat we florze Parku podkreśla również udział gatunków endemicznych. Na tym terenie jest ich jednak niewiele. Rosną tu jedynie 3 subendemity ogólnokarpackie, spotykane często w całym łuku Karpat: *Dentaria glandulosa*, *Petasites kablikianus* i *Symphytum cordatum*.

Fauna Parku jest stosunkowo uboga – żyje tu około 230 gatunków kręgowców *Vertebrata*, w tym 123 gatunki ptaków *Aves*, 49 gatunków ssaków *Mammalia*, 35 gatunków ryb *Pisces*, 16 gatunków płazów *Amphibia* oraz 6 gatunków gadów *Reptilia*. Na uwagę zasługuje występowanie 18 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej Unii Europejskiej, np.: trzmielojad *Pernis apivorus*, jarząbek *Bonasa bonasia*, derkacz *Crex crex*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*, pokrzewka jarzębata *Sylvia nisoria*, muchołówka białosznya *Ficedula albicollis* i inne. Z gromady ssaków najlepiej zbadano i opisano nietoperze *Chiroptera*. W jaskiniach, sztolniach, piwnicach, strychach i dziuplach drzew stwierdzono występowanie 10

gatunków. (Materiały do planu ochrony Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego BULiGL O/Przemysł 2005)

Interesującym elementem Parku są zabytki przeszłości. Jedną z największych atrakcji są ruiny XIV-wiecznego zamku warownego zwanego Kamieńcem. Wiąże się z nim szereg legend powiązanych również z towarzyszącymi mu formami skałkowymi. Był również inspiracją wielu utworów literackich w tym „Zemsty” Aleksandra Fredry. Do innych cennych zabytków Parku należą m.in. kościoły w Gogołowie, Łączkach Jagiellońskich oraz otoczone parkami zespoły dworskie i pałacowe w Łękach Strzyżowskich, Godowej, Komborni, Bratkówce i Kobylem.

3.1.3. Obszary chronionego krajobrazu

Nadleśnictwo Strzyżów położone jest w obrębie dwóch obszarów chronionego krajobrazu – Strzyżowsko-Sędziszowskiego oraz Hyżnieńsko-Gwoźnickiego. Niewielkie fragmenty zasięgu terytorialnego znajdują się również w zasięgu projektowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego. Opisano je poniżej.

Strzyżowsko-Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu powstał na mocy rozporządzenia Nr 35/92 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa rzeszowskiego (Dz. Urz. Woj. Rzeszowskiego Nr 7, poz. 74). W granicach województwa podkarpackiego jego status prawny określa rozporządzenie Nr 81/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2107, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz. 2435).

Obszar zlokalizowany jest na terenie gmin: Strzyżów, Czudec w powiecie strzyżowskim, Boguchwała w powiecie rzeszowskim oraz Iwierzycy, Sędziszów Małopolski, Wielopole Skrzyńskie w powiecie ropczycko-sędziszowskim. Jednym z głównych celów utworzenia obszaru jest czynna ochrona ekosystemów, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, zmierzająca do zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 14312,00 ha. W całości jest on położony w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, przy czym grunty pozostające w zarządzie zajmują 2665,57 ha (18,6%). Obejmuje oddz.: 192Ad-n, 192Bd-l, 193-197, 198c-k, 199-222, 222Ai-o, 223-230, 230Ab-m, 231-248, 249a-f, 250-257, 278-279, 279A, 280-302, 302Bg-l,n-p, 303-309, 309A, 309B, 310-311, 312a,c, 313-317, 318a-h, 319f-i, 322a-c.

Obecnie przygotowany jest projekt uchwały w sprawie Obszaru, który m.in. doprecyzowuje granice obszaru nieznacznie zmieniając jego powierzchnię – o 24 ha. Przedstawiona w projekcie wynosi 14336 ha.

Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu powstał na mocy rozporządzenia Nr 35/92 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa rzeszowskiego (Dz. Urz. Woj. Rzeszowskiego Nr 7, poz. 74). W granicach województwa podkarpackiego jego status prawny

określa rozporządzenie Nr 77/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Hyżnieńsko-Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz. 2435).

Obszar zlokalizowany jest na terenie gmin: Łañcut, Markowa w powiecie łañcuckim, Chmielnik, Hyżne, Tyczyn, Błazowa, Lubenia w powiecie rzeszowskim oraz Niebylec w powiecie stryżowskim. Jednym z głównych celów utworzenia obszaru jest czynna ochrona ekosystemów, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, zmierzająca do zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

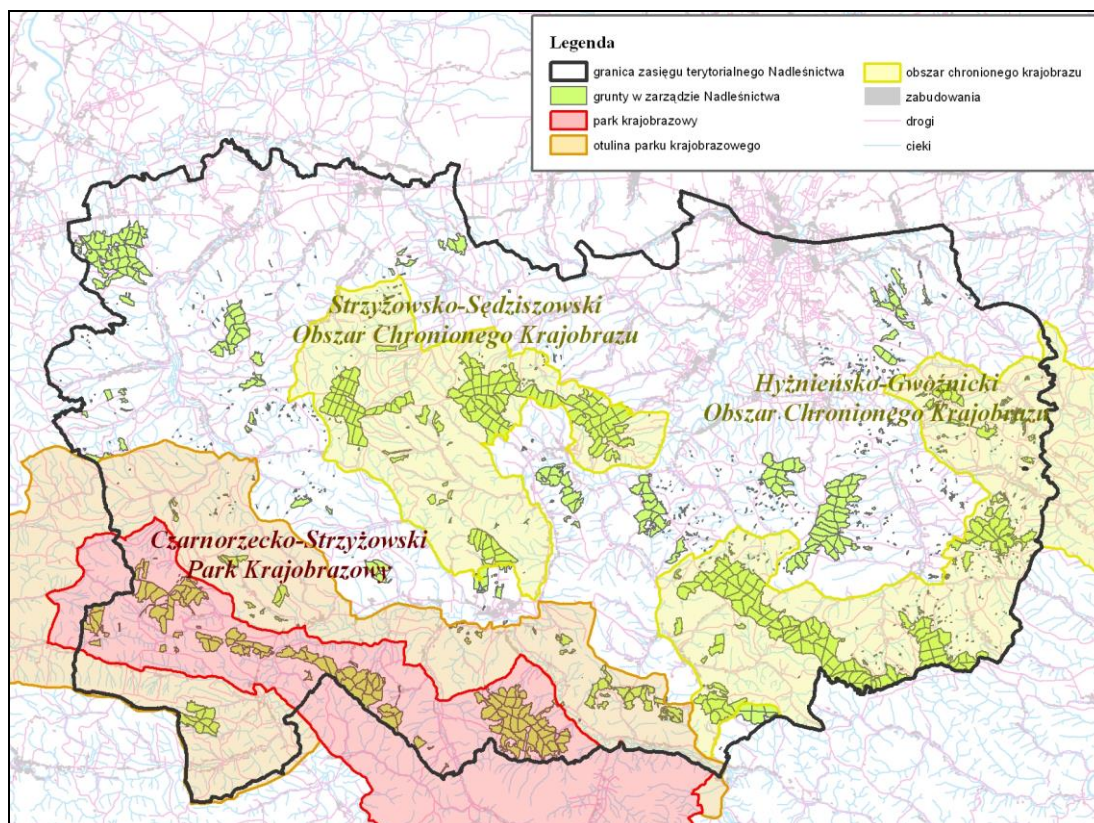
Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 24011,00 ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Obszar zajmuje 17443,03 ha, w tym grunty pozostające w zarządzie obejmują 3364,81 ha (14,0%). Obejmuje oddz.: 9An,p-s, 12, 12A, 13-17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 20, 20A, 20Ah, 21-35, 35A, 36-38, 38A, 39a-b,h, 39B, 67Aa-h,k-m, 77Ar, 78, 78A, 79-80, 80A, 81-90, 90A, 91-99, 100-145, 145A, 146-149, 149A, 150-154, 157-168, 169a-d, 170A, 171b-c.

Konsultowany obecnie projekt uchwały w sprawie Obszaru, który m.in. doprecyzowuje granice obszaru, zawiera zmianę jego powierzchni o 438 ha. Ma ona wynosić 24 449 ha.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Stryżowskiego został utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Tarnowskiego Nr 23/96 z dnia 28 sierpnia 1996 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu województwa tarnowskiego (Dz. Urz. Woj. Tarnowskiego Nr 10, poz. 60). Rozporządzenie to jednak nie znalazło się w obwieszczeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 31 marca 1999 Nr 5 poz. 100), w związku z czym nie posiada ono mocy prawnej.

Utworzony ww. rozporządzeniem obszar liczył 20004,00 ha i obejmował części gmin Dębica, Brzostek, Pilzno i miasto Dębica. Tereny te cechuje bardzo duże urozmaicenie rzeźby terenu, co decyduje o jego wysokich wartościach krajobrazowych. Około 36% powierzchni stanowią lasy. Przeważają zbiorowiska siedlisk żyznych – głównie buczyny i grądy. W północnej części znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W rezerwacie przyrody „Kamera” chronione jest naturalne skupiska kłokoczki południowej oraz dobrze wykształcone zbiorowiska żyznej buczyny karpackiej. W Nadleśnictwie projekt obejmuje niewielkie fragmenty zachodniej części zasięgu terytorialnego.

Zasięg istniejących obszarów przedstawiono na poniższej mapce.

Ryc. nr 6. Zasięg obszarów chronionego krajobrazu w Nadleśnictwie Strzyżów.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego z 2002 roku (załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.), ujęty jest projekt powiększenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego m.in. o tereny w gminach: Ropczyce, Wielopole Skrzyńskie, Boguchwała, Czudec, Frysztak i Wiśniowa. Proponuje się także utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Dynowskiego, który miałby objąć m.in. tereny w gminach: Błazowa, Tyczyn, Hyżne, Lubenia i Niebylec.

3.1.4. Obszary Natura 2000

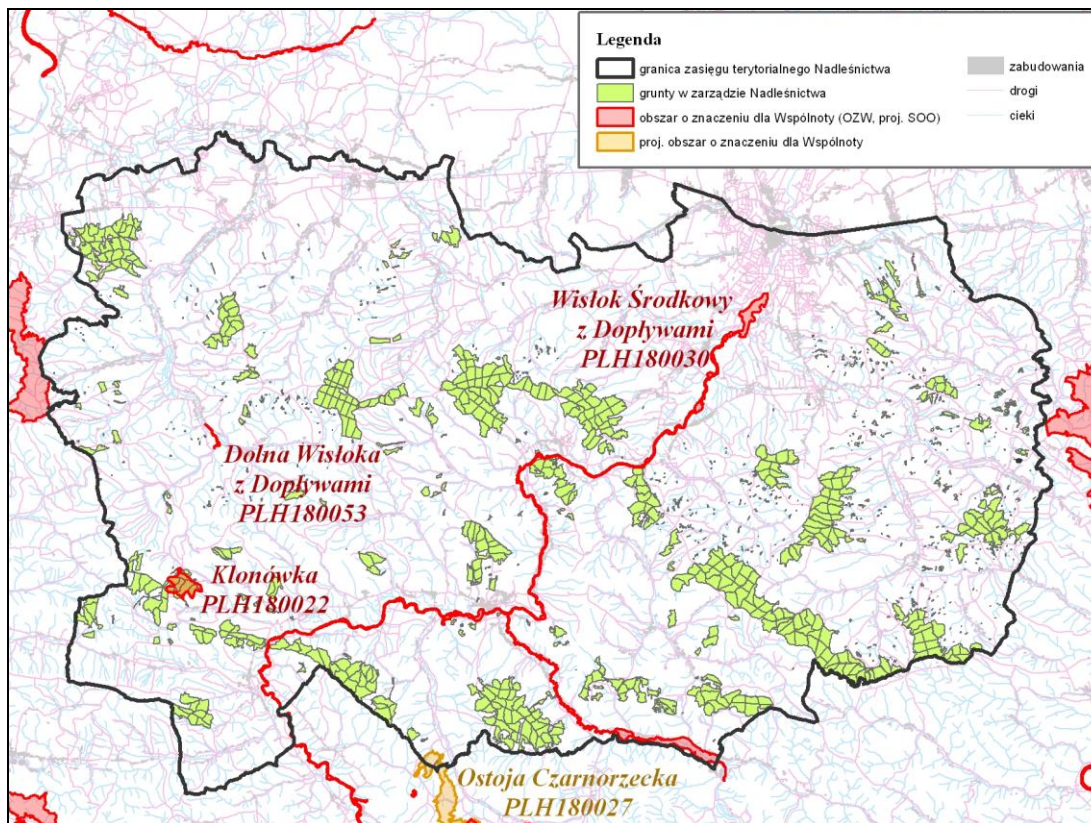
Sieć Natura 2000 tworzy się w celu zachowania szczególnie cennych i zagrożonych składników różnorodności biologicznej danego regionu biogeograficznego. Stanowiące ją obszary wyznacza się na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (DzU z 2013 r.; poz. 627, z późn. zm.).

Sieć obszarów Natura 2000, zgodnie z ww ustawą, obejmuje:

- Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 roku o ochronie dziko żyjących ptaków, zastąpionej Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwanej Dyrektywą Ptasia. Tworzy się je dla ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, na terenach gdzie ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju;

- Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową, uchwalonej 21 maja 1992 roku. Tworzy się je w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych albo populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt, albo w celu odtworzenia właściwego stanu siedlisk lub stanu tych populacji;
- Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW) – projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, które w regionie biogeograficznym, do którego należą, w znaczący sposób przyczyniają się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także mogą znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach obszarami mającym znaczenie dla Wspólnoty są obszary w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujące się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się trzy obszary o znaczeniu dla Wspólnoty: Klonówka PLH180022, Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, Dolna Wisłoka z Dopływami PLH180053 oraz jeden projektowany – Ostoja Czarnorzeka PLH180027. Ich zasięg przedstawiono na poniższej mapce.

Ryc. nr 7. Zasięg obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Strzyżów.

Klonówka PLH180022

Obszar obejmuje wschodnie i południowe stoki góry Chełm (528 m n.p.m.) wraz położoną na wschód od głównego szczytu kulminacją o wys. 515 m n.p.m. Jest to północno-wschodni kraniec rozległego Pasma Klonowej Góry rozciągającego się między Kamienicą Górną na zachodzie i Stępiną na wschodzie. Od północy otaczają go rozległe tereny rolnicze wraz z zabudowaniami wsi Chytrówka i Jaszczurowa. Obszar niemal w całości położony jest w granicach rezerwatu „Góra Chełm”, zajmuje 136,7 ha (oddz. lub części oddz.: 423d,g-k, 424, 425a-d, 426,427a, 428a-b, 429a).

Szata roślinna ma charakter typowy dla piętra pogórza. Dominującym typem roślinności są lasy bukowe reprezentujące zespół żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* wykształcony tu głównie w formie podgórskiej. Udział w powierzchni mają również grądy wykształcone w niższych partiach zboczy, jedliny oraz łągi przywiązane do dolin potoków.

Na terenie obszaru odnotowano 5 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z których cztery (leśne) uznano za przedmioty ochrony. Wśród nich najszerzej reprezentowane jest siedlisko żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* zajmujące blisko 78% powierzchni. Na przeważającej powierzchni prezentuje ono wysoki stopień naturalności i typowy dla formy podgórskiej skład gatunkowy. Niższe partie wzniesienia porasta grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* z udziałem około 7% w powierzchni, a doliny potoków zajmuje podgórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum*, o udziale 2-procentowym. W części północno-wschodniej wykształciła mezotroficzna jedlina opisywana jako zespół *Abies alba-Oxalis acetosella*, zajmująca około 4% powierzchni. Rola piątego siedliska – łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie jest marginalna i nie przedstawiają one większej wartości przyrodniczej.

Obszar ma również znaczenie dla ochrony populacji kumaka górskiego *Bombina variegata*. Gatunek ten spotykany jest zwykle w koleinach i w kałużach na drogach leśnych. Bytuje również przy ciekach wodnych spływających ze stoków wzniesienia.

Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030

Obszar obejmuje rzekę Wisłok na odcinku od zapory w Sieniawie do zbiornika zaporowego w Rzeszowie, oraz dolną część rzeki Stobnicy, od mostu drogowego na trasie Domaradz-Golcowa do ujścia. Oba ciek mają charakter podgórski, typowy dla pogórzy karpackich.

Obszar wyznaczono dla ochrony ichtiofauny, obfitującej w wiele rzadkich, zagrożonych gatunków ryb, znanych w Polsce z nielicznych stanowisk. Łącznie stwierdzono tu ponad 30 gatunków, w tym aż 9 z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to: minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, kielb Kesslera *Gobio kessleri*, kielb białopłetwy *Gobio albipinnatus*, brzanka *Barbus meridionalis*, boleń *Aspius aspius*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, koza *Cobitis taenia*, piskorz *Misgurnus fossilis*. Spośród nich jako przedmioty ochrony ujęto: bolenia, piskorza, głowacza białopłetwego, brzankę oraz kielbie – białopłetwego i Kesslera. Wisłok został objęty również krajowym programem restytucji ryb wędrownych: łososia atlantyckiego *Salmo salar*, troci wędrownej *S. trutta* m. *trutta* i certy *Vimba vimba*.

Oprócz siedlisk właściwych dla ryb obszar chroni także siedliska przyrodnicze załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obok towarzyszących rzekom łągów i, zajmujących nieco wyżej położone miejsca, grądów, do przedmiotów ochrony włączono również łąki świeże i zmiennowilgotne. Występują one w postaci dwóch dużych kompleksów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek. Kompleks łąk świeżych (kod siedliska 6510) znajduje się nad Stobnicą, między Domaradzem a Lutczą. Jest to zmeliorowany fragment doliny, gdzie koryto uregulowano a brzegi wylesiono. Łąki te cechuje znaczna zmienność lokalnosiedliskowa, przejawiająca się występowaniem płatów świeżych obok wilgotnych i mokrych oraz bogactwo gatunkowe utrzymywane dzięki ekstensywnemu użytkowaniu. Są również lokalną ostoją płazów oraz miejscem żerowania gniazdujących w okolicy kilku par bociana białego.

Łąki zmiennowilgotne (kod siedliska 6410) położone są w dolinie Wisłoka, między Ustrobną i Bratkówką w rozległym zakolu rzeki. Cechuje je duży udział krwiściągu lekarskiego *Sanguisorba officinalis* (rośliny żywicielskiej modraszków) oraz obecność kilku rzadkich gatunków roślin: mieczyka dachówkowatego *Gladiolus imbricatus*, czosnku kąтового *Allium angulosum* i rutewki wąskolistnej *Thalictrum lucidum*. Dzięki zachowaniu cennych walorów, siedlisko jest miejscem bytowania trzech gatunków motyli z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, uznanych za przedmioty ochrony: modraszków z rodzaju *Glaucopsyche* – modraszka telejusa *Glaucopsyche teleius* i modraszka nausitousa *Glaucopsyche nausithous* – oraz czerwoczyka nieparka *Lycaena dispar*.

Ogółem obszar zajmuje 1064,6 ha, z czego 688,10 ha położone jest w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Grunty Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa mają niewielką powierzchnię – zajmują 10,69 ha (oddz. lub części oddz.: 189f, 267a-b 324a,k, 337j,l).

Dolna Wisłoka z Dopływami PLH180053

Obszar obejmuje Wisłokę (dwa odcinki: Podleszany – ujście Wielopolki w Brzeźnicy, Dębica – ujście Chotowskiego Potoku) oraz kilka bocznych dopływów:

- Breń Stary (na odcinku od mostu na trasie Gawłuszowice – Ostrówek do ujścia);
- Młynówkę, Kanał Białoborski i Rudę (na odcinku od Dobrynina do ujścia);
- Tuszymkę (na odcinku od mostu w Cierpiszu do ujścia);
- Grabinkę i Czarną (od ujścia Jasonej w Żdżarach do ujścia);
- Potok Chotowski (od granicy województwa do ujścia);
- Wielopolskę (między Glinikiem a Wielopolem Skrzyńskim)

Ogółem składa się z pięciu odrębnych enklaw. Został zaprojektowany do ochrony zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym. Z ryb wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występuje tu 9 gatunków, przy czym 6 z nich ujętych jest jako przedmioty ochrony. Są to: minóg strumieniowy *Lamperta planeri*, boleń *Aspius aspius*, koza *Cobitis taenia*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, piskorz *Misgurnus fossilis* i brzanka *Barbus meridionalis*. Bytują tu również: kiełb białopłetwy *Gobio albipinnatus*, łosoś atlantycki *Salmo salar*, różanka *Rhodeus sericeus amarus* oraz niewielki małż z rodziny skójkowatych *Unionidae* – skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, a nad brzegami ponadto: bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* i kumak nizinny *Bombina bombina*. Dorzecze Wisłoki jest objęte krajowym programem restytucji ryb

wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostronosego), a dopływy rozpatrywane jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych.

W łożysku rzek włączonych do Obszaru zachowały się również cenne siedliska przyrodnicze charakterystyczne zarówno dla wód jak i części przykorytowej. Najbardziej rozpowszechnione są łągi – wierzbowe i wierzbowo-topolowe, miejscami także olszowo-jesionowe (siedlisko o kodzie 91E0), którym, zwykle wąskim pasem, towarzyszą ziołorośla nadrzeczne (siedlisko o kodzie 6430). Roślinność wodną reprezentują rzadkie zbiorowiska włosieniczników ze związku *Ranunculion fluitantis* (siedlisko o kodzie 3260). Ogółem stwierdzono tu pięć typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43 EWG.

Ogółem obszar zajmuje 453,69 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa leży 3,09 ha (0,7%). W całości położony jest poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa.

Ostoja Czarnorzecka PLH180027

Obszar zajmuje południowe krańce Pogórza Dynowskiego wraz z najwyższymi wzniesieniami: Suchą Górą (585 m n.p.m.) i Królewską Górą (554 m n.p.m.). Od strony południowej sąsiaduje z Kotliną Jasielsko-Krośnieńską, natomiast od północy otoczony jest przez inne pasma Pogórza Dynowskiego – Czarny Dział (G. Kiczora 516 m n.p.m.), Pasma Brzeżanki (477 m n.p.m.) i Pasma Jazowej (Czarnówka 492 m n.p.m.). Oba główne pasma Ostoi rozdziela dolina potoku Wysoka.

Głównym walorem przyrodniczym Obszaru są siedliska leśne z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (6 typów) zajmujące blisko 95% powierzchni. Najszerzej rozprzestrzeniona jest żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum* zajmująca blisko 60% powierzchni. Lasy bukowe to również kwaśna buczyna górską *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (siedlisko o kodzie 9110-2), której największe i najbardziej typowe płaty występują w szczytowej części pasma Suchej Góry. Ma ona niewielki udział w powierzchni, w odróżnieniu od mezotroficznych jedlin opisywanych jako zbiorowisko *Abies alba-Oxalis acetosella*, które również zaliczane są do kwaśnych buczyn (siedlisko o kodzie 9110-3). Siedliska najuboższe zajmuje inna postać lasów jodłowych, opisywana jako świętokrzyski bór jodłowy *Abietetum polonicum*, uznawany za zespół endemiczny.

Z siedlisk o marginalnym udziale do najcenniejszych należy jaworzyna z jęczmikiem *Phyllitido-Aceretum*. Zespół – występujący zwykle w postaci niewielkich izolowanych płatów w specyficznych warunkach siedliskowych – tu wykształcił się na północno-zachodnich zboczach wzniesienia górującego nad doliną potoku Marcinek. Siedlisko zajmuje około 0,25 ha.

Do cennych siedlisk należą również łągi towarzyszące ciekom spływającym ze stoków wzniesień. Zwykle występują w postaci podgórskiego łągu jesionowego *Carici remotae-Fraxinetum*. Miejscami, w partiach o niewielkim nachyleniu stoków, gdzie utrudniony odpływ wód powierzchniowych powoduje zabagnienia, rozwijają się płaty bagiennej olszynki górskiej *Caltho laetae-Alnetum*. Rzadko jednak zajmują większe, kilkuarowe powierzchnie.

Z wychodniami piaskowców ciężkowickich, ciągnących się od ruin zamku Kamieniec po Sokoli Grzbiet (542 m n.p.m.), związane jest siedlisko o kodzie 8310 – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania. Są to jaskinie erozyjno-wietrzeniowe, mające zwykle postać nisz, korytarzy lub szczelin. Największe zgrupowanie znajduje się w rezerwacie „Prządki”.

Ostoja obejmuje również ważne zimowiska nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Regularnie zimują tu: nocek duży *Myotis myotis* i mopek *Barbastella barbastellus*, sporadycznie spotkać można także nocka orzęsionego *Myotis emarginatus* i nocka Bechsteina *Myotis bechsteinii*. Największe znaczenie ma sześć sztolni: cztery zlokalizowane w Paśmie Suchej Góry (Sztolnia w Suchej Górze I, Sztolnia w Suchej Górze II, Sztolnia nad Czają I i Sztolnia nad Czają II) oraz dwie położone na północnych stokach Królewskiej Góry (Sztolnia Jasna i Pustelnia). W Obszarze mieści się też niewielka kolonia rozrodcza nocka dużego, ulokowana na strychu cerkwi w Rzepniku.

Mnogość cieków wodnych spływających ze stoków wzniesień oraz lokalnych zabagnień i wysięków przekłada się na bogactwo batrachofauny. Reprezentowana jest przez dwa gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: kumaka górskiego *Bombina variegata* i traszkę karpacką *Triturus montandoni*. Z uwagi na wysuszające działanie silnych wiatrów wiejących od strony Przełęczy Dukielskiej spotykane są one głównie po północnej, bardziej cienistej i wilgotnej stronie pasma.

Ogółem obszar zajmuje 989,6 ha (status – obszar o znaczeniu dla Wspólnoty), natomiast wraz z projektowanym powiększeniem – 2163,6 ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdzie się dopiero po powiększeniu – obejmie wtedy 61,33 ha, z czego 4,38 ha będą to grunty w zarządzie (oddz. 489f, 489d).

3.1.5. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

W roku 2007 w Lasach Państwowych zakończono inwentaryzację siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, obejmującą grunty w zarządzie LP. Jej wyniki dla Nadleśnictwa przedstawiono poniżej.

Tab. nr 6. Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Strzyżów (dane RDLP w Krośnie z 2007 r.).

Lp	Kod	Nazwa	Stan	Pow. [ha]	Pow. [%]
DANE POWIERZCHNIOWE					
1.	6510	niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A	4,2	0,03
			B	5,71	0,05
			łącznie:	9,91	0,08
2.	9110-2	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	A	24,17	0,20
			B	30,58	0,25
			C	8,23	0,07
			łącznie:	62,98	0,52
3.	9130-3	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A	1684,93	13,93
			B	6281,16	51,94
			C	2289,75	18,93
			łącznie:	10255,84	84,80
4.	9170-2	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) – grądy typowe	A	126,49	1,05
			B	983,53	8,13
			C	291,34	2,41
			łącznie:	1401,36	11,59
5.	9170-c	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) – grądy połęgowe	A	2,72	0,02
6.	91E0b	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)* – łągi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe	A	4,88	0,04
			B	57,59	0,48
			C	14,68	0,12
			łącznie:	77,15	0,64

Lp	Kod	Nazwa	Stan	Pow. [ha]	Pow. [%]
7.	91E0c	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)* – łągi i olszyny górskie	B	1,31	0,01
8.	91P0	jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	A	94,09	0,78
			B	158,99	1,31
			C	29,26	0,24
			łącznie:	282,34	2,33
Suma końcowa				12093,61	100,00
DANE PUNKTOWE					
9.	6510	nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C	0,7	0,72
10.	9110-2	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	A	2,83	2,90
			B	2	2,05
			C	2,5	2,56
			łącznie:	7,33	7,51
11.	9130-3	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	B	10,23	10,48
12.	9170-2	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) – grądy typowe	A	7,66	7,85
			B	27,37	28,05
			C	8,9	9,12
			łącznie:	43,93	45,02
13.	9180-b	jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)* – jaworzyny zboczowe	A	0,15	0,15
			B	0,7	0,72
			C	0,2	0,20
			łącznie:	1,05	1,08
14.	91E0b	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)* – łągi olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowe	A	1,65	1,69
			B	25,14	25,77
			C	2,94	3,01
			łącznie:	29,73	30,47
15.	91P0	jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	A	1,5	1,54
			B	1,8	1,84
			C	1,3	1,33
			łącznie:	4,6	4,71
Suma końcowa				97,57	100,00

* siedliska o znaczeniu priorytetowym

Ogółem na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 7 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. W przypadku danych powierzchniowych zajmowały one 12093,61 ha, czyli 96,04% powierzchni leśnej Nadleśnictwa (z uwagi na metodykę zastosowaną przy inwentaryzacji w dużej mierze jest to wartość szacunkowa). Wśród nich, jako najszerzej rozprzestrzenioną, wykazano żyzną buczynę karpacką – 85% powierzchni siedlisk przyrodniczych. Do siedlisk o marginalnej powierzchni należały: łąki świeże użytkowane ekstensywnie – 0,08%, kwaśne buczyny górskie – 0,52% oraz wykazywane tylko w danych punktowych jaworzyny – <0,01%.

W 2013 roku, w ramach sporządzania niniejszego planu u.l. oraz prognozy oddziaływania na środowisko, porównano leśne siedliska przyrodnicze z załącznika I DS wyróżnione w 2007 roku z innymi danymi pochodzącymi z inwentaryzacji lasu – głównie danymi siedliskowymi i taksacyjnymi. Porównanie ujawniło szereg niezgodności, wskazując na potrzebę przeprowadzenia weryfikacji zgromadzonych wówczas danych. Jej celem było wyeliminowanie błędów powstałych przy

inwentaryzacji z 2007 roku, przejawiających się najczęściej brakiem korelacji pomiędzy siedliskiem przyrodniczym, typem siedliskowym lasu i składem gatunkowym drzewostanu. Dotyczyła ona wszystkich wyłączeń leśnych, w których wyróżnione jednostki zajmowały ponad 50% powierzchni. W wyniku zmian areał siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie uległ zmniejszeniu o 2432,68 ha czyli o 19% (do 75,63% pow. leśnej Nadleśnictwa). Nastąpiły również przesunięcia ilościowe w obrębie poszczególnych typów siedlisk. Różnice po części wynikają ze zmiany kształtu niektórych wydzieleń i ich powierzchni. Zestawienie obejmujące wyłącznie dane powierzchniowe (bez danych przywiązanych do warstwy punktowej) zamieszczono poniżej.

Tab. nr 7. Rodzaje leśnych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Strzyżów (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2013 r.)

Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2013 r.
9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	62,98	22,22
9130	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	10255,84	8685,34
9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1404,08	904,31
91E0	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Athenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	78,46	49,06
91P0	jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	282,34	0,00
Suma końcowa		12093,61	9660,93

* siedlisko priorytetowe

3.1.6. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody, wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku, to „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”. Pomniki przyrody są tworzone w drodze uchwały rady gminy. Zniesienia formy ochrony dokonuje organ, który ją ustanowił, po uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska projektu uchwały w tej sprawie.

3.1.6.1. Istniejące pomniki przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Strzyżów znajduje się 5 obiektów uznawanych za pomniki przyrody. Cztery z nich to pomniki przyrody ożywionej obejmujące dwa dęby szypułkowe *Quercus robur* oraz dwa buki zwyczajne *Fagus sylvatica*. Jeden to pomnik przyrody nieożywionej – wychodnia skały magmowej pochodzenia wulkanicznego zwana „Błędnym Kamieniem” lub „Diablim Kamieniem”.

Tab. nr 8. Wykaz istniejących pomników przyrody zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Strzyżów.

Lp	Nr rej. woj.	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie		Opis obiektu						Położenie
				oddz. pododdz	gmina; leśnictwo	rodzaj/gatunek drzewa	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny *	uwagi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	39	Ln 11/1/P/96/57 Nr 96 z 25 czerwca 1954 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 3 poz. 11 z dnia 5 kwietnia 1958 r.	209a	Bogu- chwała; Babica	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	200	460	7	5	Drzewo o nazwie „Strzelny Buk”; martwe – obecnie zachowana wyłącznie dolna część pnia;	Stoi przy drodze leśnej.
2.	230	Zarz. Nr 27/89 Woj. Rzesz. z 27 czerwca 1989 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 7, poz. 109 z dnia 15 lipca 1989 r.	200a	Bogu- chwała; Babica	Dąb szypuł- kowy <i>Quercus robur</i>	150	510	28	2		Drzewo rośnie przy drodce leśnej.
3.	163	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140- 5/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.	79f	Błazowa; Kąko- łówka	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	200	400	28	2	Buk o nazwie „Miłosz”; ślady zgnilizny w dolnej części pnia;	Rośnie przy lokalnej drodce.
4.	69	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLop. -004- 15/71 z 28 grudnia 1971 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 17 z dnia 31 stycznia 1972 r.	161d	Niebylec; Niebylec	Dąb szypuł- kowy <i>Quercus robur</i>	400	715	25	3	Pień rozdziela się na 3 odnogi na wys. 4 m; jedna odnoga uschnięta po uderzeniu pioruna i odcięta; dziupła w miejscu rozgałęzienia pni; na jednej z odnóg na wys. ok. 5 m duża narośl rakowa	Drzewo rośnie na skarpie; nad drogą leśną, nieopodal dawnej osady leśnej.

Lp	Nr rej. woj.	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie		Opis obiektu						Położenie
				oddz. pododdz	gmina; leśnictwo	rodzaj/gatunek drzewa	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny *	uwagi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5.	164	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140-6/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.	86b	Błażowa; Kąkolówka	skała pochodzenia magmowego	-	450 x 550	110 (cm)	-		Skała znajduje się w południowej części rez. przyrody „Mójka”, przy ścieżce edukacyjnej.

Objaśnienia:

*stan zdrowotny wg 5-cio stopniowej skali Pacyniaka (zmodyfikowanej):

1 – drzewo zdrowe, bez szkodników, ubytki korony do 10%;

2 – ubytki korony od 10-30% i niewielkie ubytki pnia; pojedyncze osobniki szkodników owadzi;

3 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 30-50%, w znacznym stopniu zaatakowane przez owady;

4 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 50-70% i dużymi ubytkami tkanki drzewnej;

5 – korona obumarła w ponad 70%, pień z licznymi dziuplami, oraz drzewa martwe.

Dąb szypułkowy w oddz.
200a leśnictwa Babica.

„Błędny Kamień” w
oddz. 86b leśnictwa
Kąkolówka.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, poza gruntami w jego zarządzie znajduje się 67 pomników przyrody. Najgrubsza jest lipa drobnolistna *Tilia cordata* rosnąca w Wiśniowej, której obwód na wys. 1,3 m liczy 790 cm. Szczegółowo opisano je poniżej.

Tab. nr 9. Wykaz istniejących pomników przyrody zlokalizowanych poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Strzyżów (wg. rejestru RDOŚ w Rzeszowie z 2007 r. zaktualizowanego w oparciu o akty prawne z lat 2007-2013).

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	12	brzozowski	Domaradz	Golcowa	Lipa o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 580 cm, wys. 26 m, wiek 350 lat (PP pow. brzozowskiego 2005. Inst. Biol i OŚ)	Posesja prywatna, 22 m od drogi Golcowa – Domaradz; nr działki 2324/2.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VIb-13/P/20/53 z 9 grudnia 1953 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 9 z dnia 27 lutego 1954 r.
2.	148	brzozowski	Domaradz	Golcowa	Dwa dęby o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 380 i 552 cm, wys. 22 m i 32 m, wiek 300 i 500 lat. (PP pow. brzozowskiego 2005. Inst. Biol i OŚ)	W pobliżu (odległość ok. 80 m) kościoła rzymskokatolickiego, nad potokiem.	Dec. Nr RL.III-7141/25/83 z 12 lipca 1983 r.	Dz. Urz. Woj. Kroś. z 1984 nr 4, poz. 15
3.	149	brzozowski	Domaradz	Golcowa	Lipa szerokolistna o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 420 cm, wys. 21 m, wiek około 250 lat (PP pow. brzozowskiego 2005. Inst. Biol i OŚ).	Obok zabudowań parafialnych, między kościołem a plebanią.	Dec. Nr RL. III-7141/26/83 z 11 lipca 1983 r.	Dz. Urz. Woj. Krośn. z 1984 nr 4, poz. 15
4.	339	dębicki	Dębica	Zawada	9 dębów szypułkowych o wym. pnia na wys. 1,3 m: obw. 180-450 cm, wys. 24-27 m	Drzewa pomnikowe rosną w parku podworskim w Zawadzie.	Zarz. Nr 62/97 Woj. Tarnow. z 7 października 1997 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody	Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 13, poz. 119
5.	340	dębicki	Dębica	Zawada	Platan klonolistny o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 380 cm, wys. 26 m	Drzewo pomnikowe rośnie w parku podworskim w Zawadzie.	Zarz. Nr 62/97 Woj. Tarnow. z 7 października 1997 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody	Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 13, poz. 119

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.	341	dębicki	Dębica	Zawada	Dąb szypułkowy o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 545 cm, wys. 27 m	Drzewo pomnikowe rośnie w parku podworskim w Zawadzie.	Zarz. Nr 62/97 Woj. Tarnow. z 7 października 1997 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody	Dz. Urz. Woj.Tarnow. Nr 13, poz.119
7.	154	ropczycko-sędziszowski	Iwierzycy	Iwierzycy	Dwa dęby szypułkowe (obw. 590 i 620 cm, wys. po 28 m; wiek po 450 lat) (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewa rosną w północno-wschodniej części parku, w odległości około 7 i 12 m od murowanej dworskiej oficyny.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS VI7140-53/80 z 5 grudnia 1980 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
8.	155	ropczycko-sędziszowski	Iwierzycy	Iwierzycy	Głaz granitowy: max. obw. 850 cm, wys. 1,6 m, szer. 1,7 m , dług. 3,4 m (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Głaz osadzony jest w ziemi wśród gruntów rolnych, w odległości około 2 km od drogi Sędziszów-Wielopole Skrzyńskie.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS VI-7140-49/80 z 15 grudnia 1980 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
9.	102	ropczycko-sędziszowski	Iwierzycy	Olchowa	Lipa drobnolistna (obw. 385 cm, wys. 25 m, wiek 300 lat), dąb szypułkowy (obw. 530 cm, wys. 20 m, wiek 450 lat) i dwa jawory (obw. 412 i 320 cm, wys. 22 i 22 m, wiek 300 i 250 lat) (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewa rosną na terenie parku podworskiego (teren przedszkola i szkoły podstawowej).	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI - 7140-14/77 z 8 września 1977 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 4 z dnia 24 stycznia 1979 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	206	ropczycko-sędziszowski	Iwierzycy	Sielce	Lipa drobnolistna obw. 370 cm, wys. 18 m, wiek 300 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewo znajduje się na terenie kopalni gazu ziemnego ok. 700 m od drogi Sędziszów-Iwierzycy.	Zarz. Woj. Rzeszowskiego Nr 27/89 z dnia 27 czerwca 1989 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 7, poz. 109 z dnia 15 lipca 1989 r.
11.	95	ropczycko-sędziszowski	Ropczyce	Lubzina	Dąb szypułkowy (obw. 560 cm, wys. 32 m, wiek 450 lat), buk zwyczajny (obw. 400 cm, wys. 35 m, wiek 250 lat) i lipa drobnolistna (obw. 410 cm, wys. 29 m, wiek 280) (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewa rosną w parku podworskim zarządzanym przez Dom Pomocy Społecznej.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-831-31/76 z 16 grudnia 1976 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 9 z dnia 1 lutego 1977 r.
12.	96	ropczycko-sędziszowski	Ropczyce	Witkowice	Lipa szerokolistna: obw. 630 cm, wys. 22 m, wiek 450 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewo rośnie w parku na końcu alei dojazdowej.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-831-32/76 z 16 grudnia 1976 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 9 z dnia 1 lutego 1977 r.
13.	148	ropczycko-sędziszowski	Ropczyce	Witkowice	Aleja złożona z 44 lip drobnolistnych: obw. 175-440 cm; wys. 13-32 m; wiek 100-350 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Zabytek rośnie wzdłuż drogi dojazdowej od szosy Rzeszów - Ropczyce do parku podworskiego w Witkowicach.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-7140-32/80 z 28 lipca 1980 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 9, poz. 114 z dnia 23 października 1980 r.
14.	254	ropczycko-sędziszowski	Sędziszów Małopolski	Zagorzycy Górne	Lipa szerokolistna: obw. 480 cm, wys. 25 m, wiek 350 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Drzewo pomnikowe położone jest na terenie fermy drobiu (działki 7259/2).	Zarz. Nr 27/89 Woj. Rzesz. z 27 czerwca 1989 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 7, poz. 109 z dnia 15 lipca 1989 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
15.	62	ropczycko-sędziszowski	Wielopole Skrzyńskie	Broniszów	Lipa drobnolistna powalona przez burzę (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: lipa drobnolistna o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 530 cm, wys. = 20 m, wiek około 300 lat.</i>	Zabytek znajduje się w parku podworskim.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL.op.410/P/210/69 z 20 sierpnia 1969 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 10, poz. 94 z dnia 30 sierpnia 1969 r.
16.	63	ropczycko-sędziszowski	Wielopole Skrzyńskie	Broniszów	Dwie lipy szerokolistne: obw. 1,3 m = 605 cm i 795 cm, wys. 29 m i 30 m; wiek 450 i 500 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Park podworski.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL.op.410/P/211/69 z 20 sierpnia 1969 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 10, poz. 94 z dnia 30 sierpnia 1969 r.
17.	64	ropczycko-sędziszowski	Wielopole Skrzyńskie	Broniszów	Dwa dęby szypułkowe: obw. 1,3 m = 470 i 390 cm, wys. 29 i 26 m., wiek 400 i 350 lat (Aktu. ark. weryf. pow. ropczycko-sędziszowskiego, 2004, IB i OŚ UR).	Park podworski.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL.op.410/P/212/69 z 20 sierpnia 1969 r.	Dz. Urz. PWRN w Rzeszowie Nr 10, poz. 74 z dnia 30 sierpnia 1969 r.
18.	250	rzeszowski	Błażowa	Błażowa	Dąb szypułkowy: obw. 440 cm, wys. 27 m, wiek 250 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park, 350 m za blokiem mieszkalnym, przy ul. Myśliwskiej 14.	Zarz. (Rozp.?) Nr 27/89 Woj. Rzesz. z 27 czerwca 1989 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 7, poz. 109 z dnia 15 lipca 1989 r.
19.	251	rzeszowski	Błażowa	Błażowa	Dąb szypułkowy: obw. 426 cm, wys. 21 m, wiek 250 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 3190, skraj kompleksu leśnego, ok. 30 m na N od drogi Błażowa-Ujazdy	Zarz. (Rozp. ?) Nr 27/89 Woj. Rzesz. z 27 czerwca 1989 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 7, poz. 109 z dnia 15 lipca 1989 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
20.		rzeszowski	Błażowa	Kąkolówka	Sosna pospolita: obw. 335 cm, wys. 11 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 2169, 500 m na N od drogi Kąkolówka-Nowiny, łąka opodal lasu.	Uch. Rady Miejskiej w Błażowej nr XXIX/166/2001 z dnia 30 października 2001	
21.	9	rzeszowski	Błażowa	Lecka	Jałowiec powalony przez burzę (Aktu. ark. weryf. PP pow. Rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: jałowiec o pierśnicy = 16 cm, wys. = 8 m, wiek ok. 300 lat. Drzewo zdrowe. Według oświadczeń sąsiadów jałowiec został powalony podczas burzy w 1997 r.</i>	Zabytek znajduje się 150m od drogi Błażowa-Lecka.	Orz. PWRN R.L.VI-13-13/P nr 37 z 12 marca 1954 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 18 z 25 maja 1954 r.
22.	24	rzeszowski	Błażowa	Lecka	Jałowiec powalony przez burzę (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: jałowiec drzewiasty o średnicy w szyi korzeniowej 35 cm. wys. 7 m. Posiada cztery rozwidlenia o średni: 12 cm, 18 cm, 25 cm i 16 cm, zdrowy</i>	Zabytek znajduje się na pastwisku na stoku północnym.	Ln - 11/1/P/68/55 z 27 stycznia 1955 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 4 poz. 31 z dnia 1 czerwca 1955 r.
23.	105	rzeszowski	Boguchwała	Boguchwała	Dąb czerwony: obw. 285 cm, wys. 10 m, wiek 150 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	NE narożnik ogrodu przyw., w odł. 5 km od drogi międzynarodowej nr 9.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr RLS-VI-7140-17/77 z dnia 14 listopada 1977 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie nr 1, poz. 4 z dnia 24 stycznia 1979 r.
24.	170	rzeszowski	Boguchwała	Zgłobień	Lipa szerokolistna: obw. 430 cm, 24 m, wiek 250 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park podworski, około 20 m na N od budynku szkoły podstawowej.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-7140-11/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
25.	73	rzeszowski	Chmielnik	Wola Rafałowska	Cztery dęby szypułkowe: obw. 350 do 430 cm, wys. 24 do 32 cm, wiek po 200 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 1939, łąka koło plebani.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLoP-004-10/73 z 16 lipca 1973 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 9, poz. 100 z dnia 31 sierpnia 1973 r.
26.	74	rzeszowski	Chmielnik	Wola Rafałowska	Dwa klony jawory: obw. 387 i 300 cm, wys. 30 i 26 m, wiek po 200 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 1939, łąka koło plebani.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLoP-004-11/73 z 16 lipca 1973 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 9, poz. 100 z 31 sierpnia 1973 r.
27.	78	rzeszowski	Hyżne	Hyżne	Cztery dęby szypułkowe: obw. 320 do 500 cm, wys. 22 do 30 m, wiek 300 do 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Teren szkoły, między boiskiem a Domem Nauczyciela.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLSop-004-4/75 z 31 lipca 1975 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 6, poz. 58 z dnia 29 października 1975 r.
28.	91	rzeszowski	Hyżne	Hyżne	Dwa dęby szypułkowe: obw. 458 i 382 cm, wys. 25 i 22 m, wiek po 200 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 2817, naprzeciwko szkoły.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI 831-19/76 z 17 sierpnia 1976 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 9 z dnia 1 lutego 1977 r.
29.	41	rzeszowski	Tyczyn	Miasto Tyczyn	Dab szypułkowy: obw. 536 cm, wys. 28 m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 1193, park podworski.	RL VI -11/P/101/59 Nr 101	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 4 poz. 20 z dnia 30 czerwca 1959 r.
30.	42	rzeszowski	Tyczyn	Miasto Tyczyn	Dąb szypułkowy: obw. 545 cm, wys. 18 m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 1187/2, teren firmy Tywent, 10 m na lewo od drogi Tyczyn-Budziwój.	RR VI -11/1/P/102/59 Nr 102 z 2 marca 1959 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 4 poz. 20 z dnia 30 czerwca 1959 r.
31.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Lipa drobnolistna: obw. 296 cm, wys. 18 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 270, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r.	

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
32.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Dąb szypułkowy: obw. 340 cm, wys. 21 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 275, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r.	
33.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Dąb szypułkowy: obw. 350 cm, wys. 20 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 284, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r.	
34.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Lipa drobnolistna	Drzewo pomnikowe znajduje się na działce o nr ew. 270, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej w Tyczynie XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	
35.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Dąb szypułkowy	Drzewo pomnikowe znajduje się na działce o nr ew. 275, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej w Tyczynie XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	
36.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Dąb szypułkowy	Drzewo pomnikowe znajduje się na działce o nr ew. 284, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej w Tyczynie XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
37.		rzeszowski	Tyczyn	Biała	Lipa szerokolistna	Drzewo pomnikowe znajduje się na działce o nr ew. 245/1, ogród właściciela.	Uch. Rady Miejskiej w Tyczynie XII/78/99 z dnia 30 września 1999 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	
38.	172	rzeszowski	Tyczyn	Borek Stary	Lipa szerokolistna: obw.480 cm, wys. 23 m; dwa dęby szypułkowe: obw. 425 i 475 cm, wys. 28 i 30 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. rzeszowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działki 568/1 i 568/3, przy drodze lokalnej prowadzącej do szkoły.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140-13/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
39.	173	strzyżowski	Czudec	Babica	Trzy dęby szypułkowe: obw. 450, 470 i 430 cm, wys. 25, 30 i 25 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Drzewa rosną na terenie parku podworskiego, w pobliżu boiska sportowego, działka 1062.	Orz. PWRN nr SGW-7140-24/82 z dnia 11 listopada 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie nr 2, poz. 26 z dnia 30 marca 1983 r.
40.	185	strzyżowski	Czudec	Babica	Trzy dęby szypułkowe (obw. 440, 390 i 400 cm, wys. 24, 27 i 20 m, wiek po 300 lat) i jeden jesion wyniosły (obw. 335 cm, wys. 31 m) (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park podworski, działka 1062.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr SGW-7140-23/82 z dnia 11 listopada 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie nr 2, poz. 26 z dnia 30 listopada 1983 r.
41.	183	strzyżowski	Czudec	Czudec (?Nowa Wieś)	Trzy dęby szypułkowe: obw. 420, 395 i 425 cm, wys. 25, 33 i 29 m, wiek po 300 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park podworski, działka 948.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr SGW-7140-25/82 z dnia 11 listopada 1982 r.	Dz. Urz. WRN w rzeszowie nr 2, poz. 26 z dnia 30 marca 1983 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
42.	187	strzyżowski	Czudec	Czudec	Tulipanowiec amerykański (obw. 425 cm, wys. 29 m, wiek 300 lat) i platan klonolistny (obw. 445 cm, wys. 28 m, wiek 300 lat) (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Na terenie Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnego, działka 276.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr SGW-7140-22/82.	
43.	35	strzyżowski	Czudec	Zaborów	Dąb szypułkowy: obw. 710 cm, wys. 25 m, wiek 450 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Przy szosie Rzeszów-Strzyżów, działka 331/1.	Orz. PWRN w Rzeszowie Ln.11/1/P/76/55 z 12 marca 1955 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 34 z dnia 10 czerwca 1955 r.
44.	112	strzyżowski	Frysztak	Glinik Dolny	Dwie sosny wejmutki i jedna złamana (wym. 2 sosen: obw. 320 i 260 cm, wys. 34 i 35 m, wiek po 150 lat) i lipa drobnolistna (obw. 300 cm, wys. 33 m, wiek 250 lat) (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: Trzy sosny wejmutki o obwodach pni na wys. 1,3 m = 320, 283 i 257 cm, wys. około 30 m, wieku około 150 lat. Lipa drobnolistna o obw. pnia na wys. 1,3 m = 470 cm, wys. około 30 m, w wieku około 250 lat.</i>	Działka 203/2, park podworski.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140-30/78 z 19 października 1978 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 4 z dnia 24 stycznia 1979 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
45.	113	strzyżowski	Frysztak	Glinik Dolny	Dwa klony jawory: obw. 400 i 340 cm, wys. 28 i 32 m, wiek po 150 lat, brak danych o dębie szypułkowym (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane:</i> 1) Dwa klony jawory o obwodach pnia na wys. 1,3 m = 375 cm, 325 cm, wys. około 25 m, w wieku około 150 lat. 2) Dąb szypułkowy o obw. pnia na wys. 1,3 m = 300 cm, wys. około 25 m, wieku około 150 lat.	Działka 203/2, park podworski.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140-31/78 z 20 października 1978 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 4 z dnia 24 stycznia 1979 r.
46.	4	strzyżowski	Frysztak	Glinik Średni	Dąb szypułkowy: obw. 480 cm, wys. 23 m, wiek 250 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 567, przy drodze Glinik Górny-Frysztak.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr R.L. VIb-13/P/25/53 z 10 grudnia 1953 r.	Dz. Woj. Z 27 grudnia 1954 r. Nr 2, poz. 9
47.	5	strzyżowski	Frysztak	Glinik Średni	Dąb szypułkowy: obw. 580 cm, wys. 23m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 494, przy drodze Glinik Górny-Gogołów, obok szkoły.	Orz. PWRN w Rzeszowie nr R.L. VIb-13/P/26/53 z 10 grudnia 1953 r.	Dz. Urz. Woj. rzeszowskiego Nr 2, poz. 9 z dnia 27 grudnia 1954 r.
48.	7	strzyżowski	Frysztak	Glinik Średni	Dąb bezszypułkowy: obw. 530 cm, wys. 23m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 579, przy budynku gospodarczym.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr R.L. VIb-13/P/30/53 z dnia 10 grudnia 1953 r.	Dz. Urz. Woj. rzeszowskiego Nr 2, poz. 9 z dnia 27 lutego 1954 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
49.	92	strzyżowski	Frysztak	Lubla	Pięć dębów szypułkowych: obw. 350 do 405 cm, wys. 26 do 33 m, wiek 250 do 300 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR). <i>Ochrona jednego drzewa zniesiona rozporządzeniem Nr 160/00 Woj. Podkarpackiego z dnia 10 sierpnia 2000 r.</i>	Działka 1173, park podworski przy bibliotece i szkole podstawowej.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-831-28/76 z 16 grudnia 1976 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 9 z dnia 1 lutego 1977 r.
50.	93	strzyżowski	Frysztak	Kobyle	Dąb szypułkowy (obw. 345 cm, wys. 23 m, wiek 250 lat) i dwie lipy szerokolistne (obw. 530 i 560 cm, wys. 26 i 24 m, wiek po 280 lat) (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 668, teren parku podworskiego w pobliżu rzeki Wisłok.	Orz. WRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-831-29/76 z dnia 16 grudnia 1976 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 9 z dnia 1 lutego 1977 r.
51.	166	strzyżowski	Niebylec	Baryczka	Jesion wyniosły: obw. 560 cm, wys. 32 cm, wiek 300 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 777/6, teren szkoły podstawowej.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS.VI-7140-8/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
52.	67	strzyżowski	Niebylec	Konieczkowa	Dwa dęby szypułkowe: obw. 540 i 570 cm, wys. 25 i 26 m, wiek po 350 lat); trzy dęby nie istnieją (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: pięć dębów szypułkowych o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = od 420 cm do 620 cm, wys. drzew od 25 do 30 m, rozpiętość koron od 25 m do 30 m, w wieku około 350 lat.</i>	Działka 2075, na terenie dawnego majątku dworskiego.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLOp-004-13/71 z 28 grudnia 1971 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 17 z dnia 31 stycznia 1972 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
53.	69	strzyżowski	Niebylec	Konieczkowa	Dąb szypułkowy: obw. 690 cm, wys. 27 m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	W pobliżu osady l-ctwa Niebylec (<i>obecnie znajduje się poza gruntami zarządzie N-ctwa</i>)	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLoP. - 004-15/71 z 28 grudnia 1971 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 17 z dnia 31 stycznia 1972 r.
54.	189	strzyżowski	Niebylec	Konieczkowa	Dąb szypułkowy: obw. 520 cm, wys. 23 m, wiek 300 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 52, teren przyległy do zabud. Spółdzielni Rolniczej, obok. kapliczki i krzyża.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr SGW-7140-2/83 z 21 marca 1983 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 15 z dnia 21 lutego 1984 r.
55.	167	strzyżowski	Niebylec	Połomia	Lipa szerokolistna: obw. 630 cm, wys. 26 m, wiek 300 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 1422, 300 m na NW od drogi Niebylec-Rzeszów.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS. VI-7140-9a/82 z 23 stycznia 1982 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
56.	107	strzyżowski	Strzyżów	Strzyżów	Cztery dęby szypułkowe: obw. 340 do 500 cm, wys. 9 do 25 m, wiek 250 do 350 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 804/1, skrzyżowanie ul. Daszyńskiego i Przeclawczyka.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS VI-7140-18/77 z 7 grudnia 1977 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 1, poz. 4 z dnia 24 stycznia 1979 r.
57.	150	strzyżowski	Strzyżów	Strzyżów	Trzy dęby szypułkowe: obw. 485 do 580 cm, wys. 32 do 33 m, wiek 350 do 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park podworski przy domu dziecka, działka 932/1.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS VI-7140-36/80 z 8 grudnia 1980 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.
58.	30	strzyżowski	Strzyżów	Wysoka	Dąb szypułkowy: obw. 570 cm, wys. 26 m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 155, prywatna posesja przy drodze do Oparówki.	Orz. PWRN w Rzeszowie Ln.11/1/P/76/55 z 12 marca 1955 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 34 z dnia 10 czerwca 1955 r.
59.	156	strzyżowski	Strzyżów	Żyznów	Dwa dęby szypułkowe: obw. 540 i 535 cm, wys. po 35 m, wiek po 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Park podworski, działka 1527.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLS VI-7140-5/81 z 9 lutego 1981 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 2, poz. 8 z dnia 25 lutego 1982 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
60.	1	strzyżowski	Wiśniowa	Kozłówek	Lipa drobnolistna: obw. 680 cm, wys. 30 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Przy północno-wschodniej stronie kościoła, w rzędzie lip otaczających kościół, działka 621.	Orz. Prez. W.R.N. W Rzeszowie Nr R.L. VIb-13/P/6/53 z 2 listopada 1953 r.	Dz. Woj. z 31 grudnia 1953 r. Nr 12, poz. 69.
61.	49	strzyżowski	Wiśniowa	Kozłówek	Dąb szypułkowy: obw. 570 cm, wys. 25,5 m, wiek 400 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 382, prywatna posesja, za stodołą.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr R.L. VI-11/1/P/127/60 z 21 czerwca 1960 r.	Dz. Woj. z 13 sierpnia 1960 r. Nr 9, poz. 58.
62.	197	strzyżowski	Wiśniowa	Markuszowa	Dąb szypułkowy: obw. 475 cm, wys. 25 m, wiek 350 lat (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR).	Działka 213/1, obok budynku mieszkalnego, na małym zboczu.	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr SGW-V-7140/6/84 z 22 lutego 1984 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 3, poz. 133 z dnia 25 kwietnia 1985 r.
63.		strzyżowski	Wiśniowa	Niewodna	Lipa drobnolistna o obw. 690 cm, wys. 27 m, czteropienna, (na wys. 50 cm trzy częściowo zrośnięte konary, czwarty odchodzi od pnia na wys. 2,4 m)	Drzewo znajduje się na działce ew. o nr 2.	Uch. Nr XXX/163/97 Rady Gminy Wiśniowa z dnia 31 lipca 1997 r. w sprawie uznania drzewa za pomnik przyrody.	
64.		strzyżowski	Wiśniowa	Różanka	Lipa drobnolistna: obw. 682 cm, wys. 28,5 m (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR)	W pobliżu zabudowań gospodarczych (obok stodoły).	Orz. PWRN nr Ln. 11/1/P/76/55 z 12 marca 1955 r.	Dz. Urz. Woj. Rzesz. Nr 5, poz. 34 z dnia 10 czerwca 1955 r.

Lp	Nr PP w rejestrach dawnych woj.	Powiat	Gmina	Miejscowość	Opis obiektu	Opis położenia	Akt tworzący formę ochrony przyrody	Miejsce ogłoszenia aktu o utworzeniu pomnika przyrody
1	2	3	4	5	6	7	8	9
65.	8	strzyżowski	Wiśniowa	Wiśniowa	Sześć dębów szypułkowych: obw. 420 do 675 cm, wys. 21 do 32 m; <i>ochrona jednego zniesiona RLS- VI- 7140-39/80 (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego. 2003. IB i OŚ UR).</i>	Działka 947/1, drzewo rośnie między drogą ze Strzyżowa do Frysztaka, a blokiem mieszkalnym.	Orz. PWRN R.L.VI-13-13/P nr 37 z 12 marca 1954 r. <i>ochrona jednego z drzew zniesiona RLS- VI- 7140-39/80</i>	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 18 z 25 maja 1954 r.
66.	28	strzyżowski	Wiśniowa	Wiśniowa	Jedna lipa drobnolistna: obw. 760 cm, wys. 30 m; druga nie istnieje (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: 2 stare lipy o wym.: 1) obw. na wys. 1,3 m = 490 cm, wys. = 25 m 2) obw. na wys. i 1,3 m = 510 cm, wys. = 20 m.</i>	Park podworski, w pobliżu nowego kościoła, działka 947/1.	Orz. PWRN w Rzeszowie Ln.11/1/P/76/55 z 12 marca 1955 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 34 z dnia 10 czerwca 1955 r.
67.	29	strzyżowski	Wiśniowa	Wiśniowa	Topola biała powalona przez burzę (Aktu. ark. weryf. PP pow. strzyżowskiego, 2003, IB i OŚ UR); <i>poprzednie dane: topola biała o obw. na wys. 1,3 m = 540 cm, wys. = 23 m. Wiek około 200 lat. Drzewo zdrowe.</i>	Zabytek znajduje się w parku.	Ln.11/1/P/76/55 z 12 marca 1955 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 5, poz. 34 z dnia 10 czerwca 1955 r.

3.1.6.2. Drzewa o charakterze pomnikowym

Informacje dotyczące drzew o wymiarach pomnikowych uzyskano z poprzedniego programu ochrony przyrody, ankiet informacyjnych sporządzonych w 2012 r. przez leśniczych oraz wyników prac terenowych. Na tej podstawie wyodrębniono ponad 100 drzew o znacznych rozmiarach, ciekawym pokroju pnia lub będących cennymi domieszkami biocenotycznymi. Ujęto je w poniższym zestawieniu.

Dąb
szypułkowy
w oddz. 370a
leśnictwa
Łączki.

Tab. nr 10. Wykaz drzew o charakterze pomnikowym w Nadleśnictwie Strzyżów.

Lp	Położenie		Opis obiektu				źródło danych		
	leśnictwo	oddz. pod-oddz	gatunek	obwód na wys. 1,3 m [cm]	wy-sokość [m]	stan zdrowotny*		uwagi	lokalizacja
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Babica	198i	Jesion <i>Fraxinus excelsior</i>	290	28	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
2.	Babica	199c	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	327	26	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
3.	Babica	208c	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	344	24	3	zredukowana korona, zgnilizna w miejscach odłamanych gałęzi		POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
4.	Babica	262c	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	340	25	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
5.	Godowa	332c	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	310	25	4	Buk zwany „Werbownym”; dolna część pnia niemal całkowicie wypróchniała, żywa jest tylko jedna odnoga, która przejęła funkcję pnia głównego; drzewo o wartości historycznej.	Drzewo rośnie przy drodze leśnej, którą biegnie zielony szlak turystyczny PTTK.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
6.	Godowa	334a	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	330	30	2	Na pniu budka dla puchacza.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
7.	Godowa	334a	Wiąz górski <i>Ulmus gabra</i> – grupa drzew (pomierzono najgrubsze – należy zachować pomierzone + co najmniej 5 cieńszych okazów)	275	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
8.				256	26	2			
9.				245	26	2			
10.				195	23	2			
11.				150	23	2			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.	Godowa	334a	Jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	120; 145; 260 (dwójka)	23	2	Drzewo o ciekawym pokroju – 4 odnogi; pień u podstawy rozdziela się na 3 odnogi, z których jedna rozdziela się na kolejne dwie na wys. 1,3 m.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
13.	Godowa	340a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330	26	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
14.	Godowa	340c	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	465	30	3	Pień rozdziela się na wys. 1,4 m na dwie odnogi; jedna złamana z owocnikami huby.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
15.	Hyżne	39b	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	296	20	2	Drzewo o rozłożystej koronie.	Drzewo rośnie na skraju drzewostanu, nad śródleśnym jarem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
16.	Hyżne	4d	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> – pojedyncze stare dęby w drzewostanie użytkowanym rębnie (pomierzono najgrubsze – należy zachować kilkanaście najgrubszych okazów)	348	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
17.				300	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
18.				340	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
19.				305	30	2	Drzewo o rozłożystej koronie.	Drzewo rośnie nad brzegiem jaru.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
20.				240; 217	30	2	Pień rozdwa się na wys. 1 m na dwie odnogi.	Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
21.				334	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
22.				310	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
23.				300	30	2	Drzewo rośnie nad suchym jarem.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
24.	Hyżne	6b	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	370	30	3	Znaczne ubytki korony; u podstawy pnia początki zgnilizny; oznaczone tabliczką.	Drzewo rośnie przy szlaku turystycznym, na krawędzi śródleśnego jaru.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25.	Hyżne	6b	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	390	27	3	Korona w znacznym stopniu uschnięta.	Drzewo rośnie nad śródleśnym jarem.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
26.	Hyżne	6b	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	315	28	2		Drzewo rośnie przy granicy lasu, nieopodal drogi dojazdowej do prywatnej posesji; jest pozostałością po starym d-stanie.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
27.	Kąkolówka	107a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320	23	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
28.	Kąkolówka	122c	Topola biała <i>Populus alba</i>	500	24	2	Pień rozgałęzia się na wys. 3,5 m na dwie główne odnogi; na pniu dwa guzy - jeden w dolnej części pnia, drugi na jednej z odnóg, na wys. ok. 6 m.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
29.	Kozłówek	476b	Wiąz górski <i>Ulmus gabra</i> – grupa kilkudziesięciu wiązków o obwodzie zwykle nie przekraczającym 200 cm (pomierzono najgrubsze – należy zachować całą grupę)	245	28	2		Na stoku lokalnego wzniesienia.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
30.				200	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
31.				220	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
32.				200	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
33.				235	26	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
34.				250	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
35.				220	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
36.	Kozłówek	489a	Daglezja zielona <i>Pseudotsuga taxifolia</i>	225	27	2		Drzewa rosną na uprawie leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
37.				205	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38.				230	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
39.				230	27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
40.				275	28	3	Ślady zgnilizny na pniu, chodniki owadzie, korona uschnięta w 30-40%.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
41.	Łączki	368a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	460	23	2			inwent. teren. do PUL 2014
42.	Łączki	368a	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	430	23	2			inwent. teren. do PUL 2014
43.	Łączki	368d	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320	24	2		Drzewo rośnie na skraju drzewostanu; kapliczka na pniu.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
44.	Łączki	370a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	470	26	2			POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
45.	Łączki	370b	Jesion <i>Fraxinus excelsior</i>	270	28	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
46.	Łączki	371b	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	270	26	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
47.				420	30	2			POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
48.				380	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
49.				370	30	2		Drzewo rośnie nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
50.	Łączki	379b	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> – pojedyncze stare dęby w młodszym drzewostanie, w przewadze rosnące nad niewielkim potokiem	300	30	2		Nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
51.				330	28	2		Nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
52.				315	28	2		Nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
53.				270	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
54.	Łączki	379b	Grab pospolity <i>Carpinus betulus</i> – pojedyncze stare drzewa w młodszym drzewostanie, trzy z nich rosną nad potokiem	200	24	2	Pień rozgałęzia się na wys. 1,7 m na dwie odnogi.	Nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
55.				150	22	2		Nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
56.				238	18	2	Dziupla u podstawy pnia; pochylona korona.	Drzewo rośnie przy granicy z gruntami prywatnymi, nad potokiem.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
57.				180	22	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
58.	Łączki	379d	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	430	30	2	Listwa piorunowa na pniu.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
59.	Łączki	386a	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	470	22	4	Jedna z głównych odnóg uschnięta i złamana; widoczne ślady zgnilizny w dolnej części pnia.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
60.	Łączki	386a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> – pojedyncze stare dęby w młodszym drzewostanie	220	24	2	Lekki skręt włókien; nad potokiem.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
61.				240	26	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
62.				230	30	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
63.				410	24	2			POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
64.				280	20	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
65.				230	26	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014
66.		310		27	2			ankiety; wer. teren. do POP 2014	
67.	Łączki	386f	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350	24	2	Guzy na pniu.	Drzewo rośnie przy drodze lokalnej.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
68.	Łętownia	305d	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420	23	2	Listwa mrozowa na pniu.		ankiety; wer. teren. do POP 2014

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
69.	Łętownia	319a	Klon polny <i>Acer campestre</i>	290	26	2	Drzewo rośnie w dolinie potoku, przy drodze leśnej.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
70.	Sołonka	128a	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	300	22	2			POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
71.	Sołonka	129b	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	386	25	2		Stare dęby w młodniku Jd – pozostałość po dawnym drzewostanie.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
72.				310	27	2	Początki zgnilizny u podstawy pnia.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
73.	Sołonka	134c	Lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>	410	25	2		Drzewo rośnie nieopodal leśniczówki, na skraju gruntów leśnych.	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
74.	Sołonka	138b	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	130 i 70	28	2	Okaz o ciekawym pokroju – dwie jodły zrosnięte ze sobą na wys. ok. 1,5 m.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
75.	Sołonka	138c	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	340	27	3	Drzewo o ciekawym pokroju – rakowate zgrubienia u podstawy pnia, w znacznym stopniu wypróchniałe; zredukowana korona – część głównych gałęzi uschnięta.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
76.	Sołonka	138c	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	314	27	3	Znaczne ubytki korony.		ankiety; wer. teren. do POP 2014
77.	Sołonka	138c	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	290	23	2		Drzewo rośnie przy drodze leśnej.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
78.	Sołonka	139g	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	293	22	2		Drzewo rośnie na polu biwakowym.	ankiety; wer. teren. do POP 2014
79.	Sołonka	139g	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	590	23	3	Pień rozgałęzia się na wys. 1,6 m na dwie odnogi; jedna z odnóg (od strony drogi) usycha.	Drzewo rośnie przy drodze leśnej, którą biegnie żółty szlak turystyczny PTTK.	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Objaśnienia:

*stan zdrowotny wg 5-cio stopniowej skali Pacyniaka (zmodyfikowanej):

1 – drzewo zdrowe, bez szkodników, ubytki korony do 10%;

2 – ubytki korony od 10-30% i niewielkie ubytki pnia; pojedyncze osobniki szkodników owadzych;

- 3 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 30-50%, w znacznym stopniu zaatakowane przez owady;
- 4 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 50-70% i dużymi ubytkami tkanki drzewnej;
- 5 – korona obumarła w ponad 70%, pień z licznymi dziupłami, oraz drzewa martwe.

POP 2004 – poprzedni program ochrony przyrody, obowiązujący w latach 2004-2013.

POP 2014 – aktualny program ochrony na lata 2014-2023.

Obok ww. w poprzednim programie ochrony przyrody wymienia się również buka zwyczajnego rosnącego w oddz. 340c leśnictwa Godowa. Z informacji uzyskanych w leśnictwie wynika, że drzewo nie przetrwało do czasów obecnych – pień uległ rozszczerpieniu, w związku z czym drzewo zostało wycięte. Pozostałe drzewa, w poprzednim programie ochrony przyrody zaproponowane do ochrony w formie pomników przyrody, udało się odnaleźć.

Wymienione w tabeli drzewa z racji ważnej funkcji pełnionej w ekosystemie należy je pozostawić do biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu. Wyjątkiem są drzewa, które rosną w sąsiedztwie zabudowań lub dróg i z tego powodu stanowią zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Należy na bieżąco monitorować ich stan, a w razie potrzeby podjąć odpowiednie kroki eliminujące zagrożenie.

3.1.7. Użytki ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku za użytek ekologiczny uznane być mogą „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”. Ustanowienia i zniesienia tej formy ochrony dokonuje rada gminy w drodze uchwały.

Ta dość krótka definicja stwarza możliwości obejmowania ochroną najróżniejszych typów biocenoz. W zasadzie cechy użytku ekologicznego mają wszystkie nieużytki pochodzenia naturalnego, a także szereg fitocenoz o charakterze półnaturalnym, które lokalnie mogą być ostoją dla dziko żyjących gatunków roślin i zwierząt.

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa nie utworzono do tej pory użytków ekologicznych. Nie proponuje się ich również w ramach niniejszego opracowania.

3.1.8. Ochrona gatunkowa grzybów, roślin i zwierząt

Ochronę gatunkową określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) oraz rozporządzenia określające chronione gatunki roślin i grzybów oraz sposoby ich ochrony i zasady pozyskiwania (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną; DzU z 2004 r., Nr 168, poz. 1765; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin; DzU z 2012 r., poz. 81).

3.1.8.1. Grzyby i porosty chronione oraz rzadkie

Grzyby i porosty na terenie Nadleśnictwa nie były dotąd szczegółowo badane. Na podstawie dostępnych materiałów (ankiety leśniczych z 2012 r.), potwierdzono tu występowanie kilku gatunków grzybów objętych ochroną prawną. Są to: szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces*

strobilaceus, żagiew okółkowa *Polyporus umbellatus*, czarka sp. *Sarcoscypha* sp., płomykówka galaretowata *Tremiscus helvelloides* (ochrona ścisła) oraz objęty ochroną częściową włóknoszek ukośny *Ininotus obliquus*. W trakcie prac terenowych do PUL wykazano również stanowisko chrobotka *Cladonia* sp., jednak brak określenia gatunku nie pozwala na wskazanie czy i w tej grupie znajdują się gatunki chronione.

3.1.8.2. Rośliny chronione i rzadkie

Spośród roślin wymienionych w ww. rozporządzeniu, na terenie Nadleśnictwa odnotowano obecność 56 roślin chronionych, w tym 38 podlegających ochronie ścisłej i 20 częściowej (Krameko Sp. z o.o. 2003, BULiGL O/Przemysł 2001a, 2001b, 2002a, 2002b, 2004, inwentaryzacja LP z 2007 r., ankiety z 2012 r., niepubl. dane terenowe). Zestawiono je poniżej.

Tab. nr. 11. Wykaz chronionych gatunków roślin Nadleśnictwa Strzyżów.

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Lista roślin zagrożonych w Polsce
1.	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	OŚ	
2.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	OŚ	V
3.	Buławnik wielkokwiatowy*	<i>Cephalanthera damasonium</i>	OŚ	V
4.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	OŚ	
5.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	OŚ	
6.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	OŚ	
7.	Gółka długoostrogowa*	<i>Gymnadenia conopsea</i>	OŚ (2)	
8.	Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	OŚ	
9.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	OŚ	
10.	Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis atrorubens</i>	OŚ	
11.	Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	OŚ	R
12.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	OŚ	
13.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	OŚ	
14.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	OŚ	
15.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis gandiflora</i>	OŚ	
16.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	OŚ	R
17.	Omięg górski	<i>Doronicum austriacum</i>	OŚ	
18.	Orlik pospolity*	<i>Aquilegia vulgaris</i>	OŚ	
19.	Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	OŚ	
20.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum brauni</i>	OŚ	
21.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	OŚ	[V]
22.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	OŚ	
23.	Pióropusznik strusi*	<i>Matteucia struthiopteris</i>	OŚ	
24.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	OŚ	
25.	Podkolan zielonawy*	<i>Platanthera chlorantha</i>	OŚ	
26.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	OŚ	
27.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	OŚ	
28.	Przylaszczka pospolita	<i>Hepatica nobilis</i>	OŚ	
29.	Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	OŚ	
30.	Skrzyp zimowy	<i>Equisetum hyemale</i>	OŚ	
31.	Storczyk (kukułka) plamisty	<i>Dactylorhiza maculata</i>	OŚ (2)	V

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Lista roślin zagrożonych w Polsce
32.	Storczyk (kukułka) szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i>	OŚ (2)	
33.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	OŚ	
34.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	OŚ	
35.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	OŚ	
36.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	OŚ	
37.	Wroniec widlasty (widłak wroniec)	<i>Huperzia selago</i>	OŚ	[V]
38.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>	OŚ (2)	
1.	Barwinek pospolity	<i>Vinca minor</i>	OCz	
2.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	OCz	
3.	Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	OCz	
4.	Centuria pospolita*	<i>Centaurium erythraea</i>	OCz	
5.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	OCz	
6.	Drabik drzewkowaty*	<i>Climacium dendroides</i>	OCz	
7.	Dzióbekowiec Zetterstedta	<i>Eurhynchium angustirete</i>	OCz	
8.	Goryczka trójściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>	OCz	
9.	Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	OCz	
10.	Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	OCz	
11.	Kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>	OCz	
12.	Kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>	OCz	
13.	Pierwiosnek lekarski*	<i>Primula veris</i>	OCz	
14.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	OCz	
15.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	OCz	
16.	Porzeczka czarna*	<i>Ribes nigrum</i>	OCz	
17.	Przytulia (marzanka) wonna	<i>Galium odoratum</i>	OCz	
18.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	OCz	
19.	Torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	OCz	
20.	Widłóżąb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	OCz	

*gatunki wymienione w poprzednim programie ochrony przyrody (2004), których lokalizacji nie potwierdzono;

Objaśnienia:

Forma ochrony:

OŚ – ochrona ścisła;

OCz – ochrona częściowa;

(2) – gatunek wymagający ochrony czynnej.

Lista roślin zagrożonych w Polsce:

V – narażone na wymarcie, [V] – zagrożone na izolowanych stanowiskach, poza głównym obszarem występowania;

R – rzadkie, potencjalnie zagrożone.

ZASADY OCHRONY RZADKICH I CHRONIONYCH GATUNKÓW ROŚLIN

JĘZYCZNIK ZWYCZAJNY *PHYLLITIS SCOLOPENDRIUM*

Jęczycznik zwyczajny to rzadka paproć nie tylko na terenie Nadleśnictwa, ale także na całym Pogórzu Karpackim. Rośnie na stromych kamienistych zboczach, zwykle o wystawie północnej i zbliżonych, pod okapem zwartego drzewostanu jaworowego lub jaworowo-bukowego.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano 6 stanowisk tego gatunku. Zlokalizowane są na terenie leśnictw: Babica (oddz. 259c, 261b, 263d), Godowa (oddz. 334a), Niebylec (oddz. 169c, 172c). Są to strome, ocienione stoki, położone w dolinach niewielkich cieków wodnych, niekiedy o charakterze okresowym. Najliczniejsze położone są w leśnictwie Babica.

Jęczyznik zwyczajny przywiązany jest do specyficznych warunków siedliskowych. Wymaga zwartego drzewostanu, silnie ocieniającego dno lasu oraz chłodnego, wilgotnego mikroklimatu. Ochrona gatunku wiąże się z ochroną fitocenozy, w obrębie której występuje, a więc głównie płatów jaworzyny *Phyllitido-Aceretum*. Miejsc tych nie należy użytkować gospodarczo. Nie należy również prowadzić zabiegów w najbliższym sąsiedztwie stanowisk (ok. 30-50 m od płatu), gdyż mogłyby one spowodować niekorzystne zmiany fitoklimatu i doprowadzić do ograniczenia arealu bądź zaniku chronionej rośliny.

Jęczyznik
zwyczajny
w oddz. 169c
leśnictwa
Niebylec.

CIS POSPOLITY *TAXUS BACCATA*

Cis jest gatunkiem o dość szerokiej skali ekologicznej, niezwykle żywotnym, długowiecznym i odpornym na uszkodzenia. Wymaga jednakże stabilnego, wilgotnego mikroklimatu i ustabilizowanych stosunków wodnych. W Karpatach optymalne warunki rozwoju znajduje pod osłoną jodłowo-bukowego drzewostanu buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*.

W Nadleśnictwie Strzyżów cis występuje na terenie leśnictw: Niebylec (oddz. 168b, 169b, c, 175a) i Kozłówek (oddz. 479c). Są to niewielkie okazy, zwykle o wysokości kilku metrów, choć niektóre z nich mogą przekraczać wiek 100 lat. w ich ochronie należy wykorzystać następujące wskazania:

- utrzymywanie zwarcia umiarkowanego;

Cis dobrze znosi ocienienie, jednak w warunkach nadmiernego zacielenia reaguje ograniczeniem przyrostów. Wskazane jest więc utrzymywanie umiarkowanego zwarcia koron górujących nad stanowiskami cisa – prowadzone w tej dziedzinie badania wskazują, że zwarcie górnego drzewostanu jest optymalne na poziomie 70-80% (nie powinno być niższe). Zabiegi odsłaniające należy

przeprowadzać ostrożnie, a w wypadku usuwania więcej niż jednego drzewa z danego stanowiska, cięcia powinny być rozłożone na kilka lub kilkanaście lat, by zapobiec gwałtownej zmianie warunków świetlnych i mikroklimatycznych. Dotyczy to szczególnie osobników starszych, gdyż przede wszystkim one mogą wykazać negatywną reakcję na tego typu czynności.

Przy planowaniu cięć należy pamiętać o pozostawianiu gonnych, długowiecznych drzew, o wysoko osadzonych koronach, które tworzą lub stworzą najwyższą warstwę drzewostanu i będą trwałą osłoną dla cisa. W niektórych przypadkach należy więc usuwać drzewa młodsze, a nie starsze, które budują piętro najwyższe. Odnosi się to jednakże tylko do gatunków docelowych. W miejscach gdzie drzewostan budują gatunki przedplonowe bądź inne, obce danemu siedlisku, w trakcie cięć i przebudowy składu gatunkowego drzewostanu, powinny zostać wyeliminowane.

- usuwanie innych gatunków drzew i krzewów z zasięgu koron cisów;

W przypadku kontaktu korony cisa z sąsiednimi drzewami i krzewami, pączki szczytowe są ciągle uszkodzane, co powoduje ich zamieranie i zniekształcenia korony. Zabieg ten ma więc na celu stworzenie wolnej przestrzeni koniecznej dla właściwego kształtowania korony cisa i polega na usunięciu podrostu i podszytu oraz młodych drzew z jej zasięgu. Drzewa, które przerastają koronę cisa pniami, również powinny być usunięte, chyba że doprowadziłyby to do nadmiernego odsłonięcia danego okazu.

- ochrona nalotów i podrostów przed zwierzyną;

Poważnym zagrożeniem dla młodego pokolenia cisa są szkody powodowane przez zwierzynę płową (zgryzanie nalotów i podrostów, spałowanie). Niezmiernie ważnym elementem ochrony czynnej tego gatunku jest więc skuteczne zabezpieczenie młodego pokolenia przed zwierzyną. Jest wiele metod służących temu celowi. Można stosować środki mechaniczne lub chemiczne, bądź gradzenie niewielkich powierzchni. Za skuteczną metodę uznaje się również zabezpieczenia chemiczne, przy czym należy je stosować ostrożnie gdyż, jak wynika z obserwacji, niektóre preparaty powodują zamieranie zabezpieczonych części roślin lub całych pędów. Wybór środka zapobiegawczego pozostawia się gospodarzowi terenu, który na podstawie obserwacji powinien wybrać najskuteczniejszy.

KŁOKOCZKA POŁUDNIOWA *STAPHYLEA PINNATA*

Kłokoczka południowa – gatunek osiągający w naszym kraju granicę zachodnią i północną, występuje na nielicznych stanowiskach i z tego względu wymaga szczególnej ochrony i troski. Jest to gatunek preferujący półcień, przywiązany do gleb świeżych, zasobnych, kwaśnych do słabo kwaśnych. Rośnie zwykle pod okapem drzewostanu bukowego lub bukowo-jodłowego, na zboczach o wystawie północnej i pokrewnych, najczęściej w dolinach potoków lub u podnóża zboczy.

Na terenie Nadleśnictwa kłokoczka najliczniej występuje w leśnictwie Wola Zgłobieńska. Kilka stanowisk podane zostało również z leśnictw: Babica, Hermanowa, Kąkolówka, Łączki, Łętownia i Niebylec.

Czynna ochrona stanowisk polega głównie na usuwaniu przygłuszających gatunków podszytowych (najczęściej leszczyny i bzu czarnego). W wypadku silnego przygłuszenia lub ocieniania można również usuwać drzewa, przy czym zabieg ten powinien być wykonywany w niższych piętrach drzewostanu.

Krzew
kłokoczki
w oddz.
282c
leśnictwa
Łętownia.

STORCZYKOWATE *ORCHIDACEAE*

Rodzina *Orchidaceae*, skupiająca gatunki o bardzo specyficznej i ciekawej biologii, w całości podlega ochronie gatunkowej.

Ze stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa gatunków chronionych do rodziny storczykowatych należy 9 taksonów. Są to: buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, kruszczyk siny *Epipactis purpurata*, listera jajowata *Listera ovata*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata*, storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*.

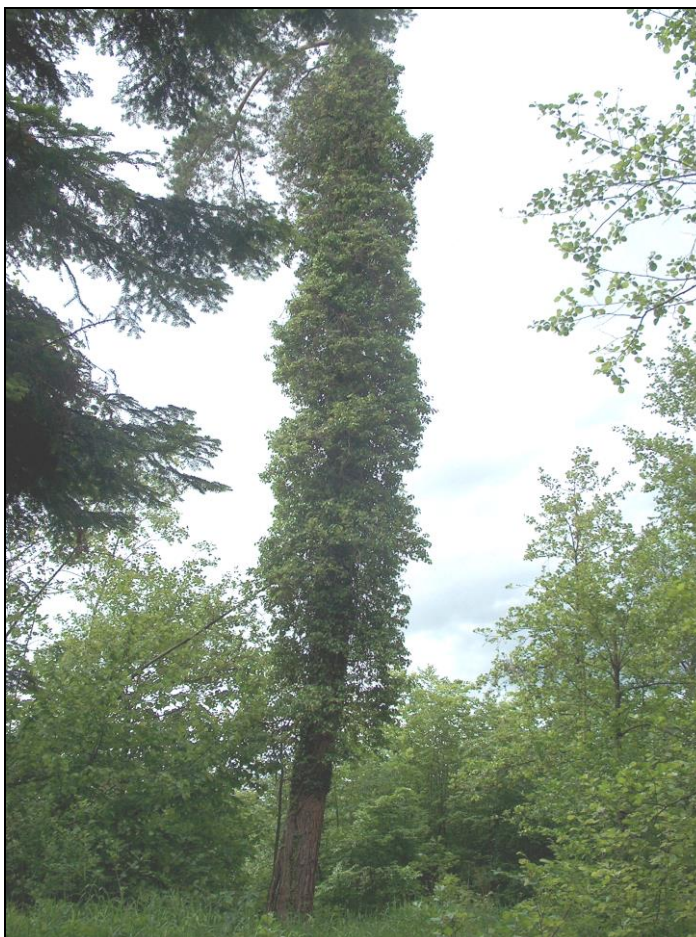
Spośród powyższych, do taksonów najliczniej występujących na terenie Nadleśnictwa należą: gnieźnik leśny, storczyk plamisty i storczyk szerokolistny. Storczyka plamistego i szerokolistnego spotkać można na obrzeżach dróg leśnych, w rowach, na polanach śródleśnych i łąkach. Gnieźnik leśny to niepozorny saprofit o bezzieleniowym pędzie, wymagający żyznych gleb oraz cienistych i chłodnych miejsc. Pozostałe storczykowate należą do taksonów rzadkich, opisanych z niewielu stanowisk i z tego względu należy je otoczyć szczególną ochroną. Nie wymaga to jednak szczególnych działań realizowanych w ramach niniejszego PUL, gdyż w przewadze odnotowane zostały w rezerwatach przyrody, obejmujących znaczną część gruntów w zarządzie Nadleśnictwa.

BLUSZCZ POSPOLITY *HEDERA HELIX*

Bluszcz jest taksonem dość pospolitym na terenie Nadleśnictwa, przy czym występuje zwykle jako element runa leśnego. Szereg okazów jednakże wspina się na drzewa, niejednokrotnie osiągając znaczne rozmiary.

Największe okazy przekraczające 7 cm pierśnicy, stwierdzono w oddz. 327a, 330a (l-ctwo Godowa), 34a, 39b (l-ctwo Hyżne), 299a (l-ctwo Lętownia) oraz 363b, 365a, 366a, 370b, 371a, 379b, 391a (l-ctwo Łączki) i 172b (l-ctwo Niebylec).

Zachowanie stanowisk powinno mieć charakter ochrony zachowawczej – drzew na które wspina się bluszcz nie wolno wycinać. Należy również dbać by wykonywane w sąsiedztwie prace leśne nie uszkodziły okazów chronionego gatunku.

Jeden z okazów bluszczu w oddz. 330a leśnictwa Godowa (pień rozdziela się na dwie odnogi o pierśnicy 15 i 11 cm).

ZIMOWIT JESIENNY *COLCHICUM AUTUMNALE*

Zimowit jesienny jest gatunkiem wymagającym ochrony czynnej polegającej na utrzymaniu zbiorowisk w obrębie których występuje. Na obszarze Nadleśnictwa podawany jest z jednego stanowiska (oddz. 68d). Jest to ekstensywnie użytkowana łąka w l-ctwie Hermanowa

Typowym siedliskiem dla tego gatunku są wilgotne łąki z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Ochrona czynna polega regularnym wykaszaniu łąk i dostosowanym do potrzeb umiarkowanym nawożeniu.

Pozostałe gatunki objęte ochroną ścisłą wymienione powyżej nie wymagają specjalnych zabiegów ochronnych. Podlegać winny ochronie zachowawczej, czyli

ich stanowiska powinny być chronione przed zniszczeniem podczas wykonywania prac leśnych oraz przy wytyczaniu szlaków zrywkowych.

Dla szeregu gatunków istotne znaczenie ma zwarcie drzewostanu górującego nad stanowiskami. Może być ono odpowiednio kształtowane w trakcie zabiegów gospodarczych, z tego względu warto jest mieć na uwadze preferencje chronionych gatunków dotyczące czynnika świetlnego.

Do taksonów preferujących cieniste miejsca o dość stabilnym mikroklimacie zasadniczo należą: podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, paprotnik Brauna *Polystichum braunii*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, obrazki alpejskie *Arum alpinum* i wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, przy czym dwa ostatnie rosnąć mogą również w półcieniu. Pozostałe wolą przerzedzone fragmenty drzewostanów, gdzie do dna lasu dociera większa ilość światła. Typowym przedstawicielem tej grupy jest pokrzyk wilcza-jagoda *Atropa belladonna*, gatunek charakterystyczny dla zespołu *Atropetum belladonnae*, wykształcającego się w przerzedzeniach i na zrębach leśnych. Półcień preferuje również: parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, omieg górski *Doronicum austriacum*, naparstnica zwyczajna *Digitalis gandiflora*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, skrzyp zimowy *Equisetum hyemale* i barwinek pospolity *Vinca minor*. Do grupy tej zaliczyć można również bagno zwyczajne *Ledum palustre*, przy czym jest to gatunek przede wszystkim uzależniony od uwilgotnienia i rodzaju podłoża a także śnieżyczkę przebiśnieg *Galanthus nivalis* oraz cebulicę dwulistną *Scilla bifolia*, jednak w przypadku tych gatunków zwarcie drzewostanu ma drugorzędne znaczenie, gdyż rozwijają się one wczesną wiosną, przed rozwojem liści na drzewach. Roślinami rosnącymi w umiarkowanych warunkach świetlnych są natomiast: widłak goździsty *Lycopodium clavatum* i skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*.

Wroniec widlasty *Huperzia selago* jest z kolei taksonem przystosowanym zarówno do silnego ocienienia, jak też do pełnego światła. Lokalne warunki świetlne występujące w obrębie poszczególnych populacji nie powinny być jednak gwałtownie zmieniane. Podobne uwarunkowania cechują goryczkę trojeściową *Gentiana asclepiadea*, która rośnie zarówno pod okapem drzewostanu jak i na górskich łąkach w pełnym świetle. W tym przypadku charakterystyczna jest jednakże zmiana pokroju roślin, wskazująca na stosunkowo wysokie wymagania tego gatunku odnośnie czynnika świetlnego. Dość wysoką tolerancję na zmiany tego czynnika wykazuje również paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*, której występowanie uwarunkowane jest głównie obecnością odpowiedniego podłoża. Gatunek ten jednakże preferuje zwarty i cienisty drzewostan.

3.1.8.3. Zwierzęta chronione i rzadkie

Zasady ochrony i listę gatunków objętych ochroną określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DzU Nr 237, poz. 1419).

BEZKRĘGOWCE

Fauna bezkręgowców nie była dotąd kompleksowo badana na terenie Nadleśnictwa. Zestawione niżej informacje pochodzą głównie z poprzedniego programu ochrony przyrody (brak lokalizacji), inwentaryzacji LP z 2007 r., danych Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie z 2008 r. oraz ankiet leśniczych wykonanych w 2012 r. Większość to jednak gatunki dość pospolite na tym terenie.

Tab. nr 12. Wykaz chronionych i rzadkich bezkręgowców z terenu Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
Owady <i>Insecta</i>					
1.	Liszkarz tęcznik	<i>Calosoma sycophanta</i>	OŚ		
2.	Liszkarz mniejszy	<i>Calosoma inquisitor</i>	OŚ		
3.	Jelonek rogacz**	<i>Lucanus cervus</i>	OŚ (2)	EN	D II
4.	Biegacz fioletowy	<i>Carabus violaceus</i>	OŚ		
5.	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>	OŚ		
6.	Biegacz karbowany	<i>Carabus intricatus</i>	OŚ		
7.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>	OŚ		
8.	Biegacz wręgaty	<i>Carabus cancellatus</i>	OŚ		
9.	Biegacz zielonożłoty	<i>Carabus auronitens</i>	OŚ		
10.	Kozioróg dębosz**	<i>Cerambyx cerdo</i>	OŚ	VU	D II
11.	Kozioróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>	OŚ		
12.	Trzmiel polny	<i>Bombus agrorum</i>	OŚ		
13.	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>	OŚ		
14.	Trzmiel leśny	<i>Bombus agrorum</i>	OŚ		
15.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	OCz		
16.	Modliszka zwyczajna	<i>Mantis religiosa</i>	OŚ		
17.	Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	OCz		
18.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	OŚ	LR	D II
19.	Krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	OŚ	VU	D II
20.	Niepyłak mnemosyna	<i>Parnassius mnemosyne</i>	OŚ	VU	D II
21.	Paź żeglarczy	<i>Iphiclides podalirius</i>	OŚ	VU	
Mięczaki <i>Mollusca</i>					
1.	Rak rzeczny	<i>Astacus astacus</i>	OCz		
2.	Skójka gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	OŚ (2)	EN	D II
3.	Ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i>	OCz*		

*na podstawie poprzedniego programu ochrony przyrody, inwentaryzacji LP z 2007 r., danych Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie z 2008 r. oraz ankiet leśniczych wykonanych w 2012 r.

**dane historyczne

Wykaz oznaczeń:

Forma ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

OCz – gatunki objęte ochroną częściową;

OCz* – gatunki objęte ochroną częściową, lecz na terenie województwa podkarpackiego objęte ochroną ścisłą przez Wojewodę Podkarpackiego;

(2) – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bezkręgowce 2004):

EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone;

VU – gatunki wysokiego ryzyka narażone na wyginięcie;

LR – gatunki niższego ryzyka

Natura 2000:

D II – gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Spośród gatunków ujętych w powyższej tabeli na szczególną uwagę zasługują zwierzęta wymienione w załączniku II Dyrektywy siedliskowej – kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, jelonek rogacz *Lucanus cereus*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria*, niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne* i skójka gruboskorupowa *Unio crassus*. Dwa pierwsze związane są ze środowiskiem leśnym, ostatni właściwy jest dla czystych wód bieżących.

Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* został podany w poprzednim programie ochrony przyrody (2004 r.), jednak bez wskazania konkretnej lokalizacji. Informacje zawarte w PCKZ (2004) wskazują, że dane o stanowiskach występujących w środkowej części województwa podkarpackiego pochodzą jeszcze sprzed 1950 roku. Kozioróg dębosz nie został również wykazany stąd podczas inwentaryzacji LP przeprowadzonej w 2007 roku. Nie ma więc potwierdzenia, że występuje na gruntach Nadleśnictwa.

Jelonek rogacz *Lucanus cervus* podawany był stąd w poprzednim programie ochrony przyrody (2004 r.), jednak bez wskazania lokalizacji i źródła danych. Informacje zawarte w PCKZ wskazują że jelonek był notowany na tym terenie przed rokiem 1950, jednak później nie potwierdzono jego występowania. Brak więc obecnie danych wskazujących by występował na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa.

Czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* w 2007 r. odnotowany był na czterech stanowiskach: w oddz. 61f (podmokła łąka), 66a (skład drewna) oraz w oddz. 84a, h (grunty podlegające sukcesji naturalnej w rezerwacie przyrody „Mójka”). Jest to gatunek dość pospolity o dość szerokiej skali ekologicznej, prócz łąk występujący również na torfowiskach, okrajkach w dolinach rzek, w ostatnich latach obserwowany również na siedliskach ruderalnych. Nie wymaga ochrony czynnej.

Krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria* obecnie notowana jest głównie w południowo-wschodniej części naszego kraju, w tym na Pogórzu Karpackim. Najchętniej zasiedla zbiorowiska ekotonalne położone w dolinach cieków wodnych, na obrzeżach drzewostanu itp. Gąsienice żerują jesienią na różnych roślinach zielnych, m.in. na jasnocie i pokrzywie. Po przezimowaniu pojawiają się na leszczynie, malinie, wiciokrzewach, wierzbówce, żarnowcu miotlastym i innych roślinach. Jednym z głównych zagrożeń jest zarastanie terenów półotwartych prowadzące do ograniczenia dostępnego areału odpowiednich siedlisk.

W Nadleśnictwie Strzyżów odnotowano ją w oddz. 45a przy drodze leśnej.

Niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne* podawany był stąd w poprzednim programie ochrony przyrody (2004 r.), jednak bez wskazania lokalizacji i źródła danych. Niemniej jednak południowo-wschodnia Polska, w tym teren Nadleśnictwa, jest rejonem gdzie gatunek ten występuje jeszcze dość licznie. Bytuje w różnych typach siedlisk otwartych – od suchych obrzeży lasów po wilgotne łąki śródleśne, przy czym wymogiem niezbędnym dla prawidłowego rozwoju gąsienic jest dostęp światła. W Karpatach notowany jest najczęściej na polanach śródleśnych i obrzeżach lasów.

Jednym z zagrożeń jest zarastanie lub zalesianie biotopów zajmowanych przez gatunek, jednak z uwagi iż zasiedla strefy ekotonowe stopniowa sukcesja

zachodząca na nieużytkowanych gruntach rolnych wydaje się mu sprzyjać. W ramach PUL zalesienia nie są planowane.

Skójką gruboskorupowa *Unio crassus* jest wymieniona w SDF dla obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami i Wisłok Środkowy z Dopływami co wynika z danych zebranych w trakcie prac WSZ w Rzeszowie w 2008 r. Brak jednak w zgromadzonych wówczas materiałach danych o lokalizacji stanowisk tego gatunku, nie wiadomo więc czy obserwowano ją na odcinkach rzek przepływających przez grunty w zarządzie Nadleśnictwa. Główne zagrożenia (zanieczyszczenie rzek, regulacja koryt rzecznych, niewłaściwe gospodarowanie rybostanem), jak też sposoby przeciwdziałania w całości pozostają poza gospodarką leśną, służyć jej natomiast będzie utrzymanie naturalnej zabudowy biologicznej cieków wodnych, czyli wyłączenie z użytkowania pasów drzewostanu bezpośrednio przylegających do rzeki. Zapewni to ocienienie miejsc zajmowanych przez skójkę.

Pozostałe gatunki chronione są dość częste na tym obszarze. Nie wymagają szczegółowych zapisów dotyczących ich ochrony.

RYBY I KRĄGLOUSTE

Tab. nr 13. Wykaz chronionych gatunków ryb z zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
1.	Boleń	<i>Aspius aspius</i>			D II
2.	Brzanka	<i>Barbus peloponnesius</i>	OŚ		D II
3.	Kiełb	<i>Cottus gobio</i>			D II
4.	Kiełb białopłetwy	<i>Gobio albipinnatus</i>	OŚ	NT	D II
5.	Kiełb Kesslera	<i>Gobio kessleri</i>	OŚ (2)	NT	D II
6.	Koza	<i>Cobitis taenia</i>			D II
7.	Łosoś	<i>Salmo salar</i>		CR	D II
8.	Minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	OŚ	NT	D II
9.	Piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	OŚ	VU	
10.	Piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	OŚ	NT	D II
11.	Różanka	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	OŚ	NT	D II

*na podstawie materiałów podkarpackiego WZS (2008) oraz SDF dla obszarów Dolna Wisłoka z Dopływami i Wisłok Środkowy z Dopływami.

Wykaz oznaczeń

Forma ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

(2) – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej;

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kręgowce 2001):

CR – gatunki skrajnie zagrożone;

VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginiecie;

NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia;

Natura 2000:

D II – gatunek wymieniony w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

PŁAZY

Tab. nr 14. Wykaz chronionych gatunków płazów z terenu Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
1.	Grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	OŚ (2)		
2.	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	OŚ (2)		D II
3.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	OŚ (2)		
4.	Ropucha zielona	<i>Bufo viridis</i>	OŚ (2)		
5.	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	OŚ (2)		
6.	Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	OŚ (2)		
7.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	OŚ (2)	NT	D II
8.	Traszka zwyczajna	<i>Triturus vulgaris</i>	OŚ (2)		
9.	Traszka góraska	<i>Triturus alpestris</i>	OŚ (2)		
10.	Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	OŚ (2)	LC	D II
11.	Żaba jeziorkowa	<i>Rana lessonae</i>	OŚ (2)		
12.	Żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	OŚ (2)		
13.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	OŚ (2)		
14.	Żaba wodna	<i>Rana esculenta</i>	OŚ (2)		

*na podstawie ankiet, lustracji terenowej, inwentaryzacji LP z 2007 r., oraz poprzedniego programu ochrony przyrody.

Wykaz oznaczeń:

Forma ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

(2) – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kręgowce 2001):

NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia;

LC – gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi

Natura 2000:

D II – gatunek wymieniony w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem wszystkie gatunki płazów wymagają ochrony czynnej, która polega głównie na eliminacji zagrożeń oraz odbudowie i zachowaniu miejsc rozrodu. Sposoby ochrony, które mogą być podejmowane w odniesieniu do tej grupy zwierząt wyszczególniono w § 10 ww. rozporządzenia.

Płazy z natury swej związane są ze środowiskiem wodnym, więc wszystkie działania prowadzące do ograniczenia tych siedlisk stanowią dla nich zagrożenie. Na terenie Nadleśnictwa, gdzie ilość dostępnych płazom siedlisk jest dość duża, za zjawiska negatywnie odbijające się na lokalnych populacjach uważa się:

- budowę nowych dróg przegradzających szlaki migracyjne oraz utwardzanie istniejących, a także intensyfikację ruchu kołowego; szczególnym zagrożeniem jest tu projektowana autostrada;
- zabudowę dolin rzecznych;
- bezpośrednio niszczenie przez człowieka (m.in. na drogach);
- pułapki ekologiczne, którymi są stare, niezabezpieczone studnie, głębokie otwarte wykopy, itp.

Spśród wymienionych gatunków płazów trzy umieszczone są w załączniku II Dyrektywy siedliskowej, co oznacza, że są przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i jednym z kryteriów do wyznaczania obszarów Natura 2000. Zebrane materiały (inwentaryzacja z 2007 r., ankiety, aktualne inwentaryzacje

terenowe) obejmują 38 stanowisk kumaka górskiego, 13 stanowisk traszki grzebieniastej i 7 karpackiej. Niezależnie jednak od składu lokalnej batrachofauny cieków, stawów, oczka wodne i wszelkiego rodzaju zbiorniki są ostoją gatunków związanych ze środowiskiem wodnym oraz potencjalnym siedliskiem do zasiedlenia przez gatunki „naturowe” i z tego względu powinny być utrzymywane.

Dla traszki grzebieniastej opracowany został „Krajowy plan zarządzania gatunkiem” (Klimaszewski 2007), w którym za główne przyczyny regresji gatunku uznaje się: utratę miejsc rozrodu, utratę miejsc odpowiednich do bytowania wskutek przekształceń środowiska lądowego oraz brak informacji o gatunku i koordynacji podejmowanych działań ochronnych. W ramach działań mających na celu odwrócenie niekorzystnego trendu postuluje się m.in.: przeciwdziałanie zarastaniu drzewami i krzewami obrzeży stawów, utrzymywanie bądź tworzenie korytarzy ekologicznych zapewniających komunikację między zbiornikami wodnymi, promocję odpowiednich metod działania w rolnictwie, szczególnie dotyczących nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także roli niewielkich zbiorników wodnych w krajobrazie rolniczym oraz tworzenie w ramach kompensacji nowych zbiorników przez inwestorów powodujących zniszczenie istniejących.

GADY

Tab. nr 15. Wykaz chronionych gadów z terenu Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony
1.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	OŚ
2.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	OŚ
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	OŚ
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	OŚ
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	OŚ (2)

*na podstawie ankiet, lustracji terenowej oraz poprzedniego planu ochrony przyrody

Wykaz oznaczeń:

Forma ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

(2) – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Według ww. rozporządzenia, spośród wymienionych gatunków gadów ochrony czynnej wymaga żmija zygzakowata. Jest to gatunek występujący na obrzeżach lasów, leśnych polanach, polach uprawnych, rumowiskach skalnych, nasypach kolejowych, w rzadkich lasach iglastych i brzezinach. Ochrona czynna polega głównie na działaniach zmierzających do utrzymania typowych dla niej siedlisk oraz eliminacji zagrożeń.

PTAKI

Tab. nr 16. Wykaz ptaków stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
1.	Bazant	<i>Phasianus colchicus</i>			
2.	Bekas kszyc	<i>Gallinago gallinago</i>	OŚ; (2)		Nat
3.	Białorzytka	<i>Oenanthe oenanthe</i>	OŚ		Nat
4.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	OŚ (1) (2)		Nat; D I

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
5.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	OŚ (2)		Nat; D I
6.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	OŚ (1) (2) STR		Nat; D I
7.	Bogatka	<i>Parus major</i>	OŚ		Nat
8.	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	OŚ		Nat
9.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	OŚ		Nat
10.	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	OŚ		Nat
11.	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>	OŚ		Nat
12.	Cyraneczka	<i>Anas crecca</i>			Nat
13.	Cyranka	<i>Anas querquedula</i>	OŚ (2)		Nat
14.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	OŚ (2)		Nat
15.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	OCz		Nat
16.	Czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>	OŚ		
17.	Czernica	<i>Aythya fuligula</i>			Nat
18.	Czubatka	<i>Parus cristatus</i>	OŚ		
19.	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>	OŚ		Nat
20.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	OŚ (2)		Nat; D I
21.	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	OŚ		Nat
22.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OŚ (2)		Nat
23.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	OŚ		Nat
24.	Dzierzba gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	OŚ		Nat; D I
25.	Dzierzba srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	OŚ		Nat
26.	Dzięcioł białoszyi (syrjski)	<i>Dendrocopos syriacus</i>	OŚ		Nat; D I
27.	Dzięcioł czarny	<i>Dendrocopos martius</i>	OŚ (2)		Nat; D I
28.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	OŚ		
29.	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	OŚ (2)		Nat; D I
30.	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	OŚ; (2)		Nat; D I
31.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OŚ (2)		Nat
32.	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>	OŚ		Nat
33.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	OŚ		Nat
34.	Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>	OŚ		Nat
35.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	OCz		
36.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	OŚ		Nat
37.	Głowienka	<i>Aythya ferina</i>			Nat
38.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	OŚ		Nat
39.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>			Nat
40.	Jarząbek	<i>Bonasia bonasia</i>			Nat; D I
41.	Jastrząb gołębiarz	<i>Accipiter gentilis</i>	OŚ (1)		Nat
42.	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	OŚ		Nat
43.	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	OŚ		Nat
44.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	OŚ		
45.	Klaskawka	<i>Saxicola torquata</i>	OŚ		Nat
46.	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	OŚ (1) (2)		Nat
47.	Kokoszka wodna	<i>Gallinula chloropus</i>	OŚ		Nat
48.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	OŚ		Nat
49.	Kos	<i>Turdus merula</i>	OŚ		Nat
50.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	OŚ		
51.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	OŚ		Nat
52.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	OŚ		Nat
53.	Kruk	<i>Corvus corax</i>	OCz		

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
54.	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>			Nat
55.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	OŚ		Nat
56.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	OŚ		Nat
57.	Kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>			
58.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>	OŚ		Nat
59.	Lelek kozodój	<i>Caprimulgus europaeus</i>	OŚ		Nat; D I
60.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	OŚ		Nat
61.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	OŚ		Nat
62.	Łyska	<i>Fulica atra</i>			Nat
63.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>	OŚ		Nat
64.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>	OŚ		
65.	Mewa śmieszka	<i>Larus ridibundus</i>	OŚ		Nat
66.	Modraszka	<i>Parus caeruleus</i>	OŚ		
67.	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	OŚ		Nat; D I
68.	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	OŚ		Nat; D I
69.	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	OŚ		Nat
70.	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	OŚ		Nat
71.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	OŚ		Nat
72.	Myszołów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>	OŚ (1)		Nat
73.	Oknówka	<i>Delichon urbica</i>	OŚ		Nat
74.	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	OŚ (1) (2); STR	LC	Nat; D I
75.	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	OŚ		Nat; D I
76.	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	OŚ		Nat
77.	Pęzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	OŚ		Nat
78.	Pęzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	OŚ		
79.	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	OŚ		Nat
80.	Perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps grisegena</i>	OŚ		Nat
81.	Perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	OŚ		Nat
82.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	OŚ		Nat
83.	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>	OŚ		Nat
84.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	OŚ		Nat
85.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	OŚ		Nat
86.	Pliszka górską	<i>Motacilla cinerea</i>	OŚ		Nat
87.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	OŚ		Nat
88.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	OŚ		Nat
89.	Płomykówka	<i>Tyto alba</i>	OŚ (1) (2)		Nat
90.	Pokląskwa	<i>Saxicola rubetra</i>	OŚ		Nat
91.	Pokrzewka jarzębata	<i>Sylvia nisoria</i>	OŚ		Nat; D I
92.	Pokrzewka czarnołbista	<i>Sylvia atricapilla</i>	OŚ		
93.	Pokrzewka ogrodowa	<i>Sylvia borin</i>	OŚ		Nat
94.	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	OŚ		Nat
95.	Potrzeszcz	<i>Miliaria calandra</i>	OŚ		
96.	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	OŚ		Nat
97.	Pójdźka	<i>Athene noctua</i>	OŚ (1) (2)		
98.	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	OŚ		Nat
99.	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	OŚ (1) (2)		Nat
100.	Puszczyk uralSKI	<i>Strix uralensis</i>	OŚ (1)	LC	Nat; D I
101.	Puszczyk zwyczajny	<i>Strix aluco</i>	OŚ (1)		
102.	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	OŚ		
103.	Remiz	<i>Remiz pendulis</i>	OŚ		Nat

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
104.	Rokitniczka	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>			Nat
105.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	OŚ		Nat
106.	Rybitwa rzeczna	<i>Sterna hirundo</i>	OŚ (1) (2)		Nat; D I
107.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	OŚ		
108.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	OŚ		Nat
109.	Sikora uboga	<i>Parus palustris</i>	OŚ		
110.	Skowronek borowy (lerka)	<i>Lullula arborea</i>	OŚ		Nat; D I
111.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>	OŚ		Nat
112.	Słonka	<i>Scolopax rusticola</i>			Nat
113.	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	OŚ		Nat
114.	Sosnowka	<i>Parus ater</i>	OŚ		Nat
115.	Sowa uszata	<i>Asio otus</i>	OŚ (1)		Nat
116.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	OŚ		Nat
117.	Sroka	<i>Pica pica</i>	OCz		Nat
118.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	OŚ		Nat
119.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	OŚ		Nat
120.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	OŚ		Nat
121.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	OŚ		Nat
122.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	OŚ		Nat
123.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	OŚ		Nat
124.	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	OŚ		Nat
125.	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>	OŚ		Nat
126.	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	OŚ		Nat
127.	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	OŚ		Nat
128.	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaesus</i>	OŚ		Nat
129.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	OŚ		Nat; D I
130.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	OŚ		
131.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	OŚ		Nat
132.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	OŚ		Nat
133.	Wrona siwa	<i>Corvus corone cornix</i>	OCz*		
134.	Wróbel domowy	<i>Passer domesticus</i>	OŚ		
135.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	OŚ		Nat
136.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	OŚ		Nat
137.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	OŚ (1) (2)		Nat; D I

*na podstawie ankiet, inwentaryzacji łowieckiej oraz poprzedniego programu ochrony przyrody (zweryf.).

Wykaz oznaczeń:

Formy ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

OCz – gatunki objęte ochroną częściową;

OCz* – gatunki objęte ochroną częściową, lecz na terenie województwa podkarpackiego objęte ochroną ścisłą przez Wojewodę Podkarpackiego;

(1) – gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie;

(2) – gatunki wymagające ochrony czynnej.

STR – gatunki dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania;

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kręgowce 2001):

NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia;

LC – gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do PCKZ.

Natura 2000:

Nat – gatunki będące przedmiotem ochrony na obszarach specjalnej ochrony ptaków oraz wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Załącznik nr 2 do Rozporządzenia MŚ z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków; DzU z 2011 Nr 25, poz. 133 z późn. zm).

D I – gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

NAJCENNIERSZE GATUNKI PTAKÓW BYTUJĄCE NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Spośród ptaków bytujących na terenie Nadleśnictwa na szczególną uwagę zasługują gatunki które wymagają ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Dotyczy to orlika krzykliwego i bociana czarnego, które były obserwowane na tych terenach, jednak bez podania lokalizacji gniazd. Główną przyczyną stopniowej redukcji liczebności jest degradacja siedlisk, zarówno łąkowych jak i łowieckich.

Orlik krzykliwy wymaga do polowań terenów otwartych. Preferuje wilgotne łąki, zabagnienia i polany śródleśne oraz mozaikowe obszary rolnicze, przy czym bardzo pożądanym elementem są stogi siana, zadrzewienia, pojedyncze drzewa, czy słupki. Zmiana tych siedlisk poprzez melioracje, zarośnięcie czy zmniejszenie różnorodności, często skłania orliki do opuszczenia gniazd.

Z obszaru Nadleśnictwa podawany był w poprzednim programie ochrony przyrody, jednak bez lokalizacji terenu łąkowego lub żerowiskowego. Gniazda tego gatunku położone są w sąsiedztwie Nadleśnictwa, z tego względu prawdopodobne jest jego bytowanie na tym terenie. Obecnie jednak brak przesłanek wskazujących że gnieździ się na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa.

Bocian czarny to gatunek związany z trudnodostępnymi terenami o znacznym udziale siedlisk podmokłych i zabagnionych. Obecnie jest w Polsce dość liczny (950-1100 par), więc pod warunkiem konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej nie uważa się go za gatunek zagrożony. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa obecnie nie odnotowano zasiedlonych przez niego gniazd, choć obserwowano tu pojedyncze osobniki. Jeśli zasiedlone przez niego gniazda zostaną odnalezione, należy to zgłosić do Regionalnego Konserwatora Przyrody w Rzeszowie, a do czasu powołania stref, prowadzić użytkowanie w sąsiednich drzewostanach według zasad określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DzU Nr 237, poz. 1419). Zalecenie to dotyczy również orlika krzykliwego oraz innych gatunków – wymienionych w ww Rozporządzeniu jako wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania – których stanowiska zostaną zidentyfikowane na terenie Nadleśnictwa.

Grupą lokalnej awifauny, której ochrona jest istotna, są **dzięcioły**. Grupa ta na terenie Nadleśnictwa reprezentowana jest przez siedem gatunków: dzięcioła dużego *Dendrocopos major*, dzięcioła zielonego *Picus viridis*, dzięciołka *Dendrocopos minor* – oraz najcenniejsze, umieszczone w załączniku I Dyrektywy ptasiej – dzięcioła czarnego *Dendrocopos martius*, dzięcioła zielonosiwego *Picus canus*, dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* i dzięcioła białoszyjowego *Dendrocopos syriacus*. Dla gatunków tych, w przewadze ściśle związanych z ekosystemami leśnymi, gospodarka leśna jest głównym czynnikiem kształtującym środowisko ich życia.

Dzięcioły związane są ze starszymi drzewostanami, w których występują stare drzewa, dziuplaste, obumierające lub martwe, służące jako baza pokarmowa oraz miejsca zdadne do lęgu. Z tego względu poważnym zagrożeniem jest usuwanie tego rodzaju drzew jak również leżaniny niezbędnej do rozwoju odpowiedniej entomofauny. W ramach prac leśnych należy więc pozostawiać biogrupy starych, dziuplastych drzew, drzewa martwe i zamierające oraz część leżaniny, w tym wywrotów i złomów (zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu). Pozwoli to zminimalizować niekorzystny wpływ zabiegów gospodarczych i jednocześnie stworzy odpowiednie warunki bytowania dla innych gatunków chronionych o podobnych uwarunkowaniach środowiskowych.

SSAKI

Tab. nr 17. Wykaz chronionych gatunków ssaków obszaru Nadleśnictwa Strzyżów*.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	Natura 2000
rząd: nietoperze <i>Chiroptera</i>					
1.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus nactula</i>	OŚ (1) (2)		
2.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	OŚ (1) (2)		
3.	Gacek szary	<i>Plecotus austriacus</i>	OŚ (1) (2)		
4.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	OŚ (1) (2)		
5.	Mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>	OŚ (1) (2)		
6.	Nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteini</i>	OŚ (1) (2)	NT	D II
7.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	OŚ (1) (2)		D II
8.	Nocek wąsatek	<i>Myotis myctacinus</i>	OŚ (1) (2)		
rząd: owadożerne <i>Insectivora</i>					
9.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>	OŚ (2)		
10.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	OCz		
11.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	OŚ (1)		
12.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	OŚ (1)		
13.	Rzęsorek mniejszy	<i>Neomys anomalus</i>	OŚ (1)	LC	
14.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	OŚ (1)		
15.	Zębielek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>	OŚ (1)		
16.	Zębielek białawy	<i>Crocidura russula</i>	OŚ (1)		
rząd: gryzonie <i>Rodentia</i>					
17.	Badylarka	<i>Micromys minutus</i>	OCz		
18.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OCz		D II
19.	Chomik europejski	<i>Cricetus cricetus</i>	OŚ (2)		
20.	Karczownik ziemnowodny	<i>Arvicola terrestris</i>	OCz		
21.	Koszatka	<i>Dryomys nitedula</i>	OŚ (2)	NT	
22.	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>	OCz		
23.	Mysz zielna	<i>Apodemus microps</i>	OCz		
24.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>	OŚ (2)		
25.	Popielica	<i>Glis glis</i>	OŚ (2)	NT	
26.	Smużka leśna	<i>Sicista betulina</i>	OŚ		
27.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	OŚ		
rząd: drapieżne <i>Carnivora</i>					
28.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	OŚ (2)		
29.	Łasica łaska	<i>Mustela nivalis</i>	OŚ		
30.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	OCz		D II
31.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	OŚ, STR (1) (2)	NT	D II

*na podstawie ankiet, inwentaryzacji łowieckiej, inwentaryzacji gruntów LP z 2007 r. oraz poprzedniego programu ochrony przyrody.

Wykaz oznaczeń:

Kategoria ochronności:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

STR – gatunki, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania;

OCz - gatunki objęte ochroną częściową;

(1) – gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie;

(2) – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kręgowce 2001):

NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia;

Natura 2000:

D II – gatunek ujęty w załączniku II Dyrektywy siedliskowej.

CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT

WILK *CANIS LUPUS*

Wilk na obszarze naszego kraju objęty jest ochroną gatunkową od 1998 roku. Według obowiązującego rozporządzenia wymaga ochrony czynnej, w tym wyznaczenia strefy ochronnej wokół zasiedlonych nor wilczych o promieniu 500 m, obowiązującej od 1.04 do 31.08. Umieszczony jest również w załączniku II i IV Dyrektywy siedliskowej oraz w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2001) jako gatunek, który nie jest bezpośrednio zagrożony, ale przejawia oznaki spadku populacyjnego i wymaga specjalnego nadzoru (NT).

Inwentaryzację wilków i rysi rozpoczęto w 2000 r. na terenie północno-wschodniej Polski z inicjatywy Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży. Od roku 2001 projekt prowadzony jest na obszarze całej Polski, na podstawie decyzji Głównego Konserwatora Przyrody, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz Dyrektora Krajowego Zarządu Parków Narodowych, we współpracy z regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych i wojewódzkimi konserwatorami przyrody. Na tej podstawie określono zasięg występowania wilka w Polsce oraz liczebność, którą w sezonie 2007/2008 oszacowano na 490-593 osobniki, natomiast w sezonie 2008/2009 na 543-687 osobników.. Szczegóły tych badań można znaleźć na stronie <http://www.zbs.bialowieza.pl>

Na obszarze Nadleśnictwa Strzyżów wilki obserwowane są sporadycznie, głównie w zachodniej części. Niewątpliwie obecności tego gatunku nie sprzyja rozczłonkowanie gruntów Nadleśnictwa oraz wysoki stopień urbanizacji i związanej z nią antropopresji. Lasy Nadleśnictwa zapewne są wykorzystywane jako element korytarza migracyjnego, natomiast obecnie nie stwierdzono by były miejscem stałego bytowania czy rozrodu.

BÓBR EUROPEJSKI *CASTOR FIBER*

Bóbr objęty jest ochroną gatunkową od początku XX wieku, kiedy to jego populacja skurczyła się do 235 osobników. Dzięki zabiegom ochrony czynnej polegającym na stopniowej odbudowie populacji i jej areału, aktualnie jego liczebność w Polsce szacowana jest na 30 000 osobników.

Obecnie polska populacja bobrów nie jest zagrożona. Pewne zagrożenie stanowi kłusownictwo występujące w Polsce i w innych krajach. Ponadto ludzie zabijają bobry wyrządzające szkody, podpalają ich żeremia i rozbierają tamy. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są również: wyrąb lasów i ubożenie bazy pokarmowej, osuszanie bagien, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej (Czech 2007).

W Nadleśnictwie Strzyżów populację tego gatunku uznać można za liczną (ponad 300 osobników w obrębach łowieckich wchodzących w zasięg terytorialny Nadleśnictwa). Na gruntach w jego zarządzie nie występuje jednak zbyt licznie – ogółem jego obecność odnotowano w kilku wyłączeniach leśnych (oddz. 83g, 84f, 182b, 329a, 376d, 383a). Są to głównie ciek i niewielkie zbiorniki wodne. Szczegółową lokalizację przedstawiono na Mapie sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych.

Obecny stan wiedzy o gatunku, jak też jego status w Polsce i Europie oraz tryb postępowania, przedstawiono w „Krajowym planie ochrony gatunku” (Czech 2007) dostępnym na stronach MŚ. Dostępny jest tam również „Poradnik minimalizowania szkód wyrządzanych przez bobry”.

WYDRA

Wydra obecnie jest gatunkiem stosunkowo liczny w naszym kraju, choć w XX wieku uważana była za zagrożoną wyginięciem. Najliczniej występuje na Pojezierzu Mazurskim, Pojezierzu Pomorskim, wzdłuż wschodniej i zachodniej granicy państwa oraz na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Szacunkowa liczebność wynosi 10 000-15 000 osobników.

Na obszarze Nadleśnictwa populacja tego gatunku jest dość liczna. Wydra występuje głównie nad większymi potokami przepływającymi przez obszar Nadleśnictwa. Obecnie nie jest zwierzęciem zagrożonym i nie wymaga odrębnych działań z zakresu ochrony czynnej, prowadzonych przez Nadleśnictwo. Zagrożenia i zasady ochrony w skali kraju przedstawiono w „Krajowym planie ochrony gatunku” (Romanowski 2007), dostępnym na stronach MŚ.

NIETOPERZE

Nietoperze to grupa ssaków w naszym kraju w całości objęta ochroną prawną. Wszystkie gatunki są również wymienione w załączniku IV Dyrektywy siedliskowej, a część także w załączniku II. Spośród nich na terenie Nadleśnictwa odnotowany był nocek duży *Myotis myotis*. Ogółem z tego obszaru podano siedem taksonów.

Dane o występowaniu nietoperzy pochodzą głównie z poprzedniego programu ochrony przyrody (2004 r.) i nie zawierają szczegółowej lokalizacji. Również w trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 roku nie wykazano stąd stanowisk gatunków z załącznika II. Z uwagi jednak na pewien stopień naturalności części kompleksów oraz sąsiedztwo terenów otwartych, optymalnych dla niektórych gatunków, nietoperze znajdują tu dogodne warunki rozwoju.

3.2. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

3.2.1. Klimat

Zgodnie z podziałem Romera (S. Bac, M. Rojek 1981) obszar Nadleśnictwa Strzyżów położony jest w dwóch regionach klimatycznych: Podgórskich Nizin i Kotlin (północna część Nadleśnictwa – Kotlina Sandomierska,) oraz dominujący w Nadleśnictwie – górski i podgórski (podnóże Karpat).

Zgodnie z podziałem Okołowicza (1978) na terenie Nadleśnictwa panuje klimat przejściowy strefy umiarkowanie ciepłej, dla którego charakterystyczne są częste zmiany pogody i znaczne wahania długości poszczególnych pór roku.

Kotlina Sandomierska (przylegająca od północy i fragmentaryczne obejmująca na zasięg terytorialnego działania Nadleśnictwa Strzyżów) to teren o przewadze wpływów kontynentalnych. Charakteryzuje go stosunkowo łagodny klimat z długim i upalnym latem oraz łagodnymi zimami, gdzie średnia roczna temperatura powietrza należy do najwyższych w kraju, a najcieplejszym miesiącem jest lipiec, natomiast najzimniejszym luty.

Z kolei rzeźba podgórskiej części terenu Nadleśnictwa decyduje o lokalnie znacznych różnicach klimatycznych. Panuje tu stosunkowo chłodny klimat z długimi zimami i sporą ilością opadów. Cechami charakterystycznymi są: duże dobowe amplitudy temperatury powietrza przede wszystkim w obniżeniach i na zboczach eksponowanych na bezpośrednie promieniowanie słoneczne (wystawy południowe i południowo-zachodnie), a małe amplitudy roczne, głównie w partiach szczytowych i na zboczach stale zacienionych, wyższe opady, w półroczu chłodnym przeważnie śnieżne, częste mgły i zachmurzenia, niskie średnie temperatury.

Cyrkulacja atmosferyczna

Omawiany region znajduje się na trasie wędrówek i transformacji mas powietrza o bardzo różnych właściwościach fizycznych. Strefę cyrkulacji zachodniej, obejmującej znaczną część Europy, a więc i omawiany teren, charakteryzuje przewaga przemieszczania się mas powietrza z sektora zachodniego w ciągu całego roku, zarówno z ośrodków niżowych jak i wyżowych.

Tab. nr 18. Częstości występowania poszczególnych mas powietrza nad południową Polską (Hess 1995)

Rodzaj mas:	Częstość występowania mas powietrza [%]				
	PPm	PPk	PA	PZ	inne
wiosna	60	18,2	8,4	5,6	7,8
lato	67	21,5	2,5	2,3	6,7
jesień	67,4	13,0	8,8	2,9	7,3
zima	64,9	25,6	3,8	1,3	4,4
rok	64,8	19,7	5,9	3,0	6,6

Dominujący wpływ na kształtowanie klimatu Nadleśnictwa ma powietrze polarno-morskie (PPm) zalegające średnio przez 65% roku. Masy powietrza polarno-kontynentalnego (PPk) kształtują pogodę na tym terenie mniej niż 20% dni w roku, powietrze arktyczne (PA) zaś – w ciągu 6% dni. Najmniejszy udział ma powietrze zwrotnikowe (PZ). Masy powietrza innego pochodzenia – najczęściej silnie

zmienione przez lokalne czynniki – występują równie często jak powietrze arktyczne (Obrębska-Starkłowa i in. 1995).

Usłonecznienie i zachmurzenie

Usłonecznienie jest to czas bezpośredniego dopływu promieniowania słonecznego do powierzchni Ziemi. Odgrywa ono ogromną rolę w kształtowaniu stosunków klimatycznych danego obszaru. Docieranie bezpośredniego promieniowania słonecznego do podłoża jest uwarunkowane przede wszystkim zachmurzeniem związanym z rodzajami zalegających mas powietrza.

Średnie roczne usłonecznienie mierzone w godzinach w stacji meteorologicznej Rzeszów-Jasionka w latach 2000-2005 wyniosło 1908 (dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej). Liczba godzin słonecznych w ciągu doby wyniosła średnio 5,9. Jedynie w miesiącach ciepłych (maj-sierpień) liczba ta przekraczała 8 godzin. W miesiącach zimowych (grudzień-luty) notowano średnio nieco ponad 2 godziny słońca dziennie.

Średnie zachmurzenie nieba mierzone w oktanach, gdzie 0 oznacza niebo bez chmur, zaś 8 niebo całkowicie pokryte chmurami, w stacji meteorologicznej w Rzeszowie-Jasionce w latach 2000-2005 wyniosło 5,1 (dane za Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej). Najwięcej dni pogodnych, tj. o średnim zachmurzeniu dziennym mniejszym niż 20%, wystąpiło we wrześniu, zaś najmniej w listopadzie i grudniu. Najwięcej dni pochmurnych (średnie zachmurzenie 80% lub więcej) notuje się w listopadzie i grudniu.

Temperatura powietrza

Temperatura powietrza jest jednym z podstawowych elementów klimatycznych, mającym bezpośredni i pośredni wpływ na wiele procesów życiowych przebiegających w ekosystemach leśnych. Na jej wartości i rozkład w czasie wpływają głównie dwa czynniki: radiacyjny oraz cyrkulacyjny, a te zależne są między innymi od ukształtowania powierzchni oraz wysokości nad poziomem morza. Charakterystyki termicznej dokonuje się za pomocą różnych wielkości, a podstawowy parametr to temperatura średnia, rozpatrywana w różnych skalach czasowych.

Średnie miesięczne i roczna wartość temperatury powietrza w °C za okres 2000-2012, dla dwóch stacji meteorologicznych przedstawia poniższa tabela:

Stacja/ m-c	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
Krosno	-3,0	-1,8	2,8	9,1	14,0	16,6	18,9	18,6	13,6	9,0	5,0	-0,9	8,5
Jasionka	-2,3	-1,7	3,1	9,1	14,4	17,3	19,6	19,0	13,8	8,9	4,9	-0,7	8,8

Z zamieszczonych danych wynika, że najcieplejszym miesiącem w obszarze Nadleśnictwa jest lipiec, zaś najchłodniejszym – styczeń. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,6 °C.

Ważnym dla istnienia i rozwoju organizmów żywych czynnikiem bezpośrednio związanym z temperaturą jest długość trwania okresu wegetacyjnego oraz okres bezprzymrozkowy. Okres wegetacyjny (średnia temperatura dobową powyżej 5°C) trwa na omawianym terenie 195–210 dni. Zaczyna się zwykle w drugiej dekadzie kwietnia i trwa do końca października. Średnia temperatura tego okresu wynosi +14°C..

Niekorzystną cechą klimatu, wpływającą ujemnie na warunki wzrostu i rozwoju roślin, są przymrozki wiosenne i jesienne. Poniższa tabela zawiera daty

zanikania ostatnich (wiosennych) i pojawiania się pierwszych (jesiennych) przymrozków oraz okres bezprzymrozkowy za lata 2000–2012.

Stacja/ dane	Okres bezprzymrozkowy (dni)			Data ostatniego przymrozku		Data pierwszego przymrozku	
	max	min	średnio	najwcześniej	najpóźniej	najwcześniej	najpóźniej
Krosno	231	163	183,8462	31.III.(2008)	5.V.(2011)	27.IX.(2000)	18.XI.(2008)
Jasionka	227	145	177,4615	29.III.(2008)	6.V.(2011)	26.IX.(2000)	12.XI.(2008)

Wys. n.p.m.: Krosno - 278 m, Jasionka – 200 m.

Opady atmosferyczne

Bardzo ważnym czynnikiem klimatycznym bezpośrednio wpływającym na wzrost i rozwój roślin, jest ilość i częstość pojawiania się opadów atmosferycznych. Występują one najczęściej w postaci deszczu lub śniegu, sporadycznie gradu. Mogą one występować również w postaci opadów osiadających, czyli szronu, rosy i szadzi. Najważniejsze znaczenie gospodarcze ma deszcz, który bezpośrednio dostarcza roślinności i glebie wody oraz śnieg, który magazynuje duże jej ilości do czasu topnienia. Na przestrzenny rozkład opadu silnie wpływają warunki fizyczno-geograficzne, głównie orografia terenu.

Średnie miesięczne i roczne sumy opadów atmosferycznych w mm dla posterunku w Krośnie oraz dla stacji meteorologicznej w Rzeszowie-Jasience, przedstawiono w poniższej tabeli (za okres 2000-2012).

Stacja/ m-c	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	suma roczna
Krosno	36,0	43,7	43,2	50,9	90,5	106,2	123,5	64,5	66,1	49,1	42,2	33,8	749,7
Jasionka	38,8	57,4	42,3	53,5	76,5	97,5	113,4	76,1	71,1	53,5	34,7	30,6	745,5

Wys. n.p.m.: Krosno -278 m, Jasionka – 200 m.

Średnie roczne sumy opadów szczególnie na obszarze Pogórza wykazują duże zróżnicowanie, zależne od ukształtowania terenu, wysokości nad poziom morza oraz przeważających kierunków wiatrów. Południowo-zachodnia, najwyższa część terenu Nadleśnictwa otrzymuje więcej opadów niż część północno-wschodnia. Średnia roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 640–700 mm i jest wyższa od średniej rocznej sumy opadów w kraju wynoszącej 600 mm.

W przebiegu rocznym opadów zaznacza się zdecydowana przewaga opadów letnich nad zimowymi, co świadczy o przewadze wpływów kontynentalnych nad oceanicznymi. Z rozkładu miesięcznego wynika, że nasilenie opadów przypada na czerwiec i lipiec, zaś najmniejsze opady obserwuje się w styczniu i grudniu.

Zjawiskiem szczególnie szkodliwym są nawałnice oraz burze gradowe. Na omawianym obszarze mogą one występować od kwietnia do końca września. Częstość występowania opadów gradowych określa się na kilka w roku. Grad może spowodować duże szkody w uprawach, młodnikach i szkółkach, a także w drzewostanach starszych, zwłaszcza w okresie kwitnienia.

Miąższość pokrywy śnieżnej, czas pojawiania się jej, trwania i zaniku zależna jest od szaty roślinnej, a także zróżnicowania hipsometrycznego. Liczba dni z pokrywą śnieżną w ciągu roku waha się od 65 do 85. Największą grubość pokrywa śnieżna osiąga w styczniu i lutym (Operat siedliskowy Nadleśnictwa Strzyżów, BULiGL O/Przemysł 2013).

3.2.2. Budowa geologiczna

Nadleśnictwo Strzyżów położone jest w obrębie kilku jednostek tektonicznych. Są to:

- Zapadlisko przedkarpackie – wypełnione dolno- i środkowomiocenijskimi osadami autochtonicznymi, powstałymi w zróżnicowanych warunkach sedymentacyjnych zapadliska przedgórskiego;
- Łuski zgłobickie – ciągną się od Przemyśla aż po Wieliczkę, przed czołem płaszczowiny stebnickiej. Obejmują one wąskie pasmo sfałdowanych i złuskowanych utworów miocenu środkowego i górnego, które wraz z Karpatami fliszowymi nasunięte jest płasko na utwory autochtonicznego miocenu środkowego;
- Płaszczowina skolska, zwana też skibową – ciągnie się od granicy z Ukrainą po okolice Brzeska. Płaszczowina ta, stanowiąca ważny element Karpat Wschodnich, jest najniższą jednostką strukturalną płaszczowin grupy średniej. Tworzą ją skały sukcesji skolskiej od dolnej kredy po dolny miocen z dominującym strukturalnie utworami kredy górnej - paleocenu zwane warstwami ropianieckimi, warstwami z Rybotycz lub tradycyjnie warstwami inoceramowymi. Flisz eoceński przykryty jest piaskowcami kliwskimi i warstwami krośnieńskimi oligocenu – wczesnego miocenu.. W jej podłożu znajdują się utwory autochtonicznego miocenu środkowego zapadliska przedkarpackiego. Zwłaszcza koło Rzeszowa brzeżna strefa płaszczowiny przykryta jest transgresywnymi utworami środkowego miocenu;
- Płaszczowina podśląska. Skały płaszczowiny podśląskiej ukazują się na powierzchni przede wszystkim w nieciągłym pasie przed czołem płaszczowiny śląskiej oraz w istniejących w niej oknach tektonicznych. Nasunięta jest na utwory sukcesji skolskiej, lub na utwory miocenu.
- Płaszczowina śląska – na wschód od Wisłoki składa się przede wszystkim z oligocenijskich warstw krośnieńskich. Począwszy od rejonu Gorlic fliszowa sukcesja śląska obejmuje również wczesny miocen.

Dwie pierwsze jednostki występują na niewielkim fragmencie północnej części zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, a dwie ostatnie w części południowo-wschodniej. Większość powierzchni Nadleśnictwa zajmuje płaszczowina skolska (Operat siedliskowy Nadleśnictwa Strzyżów BULiGL O/Przemysł 2013).

3.2.3. Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem geomorfologicznym Polski (M. Klimaszewski 1972), zasięg terytorialny Nadleśnictwa wchodzi w zasięg czterech odrębnych jednostek, z których jedna – Rynna Podkarpacka, wyróżniona jest w randze mezoregionu, a trzy pozostałe – Pogórze Dynowskie, Wysoczyzna Kańczucka i Wysoczyzna Kolbuszowska, w randze regionów. Ich przynależność przedstawiono poniżej.

Strefa: Alpejska

Prowincja: Karpaty

Podprowincja: Karpaty Zachodnie

Makroregion: Karpaty Zewnętrzne

Mezoregion: Pogórze

Region: Pogórze Dynowskie

Region: Pogórze Strzyżowskie

Prowincja: Kotliny Podkarpackie
Podprowincja: Kotliny Podkarpackie Zachodnie
Makroregion: Kotlina Sandomierska
Mezoregion: Wysoczyzny Przykarpackie Wschodnie
Region: Wysoczyzna Kańczucka
Mezoregion: Rynna Podkarpacka

Obszar Nadleśnictwa dzieli się głównie między Pogórze Dynowskie i Strzyżowskie. Wysoczyzna Kańczucka i Rynna Podkarpacka obejmują najdalej na północ wysunięte fragmenty zasięgu terytorialnego, położone w okolicach Rzeszowa, Ropczyc i Sędziszowa Małopolskiego. Wymienione jednostki szerzej opisano poniżej.

Pogórze Dynowskie ciągnie się od Wisłoki po Wiar na długości 105 km. Tworzą je szerokie garby, wyrównane na wysokości 350-450 m n.p.m., oddzielone dolinami rozciętymi do poziomu 150-200 m n.p.m. Jest to najbardziej jednolity i monotony krajobrazowo płat pogórzy, co wiąże się z budową geologiczną. Zbudowane jest ze stromo ustawionych fałdów jednostki skolskiej, składających się ze względnie odpornych warstw inoceramowych, co warunkuje jednolity charakter wyżyny. Brak bardzo odpornych skał uniemożliwił lepsze zachowanie poziomu śródgórskiego, a brak miększych serii iłółupków – rozwinięcie poziomu dolinnego. Dalsze ujednoczenie rzeźby nastąpiło w czwartorzędzie, w wyniku złagodzenia stoków i obniżenia wierzchołków.

Pogórze Strzyżowskie cechuje z kolei duża różnorodność rzeźby. Obok nielicznych płatów typowych pogórzy o płaskich garbach i płaskodennych dolinach do 150 m głębokości, występują wyżej wyniesione pasma (Liwocz 561 m n.p.m., Chełm 540 m n.p.m. i inne) o stromych, często krawędziowych stokach i szerokie pasma obniżen – kotlinki (np. Strzyżowska, Frysztacka). Te ostatnie tworzą krajobraz obłych garbów o stokach o nachyleniu 5-15° i nieckowatych, często płaskodennych dolinek. Wysokości względne wahają się od 50 do 300 m. Pogórze ciągnie się na długości 85 km, od doliny Białej aż po Kotlinkę Jasionowa. Niemal całe zbudowane jest z kompleksów skał jednostki śląskiej, w części brzeżnej dość płasko nasuniętej na jednostkę skolską.

Rynna Podkarpacka jest to rozległe obniżenie ciągnące się pomiędzy doliną Wisłoki a ujściem Wisłoka do Sanu na przestrzeni 90 km. W części wschodniej wykorzystywane jest przez Wisłok, a w części zachodniej przez dopływ Wisłoki – Wielopolkę. Jest ono wyraźnie obramowane od południa i północy – na południe wznoszą się schody coraz wyższych teras, na północy krawędź Płaskowyżu Kolbuszowskiego.

Rynna stanowi staroczwartorzędowe obniżenie erozyjne, zachowane dzięki nierównomiernej akumulacji glacialnej, erozji wód glacyjofluwialnych i wyżłobieniu w jego części głębszych dolin rzecznych w młodszych czwartorzędzie. Dno jest nierówne – nad rzekami osiąga 180 m n.p.m., natomiast na dziale wodnym między Wisłoką a Wisłokiem sięga 240 m. Na rzeźbę terenu składają się głównie, pokryte żwirami karpackimi, terasy erozyjne o wysokości 197-200 m, 210-215 m i 220-235 m.

Wysoczyzna Kańczucka to część Kotliny Sandomierskiej położona między dolinami Sanu i Wisłoka a krawędzią Karpat, wygięta w kształcie łuku o szerokości dochodzącej do 18 km. Na krajobraz składają się tu płaskie garby zbudowane z iłów mioceńskich, przykrytych przez piaski i gliny czwartorzędowe oraz less. Teren o wysokości najwyższej na południu (ok. 280 m n.p.m.), obniża się ku północy do

około 240 m, ostrą krawędzią opadając ku dolinie Wisłoka lub mniej wyraźnym stopniem w 20-metrową terasę lessową nad Sanem (Klimaszewski 1972, Kondracki 2000).

3.2.4. Warunki hydrologiczne

3.2.4.1. Wody powierzchniowe

Obszar Nadleśnictwa położony jest w dorzeczu Wisły, na obszarze dwóch większych działów wodnych (II-rzędu). Zasadniczą, największą część Nadleśnictwa odwadnia Wisłok – ciek III-rzędu, uchodzący do Sanu w Dębnie. Do jego większych dopływów, odwadniających teren Nadleśnictwa, należą lewobrzeżne: Lublica, Gogołówka (Glinik), Stępinka, Pstrągówka I, Szufnarówka, Różanka, Łętowska Rzeka, Pstrągówka II, Skrzymowski, Dopł. w Rzekach, Czudec, Wola, Mogielnica, Lubcza, Patryja oraz prawobrzeżne: Kozłówek, Kamienny Potok, Kopytko, Gbiska Rzeka, Stobnica, Gwoźnica, Lubenia, Hermanówka, Strug. Część północno-zachodnią odwadnia Wielopolka oraz kilka mniejszych dopływów Wisłoki – cieku II-rzędu, uchodzącego do Wisły w Gawłuszowicach. Do największych dopływów Wielopolki na terenie nadleśnictwa należą: Brzezinka, Malanka, Niedźwiadka oraz Bystrzyca, która wraz z Gnojnicą i Budziszem odwadnia część północną. Wschodni fragment Nadleśnictwa odwadnia ponadto Gogołówka – ciek III-rzędu uchodzący do Wisłoki w Brzostku.

Zasilanie rzek w wody odbywa się głównie za pośrednictwem źródeł i zasilania gruntowego, w mniejszym stopniu bezpośrednio przez opady. Dużą rolę w retencji wód opadowych spełnia pokrywa śnieżna, której topnienie powoduje wysokie stany wód w okresie wiosennym (marzec, kwiecień). Utrzymują się one często do połowy maja, a także pod koniec czerwca i w lipcu, co z kolei związane jest letnim maksimum opadowym. Najniższy poziom wód zazwyczaj notowany jest we wrześniu i w październiku.

3.2.4.2. Wody gruntowe i podziemne

Omawiany obszar jest zasobny w wody gruntowe. Głównym jej źródłem w bilansie rocznym są opady atmosferyczne. Wysoki poziom wód gruntowych o charakterze wody stokowej i opadowej warunkuje na większości obszaru dominację siedlisk silnie świeżych, jedynie okresowo narażonych na jej niedobór. W obniżeniach i dolnych częściach łagodnych zboczy duże znaczenie w kształtowaniu warunków glebowo-siedliskowych mają wody powierzchniowe spływające z obszarów położonych wyżej (Operat siedliskowy Nadleśnictwa Strzyżów BULiGL O/Przemysł 2013).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Nr 432 „Dolina rzeki Wisłok”. Jest to zbiornik o szacunkowych zasobach 22 tys. m³/dobę. Rozciąga się między Zarszynem i Grabownicą Starzeńską a Rzeszowem, obejmując doliny Wisłoka i Stobnicy. Zasoby znajdują w utworach czwartorzędowych.

Niewielkie fragmenty zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa znajdują się również nad zbiornikami wodnymi Dębica–Stalowa Wola–Rozwadów (GZW Nr 425) oraz Dolina rzeki Wisłoka (GZW Nr 433).

3.2.4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne Nadleśnictwa, ujęte jako bagna, to głównie fragmenty roślinności szuwarowej, olsowej, łęgowej, występujące w lokalnych obniżeniach terenu. Są to z reguły niewielkie powierzchnie o charakterze śródleśnych, lokalnych zabagnień, cenne z punktu widzenia retencji wodnej. Pod względem przyrodniczym mają zróżnicowaną wartość, uzależnioną od rodzaju reprezentowanego siedliska oraz stopnia przekształcenia. Większe spośród nich, ujęte w planie u.l. jako odrębne wydzielania, to oddz.: 18Am,n,p, 425h (grunty nieleśne) oraz 121f, 137b (grunty leśne, oddz. 121f położony jest w rezerwacie przyrody). Ogółem zajmują 2,64 ha.

Niewielkie śródleśne zabagnienia zostały ujęte jako bagna nie tworzące wydzielen. Występują one w oddz.: 78d, 79d, 172b, 329a, 447c, 450c. Ogółem zajmują 0,67 ha. Z uwagi na niewielką powierzchnię i cenne walory przyrodnicze nie planowano w ich obrębie użytkowania gospodarczego.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdują się dwa niewielkie zbiorniki wodne. Jeden zlokalizowany jest w oddz. 28c i 30g (pow. 0,13 ha), drugi w 55c (0,11 ha). Są one sztucznym elementem, ale będąc środowiskiem zupełnie odmiennej flory i fauny lokalnie wzbogacają bioróżnorodność, a jednocześnie pełnią ważną rolę w retencji wodnej.

3.2.4.4. Charakterystyka stosunków wodnych

Istotnym elementem kształtującym stosunki wodne obszaru Nadleśnictwa, są ekosystemy leśne. Las reguluje gospodarkę wodną, poprzez podwyższanie niskich i obniżanie wysokich stanów wód. Wykazuje pewną zdolność retencyjną, czyli możliwość gromadzenia i przetrzymywania zasobów wodnych przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym.

Retencję na terenie Nadleśnictwa tworzą różnego rodzaju zbiorniki – stawy, oczka i ciek wodne (tzw. retencja wód otwartych), mokradła, bagna, zagłębienia terenowe (tzw. retencja depresyjna), struktura i układ glebowy (tzw. retencja glebowa), oraz możliwości intercepcji szaty roślinnej.

Do poprawy retencji wodnej w lasach Nadleśnictwa przyczyniają się również bobry. Podpiętrzając wodę ograniczają jej odpływ i poprawiają uwilgotnienie gleby.

Zadaniem retencji wodnej w lasach jest:

- poprawa uwilgotnienia siedlisk leśnych poprzez podniesienie lustra wody gruntowej na terenach bezpośrednio przylegających do zbiornika lub urządzenia piętrzącego;
- zmiana szybkiego odpływu wód powierzchniowych z terenu lasu na spowolniony odpływ gruntowy;
- urozmaicenie i wzbogacenie środowiska leśnego;
- zapewnienie wody dla zwierzyny leśnej, ptactwa i owadów, co podnosi biologiczną odporność drzewostanów;
- zapewnienia wody dla ochrony przeciwpożarowej;
- zapewnienie wody dla celów gospodarczych – do nawodnień deszczownianych i hodowli ryb;
- tworzenie warunków do rekreacji i wypoczynku.

3.2.5. Gleby

Poniżej zestawiono typy gleb oraz ich powierzchnię w Nadleśnictwie na podstawie bazy opisowej programu TAKSATOR.

Tab. nr 19. Typy gleb występujące na gruntach leśnych Nadleśnictwa Strzyżów.

Gleby		Nadleśnictwo Strzyżów	
Typ gleby	Podtyp gleby	Pow. [ha]	[%]
Gleby brunatne	Gleby brunatne właściwe	1224,61	9,73
	Gleby brunatne wylugowane	4386,33	34,83
	Gleby brunatne kwaśne	4375,78	34,75
	Gleby brunatne bielcowe	57,30	0,46
Gleby płowe	Gleby płowe właściwe	206,67	1,64
	Gleby płowe brunatne	453,34	3,60
	Gleby płowe opadowoglejowe	771,99	6,13
Gleby gruntowo-glejowe	Gleby gruntowoglejowe mułowe	2,67	0,02
Gleby opadowo-glejowe	Gleby opadowoglejowe właściwe	1005,14	7,98
	Gleby stagnoglejowe właściwe	3,39	0,03
Mady rzeczne	Mady rzeczne właściwe	9,39	0,07
	Mady rzeczne próchniczne	30,16	0,24
	Mady rzeczne brunatne	35,50	0,28
Gleby deluwialne	Gleby deluwialne brunatne	27,61	0,22
Gleby industrio- i urbanoziemne	Gł. industrio i urbanoziemne o niewykształconym profilu	1,97	0,02
Ogółem		12591,85	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli, na gruntach Nadleśnictwa największy areał mają gleby brunatne zajmujące 10044,02 ha, czyli 79,77% powierzchni leśnej. Z mniejszym udziałem towarzyszą im gleby: płowe (11,37%) i opadowo-glejowe (8,01%). Pozostałe nie przekraczają 1% udziału w powierzchni.

Szczegółowy opis gleb znajduje się w Operacie siedliskowym dla Nadleśnictwa Strzyżów z 2013 roku (BULiGL O/Przemysł 2013).

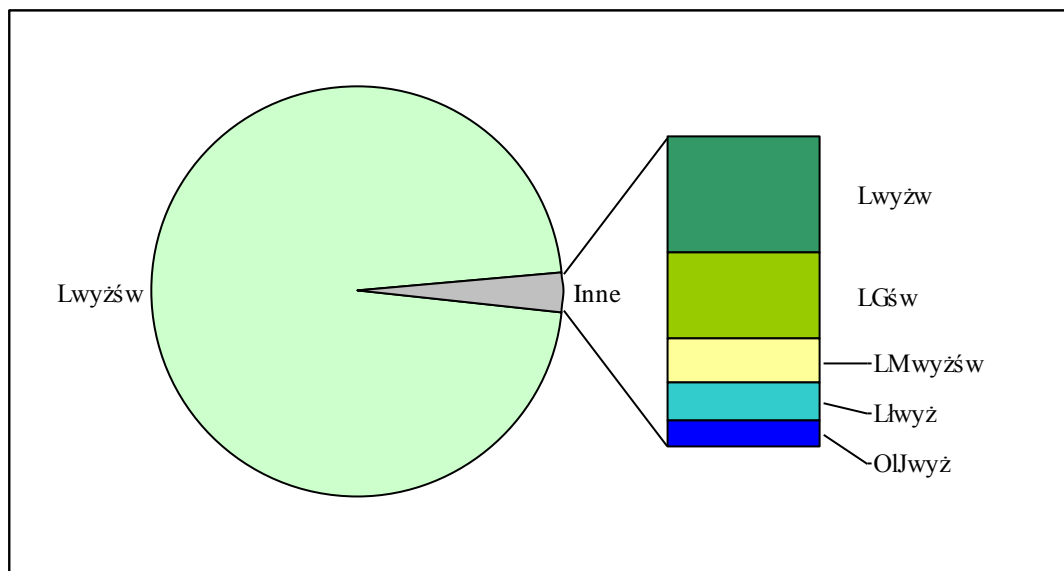
3.2.6. Siedliskowe typy lasu

Siedliskowe typy lasu zestawiono w oparciu o bazę opisów taksacyjnych. Ich udział w ujęciu powierzchniowym i procentowym przedstawiono poniżej.

Tab. nr 20. Udział siedliskowych typów lasu w powierzchni leśnej Nadleśnictwa Strzyżów.

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Strzyżów	
	powierzchnia	
	[ha]	[%]
Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona		
LMwyżsw	54,59	0,43
Lwyżsw	12203,74	96,92
Lwyżw	145,14	1,15
OLJwyż	31,41	0,25

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Strzyżów	
	powierzchnia	
	[ha]	[%]
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	
Lwyż	47,17	0,38
LGśw	109,80	0,87
Razem	12591,85	100,00

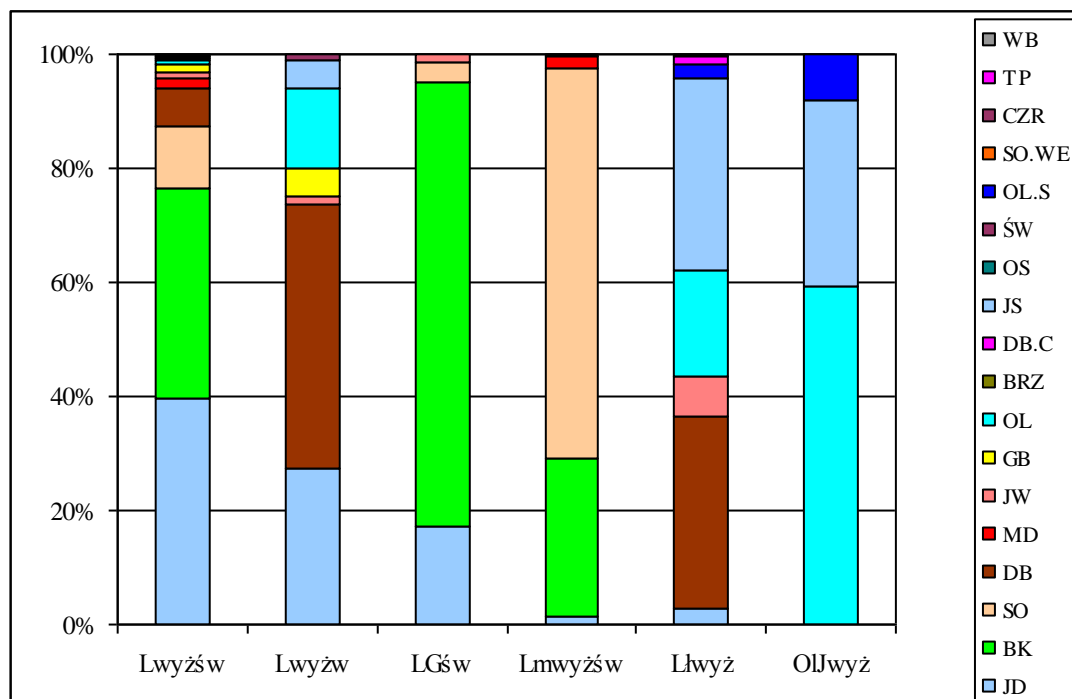

Ryc. nr 8. Udział siedliskowych typów lasu w powierzchni leśnej Nadleśnictwa Strzyżów.

Dominującym typem siedliskowym na terenie Nadleśnictwa jest las wyżynny w wariacie świeżym (Lwyżśw). Zajmuje blisko 97% powierzchni. Jest to głównie siedlisko buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* oraz grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum*, choć w jego zakresie zmienności występują również inne zbiorowiska klimaksowe, jak też sztuczne nasadzenia. W strukturze gatunkowej dominują drzewostany bukowe i jodłowe, zajmujące około 76% powierzchni tego TSL. Znaczny udział mają też sośniny i dąbrowy łącznie zajmujące około 17%. Pozostałe, o niewielkim znaczeniu (łącznie ok. 6%), tworzone są przez: gatunki właściwe dla występujących tu siedlisk – jawora, graba, lipę, obce siedliskowo – modrzewia, dęba czerwonego, sosnę wejmutkę, świerka, oraz gatunki o charakterze pionierskim: brzozę, olszę, jesion, czereśnię, osikę i wierzby.

Istotną, choć znacznie mniejszą powierzchnię zajmuje wariant wilgotny lasu wyżynnego Lwyż – 1,15%. W jego obrębie skupiają się wilgotniejsze postacie buczyny karpackiej i grądy. W powierzchniowym udziale drzewostanów wyraźnie zwiększa się udział dąbrów (47%), jedlin (27%), olszyn (14%), a także drzewostanów jesionowych (5%) i grabowych (5%). Pozostałą powierzchnię (3%) zajmują drzewostany jaworowe, czereśniowe, a także obce temu siedlisku – świerkowe i modrzewiowe.

Pozostałe typy siedliskowe mają marginalny udział w powierzchni (<1%). Spośród nich największą powierzchnię cechuje las górski świeży – 0,87%, natomiast udział pozostałych łącznie wynosi 1,06%. Wśród nich do najcenniejszych należą siedliska łęgowe zajmujące 0,63% powierzchni. Zajmują je głównie różne typy łęgów – zbiorowiska ujęte w załączniku I Dyrektywy siedliskowej.

Ryc. nr 9. Struktura gatunkowa drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów w poszczególnych typach siedliskowych lasu

STAN SIEDLISK

Tab. nr 21. Stan siedlisk w Nadleśnictwie Strzyżów.

Stan siedliska	N-ctwo Strzyżów	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona [ha]	[%]
naturalne i zbliżone do naturalnych	11116,34	88,28
zniekształcone	1475,51	11,72
zdegradowane	-	-
silnie zdegradowane	-	-
Razem	12591,85	100,00
<i>w tym: siedliska na gruntach porolnych</i>	366,46	2,91

Na terenie Nadleśnictwa przeważają siedliska naturalne i zbliżone do naturalnych zajmujące 88,28% powierzchni. Pozostały areal zajmują siedliska znieskształcone, w głównej mierze związane z występowaniem sosny na żyzniejszych siedliskach leśnych. Siedlisk zdegradowanych nie odnotowano.

Drzewostany na gruntach porolnych mają niewielki udział. Łącznie zajmują 366,46 ha, czyli 2,91% powierzchni leśnej, co świadczy o ustabilizowanej granicy polno-leśnej i dominacji siedlisk historycznie leśnych.

3.2.7. Lasy ochronne

Podział funkcjonalny lasów Nadleśnictwa Strzyżów obejmuje lasy rezerwatowe, lasy ochronne i lasy gospodarcze. Zestawiono je poniżej.

Lasy rezerwatowe

Tab. nr 22. Zestawienie powierzchni lasów położonych w obrębie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Strzyżów.

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. leśna n-zal. /ha/	Ogółem /ha/
„Góra Chełm”	423d-k, 424a,f,g, 425a-d, 426a-d, 427a, 428a-c,f, 429a-b	147,64	4,03	151,67
„Herby”	447a,c,f, 468a-g, 469a-c, 470a-g, 471a-d	144,55	0,00	144,55
„Mójka”	81a-h, 82a-d, 83a-i, 84a-h, 85a-c, 86a-d, 87a-c, 88a,a, 89a-f	276,78	8,24	285,02
„Wielki Las”	250a-d,h-j, 251a-f, 252f, 256a-f	87,39	0,00	87,39
„Wilcze”	106a-b, 109a-f, 110a-c, 111a-c, 112a-c, 113a-c, 114a-c, 115a-g, 119a-i, 120a-b, 121a-f	334,04	0,92	334,96
Ogółem		990,40	13,19	1003,59

Zasięg i lokalizację lasów rezerwatowych przyjęto zgodnie z aktami utworzenia tych rezerwatów.

Lasy ochronne i gospodarcze

Zasięg i lokalizację lasów uznanych za ochronne przyjęto zgodnie z Zarządzeniem Nr 179 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 sierpnia 1995 r., a dla lasów przejętych z Nadleśnictwa Brzozów zgodnie z Decyzją Nr 22/99 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 4 stycznia 1999 r.

Tab. nr 23. Zestawienie powierzchni lasów ochronnych wg przewodniej (dominującej) kategorii ochronności.

Kategoria ochronności	NADLEŚNICTWO	
	[ha]	[%]
Lasy glebochronne, wodochronne	282,07	2,50
Lasy wodochronne	155,19	1,38
Lasy wodochronne, glebochronne	8176,39	72,57
Lasy wodochronne, glebochronne, w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk	586,35	5,20
Lasy wodochronne, glebochronne, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	1234,35	10,95
Lasy wodochronne, glebochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	153,49	1,36
Lasy wodochronne, glebochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	2,30	0,02
Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach doświadczalnych, wodochronne, glebochronne	2,06	0,02
Lasy uszkodzone przez przemysł, wodochronne, glebochronne	669,51	5,94
Lasy o szczególnym znaczeniu przy obronności kraju, wodochronne, glebochronne	7,26	0,06
LASY OCHRONNE RAZEM	11268,97	100,0

Kategoria ochronności	NADLEŚNICTWO	
	[ha]	[%]
<i>LASY OCHRONNE wg Zarządzenia nr 179 MOŚZNiL z dnia 1 sierpnia 1995 r. oraz Decyzji Nr 22/99 MOŚZNiL z dnia 4 stycznia 1999 r.</i>	12415,30	100,0
Różnica	-1146,33	

Różnica w powierzchni lasów ochronnych, między określoną w aktach prawnych a wykazaną w planie u.l. V rewizji wynika z utworzenia w późniejszym czasie pięciu rezerwatów przyrody oraz przekazania części z nich do zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, zwrotów na podstawie decyzji administracyjnych lub wyroków sądowych, w tym Parafii w Żyznowie, jak również zmian powierzchniowych wynikających z modernizacji ewidencji obrębów ewidencyjnych.

Lokalizację lasów ochronnych w poszczególnych kategoriach ochronności przyjęto zgodnie z poprzednim planem urządzenia lasu, a różnica w powierzchni (5,68 ha) wynika z dodania powierzchni leśnej związanej z gospodarką leśną (drogi leśne, gdzie nie przypisuje się kategorii ochronności) do powierzchni leśnej zalesionej z nadaną już ochronnością, jak również w wyniku zmian w powierzchni poszczególnych działek ewidencyjnych będących następstwem modernizacji ewidencji poszczególnych obrębów ewidencyjnych.

Tab. nr 24. Zestawienie powierzchni leśnej wg głównych funkcji lasu w Nadleśnictwie Strzyżów

Główne funkcje lasu	Nadleśnictwo Strzyżów	
	Pow. leśna	
	[ha]	[%]
Lasy rezerwatowe	1003,59	7,86
Lasy ochronne	11268,97	88,22
Lasy gospodarcze	319,29	2,50
Grunty zw. z gospodarką leśną	181,71	1,42
LASY – ogółem	12773,56	100,00

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Strzyżów występują na powierzchni 11268,97 ha, co stanowi 88,22% powierzchni leśnej. Pozostały areał obejmuje lasy gospodarcze (2,5%), lasy rezerwatowe (7,86%) oraz grunty związane z gospodarką leśną (1,42%).

3.2.8. Roślinność

3.2.8.1. Ogólna charakterystyka flory

We florze Nadleśnictwa dominują rośliny o zasięgu środkowoeuropejskim. Są to głównie gatunki leśne związane z grądami i buczynami. Do najczęściej

spotykanych należą: grab zwyczajny *Carpinus betulus*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, przytulia wonna *Galium odoratum* i wiele innych. Na florę nieleśną składają się rośliny łąkowe, pastwiskowe i murawowe oraz niektóre synantropijne. Występuje też grupa roślin związanych z siedliskami wodnymi i bagiennymi.

Swoistą cechą roślinności występującej na tym obszarze jest udział gatunków górskich. Najliczniejsze są gatunki regla, do których należą bardzo pospolite gatunki lasotwórcze jak jodła *Abies alba*, lub świerk *Picea abies*. Zestawiono je poniżej.

1. Bez koralowy	– <i>Sambucus racemosa</i>
2. Czosnek niedźwiedzi	– <i>Allium ursinum</i>
3. Jeżyna gruczołowata	– <i>Rubus hirtus</i>
4. Jodła pospolita	– <i>Abies alba</i>
5. Klon jawor	– <i>Acer pseudoplatanus</i>
6. Kokoryczka okółkowa	– <i>Polygonatum verticillatum</i>
7. Lepiężnik biały	– <i>Petasites albus</i>
8. Miesiącznica trwała	– <i>Lunaria rediviva</i>
9. Paprotnik Brauna	– <i>Polystichum braunii</i>
10. Paprotnik kolczysty	– <i>Polystichum aculeatum</i>
11. Parzydło leśne	– <i>Aruncus sylvestris</i>
12. Podrzeń żebrowiec	– <i>Blechnum spicant</i>
13. Przenęt purpurowy	– <i>Prenanthes purpurea</i>
14. Przetacznik górski	– <i>Veronica montana</i>
15. Sałatnica leśna	– <i>Aposeris foetida</i>
16. Starzec Fuchsa	– <i>Senecio fuchsii</i>
17. Starzec gajowy	– <i>Senecio nemorensis</i>
18. Szałwia lepka	– <i>Salvia glutinosa</i>
19. Śnieżyczka przebiśnieg	– <i>Galanthus nivalis</i>
20. Świerk pospolity	– <i>Picea abies</i>
21. Tojeść gajowa	– <i>Lysimachia nemorum</i>
22. Trybula lśniąca	– <i>Anthriscus nitida</i>
23. Zaraza żółta	– <i>Orobanche flava</i>
24. Żywiec gruczołowaty	– <i>Dentaria glandulosa</i>
25. Żywokost sercowaty	– <i>Symphytum cordatum</i>

Mniej liczne są gatunki ogólnogórskie, nie wykazujące przywiązania do określonego piętra roślinności. Ich listę zamieszczono poniżej.

1. Bodziszek żałobny	– <i>Geranium phaeum</i>
2. Cebulica dwulistna	– <i>Scilla bifolia</i>
3. Goryczka trojeściowa	– <i>Gentiana asclepiadea</i>
4. Języcznik zwyczajny	– <i>Phyllitis scolopendrium</i>
5. Knieć górską	– <i>Caltha laeta</i>
6. Nerecznica szerokolistna	– <i>Dryopteris dilatata</i>
7. Świerząbek orzęsiony	– <i>Chaerophyllum hirsutum</i>
8. Wroniec widlasty	– <i>Huperzia selago</i>

Gatunki podgórskie, mające swoje centra występowania w niższych położeniach, są nieliczne. Reprezentuje je 4 taksony:

1. Pióropusznik strusi	– <i>Matteucia struthiopteris</i>
2. Skrzyp olbrzymi	– <i>Equisetum telmateia</i>
3. Turzyca zwisła	– <i>Carex pendula</i>

Ogółem flora górską Nadleśnictwa liczy 36 taksonów.

3.2.8.2. Charakterystyka zbiorowisk roślinnych

3.2.8.2.1. Charakterystyka leśnych zbiorowisk roślinnych

Zbiorowiska leśne występujące na terenie Nadleśnictwa reprezentuje kilka zespołów wykazujących zróżnicowanie na niższe jednostki syntaksonomiczne. Ich systematykę przedstawiono poniżej (Matuszkiewicz 2001).

Klasa: *Salicetea purpureae* Moor 1958

Rząd: *Salicetalia purpureae* Moor 1958

Związek: *Salicion albae* R. Tx. 1955

Zespół: *Salicetum triandro-viminalis* Lohm. 1952

Zespół: *Salicetum albo-fragilis* R. Tx. 1955

Klasa: *Querco-Fagetea* Br.-Bl. Et Vlieg. 1937

Rząd: *Fagetalia sylvaticae* Pawł. in Pawł., Sokoł. et Wall. 1928

Związek: *Alno-Ulmion* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

Podzwiązek: *Alnenion glutinoso-incanae* Oberd. 1953

Zespół: *Fraxino-Alnetum* W. Mat. 1952

Zespół: *Carici remotae-Fraxinetum* Koch 1926 ex Faber 1936

Zespół: *Alnetum incanae* Lüdi 1921

Zespół: *Caltho laetae-Alnetum* (Zarz. 1963) Stuchlik 1968

Związek: *Carpinion betuli* Issl. 1931 em. Oberd. 1953

Zespół: *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962

Związek: *Fagion sylvaticae* R. Tx. et Diem. 1936

Podzwiązek: *Luzulo-Fagenion* (Lohm. ex R. Tx. 1954) Oberd. 1957

Zespół: *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (Du Rietz 1923) Markgr. 1932 em. Meusel 1937

Podzwiązek: *Galio rotundifolii-Abietenion* Oberd. 1961

Zbiorowisko: *Abies alba-Oxalis acetosella* J. Mat. 2001

Podzwiązek: *Dentario glandulosae-Fagenion* Oberd. et Müller 1984

Zespół: *Dentario glandulosae-Fagetum* W. Mat. 1964 ex Guzikowa et Kornaś 1969

Związek: *Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani* Klika 1955

Podzwiązek: *Lunario-Acerenion pseudoplatani* (Moor 1973) Th. Müller 1992

Zespół: *Phyllitido-Aceretum* Moor 1952

Zespół: *Lunario-Aceretum* Grüneberg et Schlüt. 1957

ŁĘGI

KLASA SALICETEA PURPUREAE

Salicetum triandro-viminalis – wikliny nadrzeczne

Nadrzeczne zbiorowisko zaroślowe współtworzone przez różne gatunki wierzb, zwykle z wierzbą wiciową *Salix viminalis*, wikliną *Salix purpurea* i wierzbą trojpręcikową *Salix triandra*, występujące na piaszczystych aluwiach i brzegach rzek w zasięgu przeciętnych stanów wody. Z natury występuje tylko tam, gdzie powtarzający się stale czynnik środowiskowy, np. coroczny spływ kry, uniemożliwia rozwój roślinności drzewiastej. Może występować również jako jedna z faz degeneracyjnych lasu po rozrzedzeniu lub wycięciu drzewostanu w łągach topolowych i wierzbowych. Na terenie Nadleśnictwa występuje głównie na brzegach większych rzek – Wisłoka i jego głównych dopływów.

Salicetum albo-fragilis – nadrzeczny łąg wierzbowy

Jest to zbiorowisko leśne, którego swoistą fizjonomię określają drzewiaste wierzy – biała *Salix alba* i krucha *S. fragilis*, charakterystyczne dla zespołu. W dojrzałej fazie rozwojowej lasu zwarcie drzewostanu zwykle dochodzi do 60–80%, warstwa krzewów jest słabo rozwinięta, a pokrycie runa waha się w granicach 70–100%. Stadia inicjalne cechuje często znaczny rozwój warstwy podszytu, w którym dominują wierzy, będące pozostałością po wiklinach nadrzecznych. Warstwy mszystej przeważnie brak. Za gatunek charakterystyczny dla zespołu uważa się wierzbę białą *Salix alba*, osiągającą tu optimum swojego rozwoju oraz wierzbę kruchą *Salix fragilis*. Florystyczny zrab tworzą gatunki klas: *Salicetea purpureae*, *Bidentetea*, *Phragmitetea*, *Molinio-Arrhenatheretea* oraz *Artemisietea* (przede wszystkim *Convolvuletalia sepium*).

Typowym siedliskiem łągu wierzbowego są niskie terasy zalewowe większych rzek, zalewane corocznie lub kilka razy w roku, w obrębie których zachodzi proces madotwórczy. Wiąże się z tym również zmienność zespołu, prowadząca od postaci najwilgotniejszej, zajmującej częściej zalewane fragmenty terasy do postaci typowej, zajmującej miejsca nieco suchsze. Na terenie Nadleśnictwa są to głównie brzegi Wisłoka i jego większych dopływów.

W odniesieniu do pierwotnego areału obszar siedliskowy zespołu zmniejszył się radykalnie wskutek regulacji rzek i budowy wałów przeciwpowodziowych oraz w wyniku prac melioracyjnych. Większość potencjalnych siedlisk zespołu zajmują zbiorowiska zastępcze w postaci formacji krzewiastych, szuwarowych oraz użytków zielonych.

KLASA QUERCO-FAGETEA

Fraxino-Alnetum – łąg jesionowo-olszowy

Nizinny łąg jesionowo-olszowy związany jest z lekko zabagnionymi, płaskimi dnami dolin małych cieków wodnych, a jego występowanie uwarunkowane jest powolnym przepływem wód. Dla siedlisk tych charakterystyczne jest stałe,

wysokie nawodnienie górnych warstw gleby, lecz bez trwającego dłużej zalewu i występowania wody na powierzchni.

Zespół wykazuje pewne nawiązania florystyczne do zbiorowisk olsowych z klasy *Alnetea glutinosae*, różni się od nich niekępkową strukturą runa i znacznym udziałem okazałych bylin ze związku *Alno-Ulmion* oraz charakterystycznych dla rzędu i klasy.

Drzewostan tworzy olsza czarna *Alnus glutinosa* z mniejszą lub większą domieszką wierzby kruchej *Salix fragilis*, jesionu *Fraxinus excelsior*, niekiedy jaworu *Acer pseudoplatanus*, dębu *Quercus robur*, grabu *Carpinus betulus*, osiki *Populus tremula*. Spotykane są też płaty o drzewostanie zbudowanym wyłącznie z olszy czarnej.

Warstwę krzewów o różnym zwarciu tworzy czeremcha *Padus avium*, bez czarny *Sambucus nigra*, leszczyna *Corylus avellana*, kruszyna *Frangula alnus* z udziałem podrostów drzew oraz niekiedy wierzby szarej *Salix cinerea*.

Runo budują gatunki zróżnicowane pod względem wysokości i często, warunków siedliskowych, wykazując wyraźną zmienność sezonową. Wiosną obficie występują: knieć błotna *Caltha palustris*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, zawilec gajowy, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, niezapominajka błotna *Myosotis palustris*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*. W czasie optimum rozwoju w runie znaczącą rolę odgrywają również: ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*, wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, przytulia czepna *Galium aparine*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, czyściec leśny *Stachys sylvatica* i wiele innych.

Warstwa mszysta jest zwykle dobrze rozwinięta, tworzą ją najczęściej: merzyk fałdowany *Plagiomnium undulatum*, m. pokrewny *P. affine*, żurawiec fałdowany *Atrichum undulatum* oraz *Brachythecium rutabulum*.

Najważniejsze cechy charakteryzujące zespół to: występowanie licznych gatunków dla klasy *Querco-Fagetea* i rzędu *Fagetalia*, gatunków wyróżniających podzwiązek *Alnenion glutinoso-incanae* – olsza czarna *Alnus glutinosa*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, malina *Rubus idaeus*; stała obecność gatunków przechodzących z olsów: karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara* oraz domieszka gatunków szuwarowych: przytulia błotna *Galium palustre*, wiechlina błotna *Poa palustris*, przetacznik bobowiczek *Veronica beccabunga*, trzcina pospolita *Phragmites communis*, a także gatunków związanych z mokrymi siedliskami: rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, knieć błotna *Caltha palustris*, sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*.

Na obszarze Nadleśnictwa zespół może występować w dolinach mniejszych cieków położonych w części północnej, w obrębie Kotliny Sandomierskiej. Ma jednak niewielki zasięg – na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa nie odnotowano właściwych dla niego siedlisk.

Podstawą ochrony łągów jesionowo-olszowych, podobnie jak innych lasów łągowych, jest utrzymanie warunków siedliskowych w jakich funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona stosunków wodnych. W odpowiednich warunkach zbiorowisko najlepiej funkcjonuje bez ingerencji człowieka i właśnie ochrona bierna jest dla niego najodpowiedniejsza.

Carici remotae-Fraxinetum – podgórski łęg jesionowy

Zespół ten związany jest z dolinami szybko płynących potoków oraz rejonami źródliskowymi. Występuje na bardzo żyznych, obojętnych lub lekko zasadowych madach rzecznych czarnoziemnych lub brunatniejących.

Drzewostan zespołu tworzy jesion *Fraxinus excelsior*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, niekiedy ze znacznym udziałem jaworu *Acer pseudoplatanus* i olszy szarej *Alnus incana* oraz udziałem grabu *Carpinus betulus*, wierzby kruchej *Salix alba*.

Warstwa krzewów zbudowana jest najczęściej z leszczyny *Corylus avellana*, derenia świdwy *Cornus sanguineus*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, czeremchy *Padus avium* i podrostów drzew.

Warstwa runa jest bujna i zwarta, bardzo bogata florystycznie, bez wyraźnych dominantów. Licznie rosną tu m.in. skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, śledziennica skrętołista *Chrysosplenium alternifolium*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna* i świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*.

Z gatunków charakterystycznych obecne są: turzyca rzadkokłosa *Carex remota*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia* i przetacznik górski *Veronica montana*, bardzo rzadko turzyca odległokłosa *Carex pendula*. Inne gatunki łęgowe reprezentują: kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*.

Warstwa mchów jest dobrze rozwinięta. Zwykle spotykane są w niej: merzyk fałdowany *Plagiomnium undulatum*, m. pokrewny *P. affine*, *Aulacomnium palustre*, żurawiec fałdowany *Atrichum undulatum* i *Eurhynchium angustirete*.

Podgórski łęg jesionowy występuje na omawianym terenie w dwóch podzespółach:

- *Carici remotae-Fraxinetum chrysosplenietosum* – typowa postać, ze znacznym udziałem turzycy rzadkokłosej *Carex remota*;
- *Carici remotae-Fraxinetum equisetetosum maximii* – postać zabagniona ze stałym udziałem skrzypu olbrzymiego *Equisetum telmateia* i innych gatunków związanych z mokrymi siedliskami, takich jak: karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*, mięta nadwodna *Mentha aquatica* i inne. Występuje głównie w rejonach źródliskowych cieków wodnych.

Pod względem zróżnicowania regionalnego omawiany zespół reprezentuje typową formę podgórską, w odmianie zachodniokarpackiej [J. M. Matuszkiewicz 2001].

Podobnie jak inne ekosystemy łęgowe podgórskie łęgi jesionowe pełnią istotną rolę w krajobrazie, stanowiąc bezpośrednie sąsiedztwo cieków wodnych i wpływając przez to na funkcjonowanie całych ekosystemów. Są ponadto ostojami różnorodności biologicznej, w tym gatunków górskich oraz związanych z jesionem, a często w ich obrębie skupiają się taksony rzadkie lub objęte ochroną. W centrum swojego występowania, czyli w strefie górskiej i podgórskiej, łęg jesionowy nie wydaje się zagrożony, a jego areal pozostaje stabilny, jednakże niemal wszystkie płaty mają strukturę „lasów gospodarczych” – zaznacza się w nich ujednoczenie struktury wiekowej i przekształcenie drzewostanu. Płaty o charakterze naturalnym są dużą rzadkością.

Głównym zagrożeniem dla fitocenozy są zmiany poziomu wód gruntowych i zmiana dynamiki przepływu w strumieniach. Wynika to z regulacji strumieni

i przyspieszania ich biegu, co pociąga za sobą zanik zalewów. Istotne znaczenie ma również obserwowane w ostatnich latach masowe zamieranie jesionu. W ramach działań ochronnych postuluje się przede wszystkim ochronę warunków siedliskowych, w tym zachowanie naturalnego charakteru cieków. Dotyczy to zarówno morfologii koryt jak i właściwego reżimu hydrologicznego, wraz z okresami wezbrań i stanów niskich. Niekorzystne są zarówno regulacje i pogłębianie cieków, jak i jego tamowanie i piętrzenie. Przy zachowaniu właściwych cech siedliska najkorzystniejsze dla fitocenozy jest pozostawienie jej bez ingerencji.

Alnetum incanae – nadrzeczna olszyna górską

Jest to typowy łąg nadrzeczny w obszarach górskich, występujący na terasach niemal wszystkich większych cieków, do wysokości około 700 m n.p.m. Rozwija się na aluwialnych rzek i większych potoków, gdzie gleby mają charakter mady rzecznych właściwych lub brunatnych, rzadziej gleb gruntowo-glejowych, użyźnianych corocznymi zalewami wód powodziowych. Część płatów rozwija się poza strefą corocznych zalewów, na wyżej położonych partiach teras, gdzie wykształciły się próchniczne mady brunatne.

Drzewostan budują głównie olsza szara, miejscami z dużym udziałem wierzb, jako domieszka występuje jawor, lipa drobnolistna, czeremcha, jesion i wiąz górski. W warstwie krzewów, zazwyczaj silnie rozwiniętej, występują głównie wierzby oraz leszczyna *Corylus avellana*, jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, bez czarny *Sambucus nigra*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Runo jest bardzo silnie rozwinięte i odznacza się dużym bogactwem gatunkowym i wielopoziomą strukturą. Rośnie tu szereg gatunków wyróżniających podzespół, łącznie z jedynym uznawanym za charakterystyczny – bodziszek żałobny *Geranium phaeum*, a także liczne taksony związane z wyższymi jednostkami syntaksonomicznymi. Najwyższą stałość wykazują przy tym: trybula lśniaca *Anthriscus nitida*, pokrzywa *Urtica dioica*, świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum* i starzec gajowy *Senecio nemorensis*, współtworzące wyższe warstwy roślinności zielnej. W niższych skupiają się głównie ceniolubne gatunki klasy *Quercus-Fagetea*.

W zależności od stopnia rozwoju, położenia i warunków glebowych, wyróżnianych jest kilka wariantów tego zespołu: typowy, wierzbowy, jesionowy, jaworowy (Dzwonko 1977). Są one elementem dynamicznego procesu zarastania kamieńców nadrzecznych, kształtowanego przez wody powodziowe, odpowiedzialnych za specyficzną strukturę mozaikową stadiów sukcesyjnych.

Olszyna górską należy do najbogatszych florystycznie zbiorowisk leśnych. Wiele cennych gatunków ma tu swój główny bądź jedyny biotop. Olszyny przypotokowe spełniają ponadto ważną rolę w umacnianiu i stabilizowaniu brzegów rzek i potoków oraz tworzą korytarze ekologiczne biegnące wzdłuż górskich dolin. Z uwagi na pełnione funkcje, znaczenie w funkcjonowaniu układów ekologicznych oraz wysoką wartość przyrodniczą, olszyny górskie powinny pozostać bez użytkowania. Konieczne jest również zachowanie właściwych stosunków wodnych.

Calto-Alnetum – bagienna olszyna górską

Olszyna bagienna jest zbiorowiskiem dość rzadkim, tworzącym niewielkie, rozproszone płaty. Występuje zwykle na terenach nadrzecznych, w dolinach większych rzek i potoków, często w kompleksie z olszyną nadrzeczną. Zajmuje lokalne, zabagnione obniżenia terenu u podnóża zboczy, lub bezodpływowe spłaszczenia stoków i załamania linii spadku, gdzie stale sączy się woda. W takich warunkach najczęściej spotyka się gleby gruntowo-glejowe lub torfowo-glejowe, o wysokiej zasobności w azot.

Drzewostan, często odroślowy, tworzony jest przez olszę szarą, z udziałem jawora i świerka. Podszyt, oprócz podrostów gatunków drzewiastych, występują wierzby: szara *Salix cinerea* i uszata *S. aurita*, oraz kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Runo jest wielowarstwowe i bogate florystycznie. Licznie i z dużym udziałem występuje gatunki charakterystyczny dla zespołu: kniec górską *Caltha palustris ssp. laeta*, preferująca siedliska ze stagnującą wodą oraz kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*, występujący w miejscach suchszych. Obok nich licznie występują wyróżniające podzespół gatunki bagienne tj.: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, pępawa błotna *Crepis paludosa* czy sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*. Z gatunków charakterystycznych dla związku *Alno-Ulmion* najczęstsze są: śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium* i gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, a z klasy *Quercu-Fagetea*: niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, starzec leśny *Stachys sylvatica* i kopytnik pospolity *Asarum europaeum*. Olszyna bagienna, z racji zajmowanych siedlisk, wykazuje czasem strukturę kępową, analogiczną do olsów, która jednakże jest tu znacznie mniej wyrazista.

Olszyna bagienna, wraz z pozostałymi zespołami łągowymi, odgrywa ważną rolę w ekologicznej zmienności lasów górskich. Ponadto ma znaczenie dla stabilizacji stosunków wodnych i utrzymania wysokiej retencji przez szatę roślinną. Podobnie jak inne zbiorowiska łągowe, powinna pozostać bez użytkowania gospodarczego. Niezmiernie ważne jest również utrzymanie bądź przywrócenie naturalnych stosunków hydrologicznych na obszarze występowania zespołu.

GRĄDY

Tilio-Carpinetum – grąd subkontynentalny

Grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem typowym dla pogórza, w swej typowej postaci rozwijającym się do wysokości 360 m n.p.m. Obecnie jednak na terenie Nadleśnictwa większość jego siedlisk zamieniona została na łąki i pastwiska, lub wykorzystana pod zabudowę. Fragmenty grądów zachowały się głównie w dolinach rzek i większych potoków oraz na obszarze Dołów Jasielsko-Sanockich. W Beskidzie Niskim i na Pogórzu sięgają od podnóża stoków po wysokość około 500-550 m n.p.m., przy czym wzdłuż potoków mogą wnikać nieco wyżej.

Grądy z tego obszaru zaliczane są do odmiany małopolskiej, którą wyróżniają takie gatunki, jak: jodła pospolita *Abies alba*, wilczomlec migdałolistny *Euphorbia amygdaloides*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, szalwia lepka *Salvia glutinosa*, przenęt purpurowy *Prenanthes purpurea*, żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica* i jawor *Acer pseudoplatanus*.

Drzewostan omawianego zespołu budują najczęściej: grab zwyczajny *Carpinus betulus*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, jodła pospolita *Abies alba*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, czereśnia ptasia *Cerasus avium*, osika *Populus tremula* i jawor *Acer pseudoplatanus*.

Warstwę krzewów buduje najczęściej leszczyna *Corylus avellana*, bez czarny *Sambucus nigra*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, kalina koralowa *Viburnum opulus* i podrosty drzew.

Do najpospolitszych roślin runa należą: gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*. Z gatunków charakterystycznych zespołu występują tu: jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus* i turzyca orzęsiona *Carex pilosa*. Związek *Carpinion betuli* reprezentują: przytulia Schultesa *Galium schultesii* i gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*.

Warstwa mszysta, zwykle słabo wykształcona, zbudowana jest najczęściej z: żurawca fałdowanego *Atrichum undulatum*, *Brachythecium rutabulum*, merzyka pokrewnego *Plagiomnium affine*, m. fałdowanego *P. undulatum*.

Ze względu na znaczną zmienność lokalnosiedliskową grądy omawianego terenu różnicują się na 4 podzespoły:

- Grąd niski *Tilio-Carpinetum stachyetosum sylvaticae* – zajmuje siedliska najwilgotniejsze i najżyźniejsze, głównie na wyższych terasach dolin rzecznych, na glebach typu mad rzecznych oraz na glebach brunatnych. Charakteryzuje się znacznym udziałem gatunków higrofilnych, charakterystycznych dla siedlisk eutroficznych ze związku *Alno-Padion*. Do najczęściej spotykanych z tej grupy należą: czyściec leśny *Stachys sylvatica*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna* oraz inne – świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, szalwia lepka *Salvia glutinosa*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, rzadziej cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, obrazki alpejskie *Arum alpinum*. W warstwie drzew częściej niż w innych podzespółach występuje jawor *Acer pseudoplatanus*. Omawiany grąd jest najbogatszy florystycznie wśród wszystkich występujących tu podzespółów grądu.
- Grąd typowy *T.-C. typicum* – występuje na glebach świeżych w typie gleb brunatnych, głównie w położeniach zboczowych i jest dominującym wśród podzespółów grądu na omawianym terenie. Cechuje go duże zróżnicowanie florystyczne, przy czym zasadniczy zrząd gatunkowy tworzą powszechnie spotykane gatunki mezofilne, jak: gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, czy marzanka wonna *Galium odoratum*.
- Grąd wysoki *T.-C. caricetosum pilosae* – porasta gleby dość suche i ubogie, szkieletowe, wyerodowane ze ściółki i poziomu próchnicznego, najczęściej brunatne wylugowane, występujące w szczytowych częściach zboczy o znacznym nachyleniu i na wierzchowinach. W takich warunkach rozwijają się rośliny o mniejszych wymaganiach troficzno-wilgotnościowych, jak: turzyca orzęsiona *Carex pilosa*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, niekiedy kostrzewa górską *Festuca*

drymeia. Drzewostan wyróżnia się zwiększonym udziałem lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i klonu polnego *Acer campestre*.

- „Kwaśny” grąd *T.-C. luzuletosum* – występujący na najuboższych siedliskach, z udziałem niektórych gatunków acidofilnych i brakiem dużej grupy gatunków siedlisk żyznych z rzędu *Fagetalia*. Do najczęstszych roślin runa należą: kosmatka gajowa *Luzula nemorosa*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, turzycza pigułkowata *Carex pilulifera* i borówka czarna *Vaccinium myrtillus*.

Grąd subkontynentalny jest typem ekosystemu leśnego, który w wyniku historycznej działalności człowieka utracił na ziemiach polskich ogromną część swojego pierwotnego areалу. Przyczyniła się do tego wyjątkowa przydatność siedlisk grądowych do rolnictwa i osadnictwa, co doprowadziło do ich znacznego dolesienia. Nie bez znaczenia jest również fakt, że siedliska grądów w ramach gospodarki leśnej umożliwiają uprawę niemal wszystkich rodzimych gatunków drzew, co sprawiło, że znaczna część lasów tego typu została przekształcona w zbiorowiska zastępcze.

Przy użytkowaniu grądów zaleca się stosowanie rębni stopniowych z wydłużonym okresem odnowienia, gdyż dzięki nim uzyskana struktura lasu jest bardziej zbliżona do płatów naturalnych. W składzie gatunkowym należy unikać gatunków obcych naszej florze oraz obcych siedliskowo.

BUCZYNY

Dentario glandulosae-Fagetum – żyzna buczyna karpacka

Jest to dominujące zbiorowisko roślinne na terenie Nadleśnictwa. Zasadniczo występuje od 500-550 m n.p.m. aż po szczyty, jednakże schodzi dość nisko na północnych stokach i wzdłuż cienistych wilgotnych dolin. W postaci typowej (*Dentario glandulosae-Fagetum montanum*) wykształca się zwykle dopiero na wysokości 600 m n.p.m. z optimum powyżej 800 m n.p.m. Niżej, stopniowo przechodzi w formę podgóorską (*Dentario glandulosae-Fagetum collinum*), wykazującą silne powiązania florystyczne z grądami. Na terenie Nadleśnictwa wykształciła się głównie w postaci podgóorskiej, wyróżniającej się obecnością takich gatunków jak: grab *Carpinus betulus*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis* czy bluszcz pospolity *Hedera helix*. Natomiast obecność m.in. przenęta purpurowego *Prenanthes purpurea*, tojeści gajowej *Lysimachia nemorum* i goryczki trojeściowej *Gentiana asclepiadea* wyróżnia formę reglową (Matuszkiewicz 1984).

Buczyna karpacka jest subendemicznym zbiorowiskiem leśnym Karpat, zróżnicowanym na dwie odmiany geograficzne – zachodnio- i wschodniokarpacką. Granica pomiędzy nimi przebiega na linii Białej, Ropy, Wisłoki i Wisły. Teren Nadleśnictwa leży więc w strefie przejściowej, co owocuje pojawianiem się w runie zarówno elementów wschodniokarpackich jak i zachodniokarpackich. Do elementów wschodnich, stosunkowo licznie występujących w tutejszych lasach należą: sałatnica leśna *Aposeris foetida*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum* i cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, natomiast element zachodni reprezentuje m.in.: ciemiężycza zielona *Veratrum lobelianum*.

Zespół buczyny karpackiej jest dobrze zdefiniowany poprzez udział trzech gatunków charakterystycznych o znaczeniu terytorialnym: żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa*, żywokostu sercowatego *Symphytum cordatum* i paprotnika Brauna *Polystichum braunii*. Dla charakterystyki zespołu istotne jest również występowanie licznych gatunków charakterystycznych dla klasy *Quercio-Fagetea*

i rzędu *Fagetalia sylvaticae*, przy ograniczonym udziale gatunków związku *Carpinion*, szczególnie w formie reglowej. W warstwie drzew najczęściej występuje buk *Fagus sylvatica* z mniejszym lub większym udziałem jodły *Abies alba*, świerka *Picea abies* czy jaworu *Acer pseudoplatanus*. Warstwa krzewów jest przeważnie słabo rozwinięta, budują ją głównie podrosty buka, jodły oraz leszczyna *Corylus avellana*.

Zbiorowisko wykształca się zwykle na różnych postaciach gleb brunatnych, głębokich eutroficznych rankerach, a także dojrzałych glebach wapniowcowych. Zróżnicowanie warunków siedliskowych jest przy tym znaczące i pociąga za sobą wykształcenie kilku podzespołów wyróżniających się dominacją określonych gatunków runa, często również modyfikacją składu gatunkowego warstwy drzew, a także wariantów i facji. Najszerzej rozprzestrzeniony jest podzespół typowy *D.g.-F. typicum*, nie posiadający gatunków wyróżniających. Znacznie rzadziej występują pozostałe odnotowane na obszarze Nadleśnictwa podzespoły:

- wilgotny *D.g.-F. lunarietosum* z miesięcznicą trwałą *Lunaria rediviva*;
- wilgotny, czosnkowy *D.g.-F. allietosum* z czosnkiem niedźwiedzim *Allium ursinum*;

Scharakteryzowano je poniżej.

Dentario glandulosae-Fagetum typicum – podzespół typowy

Jest najbardziej rozpowszechnionym podzespołem buczyny karpackiej, przy czym wykazuje największą ze wszystkich podzespołów zmienność lokalnosiedliskową, tworząc szereg wariantów i facji.

Warstwę drzew buduje buk *Fagus sylvatica*, miejscami ze znaczącym udziałem jodły *Abies alba*. Warstwa krzewów zwykle jest słabo rozwinięta. Budują ją głównie podrosty bukowe i jodłowe oraz leszczyna *Corylus avellana* z domieszką bzu czarnego *Sambucus nigra*. W runie, obok gatunków charakterystycznych dla zespołu – żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywokostu sercowatego *Symphytum cordatum*, dominują taksony klasy *Querco-Fagetea* tj. m.in.: zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, przytulia wonna *Galium odoratum*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, miódunka ćma *Pulmonaria obscura*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, szalwia lepka *Salvia glutinosa* i nerecznica samcza *Dryopteris filix-mas*.

Podzespół wykształca się zwykle na siedliskach umiarkowanie wilgotnych w typie siedliskowym lasu górskiego. W Nadleśnictwie dość powszechnie występuje w typie siedliskowym lasu wyżynnego.

Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum – podzespół wilgotny z miesięcznicą trwałą

Na terenie Nadleśnictwa podzespół ten jest ograniczony do niewielkich płątów, wykształconych w określonych specyficznych warunkach siedliskowych. Są to zwykle dość strome, kamieniste stoki, dobrze uwilgotnione i zwykle ocienione, obszary źródłiskowe i doliny górskich potoków. Wyróżniany jest na podstawie dominacji miesięcznicy trwałej *Lunaria rediviva*, której często towarzyszy szereg innych gatunków ziółoroślowych.

Pod względem składu gatunkowego drzewostanu podzespół wyróżnia się wyższym udziałem jaworu, przy czym można znaleźć płąty, w których oba gatunki, tj. buk i jawor, współpanują. Jako domieszka występuje jodła, a niekiedy także wiąz

górski, jesion i olsza szara. W warstwie krzewów, zwykle słabo wykształconej występują głównie podrostry buka i jawora oraz bez czarny *Sambucus nigra*.

Runo jest bardzo bujne, wielowarstwowe i często osiąga 100% pokrycia. Najwyższą warstwę buduje zwykle miesięcznica trwała *Lunaria rediviva*, niższe – głównie gatunki klasy *Querc-Fagetea*, w tym charakterystyczne dla zespołu, które osiągają tu wysoką stałość. Elementem różnicującym podzespół od innych są gatunki łąkowe, związane z wilgotnymi i żyznymi siedliskami, takie jak: śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, kokorycz pusta *Corydalis cava*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, czyściec leśny *Stachys sylvatica* i lepiężnik biały *Petasites albus*.

Pod względem florystycznym i fizjonomicznym podzespół silnie nawiązuje do zespołu jaworzyny górskiej *Lunario-Aceretum*. Na terenie Nadleśnictwa występuje m.in. na północnych stokach Pasma Brzeżanki, w oddz. 338 leśnictwa Godowa.

Lunaria rediviva jest gatunkiem wybitnie ceniolubnym, wymagającym wilgotnego fitoklimatu, stąd źle znosi przeredzenie drzewostanu. Ochrona tego dość rzadkiego zbiorowiska wymaga więc ostrożnych cięć w warstwie drzew, które nie przeswietlają nadmiernie wnętrza lasu. Optymalnym rozwiązaniem jest wyłączenie płatów omawianego podzespołu z produkcji i pozostawienie ich sukcesji naturalnej.

Dentario glandulosae-Fagetum allietosum ursini – podzespół wilgotny, czosnkowy

Podzespół czosnkowy, z czosnkiem niedźwiedzim *Allium ursinum* należy do rzadkich zbiorowisk zarówno na Pogórzu Karpackim jak i na obszarze Nadleśnictwa. Występuje zwykle w postaci niewielkich, rozproszonych płatów, w otoczeniu źródeł, wysięków wody i lokalnych zawilgoceń, na spłaszczeniach stoków i wzdłuż niewielkich cieków, gdzie podłoże jest stale uwilgotnione, ale nie zabagnione.

Cechą charakterystyczną podzespołu jest łąkowe występowanie w runie czosnku niedźwiedziego *Allium ursinum*, który jest jednocześnie gatunkiem wyróżniającym. Z dużą stałością i pokryciem towarzyszą mu gatunki charakterystyczne dla zespołu oraz dla klasy *Querc-Fagetea*. Typowy jest również, podobnie jak w podzespole poprzednim, duży udział gatunków higrofilnych, takich jak: śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum* czy czyściec leśny *Stachys sylvatica*. Drzewostan buduje buk, z dużym udziałem, a niekiedy nawet przewagą jawora. W warstwie krzewów, zazwyczaj o niewielkim zwarciu, obok podrostów drzew pojawia się zwykle bez czarny *Sambucus nigra* i bez koralowy *Sambucus racemosa*.

Fitocenoza odgrywa szczególną rolę w ochronie obszarów źródliskowych i zwiększa różnorodność biocenotyczną kompleksów leśnych. Z uwagi na swą rzadkość i wysokie walory przyrodnicze zasługuje na ochronę poprzez nie prowadzenie w jego obrębie działań gospodarczych. W Nadleśnictwie płaty tego podzespołu występują m.in. w oddz. 334a i 335a leśnictwa Godowa.

Żyzne buczyny w skali kraju utrzymują swój areał gdyż w praktyce gospodarki leśnej stosuje się obecnie metody zapewniające naturalne odnawianie się i utrzymywanie lasu bukowego. Niemal wszystkie żyzne buczyny w Polsce mają

jednak charakter „lasów gospodarczych” i zaznacza się w nich ujednoczenie struktury wiekowej, „odmłodzenie” drzewostanu, homogenizacja przestrzenna runa, a także deficyt roślin i zwierząt związanych z mikrobiotopami starych drzew, drzew martwych oraz rozkładającego się drewna.

Dla zachowania pełnego zróżnicowania ekosystemu i związanych z nim gatunków ważne jest utrzymanie określonego „ładu przestrzenno-ekologicznego”, polegającego na konsekwentnym pozostawianiu do naturalnej śmierci części drzew, zostawiania fragmentów ekosystemu nietkniętych podczas cięć rębnych oraz utrzymywanie w każdym kompleksie starych, rębnych i przeszlorębnych drzewostanów. Jak wynika z obserwacji, obecność nawet niewielkich płatów starych, biernie chronionych buczyn wśród dużych kompleksów buczyn gospodarczych może znacznie poprawić bioróżnorodność całego ekosystemu, gdyż fragmenty takie pełnią funkcję ostoi gatunków puszczańskich.

Luzulo luzuloidis-Fagetum – kwaśna buczyna góraska

Kwaśna buczyna góraska nie jest zbyt rozpowszechniona na obszarze Nadleśnictwa, choć stanowi znaczący powierzchniowo element szaty roślinnej. Typowym dla niej siedliskiem są ubogie, płytkie i kamieniste gleby brunatne kwaśne oraz rankery, występujące zwykle na stromych grzbietach górskich i w przygrzbietowych częściach stoku.

Pod względem florystycznym zbiorowisko zajmuje stanowisko pośrednie pomiędzy żyznymi lasami liściastymi z rzędu *Fagetalia* a borami z rzędu *Vaccinio-Piceetalia*. Znajduje to przede wszystkim odbicie w warstwie runa, w którym duży udział mają gatunki acydofilne.

Zespół nie posiada swoistych gatunków charakterystycznych. Wyróżnia go swoista kombinacja elementów siedlisk żyźniejszych i uboższych oraz dominacja kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, lokalnie charakterystycznej dla zespołu. Od opisanych powyżej żyznych buczyn różni się brakiem szeregu eutroficznych taksonów leśnych z klasy *Querco-Fagetea* tj. marzanka wonna *Galium odoratum* czy gajowiec żółty *Galeobdolon luteum* oraz obecnością roślin typowych dla siedlisk uboższych w tym wyróżniających podzwiazek *Luzulo-Fagenion* tj.: śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, *Dicranella heteromala*, *Hypnum cupressiforme*, *Mnium hornum*. Od podobnych zbiorowisk niżowych fitocenozę odróżnia obecność gatunków górskich, m.in.: przenętu purpurowego *Prenanthes purpurea* i starca Fuchsa *Senecio fuchsii*, a w warstwie drzew jodły *Abies alba*.

Budowa zbiorowiska jest dość prosta. Drzewostan tworzy buk, niekiedy z domieszką jodły, rzadko innych gatunków. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta, lub brak jej zupełnie. Runo jest ubogie florystycznie, przyjmuje formę trawiasto-mszystą lub krzewinkową i osiąga pokrycie 10-80%. Występuje w nim zwykle: kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, kosmatka olbrzymia *Luzula sylvatica*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*. Dość często spotkać można także jeżynę gruczołową *Rubus hirtus*. W niektórych postaciach zespołu licznie pojawiają się paprocie.

Kwaśne buczyny górskie, z natury swej niezbyt szeroko rozprzestrzenione, w ostatnich stuleciach znacznie ograniczyły swój areal. W głównej mierze przyczyniło się do tego wylesianie terenu oraz przekształcanie mieszanych drzewostanów bukowo-jodłowo-świerkowych w lite świerczyny. Nie bez znaczenia

jest również sposób prowadzenia gospodarki leśnej mogący prowadzić do istotnych zmian w składzie gatunkowym i strukturze zbiorowiska. Z tego też względu odpowiednio dobrane zabiegi gospodarcze są niezbędnym elementem utrzymania tego zbiorowiska. W ramach zaleceń ochronnych, które powinny być wzięte pod uwagę przy planowaniu działań, postuluje się:

- utrzymanie właściwego składu gatunkowego, a przede wszystkim przeciwdziałanie tendencji do eliminacji gatunków domieszkowych tj. jodła czy jawor przez bardzo ekspansywnego na takich siedliskach buka;
- zachowanie właściwej struktury wiekowej i przestrzennej, poprzez utrzymanie udziału gatunków domieszkowych oraz kształtowanie zróżnicowania wiekowego drzewostanu;
- odtwarzanie zbiorowiska w miejscach, gdzie została zdegradowana przez wprowadzanie litych drzewostanów świerkowych.

JEDLINY

Zbiorowisko żywnych jedlin *Abies alba* – *Oxalis acetosella*

Zbiorowisko to obejmuje mezotroficzne lasy jodłowe o cechach typowych dla podzwiazku *Galio rotundifolii-Abietenion*, tj. kombinacji gatunków charakterystycznych dla klas *Quercus-Fagetea* i *Vaccinio-Piceetea*, brak tu jednak gatunków które możnaby uznać za charakterystyczne lub wyróżniające, choćby w skali lokalnej. Jednostka ta jednakże dość dobrze wyodrębnia się fizjonomicznie. Wyróżniona została przez Matuszkiewicza (2001).

Drzewostan osiagający duże zwarcie buduje jodła, a niewielką domieszkę stanowić może buk *Fagus sylvatica*. Warstwa krzewów jest słabo wykształcona, w jej składzie obecne są podrosty drzew oraz leszczyna *Corylus avellana*, jarzab pospolity *Sorbus aucuparia* i kruszyna *Frangula alnus*.

Roślinność runa zajmuje od 40 do 90% powierzchni płatu. Oprócz gatunków charakterystycznych z klasy *Quercus-Fagetea*: gajowca żółtego *Galeobdolon luteum*, narecznicy samczej *Dryopteris filix-mas*, zawilca gajowego *Anemone nemorosa* i fiołka leśnego *Viola reichenbachiana*, występują gatunki z klasy *Vaccinio-Piceetea*, najczęściej borówka czarna *Vaccinium myrtillus* i orlica pospolita *Pteridium aquilinum*. Do stałych elementów należą: konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, narecznica szerokolistna *Dryopteris dilatata* i krótkoostna, *D. carthusiana* oraz nawłóć pospolita *Solidago virgaurea*. Rzadziej występują: zachyłka trójkątna *Gymnocarpium dryopteris*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera* i blada *C. pallescens* oraz starce: Fuchsa *Senecio fuchsii* i gajowy, *S. nemorensis*.

W warstwie mszystej rosną: płonnik strojny *Polytrichastrum formosum*, merzyk pokrewny *Plagiomnium affine*, *Dicranella heteromalla*.

Postać ta nawiązuje do opisywanych przez Świąsa z terenów Beskidu Niskiego (1982 a,b, 1985) lasów jodłowych z grupy zespołów „*Abion albae*”, określanych jako mieszany grąd jodłowy *Dryopterido dilatatae-Abietetum*. Jest on najbardziej powiązany z asocjacją *Galio rotundifolii-Abietetum* ze związku *Galio-Abietion*. Biorąc pod uwagę badania Dzwonki (1977) z rejonu Gór Słonnych, wspomniane fragmenty wykazują podobieństwo do wyróżnionego przez niego wariantu buczyny ze szczawikiem *Oxalis acetosella*, reprezentującego w reglu

dolnym Karpat mezofilne lasy jodłowe. Towpasz (1990) określa je jako żyzne jedliny z podzwiazku *Galio-Abietion* reprezentujące zespół *Galio-Abietetum*.

Matuszkiewicz (2001) klasyfikuje je do eutroficznych lasów jodłowych opisując jako zbiorowisko *Abies alba-Oxalis acetosella*, należące do podzwiazku *Galio rotundifolii-Abietenion*. Za jedną z głównych cech diagnostycznych uważa przewagę gatunków lasów liściastych z klasy *Quercu-Fagetea* nad gatunkami borowymi, co odróżnia je wyraźnie od borów mieszanych górskich.

Żyzna jedlina karpacka zaliczona została do tego samego typu siedliska przyrodniczego co kwaśne buczyny (9110) i podlega tym samym rygorom ochronnym. Z uwagi na obserwowaną w ostatnich dziesięcioleciach poprawę żywotności jodły, nie wydaje się zbiorowiskiem zagrożonym, wymaga jednak dostosowania charakteru gospodarki leśnej do specyfiki gatunku budującego drzewostan. Mechanizmów prowadzących do zagrożenia trwałości jedlin upatruje się w: utrzymywaniu drzewostanów w zbyt silnym zwarcu, co prowadzi do skrócenia koron i obniżenia ich żywotności, stosowaniu zbyt krótkiego okresu odnowienia protegującego gatunku szybciej rosnące za młodu tj. świerk czy buk, oraz w zgryzaniu przez zwierzynę płową poważnie utrudniającym odnawianie gatunku. Wśród zaleceń ochronnych postuluje się używanie odpowiednich rębni nie naruszających w istotny sposób struktury zbiorowiska.

JAWORZYNY

Lunario-Aceretum – jaworzyna górską z miesiącznicą trwałą

Jest to najbardziej rozpowszechniony w Karpatach zespół podzwiazku *Acerion*. Związany jest ze specyficznym – żyznym i wilgotnym podłożem. Występuje na stromych, skalistych stokach, o średnim nachyleniu przekraczającym 40 stopni, gdzie gleby są silnie szkieletowe, o odczynie słabo kwaśnym lub obojętnym. Charakterystyczną cechą tych siedlisk jest chłodny mikroklimat o dużej wilgotności powietrza.

Drzewostan buduje przede wszystkim jawor z domieszką buka. Lokalnie udział buka może być większy, wówczas skład runa może wskazywać na wilgotny wariant żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*, z którym może tworzyć szereg postaci przejściowych. Podszyt tworzą leszczyna *Corylus avellana*, rzadziej bez czarna *Sambucus nigra*, porzeczką alpejską *Ribes alpinum*, porzeczką skalną *R. petraeum* i wiciokrzew czarna *Lonicera nigra*. W runie odznaczającym się dużym pokryciem i bogactwem gatunkowym, dominuje miesiącznica trwałą *Lunaria rediviva*, której najczęściej towarzyszą: żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*, szczyr trwałą *Mercurialis perennis*, pokrzywa *Urtica dioica*, bluszcz kosmaty *Glechoma hirsuta*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum* i niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*. Znaczny jest też udział paproci: wietlicy samiczej *Athyrium filix-femina* i nercznicy samczej *Dryopteris filix-mas*.

Zespół wymaga cienistego, wilgotnego klimatu, w związku z czym źle znosi prześwietlenie. Z uwagi na rodzaj zajmowanych siedlisk, wysoki stopień naturalności i wybitne walory przyrodnicze nie powinien podlegać użytkowaniu gospodarczemu. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa do tej pory nie udało się potwierdzić jego obecności, choć jego występowanie jest bardzo prawdopodobne.

Phyllitido-Aceretum – jaworzyna górską z jęczyznikiem zwyczajnym

Jaworzyna górską z jęczyznikiem jest bardzo dobrze wyodrębnionym zespołem dzięki występowaniu rzadkiej paproci – jęczyznika zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium*. Na obszarze Polski jęczyznik masowo rośnie niemal wyłącznie w tym zespole, dzięki czemu spełnia kryteria gatunku charakterystycznego.

Zespół wykształca się w bardzo specyficznych warunkach siedliskowych. Są to zwykle gładzowiska i osypiska u podnóży większych wychodni skalnych lub strome zbocza i żleby, zwykle o ekspozycji północnej. Miejsca te charakteryzują się cienistym, chłodnym i wilgotnym mikroklimatem, niezbędnym do istnienia zespołu. Występują tu gleby brunatne, silnie szkieletowe, o odczynie słabo kwaśnym lub zasadowym, dobrze uwilgotnione i zasobne w składniki pokarmowe.

W drzewostanie panuje jawor z domieszką buka i lokalnie jodły. Z uwagi na trudne warunki siedliskowe drzewa często mają pokrzywione pnie i silnie rozgałęzione korony, których wysokie zwarcie powoduje silne ocienienie dna lasu. W tych warunkach warstwa krzewów osiąga zwykle niewielkie pokrycie, a jej głównym elementem są: wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*, bez czarny *Sambucus nigra*, porzeczka alpejska *Ribes alpinum*, porzeczka skalna *R. petraeum* i róża alpejska *Rosa pendulina*. Runo jest bardzo bujne i składa się z gatunków typowych dla żyznych i cienistych siedlisk. Stałymi składnikami o dużym udziale są: żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, pokrzywa *Urtica dioica*, miesięcznica trwałą *Lunaria rediviva* oraz paprocie nadające zbiorowisku swoistą fizjonomię. Najbardziej charakterystyczny jest oczywiście jęczyznik zwyczajny, obok którego występuje również niezbyt częsty paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, i rzadki paprotnik Brauna *Polystichum braunii*, a także pospolite: nercznica samcza *Dryopteris filix-mas*, nercznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana* i wietlica samicza *Athyrium filix-femina*. Charakterystyczną cechą jest również udział gatunków higrofilnych oraz taksonów związanych podłożem skalnym.

Na terenie Nadleśnictwa jaworzyna z jęczyznikiem występuje w oddz. 169c, 172b, 259c, 261b, 263d, 334a. Jest jednym z najrzadszych i najcenniejszych zbiorowisk roślinnych i z tego względu wymaga szczególnej uwagi i ochrony. Wynika to z konieczności zachowania siedliska przyrodniczego rzadkiej, chronionej paproci jaką jest jęczyznik zwyczajny. Z tego względu wszystkie płaty omawianego zespołu należy pozostawić bez jakiegokolwiek ingerencji gospodarczej. Należy również unikać przerzedzania drzewostanu w sąsiedztwie jaworzyny (30-50 m), gdyż może to spowodować niekorzystne zmiany fitoklimatu i doprowadzić do degradacji i zaniku płatów zespołu.

Płaty jaworzyny z jęczyznikiem zajmują zwykle strome i trudno dostępne miejsca, pełniąc niezwykle ważną glebochronną rolę. Duże zróżnicowanie mikrosiedlisk stwarza ponadto doskonałe warunki do osiedlania gatunków o odmiennych wymaganiach siedliskowych i strategiach życiowych, co ostatecznie wpływa na wzrost różnorodności gatunkowej i znaczenie ekologiczne tych fitocenoz. Z tych też względów powinny być chronione, najlepiej przez pozostawienie bez użytkowania.

Jaworzyny są bardzo rzadkie nie tylko w skali kraju, ale także w skali południowej Polski, gdzie mają swe stanowiska. Występują zwykle w postaci małych rozproszonych płatów, w specyficznych, często trudno dostępnych warunkach terenowych i na ogół są dobrze zachowane. Z racji swej specyfiki

odgrywają dużą rolę w zachowaniu bioróżnorodności, stanowią ostoję wielu rzadkich i zagrożonych gatunków flory i fauny oraz spełniają funkcję glebo- i wodochroną.

ZBIOROWISKA O NIEOKREŚLONEJ PRZYNALEŻNOŚCI FITOSOCJOLOGICZNEJ

Uprawy i młodniki leśne na gruntach porolnych to różnego rodzaju nasadzenia, które nie wykształciły jeszcze typowego runa leśnego. Runo o składzie gatunkowym uzależnionym od wieku uprawy, stopnia zwarcia i składu gatunkowego, jest swoistą kombinacją roślin typowych dla łąk, traworośli i zarośli. Wśród wprowadzanych gatunków największy areal zajął modrzew, nieco mniejszy sosna. Obok nich na gruntach porolnych występują młodniki brzozy, buka, dębu, grabu, jodły, jesionu, jaworu, olszy, osiki i świerka. W drzewostanach starszych, w partiach, gdzie drzewostan jest zgodny z siedliskiem, runo stopniowo odbudowuje charakterystyczny skład gatunkowy, przy czym z reguły wykazuje ono pewne zubożenie. Odmienne jest w partiach, gdzie wprowadzony drzewostan nie odpowiada siedlisku, np. przy wprowadzeniu sosny na siedliska lasowe. Wykształcają się wtedy fitocenozy zniekształcone, pozbawione znacznej puli gatunków charakterystycznych dla postaci klimaksowej. Fitocenozy te powinny być sukcesywnie przebudowywane w kierunku składu gatunkowego dostosowanego do warunków siedliskowych. Część płątów, szczególnie w partiach trudniej dostępnych, można pozostawić procesom sukcesji.

3.2.8.2. Charakterystyka wybranych zbiorowisk nieleśnych

ZBIOROWISKA ŁĄKOWE

Klasa *Molinio-Arrhenatheretea* – półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe

Zbiorowiska łąkowe zawdzięczają swe powstanie ingerencji człowieka i utrzymują się dzięki stałym, określonym formom użytkowania, które jednocześnie determinują ich skład florystyczny. Zaniechanie bądź zmiana sposobu użytkowania dość szybko, zwykle na przestrzeni kilku lat, powoduje głębokie zmiany w strukturze zbiorowisk.

Na terenie Nadleśnictwa łąki i pastwiska (ewidencyjne) zajmują niewielki areal – 21,68 ha czyli około 0,17% powierzchni. Porastają je zbiorowiska z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*, miejscami podlegające procesom sukcesji. Siedlisko z załącznika I DS – łąki świeże użytkowane ekstensywnie ze związku *Arrhenatherion* w inwentaryzacji z 2007 roku stwierdzono na powierzchni 10,61 ha, przy czym obecnie w części to już grunty leśne. Pastwiska i łąki na których stwierdzono siedlisko aktualnie zajmują 2,43 ha.

Zbiorowiska łąkowe wymagają ochrony czynnej – koszenia, przy czym łąki świeże ze związku *Arrhenatherion* należy kosić najwyżej dwa razy w roku, przy zastosowaniu umiarkowanego nawożenia.

3.2.9. Ogólna charakterystyka fauny

Teren Nadleśnictwa zlokalizowany jest w zasięgu Kotliny Sandomierskiej oraz Pogórza Karpackiego, z czego wynika obecność elementów nizinnych i górskich, wzajemnie przenikających się ze sobą. Z uwagi na dość duży stopień zalesienia terenu znaczący udział mają zwierzęta typowe dla obszarów leśnych. Większość z nich to gatunki pospolicie występujące w całej Polsce, jednak nie brakuje tu także i takich, których obecność z uwagi na rzadkość ich występowania zasługuje na podkreślenie.

BEZKRĘGOWCE

Wśród występujących tu bezkręgowców na uwagę zasługują liczne gatunki biegaczy *Carabus* oraz trzmieli *Bombus* podlegających ochronie gatunkowej. Cenna jest także lepidopterofauna obejmująca rzadkie w naszym kraju gatunki motyli jak: paż żeglarz *Iphiclides podalirius*, niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne* i krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria*. Dla dwóch ostatnich południowo-wschodnia Polska jest jedynym miejscem, gdzie występują jeszcze dość licznie. Dla kilku innych cennych gatunków owadów – kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo* i jelonka rogacza *Lucanus cervus* – dane o ich występowaniu mają wyłącznie walor historyczny.

Do cennych elementów lokalnej fauny należy również skójka gruboskorupowa *Unio crassus* odnotowana w rzekach przepływających przez obszar Nadleśnictwa – Wisłoku i Wisłoce.

RYBY

Pod względem ichtiologicznym obszar Nadleśnictwa należy do dwóch krain: brzany i leszcza. Pierwszą z nich reprezentują najczęściej: świnka *Chondrostoma nasus*, brzana *Barbus barbus*, kleń *Leuciscus cephalus*, płoć *Rutilus rutilus*, boleń *Aspius aspius*, okoń *Perca fluviatilis*, rzadziej certa *Vimba vimba* i brzanka *Barbus petenyi*. W drugiej zwiększa się udział niektórych gatunków, w szczególności leszcza *Ambramis brama*, a z ryb drapieżnych: suma *Silurus glanis*, szczupaka *Esox lucius* i sandacza *Lucioperca lucioperca*. Wody stojące zasiedla najczęściej: okoń *Perca perca*, karaś *Carassius carassius* i lin *Tinca tinca*.

Gatunki chronione reprezentują: piekielnica *Alburnoides bipunctatus*, brzanka *Barbus peloponnesius*, piskorz *Misgurnus fossilis*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, minóg strumieniowy *Lamperta planeri*, kielb białopłetwy *Gobio albipinnatus* i kielb Kesslera *Gobio kessleri*. Sześć z nich obejmuje załącznik II Dyrektywy siedliskowej.

PŁAZY

Do pospolitszych płazów Nadleśnictwa należy kumak górski *Bombina variegata*, żaba trawna *Rana temporaria*, ropucha szara *Bufo bufo* i ropucha zielona *Bufo viridis*. Z płazów ogoniastych liczniej pojawiają się traszki, głównie zwyczajna *Triturus vulgaris*. Z kolei do płazów nielicznych, rzadko notowanych na tym terenie należą: traszka karpacka *Triturus montadoni* i rzekotka drzewna *Hyla arborea*. Ogółem z terenu Nadleśnictwa podano 14 gatunków płazów.

Z uwagi, iż wszystkie płazy podlegają w naszym kraju ścisłej ochronie gatunkowej, pełną listę gatunków zamieszczono w pkt. 3.1.8.3.

GADY

Gady na terenie Nadleśnictwa reprezentowane są przez 5 gatunków. Najpospolitszymi przedstawicielami tej grupy są dwie jaszczurki: zwinka *Lacerta agilis* i żyworodna *L. vivipara*, najchętniej bytujące w miejscach nasłonecznionych – na śródleśnych polanach, brzegach lasu, wysokich brzegach rzek. Padalec *Anguis fragilis*, pojawia się sporadycznie. Najchętniej zasiedla biotopy wilgotne i tereny bujnie porośnięte trawą.

Spśród węży częstszy jest zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, występujący zwykle w sąsiedztwie cieków wodnych, natomiast żmija zygzakowata *Vipera berus*, jest gatunkiem rzadkim, spotykanym najczęściej na nasłonecznionych i ciepłych siedliskach. Pełną listę gadów odnotowanych na terenie Nadleśnictwa zamieszczono w pkt. 3.1.8.3.

PTAKI

Na obszarze Nadleśnictwa odnotowano do tej pory około 140 gatunków ptaków gniazdujących. Są to zarówno gatunki pospolite, związane z siedliskami leśnymi lub terenami otwartymi, jak też osobliwości faunistyczne, rzadkie i nieliczne.

Różnorodność awifauny na obszarze Nadleśnictwa jest dość zmienna. Najwyższa z natury jest w siedliskach heterogennych, jakimi są łągi i zarośla nadrzeczne oraz tereny o charakterze mozaikowym. Z siedliskami łągowymi związane są liczne ptaki żerujące i gniazdujące nad strumieniami i rzekami lub wodami stojącymi, jak: pliszka siwa *Motacilla alba*, krętogłów *Jynx torquilla* czy kowalik *Sitta europaea*. Z kolei starodrzewy w miejscach mało dostępnych preferują m.in.: bocian czarny *Ciconia nigra*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, puszczyk uralski *Strix uralensis* i trzmielojad *Pernis apivorus*.

Mozaika łąk, pól uprawnych i zadrzewień śródpolnych służy jako żerowisko ptakom drapieżnym, jednakże tego typu siedliska wybierają również niewielkie ptaki gnieźdzące się w śródpolnych zakrzewieniach i na łąkach, jak m.in.: kos *Turdus merula*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, płochacz pokrzywnica *Prunella modularis*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita* i rudzik *Erithacus rubecula*.

W obrębie siedzib ludzkich oraz pól uprawnych występują takie ptaki jak: jaskółka dymówka *Hirundo daurica*, jaskółka oknówka *Delichon urbica*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, jerzyk *Apus apus*, kos *Turdus merula*, sroka *Pica pica*, szpak *Sturnus vulgaris* czy wróbel domowy *Passer domesticus*.

Z uwagi, iż ogromna większość ptaków bytujących na terenie Nadleśnictwa objęta jest jakąś formą ochrony, listę stwierdzonych tu gatunków zamieszczono w pkt. 3.1.8.3.

SSAKI

Jedną z najbardziej interesujących grup ssaków Nadleśnictwa są nietoperze – ssaki które wtórnie opanowały środowisko powietrzne wykształcając przy tym bardzo ciekawy sposób orientacji w przestrzeni. Na terenie Nadleśnictwa nie były szczegółowo badane, stąd brak danych odnośnie rozmieszczenia i wybieranych przez

nie schronień. W poprzednim programie ochrony przyrody podano stąd 8 gatunków. Są to: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, gacek szary *Plecotus austriacus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek duży *Myotis myotis*, nocek wąsatek *Myotis myctacinus* (BULiGL O/Przemysł 2004).

Nietoperze związane są głównie ze środowiskiem leśnym, choć bytują również na obrzeżu lasów oraz na terenach otwartych i zurbanizowanych. Jako schronienia letnie wykorzystują dziuple i strychy, natomiast na zimę starają się znaleźć głównie kryjówki podziemne – bunkry, jaskinie czy piwnice.

Drobne ssaki reprezentowane są na terenie Nadleśnictwa również przez dwa inne rzędy – owadożerne *Insectivora* i gryzonie *Rodentia*. Rząd owadożernych na terenie Nadleśnictwa reprezentuje 8 taksonów objętych ochroną gatunkową: jeż wschodni *Erinaceus concolor*, kret *Talpa europaea*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, ryjówka malutka *Sorex minutus*, rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* oraz zębielek karliczek *Crocidura suaveolens* i zębielek białawy *Crocidura russula*. Gryzonie liczą kilkanaście taksonów, spośród których do najcenniejszych, objętych ochroną gatunkową, należy bóbr europejski *Castor fiber* oraz popielicowate: popielica *Glis glis* i orzesznica *Muscardinus avellanarius*.

Istotnym elementem fauny Nadleśnictwa są gatunki z rzędu drapieżnych *Carnivora*. Faunę małych ssaków reprezentują m.in.: łasica łaska *Mustela nivalis*, gronostaj *Mustela arminea*, tchórz *Putorius putorius*, kuna leśna *Martes martes*, kuna domowa *Martes foina*, wydra *Lutra lutra*, lis *Vulpes vulpes*. Do dużych ssaków zalicza się sporadycznie pojawiającego się na tym terenie wilka *Canis lupus*, podlegającego ochronie strefowej.

Ssaki kopytne reprezentowane są przez 3 gatunki. Najliczniejszy jest jelen *Cervus elaphus* i sarna *Capreolus capreolus*. Nieco mniej licznie występuje dzik *Sus scrofa*, który wraz z jeleniem i sarną stanowi trzon populacji zwierzyny łownej.

Chronione gatunki zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa przedstawiono w pkt. 3.1.8.3.

3.2.10. Charakterystyka drzewostanów

3.2.10.1. Ekologiczna ocena stanu lasu

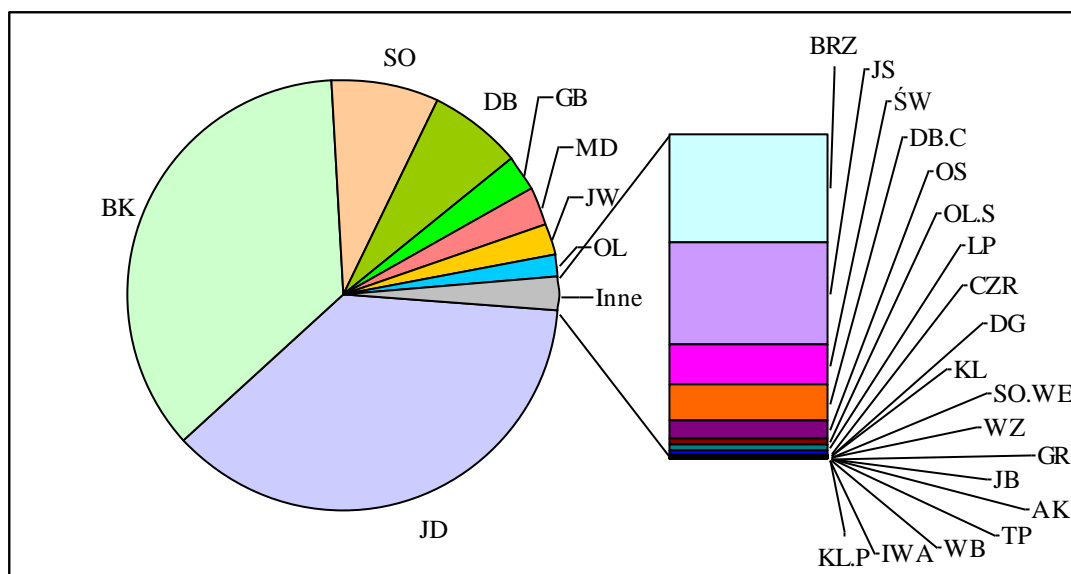
3.2.10.1.1 Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa

Drzewostany Nadleśnictwa Strzyżów współtworzy 27 gatunków drzew. Spośród nich największy udział (wg gatunków rzeczywistych), wykazuje jodła z udziałem 36,77% w powierzchni i 38,42% w miąższości oraz buk – odpowiednio 35,97% i 34,95%. Istotny udział w powierzchni mają również: sosna, dąb, modrzew, jawor i grab (2-10%), natomiast pozostałe gatunki nie mają większego znaczenia gospodarczego. Wg gatunków panujących rola poszczególnych drzew kształtuje się podobnie. Zobrazowano to w poniższej tabeli i na diagramie.

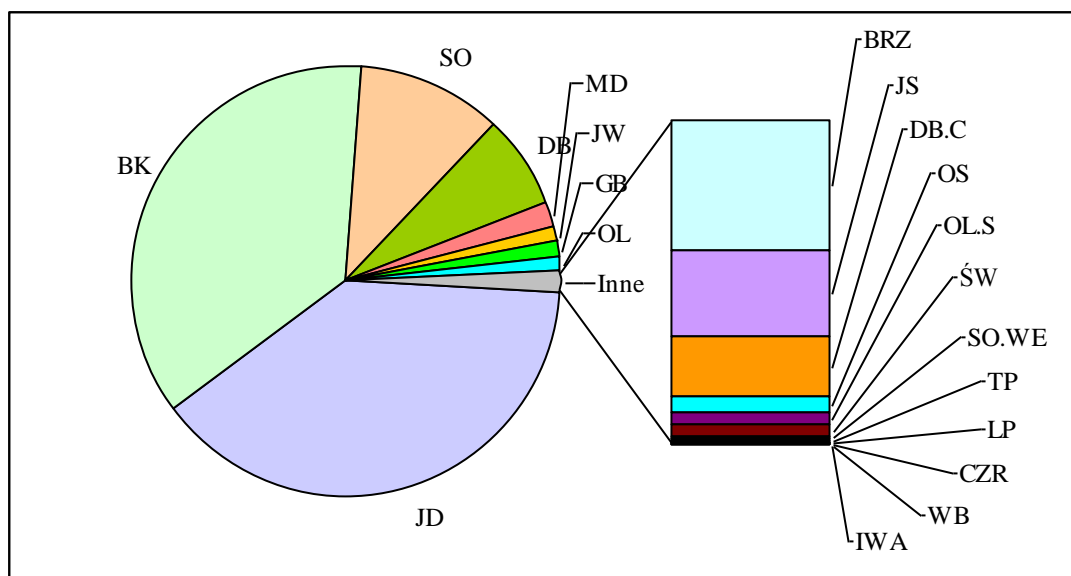
Tab. nr 25. Udział powierzchniowy i miąższościowy lasów według gatunków panujących i rzeczywistych (powierzchnia leśna zalesiona).

Gatunek	Udział powierzchniowy i miąższościowy drzewostanów:			
	wg gatunków rzeczywistych		wg gatunków panujących	
	pow. [ha]	[%]	pow. [ha]	[%]
	miąższość [m ³]	[%]	miąższość [m ³]	[%]
SO	1014,40	8,09	1360,86	10,85
	455400	10,35	498705	11,30
SO.WE	0,45	0,00	1,65	0,01
	315	0,01	440	0,01
MD	348,15	2,78	231,48	1,85
	135700	3,08	56185	1,27
ŚW	44,40	0,35	6,35	0,05
	9355	0,21	2075	0,05
JD	4611,03	36,77	4890,29	39,00
	1690440	38,42	1860679	42,16
DG	0,84	0,01		
	275	0,01		
BK	4509,83	35,97	4573,85	36,48
	1538015	34,95	1583303	35,88
DB	858,87	6,85	882,45	7,04
	287385	6,53	278474	6,31
DB.C	38,69	0,31	32,77	0,26
	14145	0,32	10285	0,23
KL	1,06	0,01		
	255	0,01		
JW	309,74	2,47	144,65	1,15
	83435	1,9	34376	0,78
WZ	0,09	0,00		
	20	0		
JS	109,83	0,88	48,46	0,39
	32550	0,74	11390	0,26
GB	370,63	2,96	140,42	1,12
	75020	1,7	30709	0,70
BRZ	118,59	0,95	74,48	0,59
	32335	0,73	14335	0,32
OL	164,53	1,31	132,76	1,06
	38990	0,89	29598	0,67
OL.S	7,50	0,06	6,88	0,05
	1035	0,02	915	0,02
GR	0,01	0,00		
	0,00	0,00		
CZR	3,72	0,03	0,31	0,00
	635	0,01	45	0,00
JB	0,03	0,00		
	5	0		
AK	0,62	0,00		
	170	0		
TP	0,56	0,00	0,59	0,00
	225	0,01	215	0,00

OS	18,74	0,15	9,56	0,08
	3730	0,08	1210	0,03
WB	0,43	0,00	0,22	0,00
	80	0	45	0,00
LP	5,85	0,05	0,58	0,00
	1530	0,03	65	0,00
IWA	0,20	0,00	0,20	0,00
	15	0	15	0,00
KL.P	0,02	0,00		
	0,00	0,00		
Ogółem	12538,81	100	12538,81	100
	4401060	100	4413064	100

Ryc. nr 10. Udział powierzchniowy drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg gatunków rzeczywistych.

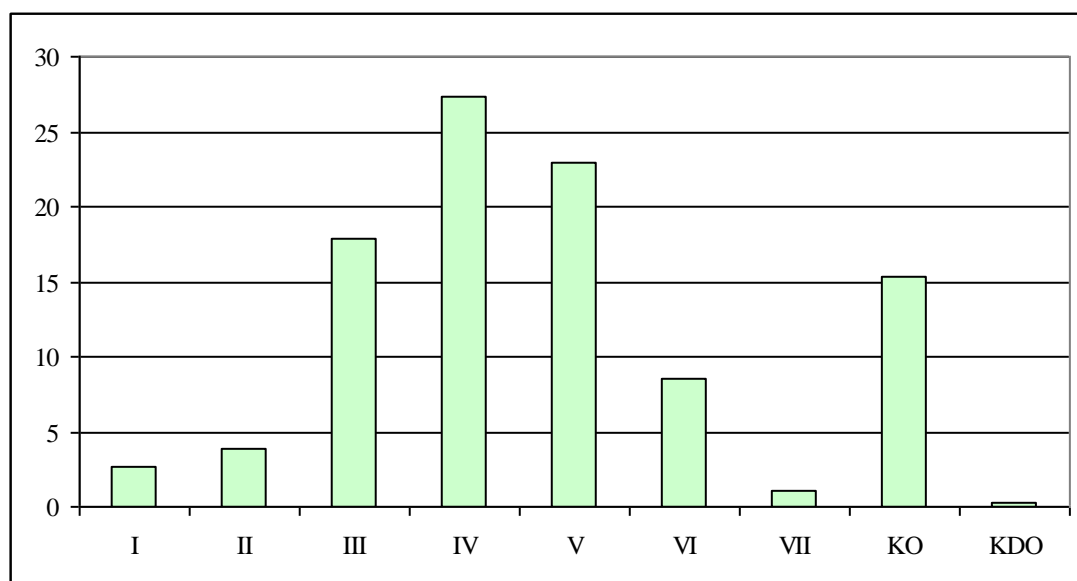

Ryc. nr 11. Udział powierzchniowy drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg gatunków panujących.

Strukturę wiekową drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów przedstawia poniższa tabela i diagram.

Tab. nr 26. Struktura wiekowa drzewostanów wg klas i podklas wieku (powierzchnia leśna zalesiona).

Klasy wieku	Podklasy wieku	Ogółem Nadleśnictwo			
		powierzchnia		masa	
		[ha]	[%]	[m ³]	[%]
I	1-10	40,05	0,32	375	0
	11-20	297,96	2,38	5840	0
II	21-30	170,51	1,36	10950	0
	31-40	318,42	2,54	70815	2
III	41-50	1065,63	8,50	309200	7
	51-60	1175,59	9,38	378690	9
IV	61-70	1614,31	12,87	603805	14
	71-80	1811,17	14,44	723795	16
V	81-90	1644,97	13,12	716495	16
	91-100	1236,73	9,86	515560	12
VI	101-120	1077,88	8,60	432320	10
VII	121-140	128,22	1,02	57610	1
KO		1918,35	15,30	562550	13
KDO		39,02	0,31	13055	0
Razem		12538,81	100,00	4401060	100

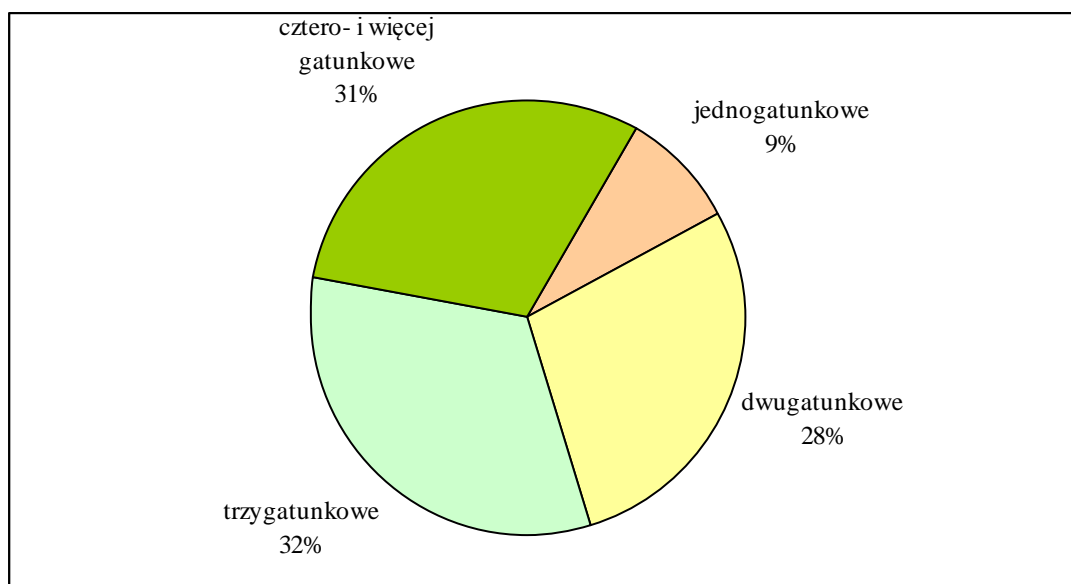
Ryc. nr 12. Udział powierzchniowy drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów w poszczególnych klasach wieku.

Z analizy powyższych danych wynika, że drzewostany Nadleśnictwa odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Największy udział powierzchniowy wykazuje klasa IV – 27,31%. Mniejszą, ale znaczącą rolę, pełnią drzewostany w klasach: V – 22,98%, III – 17,88%, KO – 15,3%, VI – 8,6%, II – 3,9%, I – 2,7%. Pozostałe mają niewielki udział w powierzchni.

Parametrem dobrze obrazującym strukturę gatunkową jest udział drzewostanów wielogatunkowych w odniesieniu do jedno- i dwugatunkowych. Zagadnienie to zobrazowano w poniższym zestawieniu oraz na wykresie.

Tab. nr 27. Zestawienie drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe; drzewostany:	Jednostka	Wiek [lata]			Ogółem [ha] [m ³]	Ogółem [%]
			≤ 40	41 - 80	> 80		
Nadleśnictwo	jdnogatunkowe	[ha]	185,42	524,61	403,76	1113,79	8,9
		[m ³]	44040	205564	188144	437747	9,6
	dwugatunkowe	[ha]	264,53	1363,33	1867,65	3495,51	27,9
		[m ³]	51441	565382	741841	1358664	29,8
	trzygatunkowe	[ha]	228,57	1956,86	1898,60	4084,03	32,6
		[m ³]	34287	722641	721063	1477991	32,4
	cztero- i więcej gatunkowe	[ha]	148,42	1938,62	1758,44	3845,48	30,7
		[m ³]	21362	647405	613306	1282073	28,1
Razem Nadleśnictwo:		[ha]	826,94	5783,42	5928,45	12538,81	100,0
		[m ³]	151129	2140992	2264353	4556474	100,0

Ryc. nr 13. Udział powierzchniowy drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg bogactwa gatunkowego.

Z powyższych danych wynika, że największy udział w drzewostanach Nadleśnictwa mają drzewostany trzygatunkowe (32%). Najniższy udział (9%) cechuje drzewostany jdnogatunkowe.

Kolejnym parametrem dobrze obrazującym charakter lasów jest udział drzewostanów jdnopiętrowych w stosunku do wielopiętrowych. Udział poszczególnych kategorii przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 28. Zestawienie powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg grup wiekowych i struktury pionowej.

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów; drzewostany:	Jednostka	Wiek [lata]			Ogółem [ha] [m ³]	Ogółem [%]
			≤ 40	41 - 80	> 80		
Nadleśnictwo	jednopiętrowe	[ha]	826,94	5585,40	3853,82	10266,16	81,9
		[m ³]	151129	2077773	1628004	3856906	84,6
	dwupiętrowe	[ha]	0,00	15,60	91,78	107,38	0,9
		[m ³]	0	6176	39069	45245	1,0
	wielopiętrowe	[ha]	0,00	65,69	142,21	207,90	1,7
		[m ³]	0	23660	55107	78767	1,7
	w KO i KDO	[ha]	0,00	116,73	1840,64	1957,37	15,5
		[m ³]	0	33383	542173	575557	12,6
Razem Nadleśnictwo:		[ha]	826,94	5783,42	5928,45	12538,81	100,0
		[m ³]	151129	2140992	2264353	4556474	100,0

Jak wynika z powyższej tabeli w Nadleśnictwie występują głównie drzewostany jednopiętrowe – 82%. Pozostałą powierzchnię zajmują głównie lasy będące w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO). Na niewielkiej powierzchni wykazano drzewostany wielopiętrowe i dwupiętrowe. Rzeczywista struktura pionowa jest jednak nieco bardziej zróżnicowana, gdyż znaczna część drzewostanów wykazuje obecność dwu- i więcej warstw wiekowych o odmiennych parametrach wysokościowych.

3.2.10.1.2. Pochodzenie drzewostanów

Drzewostany Nadleśnictwa Strzyżów pochodzą głównie z samosiewu, odnowione sztucznie nie odgrywają istotnej roli. W przypadku 22% powierzchni lasów brak w bazie danych informacji odnośnie ich pochodzenia. Stwierdzić więc można, że większość drzewostanów Nadleśnictwa pochodzi z odnowienia naturalnego.

Tab. nr 29. Zestawienie powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Strzyżów wg pochodzenia i grup wiekowych.

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów; drzewostany	Jednostka [ha]	Powierzchnia [ha]/miąższość [m ³]			Ogółem	Ogółem [%]	
			Wiek					
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat			
Nadleśnictwo	odroślowe	[ha]	0,05	0,00	0,00	0,05	0,0	
		[m ³]	3	0	0	3	0,0	
	z samosiewu	[ha]	450,38	4626,75	4426,93	9504,06	75,8	
		[m ³]	104406	1751670	1733610	3589686	78,8	
	z sadzenia	[ha]	146,84	91,38	86,62	324,84	2,6	
		[m ³]	4706	28454	32991	66151	1,5	
	brak informacji	[ha]	229,67	1065,29	1414,90	2709,86	21,6	
		[m ³]	42015	360868	497752	900635	19,8	
	Ogółem		[ha]	826,94	5783,42	5928,45	12538,81	100,0
			[m ³]	151129	2140992	2264353	4556474	100,0

3.2.10.1.3. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem

Analizę stopnia dostosowania składu gatunkowego upraw i drzewostanów do siedlisk, poprzez porównanie ich z typami gospodarczymi drzewostanów, przeprowadzono wg kryteriów określonych w Instrukcji urządzania lasu (§ 40), przydzielając je do jednego z trzech stopni zgodności:

- A – drzewostanów zgodnych z celem hodowlanym,
- B – drzewostanów częściowo zgodnych z celem hodowlanym,
- C – drzewostanów niezgodnych z celem hodowlanym.

Wyniki analizy zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 30. Zestawienie drzewostanów wg zgodności składu gatunkowego z siedliskiem.

Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem	Nadleśnictwo Strzyżów	
	[ha]	[%]
A – zgodne z siedliskiem	9302,78	74,19
B – częściowo zgodne z siedliskiem	3033,40	24,19
C – niezgodne z siedliskiem	202,63	1,62
Razem	12538,81	100,00

Na podstawie powyższych danych ocenić można, że ponad połowę powierzchni Nadleśnictwa (74,19%) zajmują drzewostany dostosowane do warunków siedliskowych. Częściowo zgodne zajmują 24,19% powierzchni, natomiast niezgodne 1,62%.

Udziały drzewostanów częściowo zgodnych i niezgodnych z siedliskiem nie w pełni odpowiadają stanowi rzeczywistemu, z uwagi na zaliczenie drzewostanów na gruntach porolnych do częściowo zgodnych, niezależnie od ich składu gatunkowego (zgodnie z Instrukcją urządzania lasu).

3.2.10.1.4. Formy degeneracji lasu

3.2.10.1.4.1. Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae*. Ta forma zniekształcenia należy do najgroźniejszych, gdyż obok zmian struktury i składu florystycznego często powoduje również zmianę siedliska.

Stopień borowacenia określa się na podstawie udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew. Wyróżnia się borowacenie:

- słabe, udział tych gatunków wynosi ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,
- średnie, gdzie ich udział wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdzie ich udział wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Tab. nr 31. Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasu w Nadleśnictwie Strzyżów – borowacenie.

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo	brak	731,42	4197,33	3493,26	8422,01	67,2
	słabe	73,81	1201,47	1586,81	2862,09	22,8
	średnie	15,17	231,72	540,88	787,77	6,3
	mocne	6,54	152,90	307,50	466,94	3,7
Razem Nadleśnictwo		826,94	5783,42	5928,45	12538,81	100,0

W warunkach Nadleśnictwa ok. 67% drzewostanów nie wykazuje znamion pinetyzacji. W stopniu słabym dotyka ona blisko 23% powierzchni, natomiast średnie dotyczy ponad 6% areálu lasów. Mocny stopień borowacenia charakteryzuje 3,7% powierzchni i dotyka głównie drzewostanów w wieku >80 lat.

3.2.10.1.4.2. Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzacja następuje wskutek wprowadzenia gatunków drzew obcych naszej florze w skład drzewostanów. Na terenie Nadleśnictwa dotyczy to głównie dębu czerwonego *Quercus rubra*, w mniejszym stopniu także: robinii akacjowej *Robinia pseudacacia*, sosny wejmutki *Pinus strobus* i daglezi *Pseudotsuga taxifolia*. Marginalny udział w drzewostanach Nadleśnictwa ma kasztanowiec *Aesculus hippocastanum* i orzech czarny *Juglans nigra*.

Najszerze rozprzestrzenienie wykazuje dąb czerwony, który miejscami wyparł naszego rodzimego dęba ze składu gatunkowego drzewostanów. Ogółem lasy z jego udziałem zajmują 892,52 ha (pow. zredukowana 68,90 ha), przy czym drzewostany złożone wyłącznie z tego gatunku występują jedynie 4,22 ha (0,47%). W puli tej zdecydowanie przeważają lasy, gdzie jest on gatunkiem domieszkowym (<5%), zajmujące 733,16 ha (82,14%), natomiast na powierzchni 155,14 ha (17,38%) jego udział zawiera się w przedziale 1-8.

Robinia akacjowa występuje na powierzchni 130,47 ha (pow. zredukowana 6,75 ha), przy czym w zdecydowanej większości (127,37 ha; 97,62%), jako gatunek domieszkowy (<5%). W obrębie pozostałego areálu jej udział zamyka się w przedziale 1-2. Z innych gatunków liczniej występuje tylko daglezi rosnąca na pow. 97,66 ha (pow. zredukowana 5,30 ha), przy czym na 89,3 ha występuje z udziałem <5%, na pozostałym – 1. Pozostałe gatunki pojawiają się w drzewostanach wyłącznie jako domieszka (<5%), sosna wejmutka – na 148,94 ha (pow. zreduk. 8,32 ha), kasztanowiec – 25,92 ha (pow. zreduk. 1,30 ha), a orzech czarny – 6,85 ha (pow. zreduk. 0,34 ha).

3.2.10.1.4.3. Monotypizacja

Monotypizacja polega na ujednoczeniu gatunkowym i wiekowym drzewostanu, uproszczeniu jego struktury warstwowej oraz zubożeniu gatunkowym. Na terenie Nadleśnictwa dotyczy przede wszystkim drzewostanów wprowadzonych sztucznie. Mają one wysoce uproszczoną strukturę, zubożony skład gatunkowy,

a także wykazują często szereg innych negatywnych zjawisk, istotnie zmieniających charakter fitocenoz.

Tab. nr 32. Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu w Nadleśnictwie Strzyżów – monotypizacja

Grupa siedlisk	Liczba gatunków	Wiek			Ogółem	
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat	[ha]	[%]
Lasy mieszane	1		5,44		5,44	9,97
	2		19,39	3,39	22,78	41,73
	3		0,64	24,61	25,25	46,25
	4			1,12	1,12	2,05
Lasy mieszane razem			25,47	29,12	54,59	100,00
Lasy	1	186,07	603,43	977,49	1766,99	14,15
	2	265,61	1457,52	1906,92	3630,05	29,08
	3	228,4	1876,81	1778,31	3883,52	31,11
	4	102,1	1265,79	906,64	2274,53	18,22
	5	40,16	453,44	259,22	752,82	6,03
	6	4,08	75,53	64,62	144,23	1,16
	7		24,74	6,13	30,87	0,25
	8	0,52	0,69		1,21	0,01
Lasy razem		826,94	5757,95	5899,33	12484,22	100,00
Nadleśnictwo	1	186,07	608,87	977,49	1772,43	14,14
	2	265,61	1476,91	1910,31	3652,83	29,13
	3	228,4	1877,45	1802,92	3908,77	31,17
	4	102,1	1265,79	907,76	2275,65	18,15
	5	40,16	453,44	259,22	752,82	6,00
	6	4,08	75,53	64,62	144,23	1,15
	7	0	24,74	6,13	30,87	0,25
	8	0,52	0,69	0	1,21	0,01
Ogółem Nadleśnictwo		826,94	5783,42	5928,45	12538,81	100,00

W Nadleśnictwie największy udział mają drzewostany dwu- i trzygatunkowe (odpowiednio: 29,13%, 31,17%). Nieco mniejszy areal mają drzewostany czterogatunkowe (18,15%). Wszystkie trzy grupy łącznie zajmują 78,45% pow. Pozostała powierzchnia (21,55%) należy głównie do drzewostanów jedno- i pięciogatunkowych. Ocenic więc można, że zjawisko monotypizacji ma niewielkie znaczenie w obrębie gruntów w zarządzie Nadleśnictwa.

3.2.10.2. Starodrzewy

Drzewostany w wieku 100 lat i wyższym zajmują łącznie areal 2625,32 ha, co stanowi 20,6% powierzchni leśnej Nadleśnictwa (udział KO i KDO w tej puli to 51%). Przeważają w nich starodrzewy bukowe zajmujące 1179,52 ha (44,93%) oraz jodłowe – 999,89 ha (38,09%). Znacznie mniejszy udział mają wiekowe drzewostany sosnowe – 208,20 ha (7,93%), dębowe – 129,72 ha (4,94%), modrzewiowe – 99,29 ha (3,78%), jesionowe – 6,04 ha (0,23%) i olszowe – 2,66 ha (0,10%). Największą rozpiętość wiekową wykazują drzewostany dębowe, sięgające 140 lat, choć zbliżony wiek osiągają również bukowe i sosnowe.

Tab. nr 33. Zestawienie starodrzewów w oparciu o wiek gatunku panującego.

Budowa pionowa	Gatunek panujący	Wiek	Powierzchnia	
			[ha]	[%]
1	2	3	4	5
Wielopiętrowy	JD	105 i 108	27,97	1,07
		110 i 116	80,88	3,08
		120 i 128	29,29	1,12
Ogółem wielopiętrowy			138,14	5,26
2-piętrowy	SO	103	3,9	0,15
	BK	118	3,59	0,14
	MD	114	5,42	0,21
Ogółem 2-piętrowy			12,91	0,49
1-piętrowy	SO	100-109	58,99	2,25
		110-116	28,62	1,09
		<i>łącznie</i>	87,61	3,34
	BK	100-109	241,90	9,21
		110-119	146,74	5,59
		120-129	53,27	2,03
		130-138	27,54	1,05
		<i>łącznie</i>	469,45	17,88
	DB	100-109	73,85	2,81
		118	0,4	0,02
		127-128	1,95	0,07
		130	0,2	0,01
		<i>łącznie</i>	82,96	3,16
	JD	100-109	296,83	11,31
		110-119	131,09	4,99
		120-128	25,61	0,98
		<i>łącznie</i>	453,53	17,28
	JS	113	6,04	0,23
	MD	100	11,75	0,45
		110	12,15	0,46
		128	4,92	0,19
		<i>łącznie</i>	28,82	1,10
	OL	108	1,02	0,04
	Ogółem 1-piętrowy			1129,43
KO	SO	100-109	60,72	2,31
		110-119	22,58	0,86
		120-122	8,57	0,33
		139	20,59	0,78
		<i>łącznie</i>	112,46	4,28
	BK	100-109	274,45	10,45
		110-119	336,80	12,83
		120-129	48,53	1,85
		130-133	46,70	1,78
		<i>łącznie</i>	706,48	26,91
	DB	100-109	20,26	0,77
123 i 128		19,15	0,73	

Budowa pionowa	Gatunek panujący	Wiek	Powierzchnia	
			[ha]	[%]
1	2	3	4	5
		<i>łącznie</i>	39,41	1,50
	JD	100-109	249,79	9,51
		110-119	137,80	5,25
		123 i 128	11,71	0,45
		134	8,92	0,34
		<i>łącznie</i>	408,22	15,55
	MD	100-108	53,06	2,02
		112	6,13	0,23
		128	5,86	0,22
		<i>łącznie</i>	65,05	2,48
	OL	103	1,64	0,06
Ogółem KO			1333,26	50,78
KDO	SO	106	4,23	0,16
	DB	108	7,35	0,28
Ogółem KDO			11,58	0,44
Ogółem Nadleśnictwo			2625,32	100,00

Na pulę starych drzew w lasach Nadleśnictwa oprócz starodrzewów składają się również wiekowe drzewa występujące w domieszce, pojedynczo albo w postaci kęp lub przestoi. Ogółem, występują one w 647 wyłączeniach. W grupie tej 80 poddziałów obejmuje przestoje.

W ramach prac nad projektem planu urządzenia lasu wykonano również inwentaryzację drewna martwego. Wykazała ona średnią miąższość na poziomie 6,97 m³/ha. Najwyższą stwierdzono w obrębie LGśw (14,50 m³/ha) i LMwyżśw (11,22 m³/ha), najniższą – Lłwyż (4,47 m³/ha).

Udział starodrzewów, starych drzew oraz martwego drewna ma ważne znaczenie przyrodnicze i dlatego powinien zostać utrzymany przynajmniej na obecnym poziomie. Starodrzewy stanowią miejsca bytowania wielu rzadkich przedstawicieli fauny, a tym samym spełniają kluczową rolę dla zachowania różnorodności przyrodniczej.

3.2.11. Zadrzewienia i zakrzewienia

Zadrzewienia i zakrzewienia powierzchniowe zlokalizowane na gruntach nieleśnych przedstawiono poniżej.

Tab. nr 34. Zestawienie zadrzewień Nadleśnictwa.

Lp.	Leśnictwo	Oddz. Poddz.	Powierzchnia [ha]	Rodz. pow.	Ogólny opis, skład gatunkowy
1.	Cieszyna	425j	0,19	LZ-R	grunt zadrzewiony: Brz 27 l., Ol 57 l.
2.	Cieszyna	450k	0,03	LZ-PS	grunt zadrzewiony Kl, Wb 20 l.; zakrzewiony bzem czarnym
3.	Hemanowa	77Am	0,02	LZ-R	grunt zadrzewiony Os 15 l.
4.	Hyżne	1Ag	0,15	ZADRZEW	grunt zadrzewiony: Gb, Os 50 l, pjd Db, Brz, Bk 50 l.; zakrzewiony Gb
5.	Hyżne	19Bl	0,05	ZADRZEW	grunt zadrzewiony Ol 40 l.

Lp.	Leśnictwo	Oddz. Poddz.	Powierzchnia [ha]	Rodz. pow.	Ogólny opis, skład gatunkowy
6.	Hyżne	39Ac	0,04	LZ-PS	grunt zadrzewiony Gb 30 l.
7.	Kozłówek	412Ba	0,15	ZADRZEW	grunt zadrzewiony OI 60 l.
8.	Łączki	397Ah	0,03	ZADRZEW	grunt zadrzewiony Jw 53 l.; zakrzewiony śliwą tarniną i leszczyną
Pow. ogółem:			0,66		

Ogółem wyłączenia ujęte w powyższym zestawieniu zajmują 0,66 ha. Z uwagi na powierzchnię nie stanowią istotnego elementu ekosystemów Nadleśnictwa, jednak wzbogacają bioróżnorodność i z tego względu zasługują na ochronę. Zaleca się pozostawić je procesom sukcesyjnym.

3.3. WALORY KULTUROWE

3.3.1. Zabytki kultury i dziedzictwa kulturowego

Na terenie Nadleśnictwa Strzyżów znajduje się wiele cennych obiektów kultury materialnej będących swoistym świadectwem historii. Liczne są obiekty powiązane z czasami II wojny światowej, eksponowane dzięki obecności pomników, obelisków oraz niekiedy bezimiennych mogił rozrzuconych po lasach. Częste są też krzyże i kapliczki. Do najcenniejszych niewątpliwie należą obiekty wpisane do rejestru zabytków, czyli grodzisko obejmujące ruiny średniowiecznego zamku w Czudcu nad rzeką Wisłok oraz park podworski z XIX w. w Małej.

Tab. nr 35. Zestawienie obiektów kultury materialnej zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Strzyżów.

Lp	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Rodzaj obiektu	Opis obiektu
1.	Babica	204 b	kapliczka	Kapliczka wotywna.
2.	Babica	211 b	kapliczka	Kapliczka wotywna.
3.	Babica	211 d	kapliczka	Kapliczka wotywna.
4.	Babica	260 d	kapliczka	Kapliczka wotywna.
5.	Babica	207 h	krzyż	Drewniany krzyż.
6.	Babica	274 b	krzyż	Pamiętka po cmentarzu choleryków.
7.	Babica	218 c	pomnik	Pomnik postawiony na okoliczność rozstrzelania około 50 więźniów w 1943 r.
8.	Babica	258 b	ruiny zamku	Ruiny średniowiecznego zamku na wzgórzu nad rzeką Wisłok – grodzisko wpisane do rejestru zabytków pod nr A-477/69.
9.	Cieszyna	425 b	kapliczka	Kapliczka z 1837 r. w rez. „Góra Chełm”
10.	Cieszyna	465a	kapliczka	
11.	Godowa	359 b	cmentarz	Cmentarz choleryczny oznaczony drewnianym krzyżem z datą 1875 r.
12.	Godowa	350 a	kapliczka	Kapliczka nad źródłem zw. „Wapienka”.
13.	Hermanowa	70 a	kaplica	Kaplica ze źródłem „Studzianka”.
14.	Hyżne	30 f	krzyż	Krzyż drewniany.
15.	Hyżne	5 a	krzyż	Krzyż w otoczeniu 4 lip, przy lokalnej drodze.

Lp	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Rodzaj obiektu	Opis obiektu
16.	Łączki	363 a	cmentarz	Cmentarz choleryczny z XIX w., przy „Okońskiej” drodze, oznaczony dwoma krzyżami – metalowym i drewnianym.
17.	Łączki	368 d	kapliczka	Kapliczka na pniu Db - ludowa kapliczka powieszona przez emigrantów z okolic Budziszka, którzy przywędrowali w rejon Dębicy.
18.	Łączki	394 a	kapliczka	Drewniana kapliczka z płaskorzeźbą św. Huberta postawiona przez myśliwych z KŁ „Ziemia Ropczycka”.
19.	Łączki	368 a	krzyż	Mogiła oznaczona metalowym krzyżem.
20.	Łączki	214d	krzyż	Krzyż postawiony w miejscu cmentarza cholerycznego.
21.	Łączki	371 b	mogiła	Dwie mogiły z I wojny światowej, każda opatrzona metalowym krzyżem; na jednym data: 1917 r.
22.	Łączki	372 a	mogiła	Mogiła z I wojny światowej - drewniany krzyż ogrodzony płotkiem przy leśnej drodze.
23.	Łączki	377 a	mogiła	Zbiorowa mogiła z I wojny światowej – drewniany krzyż ogrodzony niskim płotkiem na skraju drzewostanu; upamiętnia miejsce pochówku żołnierzy poległych w czasie I wojny światowej (1915 r.); część z nich prawdopodobnie pochodziła z Iranu.
24.	Łączki	378 a	mogiła	Dwa groby opatrzone prostymi metalowymi krzyżami z datą 1915 r.
25.	Łączki	378 a	mogiła	Grób opatrzony prostym metalowym krzyżem z datą 1915 r.
26.	Łączki	408 f	park podworski	Park podworski w Małej wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1256.
27.	Łączki	371 a	pomnik	Pomnik ofiar pomordowanych przez hitlerowców w dniu 27 czerwca 1940 r. - czarny żelazny krzyż z wizerunkiem Chrystusa i pamiątkową tabliczką; obok znajduje się betonowy obelisk z marmurową tabliczką, na jego szczycie umieszczono grosz.
28.	Łętownia	321 b	kapliczka	Niewielka kapliczka przy trasie rowerowej.
29.	Łętownia	282 b	krzyż	Krzyż drewniany – miejsce gdzie w czasie II wojny światowej odbywały się msze partyzanckie.
30.	Łętownia	289 a	mogiła	Mogiła żołnierska z II wojny światowej (prawd. poch. rosyjskiego).
31.	Łętownia	290 b	mogiła	Mogiła żołnierska z II wojny światowej.
32.	Łętownia	302 b	mogiła	Mogiła żołnierska z II wojny światowej (prawd. poch. niemieckiego); przy drodze lokalnej i składzie drewna.
33.	Niebylec	172 b	kapliczka	Drewniana kapliczka.
34.	Niebylec	174 f	krzyż	Krzyż upamiętniający dwie zamordowane rodziny ukraińskie podróżujące na Ukrainę po akcji „Wisła”.
35.	Wola Zgłobieńska	219 f	kapliczka	
36.	Wola Zgłobieńska	232 c	kapliczka	2 kapliczki na modrzewiach.
37.	Wola Zgłobieńska	245 a	obelisk	Obelisk kamienny upamiętniający dawną granicę wsi Czudec i Nowa Wieś.
38.	Babica	przy 261c	kapliczka	
39.	Łączki	przy 378a (70 m od ściany lasu)	kapliczka	Drewniana kapliczka pod lipą przy polnej drodze przecinającej enklawę śródleśną.

Lp	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Rodzaj obiektu	Opis obiektu
40.	Lętownia	przy 289a (bezpośr. przy ścianie lasu)	mogiła	Mogiła (prawd. poch. żydowskiego) z II wojny światowej.
41.	Kozłówek	przy 467a (20 m od ściany lasu)	cmentarz	Cmentarz choleryczny.
42.	Niebylec	przy 132a (50 m od ściany lasu)	kapliczka	
43.	Wola Zgłobieńska	przy 230b (bezpośr. przy ścianie lasu)	kamień	Kamień upamiętniający mieszkańców zamordowanych przez hitlerowców w 1943 r.
44.	Wola Zgłobieńska	przy 257g (30 m od ściany lasu)	kapliczka	Kapliczka przy polnej drodze.

Jednym z najstarszych śladów życia na tych terenach są pozostałości starego zamku w pobliżu Czudca, za Wisłokiem, na tzw. „Górze Zamkowej”, w leśnictwie Babica (oddz. 258b). Dokładnie nie wiadomo kiedy został zbudowany. Zamek pierwotnie zwany Czucz, wymieniony w dokumencie Kazimierza Wielkiego z 1354 r. dotyczącym lokacji Rzeszowa, powstał w miejscu małego średniowiecznego grodu będącego być może jedną ze strażnic strzegących polsko–ruskiej granicy. W archiwaliach nie ma zbyt wiele informacji na jego temat. Wiadomo, że w XVII wieku należał do Grabieńskich. W 1692 r. zamek spłonął. Jego właściciele porzucili zrujnowaną warownię i przenieśli się do nowego dworu zbudowanego nieopodal miasta, po przeciwnej stronie rzeki. Mury opuszczonego zamku były systematycznie rozbierane na potrzeby budowlane dworu, kościoła i okolicznej ludności. Z upływem lat czas zatarł wszelkie ślady, wzgórze zarosło lasem i o zamku prawie zapomniano. Na wierzchołku wzgórza, w obrębie majdanu dawnego grodu – zamku, przetrwały fragmenty wałów i kopiec, będący być może śladem po tzw. stołpie. Obecnie jest lokalną atrakcją turystyczną, obok której przebiega żółty szlak PTTK.

Ruiny zamku w Czudcu nad rzeką Wisłok (oddz. 258b leśnictwa Babica).

3.3.2. Parki i ogrody podworskie

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajduje się jeden obiekt tego typu – jest to park podworski w Małej wpisany do rejestru zabytków pod nr nr A-1256 (oddz. 408f) W zasięgu terytorialnym, poza gruntami zarządzanymi przez Nadleśnictwo, znajduje się 29 zabytkowych zespołów parkowo-dworskich o dość zróżnicowanym stopniu zachowania. Najlepiej utrzymane zabytkowe parki zlokalizowane są m.in. w Czudcu, Ropczycach i Rzeszowie. Ich wykaz zawarto w poniższej tabeli.

Tab. nr 36. Wykaz zabytkowych parków w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Strzyżów.

Lp	Gmina Miejscowość	Pow. [ha]	Datowanie	Stan	Nr rejestru zabytków
1	2	3	4	6	7
1.	Czudec Babica-Kol	5	koniec XVII w.	Dobry. Od 1992 r. prowadzone są prace zgodnie z opracowanym projektem rewaloryzacji. Wiele prac dotyczyło leczenia starodrzewu.	A-976 4.X.76 r.
2.	Boguchwała Boguchwała	11,3	założony w XVIII w.	Średni. Układ kompozycyjny zniszczony przez nowe inwestycje (bud. administracyjne). D. stawisko użytkowane jest jako działki, korona wału d. stawiska częściowo zachowana. Starodrzew na wyspie d. stawiska zniszczony oraz istniejąca tam mała architektura parkowa. Przeprowadzono remont tarasów ogrodowych przy pałacu.	A-336 29.V.68 r.
3.	Błazowa Błazowa	2,8	poł. XIX w.	Średni. Obecny układ ścieżek został zrealizowany na podstawie projektu z 1971 r. dostosowany do zachowanego starodrzewia.	
4.	Wielopole Skrz. Broniszów	4	założony k. XIX w.	Średni. Brak bieżącej pielęgnacji starodrzewia, stawy nieczynne.	A-1225 22.V.91 r.
5.	Wielopole Skrz. Brzeziny	1,7	XIX w.	Zły. Cały zespół parkowo – dworski od dłuższego czasu nie użytkowany.	A-983 4.X.7 6 r.
6.	Iwierzyce Bystrzyca	3	1 poł. XIX w.	Zły. Układ kompozycyjny zniszczony oraz dużo starodrzewia. Nielicznie zachowany drzewostan znajduje się na obrzeżu d. parku.	A-1000 23.VI.77 r.
7.	Czudec Czudec	4,24	1 poł. XIX w.	W latach 60-tych zmieniono bardzo układ kompozycyjny – zbudowano Szkołę, Dom Nauczyciela, strzelnicę, boiska sportowe. Układ wodny częściowo nieczynny. Starodrzew w złym stanie.	A-220 13.IV.70 r.
8.	Fryszak Glinnik Dolny	5	XIX w.	Zły. Zdewastowany. Kompozycja nieczytelna. Drzewostan o złym stanie zdrowotności.	
9.	Strzyżów Godowa	10	XIX w.	Zły. Od 1 ćw. XX w. Park był zaniedbywany, po 2 wojnie kompozycja zniszczona przez inwestycje (POM był użytkownikiem).	
10.	Hyżne Hyżne	1,64	k. XVIII w.	Kompozycja d. założenia zniszczona. Na terenie parku zbudowano szkołę. Dawne stawy dworskie zarośnięte, nieczynne, pozostały relikty z d. parku.	A-729 21.V.73 r.
11.	Iwierzyce Iwierzyce	6	z poł. XIX w.	Kompozycja zatarta. Drzewostan nie pielęgnowany.	

Lp	Gmina Miejscowość	Pow. [ha]	Datowanie	Stan	Nr rejestru zabytków
1	2	3	4	6	7
12.	Ropczyce Lubzina	8,43	XIX w.	Dobry. Użytkownik wykazuje zaangażowanie w działaniach związanych z ochroną. W 92 i 93 r. przepr. ze środków WFOSiGW leczenie drzew (m.in. najokazalszego tulipanowca w woj. podk.).	A-951 13.III.76 r.
13.	Ropczyce Lubzina- Sepnica	0,37	poł. XIX w.	Pozostały relikty z dawnego założenia, większość drzewostanu została zniszczona w czasie II - wojny światowej i po wojnie.	
14.	Ropczyce Łączki Kuch.	2	XIX w.	Zły. Układ kompozycyjny zniszczony. Pozostały relikty. Obiekt opuszczony (właściciele umarli, spadkobiercy mieszkają gdzie indziej).	
15.	Ropczyce Mała	4,5	w XIX w.	Zły. Układ kompozycyjny nieczytelny. Dwór został zniszczony w czasie wojny. W 2 poł. XX w. Użytkownik na terenie parku wybudował bud. administracyjny, warsztaty. Stawy nieczynne.	
16.	Czudec Nowa Wieś Czudecka	2	lata 50-te XIX w.	Zły. Układ kompozycyjny oraz duża ilość drzew zniszczone przez mieszkańców dworu. Na terenie parku dzikie wysypiska śmieci.	A-1199 10.IV.89 r.
17.	Iwierzyce Olchowa	2,5	pocz. XIX w.	Zły. Po wojnie podział pomiędzy kilku użytkowników. Na terenie parku zbudowano szkołę, boisko sportowe, remizę strażacką. Układ zniszczony.	
18.	Rzeszów Rzeszów	5	1 poł. XVIII w. W latach 70-tych XIX w. przeksz. w ogród miejski	Dobry.	A-1234 19.XI.91 r.
19.	Rzeszów Rzeszów- Staromieście	3,9	pocz. XIX w.	Średni. Układ kompozycyjny w 2 poł. XX w. Został zniszczony przez budowę nowego szpitala. Pozostały relikty d. alei grabowej i kilka drzew starych w pobliżu d. dworu. Część drzew o złym stanie zdrowotnym.	
20.	Iwierzyce Sielec	6	1 poł. XIX w.	Zły. Układ kompozycyjny zniszczony oraz część drzewostanu. Powstało wiele nowych budynków związanych z działalnością GS-u.	
21.	Rzeszów Słocina	9	z 1 poł. XIX w.	Średni. Część układu wodnego wraz z drzewami przy ośrodku gosp. zniszczone zostało w 2 poł. XX w. Drzewostan choruje.	A-338 19.VIII.68 r.
22.	Strzyżów Strzyżów	4,3	1 poł. XIX w.	Średni. Płd. część parku ze stawami jest zaniedbana, drzewa wymagają zabiegów pielęgnacyjnych stawy nieczynne.	
23.	Tyczyn Tyczyn	11,6	z pocz. XIX w.	Układ kompozycyjny częściowo zniszczony przez wybudowanie boisk sportowych, przez elewację płd. pałacu, strzelnicy. Wiele egzemplarzy starodrzewu jest chorych.	
24.	Wiśniowa Wiśniowa	9	z pocz. XVIII w.	Średni. Wiele najstarszych drzew jest w złym stanie zdrowotnym.	A-713 16.II.73 r.
25.	Ropczyce Witkowice	5,3	z pocz. XIX w.	Zły. Zaniedbany, dużo drzew choruje. Od kilkunastu lat zespół parkowo-pałacowy jest nie użytkowany. Samosiejki b. zatęrzy ślady dawnego układu założenia parkowego.	A-971 7.VI.76 r.

Lp	Gmina Miejscowość	Pow. [ha]	Datowanie	Stan	Nr rejestru zabytków
1	2	3	4	6	7
26.	Iwierzycy Wiercany	2,7	pocz. XIX w.	Zły. Układ komp. i drzewostan zniszczony, zachowało się kilka drzew.	
27.	Boguchwała Zgłobień	2,7	pocz. XIX w.	Zurbanizowany i zdegradowany, zachowane relikty starodrzewia.	A-905 31.V.75 r.
28.	Strzyżów Żyznów	6	przełom XVIII i XIX w.	Układ dawnego założenia mało czytelny, częściowo przez dużą ilość samosiejek, brak bieżącej pielęgnacji starodrzewia.	A-1068 4.XII.80 r.
29.	Boguchwała Zwiężczyca	5,3	XVIII w.	Układ dawnego założenia zniszczony, relikty starodrzewia.	

3.4. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA LEŚNEGO

3.4.1. Zagrożenia wywołane ujemnym oddziaływaniem przemysłu

ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ I OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Nadleśnictwo Strzyżów położone jest w niezbyt silnie uprzemysłowionym rejonie kraju i z tego względu stopień zanieczyszczenia powietrza nie jest duży. Zanieczyszczenia pochodzą przede wszystkim z tzw. „niskiej emisji”, powstającej głównie w procesie energetycznego spalania paliw. Jej źródłem są małe zakłady przemysłowe, lokalne kotłownie oraz indywidualne systemy grzewcze mieszkańców. Z tego względu stężenia emitowanych substancji – SO₂, NO₂ i pyłu, zmieniają się sezonowo – rosną w sezonie grzewczym. Nie bez znaczenia jest również bliskie sąsiedztwo Rzeszowa – dużej aglomeracji miejskiej emitującej znaczne ilości zanieczyszczeń oraz większych miast położonych na kierunku najczęściej wiejących wiatrów, głównie Tarnowa i Dębicy.

Wielkość emisji zależy od ilości i jakości używanego paliwa, wyposażenia w urządzenia oczyszczające gazy odlotowe oraz ich skuteczności. Z szacunkowych danych wynika, że część instalacji ciepłowniczych opalanych jest węglem i drewnem. Część miejscowości, pomimo iż dysponuje możliwością podłączenia gospodarstw do sieci gazu ziemnego, ze względu na koszty opalania budynków gazem, preferuje paliwo stałe: drewno (trociny i zrżyny) oraz węgiel kamienny.

Drugim zasadniczym czynnikiem generującym zanieczyszczenia jest ruch samochodowy. Substancje wprowadzane do powietrza w tym wypadku to: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadza, pyły zawierające metale ciężkie, m.in. ołów oraz pyły gumowe. Emisja ma miejsce przede wszystkim w obrębie głównych arterii komunikacyjnych, którymi na obszarze Nadleśnictwa jest droga krajowa nr 9 oraz drogi wojewódzkie o nr 884, 986, 988, 989, 990. W tych wypadkach skażenie sięga kilkudziesięciu, niekiedy kilkuset metrów od drogi, eliminując położone przy nich tereny z użytkowania rolniczego. Na pozostałych drogach ruch jest znacznie mniejszy, stąd generowane zanieczyszczenie powietrza jest relatywnie niższe. W przyszłości poważnym emitentem tego typu zanieczyszczeń będzie S19, która będzie przebiegać przez centralną część Nadleśnictwa.

Podstawowym źródłem danych wykorzystywanych do oceny jakości powietrza są informacje uzyskane ze stałych stacji pomiarowo-kontrolnych. Na obszarze Nadleśnictwa zlokalizowana jest jedna stacja pomiarowa – w Rzeszowie, na ul. Szopena. Bada ona stężenia wszystkich substancji wymaganych do oceny jakości powietrza. W sąsiedztwie Nadleśnictwa stacje pomiarowe znajdują się w Mielcu, Krośnie i Jaśle, przy czym nie prowadzą one badań w pełnym zakresie.

Z oceny jakości powietrza przeprowadzonych w 2011 r. wynika, że poziom koncentracji większości substancji ocenianych na tym terenie [tj. dwutlenek azotu (NO_2), tlenki azotu, dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen (As),], nie przekroczył dopuszczalnych stężeń. Wyjątkiem jest benzo(a)piren (B(a)P) oraz pył zawieszony o średnicy ziaren poniżej $10 \mu\text{m}$ (PM_{10}), w przypadku których zanotowano przekroczenia norm. W Rzeszowie badane było ponadto stężenie pyłu zawieszonego o średnicy ziaren poniżej $2,5 \mu\text{m}$ ($\text{PM}_{2.5}$), w przypadku którego również odnotowano przekroczenie dopuszczalnych stężeń utrzymujące się przez znaczną część roku. Ponadnormatywne stężenia $\text{PM}_{2.5}$ i PM_{10} są notowane w tym regionie od kilku ostatnich lat. Głównym emitentem są zakłady przemysłowe oraz sektor komunalno-bytowy. W miastach, jak też poza nimi, wiele budynków mieszkalnych ogrzewana jest przez indywidualne kotłownie przydomowe, z użyciem węgla kamiennego (WIOŚ, Raport o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2011 r.).

ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ I STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Wody powierzchniowe Nadleśnictwa to przede wszystkim Wisłok oraz jego dopływy. Zachodnią część Nadleśnictwa odwadniają ponadto prawobrzeżne dopływy Wisłoki, z których największą jest Wielopolka (pkt. 3.2.4.1.).

Wisłok jest największym lewobrzeżnym dopływem Sanu. Posiada 204,9 km długości i zlewnię o powierzchni $3528,2 \text{ km}^2$, co stanowi 21% obszaru zlewni Sanu. W górnym biegu przepływa przez zalesione góryste tereny, w części objęte ochroną prawną w postaci rezerwatów, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000, natomiast środkowa i dolna część zlewni to głównie tereny o charakterze przemysłowo-rolniczym. Od Rzeszowa płynie przez szerokie, płaskie obniżenie i uchodzi do Sanu w km 90,5.

Rzeka jest odbiornikiem ścieków miejsko-przemysłowych oraz ścieków z terenów wiejskich wprowadzanych do jego wód bezpośrednio lub poprzez cieki dopływające. W 2005 roku w zlewni Wisłoka funkcjonowało 29 biologicznych komunalnych oczyszczalni ścieków o projektowanym obciążeniu wyrażonym wskaźnikiem RLM większym od 2000. Do największych punktów zrzucających ścieki bezpośrednio do Wisłoka należą oczyszczalnie w Rzeszowie, Krośnie, Łańcucie i Strzyżowie.

W 2005 roku Wisłok był badany na całej długości w 11 punktach pomiarowo-kontrolnych, z czego w rejonie Nadleśnictwa znajdują się trzy: powyżej Strzyżowa (100,2 km), poniżej Strzyżowa (91,7 km), powyżej Rzeszowa (67,9 km). Według badań przeprowadzonych tu w 2005 roku Wisłok zaliczono do IV klasy – wód niezadowolającej jakości. Wpływ na to miały głównie wskaźniki mikrobiologiczne, zaliczone do V klasy oraz wskaźniki określające obciążenie wód materią organiczną i związkami biogennymi zaliczone do IV klasy. Spośród wskaźników zanieczyszczeń organicznych najwyższe wartości, w IV klasie, odnotowano w przypadku ChZT-Cr. Zawiesiny ogólne oceniono na poziomie III klasy, natomiast stężenia azotu Kjeldahla odpowiadały normie ustalonej dla IV klasy

jakości, a stężenia azotynów mieściły się w III klasie jakości. Azotany i azot ogólny występowały na poziomie II klasy. Stężenia fosforanów w punktach pomiarowo-kontrolnych położonych powyżej Strzyżowa i poniżej Rzeszowa odpowiadały III klasie. Saprobowość fitoplanktonu i peryfitonu zaliczono do III klasy. Stężenia chlorofilu „a” osiągnęły poziom III klasy, przy czym w punkcie powyżej Rzeszowa stwierdzono wzrost wartości tego wskaźnika powyżej normy ustalonej dla III klasy. Badania makrobezkręgowców bentosowych wykonane w punkcie pomiarowo-kontrolnym poniżej Strzyżowa wskazywały na I klasę jakości wód.

W 2011 roku, zgodnie z nowymi zasadami prowadzenia monitoringu, Wisłok objęto monitoringiem operacyjnym i diagnostycznym. W punktach pomiarowo-kontrolnych położonych w obrębie Nadleśnictwa (w Dobrzechowie i Zwiężczy) jego potencjał ekologiczny określono jako słaby (klasa IV). Po uwzględnieniu wymagań dla obszarów chronionych potencjał ekologiczny rzeki na tym odcinku również oceniono jako słaby (klasa IV), a stan jednolitej części wód określono jako zły.

Stobnica jest prawobrzeżnym dopływem Wisłoka o długości 46,5 km i powierzchni zlewni 331,5 km². Uchodzi do Wisłoka w km 95,4 w rejonie Strzyżowa. Stobnica przepływa przez tereny o charakterze rolniczym z rozproszoną zabudową mieszkaniową, o niewielkim zalesieniu. Główną miejscowością w zlewni jest miasto Brzozów. Na jakość wód decydujący wpływ mają ścieki z komunalnych biologicznych oczyszczalni w Brzozowie, Grabownicy Starzeńskiej i Bliznem, ścieki z biologicznej oczyszczalni Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Jasienicy Rosielnej oraz spływy powierzchniowe z obszarów wykorzystywanych rolniczo.

W 2005 roku Stobnica badana była w 2 punktach pomiarowo-kontrolnych, położonych poniżej Brzozowa oraz w Godowej, na ujściu do Wisłoka. Na monitorowanym odcinku rzeka prowadziła wody niezadowolającej jakości, odpowiadające wymaganiom IV klasy. W punkcie pomiarowo-kontrolnym poniżej Brzozowa obserwowano niekorzystny wpływ zanieczyszczeń odprowadzanych do jej wód z terenu Brzozowa. Stwierdzono: zły stan sanitarny wód (V klasa), wysokie stężenie fosforanów (V klasa), niskie natlenienie wód (IV klasa) oraz wysokie stężenia związków azotu (IV klasa). Do III klasy zaliczono wartości wskaźników zanieczyszczeń organicznych, stężenia fosforu ogólnego oraz saprobowość peryfitonu. Saprobowość fitoplanktonu określono w IV klasie. Stężenie chlorofilu „a” było niewielkie, w granicach I klasy jakości. Wskaźniki zasolenia kształtowały się na poziomie I/II klasy. Duże zanieczyszczenie bakteriologiczne wód Stobnicy utrzymywało się w dalszym biegu rzeki, do ujścia do Wisłoka. Na odcinku ujściowym rzeki obserwowano także wysokie stężenie azotu Kjeldahla oraz wysokie wartości wskaźników BZT₅, ChZT-Cr (IV klasa). Zawartość związków fosforu zmniejszyła się do poziomu II klasy. W grupie wskaźników hydrobiologicznych stwierdzono IV klasę w przypadku saprobowości fitoplanktonu i peryfitonu oraz II klasę dla chlorofilu „a”. W wodach Stobicy wystąpiła rtęć.

W 2011 roku, w punkcie pomiarowo-kontrolnym w Godowej jej potencjał ekologiczny określono jako słaby (klasa IV). Po uwzględnieniu wymagań dla obszarów chronionych potencjał ekologiczny rzeki oceniono również jako słaby (klasa IV), a stan jednolitej części wód określono jako zły.

Wielopolka jest prawym dopływem Wisłoki o długości 44,5 km i powierzchni zlewni 486,1 km². Uchodzi do Wisłoki w km 44,5. Rzeka płynie przez Pogórze Strzyżowskie i w okolicy Ropczyc wpływa do Kotliny Sandomierskiej. Od ujścia prawobrzeżnej Bystrzycy płynie meandrując dość szeroką doliną. Przepływa przez tereny rolnicze i przemysłowo-rolnicze. Do głównych źródeł zanieczyszczenia

wód Wielopolki należą ścieki przemysłowe z Zakładów Tworzyw Sztucznych „ERG” S.A. w Pustkowie oraz ścieki z biologicznych oczyszczalni w Ropczycach, Sędziszowie Małopolskim i Brzeźnicy.

W 2005 roku Wielopolka była badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym położonym w Brzeźnicy, na ujściowym odcinku rzeki. Na podstawie uzyskanych wyników badań wody tej rzeki oceniono jako niezadowalającej jakości (IV klasa). W wodach stwierdzono dużą liczbę bakterii grupy coli oraz bakterii grupy coli typu kałowego (V klasa). Niekorzystnie kształtowały się także wartości wskaźników hydrobiologicznych: saprobowość fitoplanktonu – V klasa, saprobowość peryfitonu – IV klasa. Do IV klasy zaliczono wartości ChZT-Cr oraz stężenia azotu Kjeldahla i fenoli. Inne badane wskaźniki zanieczyszczeń organicznych i formy azotu oraz związki fosforu występowały w stężeniach odpowiadających II/III klasie jakości. W porównaniu z 2004 rokiem klasyfikacja ogólna jakości ujściowego odcinka Wielopolki nie zmieniła się. Analiza poszczególnych badanych wskaźników jakości wykazała, że w wodach wzrosło stężenie fenoli oraz pogorszyły się wskaźniki hydrobiologiczne: saprobowość fitoplanktonu i saprobowość peryfitonu. W 2011 roku Wielopolka nie była badana (WIOŚ, Raporty o stanie środowiska w woj. podkarpackim za 2005 i 2011)

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych ogólnie podzielić można na punktowe i obszarowe. Spośród nich największy wpływ mają źródła punktowe – gospodarstwa domowe i zakłady przemysłowe. Szczególnie niebezpieczne są niekontrolowane zrzuty ścieków z zakładów przemysłowych oraz nieoczyszczonych ścieków komunalnych, często niosące ze sobą znaczny ładunek substancji groźnych dla środowiska. Znaczącym źródłem punktowego zanieczyszczenia są również odprowadzane kanalizacją deszczową lub ogólnospławną, nieoczyszczone ścieki opadowe pochodzące z ulic i placów miast oraz terenów zakładów przemysłowych.

Na terenie Nadleśnictwa głównym zagrożeniem dla wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa na terenach wiejskich oraz spływy powierzchniowe substancji biogennych z terenów zabudowanych i rolniczych. Zapobieganie tego rodzaju zanieczyszczeniom jest niezbędne dla ochrony cieków i zbiorników wodnych przed eutrofizacją.

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w oparciu o program krajowy przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Przeważająca część Nadleśnictwa (zachodnia) położona jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o nr 157. Część wschodnia leży w obrębie JCWPd o nr 158, natomiast krańce północne leżą w jednostkach o nr 127 (Rzeszów i okolice) oraz 139 (rejon Ropczyc).

W rejonie Nadleśnictwa zlokalizowanych jest pięć punktów służących do badań monitoringowych: Żyraków (nr 1203), i Kawęczyn Sędziszowski (nr 1874), należące do jednostki nr 139, Brzostek (nr 2302) i Krosno (nr 406) należące do jednostki 157 oraz Makłuczka (nr 147) należący do jednostki nr 158. W Żyrakowie, Kawęczynie Sędziszowskim i Brzosku ujmowane są wody wgłębne z utworów czwartorzędowych, w Makłuczce – z paleocenu, w Krośnie – paleogenu-neogenu. Z badań przeprowadzonych w 2010 roku wynika że wody w Żyrakowie i Kawęczynie Sędziszowskim spełniały normę klasy V – wód złej jakości. Nieco lepszy stan wód odnotowano w Makłuczce i Krośnie – klasę IV czyli wody niezadowalającej jakości. Najlepszy stan – klasę III czyli wody zadowalającej jakości – odnotowano w Brzostku. W 2011 r. żaden z punktów zlokalizowanych w rejonie Nadleśnictwa nie był badany (WIOŚ Raporty o stanie środowiska w woj. podkarpackim za 2010 i 2011 r.).

Zbiorniki wód podziemnych narażone są głównie na zanieczyszczenia związane z działalnością człowieka, przy czym można wydzielić tu cztery podstawowe typy zagrożeń:

- wielkopowierzchniowe – związane z działalnością rolniczą, zwłaszcza z nieprawidłową gospodarką nawozami mineralnymi, środkami ochrony roślin i gnojowicą w gospodarstwach rolnych oraz z zanieczyszczeniem powietrza tlenkami siarki i azotu jak też metalami ciężkimi zawartymi w pyłach;
- małopowierzchniowe – związane ze składowaniem odpadów przemysłowych i komunalnych;
- liniowe – związane ze wzmożonym ruchem samochodowym; jako potencjalne rozpatrywać można również transport kolejowy i rurociągi produktów naftowych; do tej grupy zagrożeń zalicza się również zanieczyszczone wody powierzchniowe;
- punktowe – źródłem zanieczyszczeń są tu gospodarstwa domowe (szamba, przydomowe dzikie wysypiska śmieci, fermy hodowlane), miejsca zrzutu ścieków przemysłowych i komunalnych oraz rozwijająca się w szybkim tempie sieć dystrybucji paliw płynnych.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych wiąże się przede wszystkim z rozwiązaniem problemu ścieków, czyli budową kanalizacji sanitarnej i połączeniem jej ze skutecznym systemem oczyszczalni ścieków. Inwestycje te powinny być uzupełnione budową przepompowni ścieków do obsłużenia terenów trudnodostępnych dla systemu spływu grawitacyjnego oraz wyposażeniem kolektorów burzowych w urządzenia oczyszczające wody opadowe.

Na terenie objętym opracowaniem funkcjonują głównie duże oczyszczalnie ścieków obsługujące zwykle całość lub część terenu gminy. Obok nich pracuje kilka małych obiektów o lokalnym zasięgu oczyszczających ścieki z zakładów i obiektów użyteczności publicznej. Głównym problemem, istotnie wpływającym na stan czystości wód, jest niedostateczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej, która w niektórych gminach nie obejmuje nawet połowy mieszkańców. Szczególnie niedoinwestowane pod tym względem są tereny wiejskie, gdzie dysproporcja w ilości doprowadzanej wody i odprowadzanych ścieków jest największa. W kwestii oczyszczania odprowadzonych ścieków sytuacja przedstawia się nieco korzystniej, gdyż wszystkie gminy mają własne oczyszczalnie ścieków, zwykle o dość dużej przepustowości.

W gminie Błazowa funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków – w Błazowej o średniej przepustowości 300 m³/dobę. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. W najbliższym czasie planuje się oddać trzy nowe oczyszczalnie: w 2015 r. w Białce, w 2013 r. w Nowym Borku i Piątkowej. Oczyszczalnie w Białce i Nowym Borku mają posiadać przepustowość 400 m³/dobę, natomiast oczyszczalnia w Piątkowej – 350 m³/dobę.

Gminę Boguchwała obsługuje oczyszczalnia w Rzeszowie – biologiczna o średniej przepustowości 62500 m³/dobę. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. W 2015 roku w Boguchwale planowana jest budowa nowej.

Gminę Chmielnik obsługuje oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 850 m³/dobę. Podłączone są do niej wszystkie miejscowości za wyjątkiem Borówek (źródło: www.chmielnik.pl).

Gmina Czudec jest obsługiwana przez oczyszczalnię biologiczną w Przedmieściu Czudeckim o średniej przepustowości 500 m³/dobę. Jej odbiornikiem

jest Wisłok. W 2015 r. planowana jest jej rozbudowa, która zwiększy jej przepustowość do 1900 m³/dobę.

Miasto i gmina Dębica korzysta z trzech oczyszczalni: w Dębicy, Brzeźnicy i Zawadzie. Największą jest oczyszczalnia w Dębicy, której średnia przepustowość wynosi 11492 m³/dobę. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Znacznie mniejsze są oczyszczalnie w Brzeźnicy (1070 m³/dobę) i Zawadzie (199 m³/dobę). Obie to oczyszczalnie biologiczne spełniające wymagane standardy.

Gminę Domaradz obsługuje oczyszczalnia w Domaradzu o średniej przepustowości 100 m³/dobę. Jej odbiornikiem jest Stobnica. Jest to oczyszczalnia biologiczna, ale nie spełniająca wymaganych standardów zakresie usuwania związków azotu i fosforu. W 2015 r. planuje się jej modernizację. Ponadto z części gminy ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Nozdrzcu. Jest to oczyszczalnia biologiczna o średniej przepustowości 55 m³/dobę, nie spełniająca wymaganych standardów. W 2015 r. planuje się budowę nowej.

Gmina Frysztak jest obsługiwana przez trzy oczyszczalnie ścieków: Pułanki (nowa oczyszczalnia biologiczna oddana w 2010 r. o średniej przepustowości 1500 m³/dobę, której odbiornikiem jest Wisłok), Glinik Dolny (biologiczna o średniej przepustowości 252 m³/dobę, odbiornik – Potok Glinik), Wiśniowa (biologiczna o średniej przepustowości 200 m³/dobę, odbiornik – Szufnarówka; w 2015 r. planowana jest jej modernizacja i zwiększenie przepustowości do 600 m³/dobę).

Gmina Hyżne korzysta z oczyszczalni w Hyżnym. Jest to oczyszczalnia biologiczna o średniej przepustowości 500 m³/dobę.

W gminie Iwierzycy ścieki odprowadzane są do oczyszczalni biologicznej w Iwierzycach o średniej przepustowości 200 m³/dobę. Jest to nowa oczyszczalnia biologiczna oddana do użytku w 2010 r.

Gmina Krasne korzysta z oczyszczalni w Rzeszowie, w Krasnym (biologiczna o średniej przepustowości 350 m³/dobę oddana do użytku w 2010 r., odbiornik – Stary Wisłok) oraz w Nowej Wsi (biologiczna o średniej przepustowości 1800 m³/dobę, odbiornik – Mrowla).

Gmina Lubenia korzysta z oczyszczalni w Siedliskach. Jest to oczyszczalnia biologiczna o średniej przepustowości 280 m³/dobę, nie spełniająca jednak wymaganych standardów. Jej odbiornikiem jest Wisłok.

Gmina Niebylec jest obsługiwana przez oczyszczalnię w Lutczy. Jest to oczyszczalnia biologiczna o średniej przepustowości 20 m³/dobę. W 2015 r. planuje się budowę nowej.

Miasto i gmina Ropczyce odprowadza ścieki do oczyszczalni w Ropczycach. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu, o średniej przepustowości 1050 m³/dobę. Jej odbiornikiem jest Brzeźnica.

Miasto i gmina Sędziszów Małopolski korzysta z oczyszczalni w Sędziszowie Małopolskim. Jest to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu o średniej przepustowości 2150 m³/dobę.

Miasto i gminę Strzyżów obsługuje oczyszczalnia w Strzyżowie – biologiczna o średniej przepustowości 2241 m³/dobę (odbiornik – Wisłok). Planowana jest budowa dwóch nowych – w Wysokiej Strzyżowskiej o przepustowości 339 m³/dobę (2013 r.) i w Godowej o przepustowości 300 m³/dobę (2015 r.).

Miasto i gmina Tyczyn korzysta z oczyszczalni w Rzeszowie.

W gminie Wielopole Skrzyńskie w 2015 r. planowana jest budowa nowej oczyszczalni – w Wielopolu Skrzyńskim o przepustowości 180 m³/dobę.

Gmina Wiśniowa korzysta z oczyszczalni w Wiśniowej. Jest to oczyszczalnia biologiczna o średniej przepustowości 200 m³/dobę. W 2015 r. planowana jest jej modernizacja i zwiększenie przepustowości do 600 m³/dobę. Jej odbiornikiem jest Szufnarówka

(wykaz oczyszczalni wg WIOŚ w Rzeszowie, stan na 31 grudnia 2011 r. http://www.wios.rzeszow.pl/pl/1,60,307/11/wykaz_oczyszczalni.html)

GOSPODARKA ODPADAMI

Zagrożenie środowiska odpadami stało się w ostatnich latach jednym z najważniejszych problemów ekologicznych. Jest to spowodowane ciągle zwiększającą się masą odpadów i niewystarczającym ich gospodarczym wykorzystaniem. Szacuje się że w 2010 roku na terenie województwa podkarpackiego wytworzono 532,4 tyś. Mg odpadów komunalnych, a zebrano 397,6 tyś. Mg. Wg GUS zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych objętych było 80,6% mieszkańców.

Zgodnie z nowym Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego (Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego 2012; UCHWAŁA NR XXIV/409/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego i uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego; UCHWAŁA NR XXVIII/540/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie zmiany Uchwały NR XXIV/409/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie przyjęcia projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego i uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego) teren województwa podzielono na sześć regionów gospodarki odpadami (RGO). Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania, mogą być zagospodarowane tylko w ramach danego regionu.

Nadleśnictwo zasadniczo wchodzi w zasięg dwóch RGO: centralnego i zachodniego. W Regionie Centralnym zagospodarowanie śmieci obecnie opiera się o sortownie odpadów zmieszanych w Rzeszowie i Strzyżowie, sortownie odpadów z selektywnej zbiórki w Błażowej, Strzyżowie i Boguchwale oraz składowiska w Dynowie i Strzyżowie. W najbliższych latach planuje się budowę instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych oraz kompostowni. W Regionie Zachodnim obecnie dostępne są: kompostownie w Brzeźnicy, sortownie odpadów zmieszanych i selektywnej zbiórki w Brzeźnicy, Ostrowie i Mielcu, sortownia odpadów z selektywnej zbiórki w Jodłowej, instalacje do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów w Mielcu i Chorzeliwie oraz składowiska odpadów w Ostrowie („Kozodrza”), Mielcu, Borowej, Dębicy, Strzegocicach i Jodłowej. W najbliższych latach planuje się budowę nowych kompostowni, komposterów, sortowni oraz instalacji do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów, a także rozbudowę kompostowni w Brzeźnicy.

Nowe rozwiązania w gospodarowaniu odpadami komunalnymi mają pozwolić na:

1. zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu szkła, metali, tworzyw sztucznych, papieru i energii z odpadów,
2. objęcie zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych i budowlanych wszystkich mieszkańców województwa,
3. wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

ZŁOŻA SUROWCÓW MINERALNYCH I BITUMICZNYCH

Obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa nie jest zbyt bogaty w surowce mineralne i bitumiczne. Złoża gazu ziemnego i ropy naftowej pojawiają się tylko w północnej części, w okolicach Ropczyc. Na pozostałym terenie zlokalizowane są złoża kruszyw naturalnych, głównie piasku i żwiru. Nieliczne złoża zawierają gipsy, wapienie i surowce ilaste ceramiki budowlanej.

PLANY ROZWOJU REGIONU ORAZ INWESTYCJE SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA ŚRODOWISKA

Rzeszowski Obszar Metropolitalny (ROM)

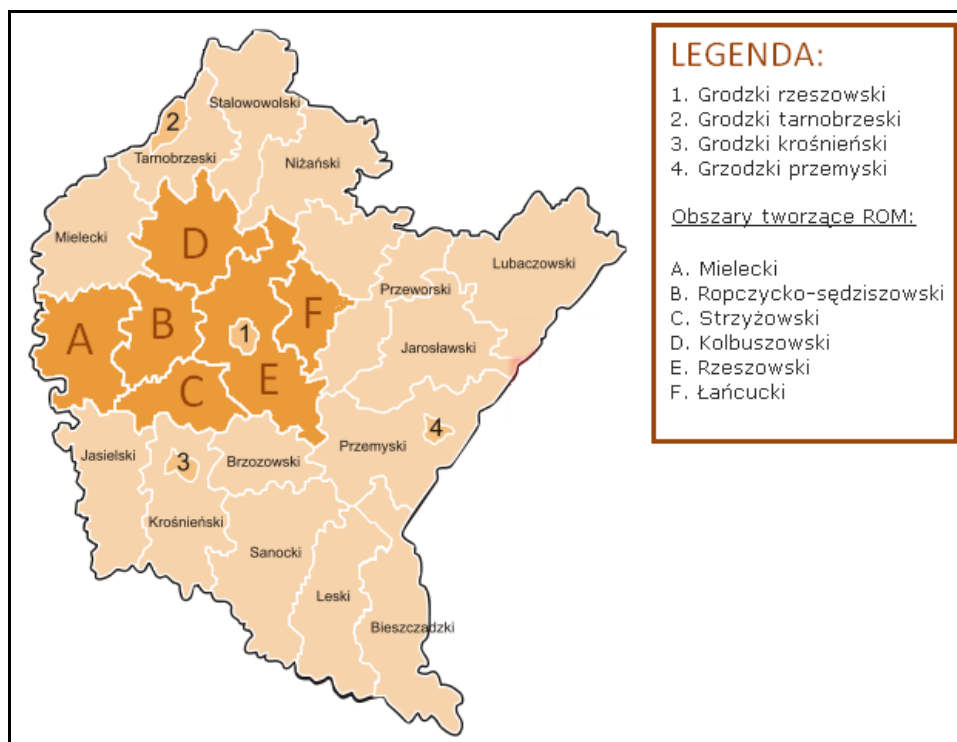
Obszar metropolitalny to silnie zurbanizowany układ osadniczy, o dużym stopniu integracji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zdominowany przez jeden silny ośrodek wzrostu (w przypadku ROM-u miasto Rzeszów). Obszar ten, poza terenami zurbanizowanymi, obejmuje również strefy niezbędne dla funkcjonowania podsystemów inżynierskich, komunikacyjnych i usługowych, a także przestrzenie, które stanowią z punktu widzenia przyrodniczego konieczne dla niego zaplecze ekologiczne przeznaczone na cele rekreacyjne, żywicielskie i klimatyczne. Zgodnie z „Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, tego rodzaju obszar charakteryzować się winien:

- wysoką jakością usług, instytucji i wyposażeniem materialnym;
- wysokim potencjałem innowacyjnym w zakresie technicznym, ekonomicznym, społecznym, politycznym i kulturowym;
- wysoką konkurencyjnością produkcji wyspecjalizowanych usług (w tym naukowo-badawczych i kulturowych) w wymiarze krajowym i międzynarodowym;
- silnymi wewnętrznymi więzami współpracy gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej;
- efektywnymi połączeniami z innymi metropoliami krajowymi i zagranicznymi;
- atrakcyjnością w skali krajowej i międzynarodowej.

4 maja 2005 r. podpisane zostało „Porozumienie Partnerskie w sprawie Rzeszowskiego Obszaru Metropolitalnego”. Sygnatariuszami byli: marszałek województwa podkarpackiego, prezydent miasta Rzeszowa oraz starostowie powiatów: dębickiego, łańcuckiego, ropczycko-sędziszowskiego, strzyżowskiego i kolbuszowskiego. Porozumienie to, obok utworzenia ROM-u, stawiało za zadanie: połączenie wszystkich miast obszaru teleinformatyczną siecią wysokopasmową, wypracowanie wspólnej koncepcji planu zagospodarowania przestrzennego jako elementu „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, integrację służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe, wspólną promocję

w Europie oraz wypracowanie wspólnych projektów inwestycyjnych finansowanych przez Komisję Europejską, podnoszących konkurencyjność ROM-u w UE.

Rzeszowski Obszar Metropolitalny jest jednym z dwunastu obszarów metropolitalnych w Polsce. Jego obszar wynosi 4 327 km², co stanowi 24,2% obszaru województwa podkarpackiego. W jego skład wchodzi 6 powiatów ziemskich: rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, kolbuszowski, łańcucki, strzyżowski i dębicki, oraz 1 powiat grodzki – miasto Rzeszów. W skład w/w powiatów wchodzi 32 gminy wiejskie, 9 gmin wiejsko-miejskich i 4 miasta. Nadleśnictwo niemal w całości położone jest w granicach obszaru.

Ryc. nr 14. Rzeszowski Obszar Metropolitalny (źródło: <http://pl.wikipedia.org/>)

Droga ekspresowa S19

Największą inwestycją drogową realizowaną obecnie w tym rejonie jest droga S19, która ma prowadzić od przejścia granicznego w Barwinku do Kuźnicy Białostockiej. Jest to część trasy łączącej północ z południem Europy. Na odcinku przebiegającym przez obszar terytorialny Nadleśnictwa budowany jest obecnie odcinek Rzeszów Zachód-Świlcza. Odcinek Świlcza-Barwinek pozostaje w planach.

Droga ekspresowa przebiegać będzie przez centralną część zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa.

3.4.2. Czynniki naturalne ograniczające naturalny rozwój lasów

3.4.2.1. Zagrożenia abiotyczne

Uszkodzenia od czynników abiotycznych powodowane były przede wszystkim przez silne wiatry i okiść śnieżną. W warunkach Nadleśnictwa Strzyżów

średniorocznie z tego tytułu pozyskuje się około 1000 m³ uszkodzonego surowca w ramach użytków przygodnych. Największą ilość drewna powstałą z tego typu uszkodzeń pozyskano w 2009 roku w ilości 3500 m³. Z zagrożeń natury abiotycznej sporadycznie powstają szkody powodowane przez okresowe wahania poziomu wód gruntowych oraz erozje (osuwiska).

3.4.2.2. Zagrożenia biotyczne

ZAGROŻENIA OD ZWIERZYNY

Szkody od zwierzyny stanowią znaczną część wszystkich uszkodzeń i występują głównie w młodszych klasach wieku oraz w podokapowych podsadzeniach i podrostach. Występują na pow. 107,75 ha, co stanowi blisko 16% wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń. Obejmują one zgryzanie młodego pokolenia drzew, spalowanie, oraz wydeptywanie upraw.

ZAGROŻENIA OD CHOROÓB GRZYBOWYCH

W trakcie prac terenowych najczęściej odnotowywane choroby grzybowe dotyczyły raka jodły, przede wszystkim w jedlinach średnich i starszych klas wieku w różnym stopniu opanowania. W starszych drzewostanach bukowych sporadycznie pojawiają się huby pniowe (huba pospolita oraz obrzeżona). Na szkody od huby korzeniowej i opieńki narażone są drzewostany sosnowe na gruntach porolnych.

Jednak wszystkie wymienione choroby mają tutaj marginalne znaczenie dla gospodarki leśnej i mieszczą się w przedziale 10-20% uszkodzeń.

W drzewostanach jesionowych oraz z jego udziałem (109,82 ha) ciągle groźne jest zamieranie drzew we wszystkich klasach wieku będące wynikiem patologicznej działalności grzyba *Chalara fraxinea*. W starszych drzewostanach przybiera postać choroby wieloczynnikowej, a możliwości działań ochronnych przed tą chorobą są w dalszym ciągu bardzo ograniczone.

ZAGROŻENIA OD OWADÓW

Na terenie Nadleśnictwa zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych sosny jest znikome i dlatego w porozumieniu z ZOL nie są prowadzone jesienne poszukiwania na stałych partiach kontrolnych. Drzewostany Nadleśnictwa nie są również zagrożone przez szkodniki wtórne. W drzewostanach jodłowych drugiej i trzeciej klasy wieku widoczna jest obecność obiałki korowej.

Szczegółowo stan sanitarny lasu, rozmiar szkód powodowanych przez czynniki biotyczne oraz sposoby zapobiegania, przedstawiono w Elaboracie.

3.4.3. Pożary

Tereny Nadleśnictwa należą do III kategorii zagrożenia pożarowego. Przyczyną zdecydowanej większości pożarów jest bezpośrednia lub pośrednia działalność człowieka.

Jedną z przyczyn jest wypalanie traw, będące prawdziwą plagą w okresie wiosennym. Stanowi ono zagrożenie dla drobnej fauny jak również niektórych cennych stanowisk roślin, a przy tym powoduje zagrożenie pożarowe lasów. Inne przyczyny to palenie ognisk w miejscach niedozwolonych oraz przypadkowe zaproszenie, połączone zwykle z niską wilgotnością ściółki leśnej.

W okresie 2004–2013 wystąpiły 2 pożary lasu na pow. 0,60 ha. Największe zagrożenie występuje przy polach uprawnych i pastwiskach oraz przy drogach asfaltowych przecinających teren Nadleśnictwa.

3.4.4. Zagrożenia antropogeniczne

Położenie terenów Nadleśnictwa w sąsiedztwie dużej aglomeracji miejskiej powoduje zwiększoną penetrację przez ludzi, która w wielu wypadkach niekorzystnie odbija się na stanie fauny i flory tego terenu. Nasila się ona w okresie wakacyjnym oraz w jesieni podczas grzybobrań.

Szkodnictwo leśne występujące na terenie Nadleśnictwa przejawia się m.in. poprzez.:

- kłusownictwo;
- kradzieże drewna;
- pozyskiwanie choinek i stroiszu w okresie świąt;
- śmiecenie;
- palenie ognisk w miejscach niedozwolonych;
- dewastację tablic ostrzegawczych i informacyjnych;
- płoszenie rzadkich gatunków zwierząt oraz wydeptywanie i niszczenie runa.

W wyniku postępującej antropopresji dochodzi również do stopniowego zwięzania korytarzy ekologicznych, szczególnie przebiegających przez strefy zabudowane.

3.4.5. Zagrożenia ekosystemów nieleśnych

Zagrożeniem cennych przyrodniczo ekosystemów nieleśnych są zmiany stosunków wodnych oraz nie kontrolowana sukcesja leśna, uruchomiona wskutek zaprzestania użytkowania łąk, pastwisk i gruntów ornych.

3.5. ZESTAWIENIE OBIEKTÓW WALORYZACJI PRZYRODNICZEJ LASÓW I GRUNTÓW NIELEŚNYCH NADLEŚNICTWA

I. Formy powierzchniowej ochrony przyrody:

1. Rezerwaty przyrody istniejące – 5 („Góra Chełm” – 154,51 ha, „Herby” – 145,71 ha, „Mójka” – 287,80 ha, „Wielki Las” – 87,94 ha, „Wilcze” – 340,88 ha);
2. Rezerwaty projektowane – brak;
3. Parki krajobrazowe – 1 obiekt (Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy – 2444,33 ha);
4. Obszary chronionego krajobrazu – 2 obiekty (Strzyżowsko-Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu – 2665,57ha, Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu – 3364,81);

5. Obszary sieci Natura 2000 – 2 obiekty (Klonówka PLH180022 – 136,75 ha; Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 – 10,69 ha; projektuje się powiększenie Ostoi Czarnorzeckiej PLH180027 – 4,38 ha);
 6. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie – 9663,36 ha;
 7. Użytki ekologiczne istniejące – brak;
 8. Użytki ekologiczne projektowane – brak;
 9. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – brak;
 10. Ostoje zwierząt podlegających ochronie – brak;
 11. Ostoje roślin podlegających ochronie – brak;
- II. Formy indywidualnej ochrony przyrody:
1. Pomniki przyrody uznane – 5 obiektów;
 2. Proponowane pomniki przyrody żywej – brak;
 3. Proponowane pomniki przyrody nieożywionej – brak;
 4. Stanowiska dokumentacyjne istniejące – brak;
 5. Stanowiska dokumentacyjne projektowane – brak;
 6. Stanowiska rzadkich gatunków flory i fauny – ok. 960 stanowisk;
- III. Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia:
- Lasy wodochronne – 10308,07 ha;
 - Lasy glebochronne – 282,07 ha;
 - Lasy w strefie górnej granicy lasów – brak;
 - Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – brak;
- IV. Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia:
- Lasy stałych powierzchni badawczych i doświadczalnych – 2,06 ha;
 - Wyłączone drzewostany nasienne – 24,43;
 - Gospodarcze drzewostany nasienne – 528,39 ha;
 - Glebowe powierzchnie wzorcowe – brak;
 - Lasy położone w strefach ochronnych sanatoriów i uzdrowisk – brak;
 - Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości 10 km od granic miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców – brak;
- V. Tereny leśne mające szczególne znaczenie przyrodnicze:
1. Stanowiące cenne fragmenty przyrodnicze: drzewostany w wieku 100 lat i wyższym – 2625,32 ha;
 2. Olsy i łągi – 78,58 ha;
 3. Bagna, moczary, torfowiska: bagna tworzące wydzielienia – 2,64 ha, bagna nie tworzące wydzieleni – 0,67 ha;
- VI. Inne cenne obiekty przyrodnicze i kulturowe:
1. Miejsca historyczne i kulturowe – 37 obiektów;

4. OPIS PODSTAWOWYCH ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY I METOD ICH REALIZACJI W LASACH NADLEŚNICTWA ORAZ OKREŚLENIE POTRZEB Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY W LASACH INNYCH FORM WŁASNOŚCI POŁOŻONYCH W GRANICACH ZASIĘGU TERYTORIALNEGO NADLEŚNICTWA

4.1. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO, REGULACJI UŻYTKOWANIA ZASOBÓW ORAZ WYKONYWANIA PRAC LEŚNYCH

W powyższym zakresie należy uwzględniać następujące zalecenia:

- należy zachowywać i przywracać różnorodność biocenoz leśnych i wzbogacać krajobraz przez różnicowanie, zgodnie z warunkami naturalnymi, struktury gatunkowej, wiekowej, warstwowej i przestrzennej; zadanie to należy realizować przez:
 - pozostawianie w drzewostanach dojrzałych do odnowienia oraz w miarę możliwości i w młodszych części starych drzew do ich fizjologicznej starości, a nawet biologicznej śmierci oraz wybranych drzew martwych i dziuplastych jako siedliska licznych organizmów roślinnych i zwierzęcych, decydujących o ich bogactwie i procesach samoregulacji w przyrodzie;
 - wzbogacanie składu gatunkowego i rozpraszanie ryzyka hodowlanego; zadanie to realizować można przy wprowadzaniu podsadzeń produkcyjnych, przeprowadzaniu poprawek i uzupełnień oraz dolesianiu luk, uzupełniając wówczas skład o brakujące gatunki (głównie domieszkowe), zgodnie z przyjętymi docelowymi składami upraw;
 - przy sztucznych odnowieniach instrumentem zwiększania różnorodności gatunkowej jest – obok składu gatunkowego zdeterminowanego warunkami siedliskowymi – sposób zmieszania;
 - przeprowadzanie zabiegów pielęgnacyjnych wykorzystujących i naśladujących naturalne procesy różnicowania się indywidualnego i grupowego drzew, procesy konkurencji i wydzielania się drzew (cięcia pielęgnacyjne powinny służyć rozrzedzaniu zwarcia oraz wprowadzaniu i kształtowaniu dolnych warstw drzewostanu w taki sposób, aby zróżnicowane warunki świetlne, termiczne i wilgotnościowe tworzyły mozaikę nisz ekologicznych); zabiegi te w dużej mierze nawiązują do cięć selekcyjnych;
 - ochronę i właściwe wykorzystanie istniejącej w drzewostanach różnorodności, występującej w rozmaitych postaciach, jak np: jednostkowe, grupowe i kępowe domieszki innych gatunków niż

gatunek panujący, kępy samosiewów w lukach, dosadzenia, luki naturalne – łączki, bagienka, śródleśne remizy, itp.;

- należy inicjować oraz w maksymalnym stopniu wykorzystywać i chronić odnowienia naturalne; dotyczy to nie tylko odnowień gatunków głównych, ale również domieszkowych i biocenotycznych;
- pozostawiać, usytuowane wzdłuż dróg (mając na uwadze względy bezpieczeństwa) i cieków wodnych, okazy mające charakter drzew pomnikowych, drzewa dziuplaste oraz cenne domieszki biocenotyczne. Wszystkie one pełnią ważne funkcje ekologiczne, zwiększając bioróżnorodność oraz podnosząc walory krajobrazowe;
- w użytkowaniu lasu należy uwzględnić zasadę stosowania technologii przyjaznych środowisku leśnemu, polegających na prowadzeniu prac w sposób ograniczający do minimum uszkodzenia pozostających składników lasu, w tym:
 - rozszerzać sortymentową metodę pozyskania drewna (wyróbka drewna w drzewostanie, zrywka nasiębierna przy odpowiednio zaplanowanych i wykonanych szlakach zrywkowych),
 - dostosowywać okres pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lasu od owadów i grzybów patogenicznych, wiatru i śniegu oraz możliwości wykorzystania przez zwierzynę kopytną cienkiej kory na drzewach leżących,
 - dążyć do stosowania bioolejów w piłach spalinowych i środkach technicznych w celu uniknięcia skażenia gleby,
 - unikać zbędnego uszkodzania gleby oraz runa leśnego,
 - szczególną uwagę zachować przy pracach leśnych prowadzonych w otoczeniu drzew pomnikowych oraz stanowisk roślin chronionych,
 - respektować rygory ochronne ustanowione w strefach ochronnych zwierząt, roślin i grzybów.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU I WARTOŚCI KULTUROWYCH

4.2.1. Kształtowanie stosunków wodnych

Ważnym elementem kształtowania stosunków wodnych określonego terenu są jego możliwości retencyjne. Retencja jest zdolnością do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym. Retencja całkowita jest sumą:

- intercepcji szaty roślinnej,
- retencji śnieżnej,

- retencji wód otwartych (jezior, zbiorników sztucznych, oczek wodnych, mokradeł, bagien i torfowisk),
- retencji sieci hydrograficznej (rzeki, kanały, potoki, rowy),
- retencji depresyjnej (okresowego zatrzymywania wody w zagłębieniach terenowych),
- retencji glebowej, gruntowej i apotanicznej (nie będących w kontakcie z siecią hydrograficzną wód powierzchniowych) (Wiśniewski 1998).

Kształtowanie korzystnych stosunków wodnych powinno obejmować następujące działania:

- zachowanie lasów łągowych i olsów jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoje rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łągowych i bagiennych (OIJwyż, Lwyz) nie zaplanowano użytkowania rębne;
- pozostawienie wzdłuż głównych cieków wodnych nienaruszonego pasa lasu szerokości nie mniejszej niż wysokość drzewostanu (ok. 30 m) po obu stronach cieku w celu zachowania i ochrony naturalnej zabudowy biologicznej tych cieków;
- dostosowanie sposobów zagospodarowania lasów wodochronnych do potrzeb maksymalizacji funkcji, dla których zostały uznane za ochronne;
- zapobieganie niszczeniu koryt potoków i stoków wzniesień, powodowanych zrywką drzew;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Jest to warunkiem vitalności ekosystemów leśnych i skuteczności ochrony przeciwpożarowej lasu. Brzegi cieków i zbiorników wodnych powinny być zalesiane i zakrzewiane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń, erozji oraz umacniania brzegów;
- zachowanie w stanie niezmienionym powierzchni sklasyfikowanych jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;

Zasięg siedliska lasu łągowych i bagiennych, powierzchnie ujęte jako bagna, obszary źródliskowe oraz inne elementy oddziałujące na stosunki wodne na terenie Nadleśnictwa zaznaczono na mapie walorów przyrodniczych i kulturowych w skali 1 : 25000.

W lasach wodochronnych należy kształtować dostosowaną do siedliska, bogatą strukturę gatunkową i warstwową drzewostanów, która zapewni korzystny wpływ na klimat wnętrza lasu oraz lepsze warunki glebowe i usprawni obieg biogenów.

4.2.2. Utrzymanie stref ekotonowych

Ważnym zadaniem realizowanym zgodnie z założeniami strategii ochrony bioróżnorodności w lasach, jest zagospodarowanie stref przejściowych (ekotonów), pomiędzy lasami a innymi rodzajami ekosystemów, zwłaszcza półnaturalnymi

i antropogenicznymi. Dotyczy to przede wszystkim łąk, użytków rolnych, terenów zabudowanych oraz dróg, szczególnie tych o wysokim natężeniu ruchu oraz linii energetycznych i przesyłowych. W przypadku granicy lasów z wodami rolę ekotonu powinny spełniać naturalne zarośla łąkowe, które z natury swej mają optymalną do tego celu strukturę.

Odpowiednio ukształtowana strefa ekotonowa spełnia wiele ważnych funkcji. Przede wszystkim zabezpiecza mikroklimat wnętrza lasu przed gwałtownymi i dużymi zmianami temperatury, szczególnie w okresie jesienno-zimowym i wiosennym oraz utrudnia wnikanie gatunków synantropijnych w głąb ekosystemów leśnych. Ponadto, dzięki swej skośnej strukturze zmniejsza napór wiatru na ścianę lasu, zmniejszając liczbę wiatrołomów, a przy drogach ogranicza emisję zanieczyszczeń docierających w głąb lasu oraz obniża poziomu hałasu.

Właściwe zagospodarowanie strefy buforowej jaką jest obrzeże lasu wymaga określonych zabiegów. W pierwszej kolejności należy określić szerokość strefy, którą zajmie ekoton. Zwykle zawiera się ona w przedziale 20-50 metrów i uwarunkowana jest charakterem i rodzajem użytkowania terenów sąsiednich. W strefie tej powinna być budowana możliwie zróżnicowana struktura gatunkowa, wiekowa i pionowa, przy jednoczesnej dbałości o rozwój podszytu.

Szczególnie ważnym zadaniem jest kształtowanie stref ekotonowych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu. Na obszarze Nadleśnictwa największy ruch kołowy ma miejsce na drodze krajowej nr 9 oraz na drogach wojewódzkich przecinających jego teren, jednakże grunty w zarządzie przylegają do nich na bardzo krótkich odcinkach. Pozostałe drogi nie generują tak dużego ruchu samochodowego. W ich obrębie ruch kołowy odbywa się głównie na terenie wsi i odcinkach dojazdowych do miast.

Przy ścianie lasu, szczególnie w miejscach narażonych na zwiększoną penetrację, bądź silną antropopresję, wskazane byłoby kształtowanie warstwy podszytu, składającej się z krzewów ciernistych (tarnina, głóg, róża). W celu poprawy estetyki obrzeża, przy drogach bądź w miejscach bardziej eksponowanych, można wprowadzać krzewy barwnie kwitnące i ładnie przebarwiające się jesienią, ale wyłącznie z rodzimej i lokalnej flory.

4.2.3. Formy ochrony przyrody

REZERWATY PRZYRODY

5 obiektów: „Góra Chełm”, „Herby”, „Mójka”, „Wielki Las”, „Wilcze”. W związku z tym, iż nie posiadają obowiązujących planów ochrony, działania planowane w ich obrębie mogą być realizowane wyłącznie na podstawie rocznych lub kilkuletnich zadań ochronnych, ustanowionych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska (jako zadania zlecone po uzyskaniu środków finansowych).

CZARNORZECKO-STRZYŻOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 63/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 82, poz. 1389) cele ochrony parku to:

1. cele ochrony wartości przyrodniczych:
 - a) zachowanie trwałości ekosystemów leśnych i odtwarzanie różnorodności biocenoz leśnych zgodnie z uwarunkowaniami siedliskowymi oraz zachowanie ekosystemów nieleśnych ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa szaty roślinnej obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin, na obszarze Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego,
 - b) zachowanie i ochrona gatunków dziko żyjących zwierząt, w szczególności rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem,
 - c) zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych;
2. cele ochrony wartości historycznych i kulturowych:
 - a) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego,
 - b) kultywowanie i przywracanie tradycyjnej kultury ludowej;
3. cele ochrony walorów krajobrazowych:
 - a) zachowanie wartości estetycznych i kulturowych terenu oraz związanych z nim elementów przyrodniczych, ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka,
 - b) zachowanie mozaikowości pól,
 - c) zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu,
 - d) zachowanie ciągów i punktów widokowych w celu ich udostępniania turystom.

Na jego terenie zakazuje się:

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (DzU Nr 62, poz. 627, ze zm.¹⁾);
2. umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym

- lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych oraz starorzeczy;
- 8. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 9. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 10. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 11. organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie dotyczy działalności prowadzonej w obrębie Obszaru Górniczego „Gogołów Pole I i Pole II”, Obszaru Górniczego "Wola Komborska Działy – Południe I" i Obszaru Górniczego „Wola Komborska Działy – Południe II” oraz prowadzenia działalności, o której mowa w art. 16 ust 2a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (DzU Nr 27, poz. 96, ze zm.).

STRZYŻOWSKO-SĘDZISZOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 81/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz.2435) na jego terenie zakazuje się:

- 1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (DzU Nr 62, poz. 627, z późn. zm.¹⁾);
- 3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona

procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trakcie której sporządzono raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru chronionego krajobrazu.

Czynna ochrona ekosystemów obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

HYŻNIENSKO-GWOŹNICKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 77/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Hyżnieńsko-Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz. 2435) na jego terenie zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (DzU Nr 62, poz. 627, z późn. zm.¹⁾);
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trakcie której sporządzono raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru chronionego krajobrazu.

Czynna ochrona ekosystemów obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, polegać ma na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

OCHRONA POJEDYNCZYCH TWORÓW PRZYRODY LUB ICH GRUP (POMNIKI PRZYRODY)

pomniki przyrody żywej:

- podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do poprawy stanu zdrowotnego drzew;
- otaczanie opieką wszystkich istniejących pomników przyrody poprzez troskę o prawidłowe oznakowanie oraz prowadzenie w ich otoczeniu gospodarki leśnej w sposób nie zagrażający ich trwałości;

drzewa o charakterze pomnikowym:

- monitoring stanu zdrowotnego drzew;
- prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości;

Wymienione w programie drzewa o rozmiarach pomnikowych powinny być pozostawione do biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu, o ile nie będą stanowić zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi.

OCHRONA FRAGMENTÓW PRZYRODY CENNYCH ZE WZGLĘDÓW BIOCENOTYCZNYCH ORAZ ZASOBÓW GENOWYCH RZADKICH I GINĄCYCH TAKSONÓW ROŚLINNYCH

Zachowanie cennych fragmentów przyrody winno polegać na:

- wyłączeniu z użytkowania rębnych drzewostanów na siedliskach łągowych i bagiennych (Oljwyż, Lwyyż);
- pozostawieniu bez ingerencji fragmentów roślinności o charakterze łągowym lub bagiennym ujętych w planie u.l. jako bagna tworzące wydzielienia i nie tworzące wydzieleni;
- przeciwdziałaniu sukcesji lasu i krzewów w obrębie zbiorowisk nieleśnych.

OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN

W zakresie ochrony gatunkowej roślin podejmowane działania powinny polegać głównie na zabezpieczeniu ostoi i stanowisk roślin przed zagrożeniami zewnętrznymi oraz wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedlisk roślin. W szczególnych przypadkach można zastosować również wspomaganie rozmnażania, przenoszenie roślin na nowe stanowiska bądź ochronę *ex situ*.

Szczegółowe zasady ochrony roślin chronionych przedstawiono w pkt. 3.1.8.2.

Istotnym elementem ochrony stanowisk rzadkich roślin jest monitoring przyrodniczy, pozwalający na ocenę dynamiki populacji, skuteczności podjętych działań ochronnych oraz zagrożeń. W ramach Nadleśnictwa może on mieć dwojaki charakter. Nowe stanowiska powinny być na bieżąco zgłaszane, natomiast szczegółowy monitoring, polegający na stałej kontroli liczebności populacji, wystarczy prowadzić tylko w stosunku do taksonów najrzadszych, najbardziej narażonych na zniszczenie. Należą do nich wszystkie rzadkie na tym terenie

storczyki, jak: buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*, kruszczyk siny *Epipactis purpurata*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, listera jajowata *Listera opata*, podkolan biały *Platanthera biforia*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata* i storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*, a także: bagno zwyczajne *Ledum palustre*, Cebulica dwulistna *Scilla biforia*, Cis pospolity *Taxus baccata*, Jęczyznik zwyczajny *Phyllitis scolopendrium*, kłokoczka południowa *Staphylea pinnata*, Lilia złotogłów *Listera opata*, Naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, Obrazki alpejskie *Arum alpinum*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*, paprotnik Brauna *Polystichum brauni*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spirant*, pokrzyk wilcza-jagoda *Atropa belladonna*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, skrzyp zimowy *Equisetum hyemale*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, wroniec widlasty *Huperzia selago*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, barwinek pospolity *Vinca minor*, bluszcz pospolity (okazy wspinające się na drzewa) *Hedera helix*, centuria pospolita *Centaurium erythraea*, czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, pierwiosnek lekarski *Primula veris*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, porzeczek czarna *Ribes nigrum*, torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum*. Część z nich obecnie nie została odnaleziona na gruntach Nadleśnictwa, jednak w przypadku stwierdzenia ich stanowisk, powinny być one monitorowane wraz z siedliskami które zajmują.

Stanowiska chronionych roślin wymagają również należytej uwagi przy wykonywaniu prac leśnych. Powinny być omijane przy planowaniu i wytyczaniu szlaków zrywkowych, a także chronione w trakcie prowadzenia zabiegów gospodarczych. W przypadku roślin runa zniszczenia stanowisk najłatwiej uniknąć prowadząc prace w sezonie zimowym, przy pokrywie śnieżnej. Z tego względu w rejonach występowania gatunków objętych ochroną prawną prace gospodarcze należy prowadzić w tym właśnie okresie.

Dane odnośnie istniejących na terenie Nadleśnictwa populacji roślin rzadkich i chronionych powinny być na bieżąco aktualizowane, a nowe stanowiska rejestrowane.

OCHRONA GATUNKOWA ZWIERZĄT

Zasady ochrony rodzimej fauny reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DzU Nr 237, poz. 1419). Zgodnie z nim, sposoby ochrony gatunków dziko występujących zwierząt polegają na:

1. ustalaniu stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania dla gatunków określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia;
2. zabezpieczeniu ostoi i stanowisk zwierząt przed zagrożeniami zewnętrznymi;
3. wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedliska zwierząt w zakresie:

- renaturalizacji i odtwarzania siedlisk,
 - utrzymywania lub odtwarzania właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
 - utrzymywania lub odtwarzania właściwego dla gatunku stanu gleby lub wody,
 - zapobiegania sukcesji roślinnej przez wypas, koszenie, wycinanie drzew i krzewów,
 - odtwarzania oraz zakładania nowych zadrzewień śródpolnych,
 - budowy sztucznych miejsc lęgowych, wodopojów,
 - dostosowania sposobów i terminów wykonywania prac agrotechnicznych, leśnych, budowlanych, remontowych i innych tak, aby zminimalizować ich wpływ na biologię zwierząt i ich siedliska;
 - tworzenia i utrzymywania korytarzy ekologicznych,
 - zapewniania drożności cieków będących szlakami migracji, w tym budowy przepławek i kanałów, rozbiórki przeszkód oraz stałej konserwacji istniejących przepławek,
 - instalowania przejść dla zwierząt pod i nad drogami publicznymi oraz liniami kolejowymi,
 - regulacji liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na chronione gatunki;
4. inwentaryzowaniu, dokumentowaniu i monitorowaniu stanowisk, siedlisk i populacji gatunków;
 5. wspomaganie rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych;
 6. zabezpieczeniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę *ex situ*;
 7. zasilaniu populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z innych pobliskich stanowisk naturalnych lub hodowli *ex situ*;
 8. przywracaniu zwierząt z hodowli *ex situ* do środowiska przyrodniczego;
 9. przenoszeniu zwierząt zagrożonych na nowe stanowiska;
 10. edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
 11. prowadzeniu hodowli zwierząt objętych ochroną wykorzystywanych do celów gospodarczych;
 12. promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i wodnej, umożliwiających zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych.
 13. działaniach zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych w stosunku do szkód w środowisku dotyczących chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w rozumieniu art. 6 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (DzU z 2007r., Nr 75, poz. 493, z późn. zm.);
 14. uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków przy planowaniu, zatwierdzaniu i realizowaniu masowych imprez plenerowych, rekreacyjnych i sportowych;
 15. uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków w procesach: planowania, zatwierdzania, realizowania, funkcjonowania i likwidacji inwestycji.

Chronione gatunki zwierząt wraz z zasadami ochrony wyszczególniono w pkt. 3.1.8.3.

OCHRONA BEZKRĘGOWCÓW

Ochrony wymagają miejsca o dużym nagromadzeniu rzadkich gatunków: ziołorośla, murawy, łąki, zarośla, starodrzewy o dużym zwarcie, jak również terasy zalewowe rzek i potoków oraz tereny podmokłe. Szczególną troską należy objąć również śródleśne zabagnienia i oczka wodne.

Istotnym zadaniem dla prawidłowego funkcjonowania biocenoz leśnych i nieleśnych jest ochrona mrowisk. Mrówki spełniają ważną rolę w likwidowaniu gąsienic szkodników liściożernych oraz usuwaniu padliny i małych, chorych osobników różnych zwierząt.

OCHRONA RYB

Dla ochrony tej grupy zwierząt istotne jest zachowanie czystości wód płynących oraz naturalnego charakteru koryt rzek i potoków. Zagrożenie stanowią: zanieczyszczenie wód, izolacja populacji spowodowana fragmentacją siedlisk, presja gatunków obcych, regulacja koryt rzecznych, budowa urządzeń piętrzących bez instalowania przepławek.

OCHRONA HERPETOFAUNY

Płazy związane są ze środowiskiem wodnym, a więc ich ochrona wiąże się głównie z zachowaniem miejsc przebywania i rozrodu, tj: potoki, niewielkie oczka wodne, śródleśne zabagnienia, mszary, mokradła, torfowiska, ziołorośla, wilgotne łąki itp. Niezwykle ważne jest również utrzymanie tras migracyjnych płazów, szczególnie w miejscach gdzie bariery stworzone przez człowieka uniemożliwiają swobodne przemieszczanie się. Na terenie Nadleśnictwa problem ten istnieje przede wszystkim w obrębie dróg publicznych, gdzie znaczne natężenie ruchu jest poważnym zagrożeniem dla istniejących tu populacji. Rozwiązać go może wykonanie przepustów pod drogami, w miejscach w których płazy pojawiają się najczęściej.

Z otwartymi, nasłonecznionymi trawiastymi powierzchniami (pastwiska, murawy), związane są gady. Miejsca te powinny być więc utrzymywane w stanie niezalesionym, jak również zabezpieczone przed wypalaniem. Ważne jest także, aby zachować śródleśne polany stanowiące biotopy omawianej grupy zwierząt.

Przy podejmowaniu działań ochronnych Nadleśnictwo powinno współpracować z zainteresowanymi instytucjami i organizacjami. Ochronie herpetofauny sprzyja również działalność edukacyjna, podczas której można zmienić nastawienie ludzi do tej interesującej grupy zwierząt.

OCHRONA PTAKÓW

Wśród regulacji sposobu ochrony rodzimej awifauny, ustalonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. istotne

znaczenie ma określenie zasad ochrony strefowej. Na terenie Nadleśnictwa nie stwierdzono dotąd miejsc gniazdowania ptaków objętych ochroną strefową, jednakże w wypadku odnotowania takich miejsc należy wdrożyć procedury związane z utworzeniem strefy.

W ramach Nadleśnictwa ochrona ptaków powinna przede wszystkim obejmować:

- utrzymywanie polan śródleśnych;
- utrzymywanie gruntów nieleśnych oraz kształtowanie mozaiki siedlisk;
- pozostawianie dużych, pojedynczych drzew na obszarach otwartych i półotwartych, oraz śródpolnych zakrzewień i zadrzewień wzbogacających mozaikę siedlisk;
- wyłączenie z użytkowania łągów nadrzecznych jak również bezpośredniego sąsiedztwa głównych cieków wodnych (pas o szerokości ok. 30 m po obu stronach cieku);
- ograniczenie użytkowania starodrzewów (nie zmniejszanie znacząco ich areалу);
- pozostawianie w lesie starych drzew dziuplastych, zamierających oraz części martwego i czynnego posuszu;
- dostosowywanie terminów i sposobów wykonania prac leśnych do okresów lęgowych;
- budowę sztucznych miejsc lęgowych;
- monitoring stanowisk i populacji najcenniejszych gatunków;
- edukację ekologiczną oraz promowanie technologii prac leśnych pozwalających minimalizować straty w środowisku leśnym;
- walkę z kłusownictwem, wandalizmem oraz niekontrolowanym ruchem turystycznym, szczególnie w obrębie ostoi chronionych gatunków.

Zasady ochrony gatunków ptaków z zał. I Dyrektywy ptasiej podane są również w opracowaniu „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny” (<http://natura2000.gdos.gov.pl>) oraz w publikacji „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” (Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013; <http://bip.gdos.gov.pl/doc/ftp/2013/Publikacja.pdf>). W odniesieniu do najcenniejszych gatunków awifauny Nadleśnictwa zasady te przedstawiono w pkt. 3.1.8.3.

Zasady ochrony ptaków precyzuje również Dyrektywa Ptasia, nakładająca obowiązek ochrony bądź odtworzenia siedlisk przyrodniczych właściwych chronionym gatunkom. Ptaki należące do tej grupy przedstawiono w pkt. 3.1.8.3.

Obecnie prowadzona na podstawach ekologicznych gospodarka leśna w znacznym stopniu zabezpiecza potrzeby chronionych gatunków.

OCHRONA SSAKÓW

Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie 31 gatunków ssaków objętych ochroną ścisłą bądź częściową. 15 spośród nich wymaga ochrony czynnej, dla jednego gatunku (wilka) wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Pięć z nich zostało umieszczonych

w załączniku II Dyrektywy siedliskowej. Szerzej zagadnienie to opisano w pkt. 3.1.8.3.

Spośród ssaków bytujących na terenie Nadleśnictwa na szczególną uwagę zasługuje bóbr europejski. Jest to gatunek, który bardzo szybko powiększa swój zasięg i liczebność, co nierzadko prowadzi do znacznych szkód w drzewostanach. Obecnie dla ograniczenia strat stosuje się głównie metody minimalizujące rozmiar szkód. Zalicza się do nich: zabezpieczanie cennych drzew przed zgryzaniem (drucianą siatką i innymi materiałami), zabezpieczanie wałów powodziowych, grobli, nasypów siatkami metalowymi bądź innymi ogrodzeniami, odpowiednie zabezpieczanie przepustów, stosowanie drenów itp. Niewątpliwie jednak w przypadku obszarów zasiedlonych przez bobry najlepszym rozwiązaniem jest pozostawianie przy ciekach i zbiornikach naturalnej strefy buforowej o szerokości ok. 20–50 metrów, w której nie prowadziłyby się działań gospodarczych. Jest to rozwiązanie korzystne nie tylko dla bobrów, ale i dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Dowiedziono również, że strefa buforowa pełni ważną rolę przy ograniczaniu erozji, zmniejszaniu zagrożenia powodziowego, oczyszczaniu i obniżaniu temperatury wód itp. Szczegóły przedstawiono w „Krajowym planie ochrony gatunku bóbr europejski” (Czech 2007) dostępnym na stronach GDOŚ.

Właściwa ochrona ssaków na terenie Nadleśnictwa wiąże się ponadto z kilkoma aspektami gospodarki prowadzonej na tym terenie. Pierwszy z nich dotyczy utrzymywania odpowiedniej mozaiki siedlisk, szczególnie w obrębie większych kompleksów leśnych. Ma to znaczenie zarówno dla fauny drobnych ssaków, które bytują w bardzo różnorodnych środowiskach, jak też dla ssaków kopytnych, dla których obszary nieleśne są obfitą bazą żerową, dzięki której powodują one mniej szkód w uprawach. Wiąże się to z koniecznością utrzymywania półnaturalnych formacji roślinnych, które bez ingerencji człowieka mogą szybko ulec zarośnięciu.

Z gromady ssaków istotne znaczenie mają również nietoperze. W celu zachowania w jak najlepszym stanie obszarów, będących miejscem ich bytowania, należy przede wszystkim ograniczyć negatywne oddziaływanie czynników antropogenicznych, uwzględniając następujące zasady:

- zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze,
- pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych,
- zachowanie zadrzewień,
- otaczanie opieką starych, zamierających drzew, szczególnie dziuplastych lub z odstającą korą,
- pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszłorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów.

4.2.4. Zachowanie różnorodności biologicznej

W koncepcji leśnictwa wielofunkcyjnego biologiczne zróżnicowanie lasów jest zarówno narzędziem jak i celem zagospodarowania, służąc z jednej strony stabilności ekosystemów leśnych, z drugiej zaś – poszerzaniu ich wielofunkcyjności i możliwości wielostronnego użytkowania.

Formalne zobowiązanie polskiego leśnictwa w tej sprawie istnieje w postaci podpisanej w 1992 r. przez Polskę i ratyfikowanej przez Sejm RP „Konwencji o Różnorodności Biologicznej”. Według niej różnorodność biologiczna to „różnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią; dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów”. Celem konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, trwale i zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych, w tym odpowiedni dostęp do tych zasobów i transfer stosowanych technologii z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów, a także odpowiednie finansowanie.

Lasy w dalszym ciągu gromadzą najcenniejsze i najliczniej reprezentowane składniki polskiej dzikiej flory i fauny oraz stanowią główny element prawnych form ochrony przyrody w Polsce, a leśnictwo należy do kluczowych sektorów gospodarki kształtujących stan i procesy decydujące o różnorodności biologicznej rodzimej przyrody (Rykowski mpis).

Niezmiernie ważna dla wszystkich grup organizmów żywych jest możliwość zachowania jak najszerszej puli genowej. Warunkiem do tego jest swoboda kontaktowania się ze sobą osobników z poszczególnych populacji. W tym celu konieczne jest pozostawienie tzw. „korytarzy ekologicznych”. Ich rolę dla wielu grup organizmów spełniać mogą pasy drzewostanów wzdłuż większych cieków wodnych stanowiące ich naturalną zabudowę. Konieczne jest więc ograniczenie zabiegów gospodarczych w w/w pasach. Podobną rolę pełnią pasy łąk i innych terenów niezalesionych wewnątrz kompleksu leśnego (Michalik 1995).

4.2.4.1. Zachowanie różnorodności genetycznej

W celu ochrony różnorodności genetycznej w lasach Nadleśnictwa zaleca się stosowanie uregulowań zawartych w dokumentach obowiązujących w Lasach Państwowych. Zasadniczym celem jest ochrona możliwie dużej liczby genotypów rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz ich lokalnych populacji. Podstawowymi formami ochrony leśnych zasobów genowych są komisyjnie uznawane i w specjalny sposób zagospodarowane drzewostany, uprawy i plantacje. Ochrona powinna uwzględniać również gatunki drzew i krzewów prezentujących szczególne walory przyrodnicze i biocenotyczne. Rozszerzeniem strategii ochrony leśnej różnorodności genetycznej są odnowienia naturalne, ochrona starych drzew, grupowe cięcia pielęgnacyjne, utrzymywanie w lesie drzew zamierających i martwych oraz pozostawianie części drzew o nietypowych cechach jako rezerwuaru genów.

Ochrona leśnych zasobów genowych na terenie Nadleśnictwa realizowana jest w oparciu o „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011-2035”.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa zasoby genowe stanowią:

- wyłączone drzewostany nasienne (WDN) – ich powierzchnia zajmuje 24,43 ha, w tym drzewostan modrzewiowy o powierzchni 4,92 ha, w leśnictwie Babica, oddz. 198g oraz drzewostany bukowe o powierzchni 19,51 ha, w leśnictwie Wola Zgłobieńska, oddz. 250b - 12,00 ha, 250d - 4,96 ha, 251c - 2,55 ha;

- gospodarcze drzewostany nasienne (GDN) – ich powierzchnia zajmuje 528,39 ha;
- trzy bloki upraw pochodnych, które obejmują uprawy bukowe w leśnictwie Godowa w oddz. 327a, 330a (29,88 ha), uprawę modrzewiową w leśnictwie Niebylec w oddz. 176a (16,50 ha), oraz jodłową w leśnictwie Wola Zgłobieńska w oddz. 224a o powierzchni 9,5 ha ;
- modrzewie uznane za drzewa mateczne w ilości 6 szt. oraz jedna czereśnia ptasia;
- dwa jawory które stanowią źródła nasion.

4.2.4.2. Zachowanie różnorodności gatunkowej

Nadrzędną zasadą ochrony leśnej bioróżnorodności jest zasada zgodności biocenozy z biotopem. Podstawowe działania ochronne, prowadzone w tym zakresie, powinny zmierzać więc do utrzymania bądź odtworzenia zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem. Jest to warunek odzyskania przez fitocenozy bogactwa gatunkowego, a tym samym osiągnięcia przez nie stanu równowagi dynamicznej.

Ochrona bioróżnorodności wymaga:

- preferowania rodzimych gatunków leśnej flory i fauny;
- kształtowania i ochrony środowisk życia gatunków związanych z lasem oraz gatunków stref przejściowych z innymi biocenozy;
- różnicowania warunków świetlnych, wilgotnościowych, termicznych oraz struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu;
- kształtowania i utrzymywania mozaiki faz rozwojowych drzewostanów;
- pozostawiania wyprodukowanej w lesie biomasy, zwłaszcza drewna w różnej postaci, w ilości dopuszczalnej względami sanitarnymi i ekonomicznie uzasadnionymi;
- stosowania praktyk hodowlanych możliwie jak najbardziej zbliżonych do naturalnych procesów;

4.2.4.3. Zachowanie różnorodności ekosystemowej

Dla ochrony leśnej różnorodności ekosystemów należy:

- poddawanie szczególnej ochronie lasów nadrzecznych (łęgów);
- utrzymanie i kształtowanie stref przejściowych (ekotonowych) ze szczególnym uwzględnieniem stref leśno-bagiennych, leśno-wodnych, leśno-łąkowych i leśno-polnych;
- utrzymywanie różnorodności biologicznej wnętrza lasu poprzez ochronę biotopów wnętrza lasu i odpowiednie zagospodarowanie stref przejściowych między takimi elementami, jak: linie podziału powierzchniowego, szlaki komunikacyjne, inwestycje budowlane, szkółki, poletka łowieckie, itp.;
- popieranie tzw. naturalnego kierunku hodowli lasu, czyli gospodarka leśna prowadzona w oparciu o składy gatunkowe drzewostanu odpowiadające w pełni warunkom siedliskowym, naturalne odnowienie

lasu oraz stosownie złożonych rębni, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej. Rębnia ta, oprócz zapewnienia warunków dla naturalnego odnowienia gatunków cieniowytzymałych, jak buk i jodła, stwarza także możliwości odnowienia gatunków bardziej światłolubnych, jak wiąz czy jesion. Sprzyja ona także przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanu.

4.2.4.4. Zachowanie różnorodności krajobrazowej

Nadleśnictwo położone jest w atrakcyjnym krajobrazowo obszarze naszego kraju, czego wyrazem jest utworzenie na jego terenie parku krajobrazowego i obszarów chronionego krajobrazu. Leży na obszarze kilku jednostek fizjograficznych, stąd zróżnicowanie krajobrazowe jest tu duże.

Południową część obszaru zajmują wzniesienia Pogórza Strzyżowskiego i Dynowskiego, o wysokości sięgającej 500 m n.p.m., porozdzielane szerokimi dolinami rzecznyymi, wylesionymi, zajętyymi pod uprawę lub zabudowę. Część północna, leżąca w obrębie Kotliny Sandomierskiej, ma charakter równinny i jest w dużym stopniu zurbanizowana.

Z uwagi na zajmowaną powierzchnię i silne rozdrobnienie gruntów LP, kształtowanie krajobrazu w ramach Nadleśnictwa polega głównie na prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej warunkującej trwałość ekosystemów leśnych.

4.2.5. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na obszarach leśnych i nieleśnych

4.2.5.1. Zachowanie siedlisk gatunków ptaków na obszarach leśnych i nieleśnych

Dla ochrony gatunków i populacji ptaków istotne jest zachowanie siedlisk ich występowania we wszystkich stadiach cykli rozwojowych, właściwych dla ich wymagań ekologicznych. Wymagania te dla gatunków szczególnej troski omówiono w punkcie 3.1.7.3. Zachowanie i właściwe kształtowanie biotopów tych gatunków zapewniają ustalenia planu urządzenia lasu Nadleśnictwa oraz zawarte w niniejszym Programie wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacji użytkowania zasobów oraz wykonywania prac leśnych, gwarantujące utrzymanie właściwego udziału starodrzewów, drzew dziuplastych, obumierających i martwych, zachowanie drzewostanów siedlisk łęgowych i bagiennych. Zasady ochrony gatunków ptaków z zał. I Dyrektywy ptasiej podane są również w opracowaniu „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny” (<http://natura2000.gdos.gov.pl>) oraz w publikacji „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” (Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013; <http://bip.gdos.gov.pl/doc/ftp/2013/Publikacja.pdf>)

4.2.5.2. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk flory i fauny

Wytyczne odnośnie najważniejszych siedlisk i gatunków położonych na terenie Nadleśnictwa omówiono w pkt. 3. Ogólne zalecenia odnośnie ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy siedliskowej, można znaleźć również w publikacji „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny” (<http://natura2000.gdos.gov.pl>) oraz w podręcznikach metodycznych opracowanych na potrzeby monitoringu siedlisk i gatunków przez Generalnego Inspektora Ochrony Środowiska (<http://siedliska.gios.gov.pl/index.php/przewodniki-metodyczne>). Poniżej podano ogólne zalecenia dotyczące siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych na obszarze Nadleśnictwa.

Dla zachowania nadrzecznych formacji roślinnych konieczne jest występowanie regularnych zalewów w korytach nie uregulowanych rzek i potoków. Z kolei warunkiem trwania łąk użytkowanych ekstensywnie jest zachowanie tradycyjnego użytkowania (koszenie, ekstensywny wypas). Zabiegi muszą jednakże być ustalane indywidualnie dla każdego typu łąki i zlokalizowanych w jej obrębie cennych stanowisk flory i fauny.

Odnośnie cennych rodzajów siedlisk przyrodniczych zakłada się, iż pogodzenie ich ochrony i gospodarki leśnej opartej na zasadzie zrównoważonego rozwoju jest możliwe i nie ma potrzeby wyłączenia całej ich powierzchni z gospodarczego użytkowania. W planie urządzenia lasu, którego niniejszy Program ochrony przyrody stanowi integralną część, nie planowano użytkowania rębego w drzewostanach porastających siedliska łąkowe i bagienne.

4.2.5.2.1. Ochrona leśnych siedlisk przyrodniczych

Ekosystemy leśne Nadleśnictwa to przede wszystkim lasy bukowe z klasy *Quercus-Fagetea* o znacznym stopniu naturalności. Wśród nich najszerzej rozprzestrzeniona jest żyzna buczyna karpacka, która z uwagi na zmienność warunków lokalnosiedliskowych, zróżnicowana jest na szereg podzespółów, wariantów i facji. Obok niej występuje jednakże szereg innych zbiorowisk, z których kilka zasługuje na szczególną uwagę.

Są to przede wszystkim rzadkie zbiorowiska związane ze specyficznymi warunkami siedliskowymi. Należą tu: podzespół czosnkowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum ursini*, jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą *Lunario-Aceretum* oraz jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą *Phyllitido-Aceretum*. Są to zbiorowiska wymagające wilgotnego fitoklimatu, źle znoszące prześwietlenie. Z uwagi na warunki siedliskowe, jakiegokolwiek użytkowanie jest w ich przypadku nie wskazane czy wręcz niemożliwe – podzespół czosnkowy buczyny występuje zwykle w obszarach źródliskowych, natomiast jaworzyny związane są ze stromymi kamienistymi zboczami.

W obrębie tych zespołów nie planuje się użytkowania, podobnie w ich najbliższym otoczeniu, gdyż prowadzenie cięć może znacząco zmienić fitoklimat.

Użytkowania rębego nie planowano w zbiorowiskach łąkowych, z uwagi na istotną rolę biocenotyczną, rodzaj zajmowanych siedlisk oraz znaczenie dla stabilizacji warunków wodnych. Optymalnym sposobem ich ochrony jest pozostawienie procesom sukcesji naturalnej.

Szczegółowe zasady ochrony cennych zbiorowisk leśnych określono w pkt. 3.2.8.2.1.

4.2.5.2.2. Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych

U podstaw skutecznej ochrony roślinności nieleśnej leży znajomość jej odrębności i specyfiki ekologiczno-biocenotycznej. Poniżej przedstawiono ogólne zasady i metody ochrony różnych typów zbiorowisk nieleśnych, które z uwagi na charakter i walory przyrodnicze winny być utrzymywane.

Szuwary i turzycowiska z klasy *Phragmitetea* oraz **ziolorośla** z rzędu *Molinietalia*

Wymagane zabiegi ochronne to zabezpieczenie stosunków wodnych, oraz wykaszanie późnym latem lub jesienią z usuwaniem biomasy raz na 2-5 lat. Przy niezbyt częstym koszeniu należy usuwać pojawiające się naloty i podrosty drzew i krzewów, aby nie dopuścić do zarośnięcia lasem.

Łąki wilgotne związku *Calthion*

Zabiegi ochronne polegają na koszeniu latem (po 15-30 lipca) lub jesienią co roku lub co dwa lata, z usuwaniem biomasy. Wypas nie jest wskazany, szczególnie w wilgotnych okresach roku, ze względu na podmokłe gleby. Konieczna jest natomiast dbałość o zachowanie odpowiednich stosunków wodnych.

Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia*

Łąki świeże wymagają systematycznego wykaszania co roku, najlepiej po 15 lipca ze względu na ochronę fauny. Ewentualny drugi pokos może być stosowany na łąkach o szczególnie bujnej warstwie roślinności w okresie września lub października. Po zebraniu pierwszego pokosu wskazane jest przepasanie łąk co roku lub co kilka lat, zwłaszcza w odniesieniu do suchszych postaci łąki mietlicowej.

ZABIEGI AKTYWNEJ OCHRONY EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH

W celu ochrony zbiorowisk (ekosystemów) nieleśnych konieczne jest utrzymanie tradycyjnych form gospodarki rolniczej, szczególnie łąkowej i pasterskiej oraz stosowanie różnorodnych zabiegów, jak:

- koszenie (ewentualnie wypas),
- nawożenie organiczne,
- usuwanie podrostów drzew i krzewów oraz odpowiednie formowanie zadrzewień i zakrzewień,
- utrzymywanie i kształtowanie właściwych stosunków wodnych,
- ochrona oraz tworzenie specyficznych biotopów dla roślinności i fauny, jak np kopców kamieni, stert gałęzi, oczek wodnych, mokradełek, itp.

Dobór zabiegów lub ich kombinacja muszą być dostosowane do typu ekosystemu i celu ochrony.

5. EDUKACJA I UDOSTĘPNIANIE TERENU

Działalność edukacyjna Nadleśnictwa rozpoczęła się pod koniec lat 90-tych, a od 2004 roku prowadzona jest w oparciu o programy edukacji leśnej społeczeństwa. Obecnie jej cele i zasady określa „Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Strzyżów na lata 2004-2013”, opracowany na podstawie Zarządzenia Nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Opiera się ona o salę edukacyjną w budynku Nadleśnictwa, pola turystyczne oraz ścieżki przyrodnicze, które łączą walory turystyczne z dydaktycznymi.

Partnerem Nadleśnictwa w prowadzeniu edukacji leśnej są szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i wyższe, samorządy, Zarząd Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie, Związek Komunalny „Wisłok”, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, PTTK oraz lokalna prasa, odbiorcami zaś uczniowie, właściciele lasów, turyści i inni odwiedzający te okolice. Z uwagi na sąsiedztwo dość dużych aglomeracji miejskich oraz wielkość zasięgu terytorialnego i charakter zaludnienia, działalność ta znajduje wielu odbiorców. W tym kontekście rozbudzenie potrzeby kontaktu z przyrodą, uczenie właściwych zachowań, kształtowanie odpowiednich nawyków i odpowiedzialności za stan przyrody nabiera szczególnego znaczenia.

W ostatnich latach Nadleśnictwo wzięło udział w wielu akcjach z zakresu szeroko rozumianej edukacji ekologicznej. Były to m.in. akcje: „Pomóżmy kasztanowcom”, „Dzień Ziemi”, „Święto Drzewa”, „Sprzątanie Świata”, „Święto Polskiej Niezapominajki”, „Europejski Tydzień Leśny”, konkursy: „Czysty Las”, „Historie liściem malowane”, „Leśne inspiracje”. Bierze też udział w corocznych imprezach powiatowych takich jak „Agromania”.

5.1. ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNE

Na gruntach Nadleśnictwa funkcjonuje obecnie pięć ścieżek edukacyjnych. Cztery z nich udostępnia rezerwat przyrody („Wielki Las”, „Mójka”, „Herby”, „Góra Chełm”), piąta – atrakcyjny turystycznie kompleks leśny w Strzyżowie, położony w sąsiedztwie stoku narciarskiego. Wchodzi ona w skład „Kompleksu ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych w Łętowni”.

ŚCIEŻKA DYDAKTYCZNA W REZERWACIE „WIELKI LAS”

Obiekt położony jest na terenie gminy Czudec, w miejscowości Pstrągowa, w obrębie leśnictwa Wola Zgłobieńska. W całości przebiega przez rezerwat przyrody „Wielki Las”. Na trasie znajduje się 12 przystanków omawiających: budowę lasu, gatunki drzew leśnych, rolę i budowę grzybów, funkcję dziuplastych drzew w ekosystemie, bagna śródleśne, gatunki zwierząt leśnych, formy odnawiania lasu, rośliny runa leśnego, dokarmianie zwierzyny, rolę łąk śródleśnych, strukturę buczyny karpackiej oraz znaczenie ptaków dla właściwego funkcjonowania lasu. Jej długość wynosi ok. 2 km, a przeciętny czas przejścia to 2-3 godz. Nieopodal rezerwatu, w oddz. 239b znajduje się pole turystyczne, gdzie można schronić się przed deszczem lub rozpalić ognisko.

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-EDUKACYJNA W REZERWACIE PRZYRODY „MÓJKA”

Ścieżka położona jest w gminie Błazowa w miejscowościach Kąkolówka i Futoma. Kompleks leśny, który udostępnia należy do leśnictwa Kąkolówka i w całości objęty jest ochroną rezerwatową.

Trasa podzielona jest na dwa warianty: krótszy (ok. 3 km), tzw. „Szlak Bobra”, który rozpoczyna się przy drodze prowadzącej z Kąkolówki do Piątkowej i biegnie przez oddz. 81, 82 i 84 oraz dłuższy (ok. 4 km), tzw. „Szlak Jelenia”, który rozpoczyna się za „Szlakiem Bobra” i udostępnia oddz. 84, 85 i 86. Oba warianty tworzą pętlę, umożliwiając powrót do punktu początkowego.

„Szlak Bobra”, jako łatwiejszy i krótszy, przeznaczony dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów. Na szlaku tym skoncentrowano większość urządzeń turystycznych oraz 14 tablic edukacyjnych o tematyce: budowa warstwowa lasu, odnowienie lasu, narodziny łąki, drzewa liściaste i iglaste, owady w lesie, murszejące drzewo, sukcesja ekologiczna, płazy, ekosystem leśny, bóbr-architekt, gady, życie społeczne mrówek, mikoryza, cele i formy ochrony przyrody. Przewidywany czas przejścia to około 2 godziny. Oznaczony jest kolorem czerwonym.

„Szlak Jelenia” jest szlakiem dłuższym i trudniejszym do przejścia. Przeznaczony jest dla młodzieży oraz starszych turystów, którzy cenią sobie długie wędrówki po leśnych ostępach. Przez jary i potoki szlak ten wiedzie do „Błędnego Kamienia” i zataczając pętlę łączy się ponownie ze „Szlakiem Bobra”. Oznaczony jest kolorem żółtym. Przewidywany czas przejścia dla całej ścieżki to 4-5 godzin.

Naprzeciw wejścia do rezerwatu (oddz. 79d) znajduje się parking i zagospodarowane pole turystyczne. Biegnie tędy zielony szlak turystyczny im. gen. Władysława Sikorskiego.

Opis ścieżki znalazł się w folderze wydany staraniem Nadleśnictwa Strzyżów i Urzędu Gminy Frysztak.

SZLAK EDUKACJI EKOLOGICZNEJ (GMINA FRYSZTAK)

Szlak Edukacji Ekologicznej został wytyczony przez Urząd Gminy we Frysztaku we współpracy z Nadleśnictwem Strzyżów w 2006 roku. Obejmuje swym zasięgiem północną część gminy Frysztak, prowadząc od doliny Wisłoka, przez pasmo Kopaliny (355,2 m n.p.m.), dolinę Stępinky, skąd wspina się na grzbiet góry Chełm (528,1 m n.p.m.), łącząc ze sobą najciekawsze miejsca tego regionu. Są one udostępniane przez trzy ścieżki edukacyjne: „Góra Chełm”, „Schrony”, „Herby”. Opisano je poniżej.

Opis Szlaku oraz powiązanych z nim ścieżek znalazł się w niewielkim przewodniku wydany staraniem Nadleśnictwa Strzyżów i Urzędu Gminy Frysztak.

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-GEOLOGICZNA „GÓRA CHEŁM”

Ścieżka usytuowana jest w obrębie miejscowości Jaszczurowa i Stępina, na południowo-wschodnich stokach Góry Chełm. W całości położona jest w rezerwacie przyrody „Góra Chełm”. Prowadzi po terenie dawnego kamieniołomu i starych drzewostanach bukowych, prezentując najciekawszy przyrodniczo i widokowo fragment rezerwatu. Na trasie można zobaczyć m.in. zabytkową kapliczkę z II połowy XIX w., starą, owianą legendą, lipę, panoramę doliny Stępinky i okolicznych

wzgórz, a także zbiorowiska roślinne prezentujące różne stadia sukcesji wraz zespołami klimaksowymi. Można też odpocząć na polu turystycznym ulokowanym u podnóża dawnego wyrobiska.

Ścieżka liczy ok. 2,5 km długości, czas przejścia szacowany jest na ok. 2 h. Oznaczona została kolorem zielonym.

ŚCIEŻKA HISTORYCZNO-PRZYRODNICZA „SCHRONY”

Ścieżka położona jest na terenie dwóch miejscowości: Stępina i Cieszyna. Udostępnia kompleks schronowy „Cieszyna – Stępina”, czyli główną kwaterę dowodzenia „Południe” (Anlage Süd) z czasów II wojny światowej. Zespół schronów obejmuje obszar o wymiarach ok. 1000 x 500 m, leżący w dolinie potoku Stępinka. Pierwotnie cały zespół liczył kilkadziesiąt budynków, wież strażniczych, bunkrów bojowych i strzelniczych. W jego skład wchodziło także kilka budynków drewnianych wraz z willą przeznaczoną dla dowódców najwyższej rangi oraz ulokowane około 600 m. od głównego bunkra trawiaste lądowisko dla samolotów. Do czasów obecnych zachowało się 7 obiektów o konstrukcji żelbetowej, w tym blisko 400 metrowy schron tunelowy dla pociągu, do którego prowadziła bocznicą kolejowa od linii kolejowej Rzeszów – Jasło. Jest udostępniony do zwiedzania od 2000 roku (źródło: <http://www.schronkolejowy.pl>).

Ścieżka liczy około 1 km długości i w przewadze biegnie wzdłuż głównej drogi przebiegającej przez miejscowości. Ze Szlakiem Edukacji Ekologicznej schodzącym z rez. „Herby” łączy się przy wejściu do schronu kolejowego, gdzie ulokowano duży parking i pole turystyczne z tablicami informacyjnymi omawiającymi m.in. historię kompleksu oraz prezentującymi mapkę przebiegu ścieżki. W całości ulokowana jest poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa. Oznaczona jest kolorem czarnym.

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-GEOLOGICZNA „HERBY”

Ścieżka rozpoczyna się przy wejściu do zachodniej części rezerwatu „Herby”, nieco powyżej siedziby leśnictwa Cieszyna. Biegnie przez drzewostany grabowe i jodłowo-bukowe oraz teren dawnego kamieniołomu. Na trasie można m.in.: zapoznać się budową geologiczną fliszu karpackiego oraz stadiami sukcesyjnymi roślinności opanowującej wyrobisko, zobaczyć chronione gatunki roślin i zwierząt, okopy z II wojny światowej, a także charakterystyczne dla tego terenu jazy, wąwozy i wychodnie skalne. Z punktu widokowego rozciąga się panorama malowniczego przełomu Wisłoka przez Bramę Frysztacką.

Ścieżka tworzy pętlę o długości ok. 2 km, czas przejścia zajmuje ok. 1,5 h. Oznaczona jest kolorem żółtym.

KOMPLEKS ŚCIEŻEK EDUKACYJNO-REKREACYJNYCH W ŁĘTOWNI (GMINA STRZYŻÓW)

Kompleks powstał w 2003 roku, dzięki środkom finansowym uzyskanym z funduszy pomocy w ramach kontraktu dla województwa podkarpackiego oraz własnych Urzędu Miasta i Gminy w Strzyżowie. W jego skład wchodzi: ścieżka

przyrodniczo-dydaktyczna, ścieżka zdrowia, ścieżka rowerowa, a także pole turystyczne położone przy oddz. 320a, nieopodal siedziby leśnictwa Łętownia.

Ścieżka przyrodniczo–dydaktyczna wiedzie przez oddz. 319-321 tworząc pętlę zaczynającą się i kończącą się na polu turystycznym przy oddz. 320a. Jej długość to ponad 2,5 km. Na jej trasie umieszczono 9 tablic poglądowych o tematyce: warstwowa budowa lasu, ochrona lasu, płazy i gady, owady, grzyby, ssaki, rośliny zielne, ptaki, drzewa i krzewy. Ku wygodzie spacerowiczów nad suchymi jarami przerzucono oporęczowane kładki, na potoku wzniesiono mostek, strome stoki zaopatrzone są w umocnione stopnie terenowe i poręcze. Nad najgłębszym jarem urządzono półkę widokową. Oznakowana jest kolorem zielonym (biało-zielony kwadrat).

Ścieżka zdrowia, o długości około 1 km, ma swój początek przy polu turystycznym zlokalizowanym przy oddz. 320a. Początkowo w oddz. 320b wiedzie w górę, by po chwili połączyć się ze ścieżką edukacyjną. W oddz. 321b schodzi w dół, do drogi asfaltowej, po czym ponownie łączy się ze ścieżką edukacyjną, wraz z którą wraca na pole turystyczne.

Na trasie umieszczono 6 elementów do ćwiczeń – konstrukcyjnych bądź wykorzystujących specyficzny układ naturalnych skupisk drzew. Oznakowana jest kolorem czerwonym (biało-czerwony kwadrat).

Ścieżka rowerowa bierze swój początek przy leśniczówce w Łętowni, gdzie umieszczono tablicę informacyjną z jej opisem i przebiegiem. Stąd biegnie na północ i okrążając kompleks leśny należący do leśnictwa Łętownia (oddz. 309-322) wraca do Strzyżowa i siedziby leśnictwa. W większości wytyczona została po drogach publicznych, jedynie w oddz. 313 przecina kompleks po drodze leśnej. Częściowo po drogach leśnych będą również skróty umożliwiające wybranie innego wariantu trasy.

Ścieżka ogółem liczy ok. 10 km, przy czym na długości 3,5 km oznaczona została dodatkowo tablicami informacyjno-edukacyjnymi. Łączy dzięki temu funkcje rekreacyjne z edukacyjnymi. Jej przebieg częściowo pokrywa się żółtym szlakiem turystycznym PTTK.

Kompleks, w ostatnich latach mocno zaniedbany, obecnie wymaga pilnych zabiegów konserwacyjnych – wymiany bądź odnowienia tablic i urządzeń turystycznych oraz usunięcia roślinności zarastającej ścieżki. Konieczne jest też regularne sprzątanie śmieci pozostawianych przez turystów. Obowiązek ten spoczywa na urzędzie gminy, który podjął się jego wytyczenia i organizacji.

5.2. SZLAKI TURYSTYCZNE

Szlaki turystyczne, wyznaczone i dobrze oznakowane w terenie, są jednym z podstawowych elementów racjonalnego zagospodarowania turystycznego danego terenu. Kanalizują i porządkują ruch turystyczny, chroniąc środowisko przyrodnicze przed zagrożeniami wynikającymi z antropopresji.

SZLAKI PTTK

Ogółem przez obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Strzyżów biegnie kilkanaście szlaków turystycznych wyznaczonych przez PTTK. Zestawiono je poniżej.

Tab. nr 37. Szlaki PTTK-u przebiegające przez obszar Nadleśnictwa.

Lp	Nazwa i oznaczenie szlaku	Długość	Przebieg trasy	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
1.	SZLAK CZERWONY im. płk. Leopolda Lisa-Kuli	39,0 km	Kosina – Markowa – Husów – Wola Rafałowska – wzgórze M. Magdaleny – Słocina – Rzeszów [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Wola Rafałowska – Rzeszów]	TAK
2.	SZLAK NIEBIESKI Biała-Dynów	40,0 km	Biała – Matysówka Łany – Dolina Chmielnika – Borówki – Hyżne – Grzegorzówka – Jawornik Polski – Bachórz – Dynów [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Biała – Hyżne]	NIE
3.	SZLAK NIEBIESKI Dębica-Królewska Góra	42,0 km	Dębica – Grudna Górna – Klonowa Góra (523 m) – Wiśniowa – Jazowa – Czarnówka (491 m) – Rzepnik – Królewska Góra (554 m) [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Klonowa Góra – Bardo – Chełm (przeł. nad Jaszczurową) – Wiśniowa – Czarnówka]	TAK
4.	SZLAK ŻÓŁTY „Dookoła Rzeszowa”	120,5 km	Wilkowyja – Załęże – Terliczka – Nowa Wieś – Jasionka – Stobierna – Wysoka Głóg. – Głógów Młp. – Budy Głóg. – Bratkowice – Dąbrowa – Błędowa Zgłobieńska – Zgłobień – Niechobrz – Mogielnice – Wisłoczanka – Przylasek Budz. – Tyczyn – Matysówka – Słocina – Wilkowyja [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Zgłobień – Słocina]	TAK
5.	SZLAK ŻÓŁTY Kołaczyce-Czudec-Dynów	97,0 km	Kołaczyce – Gogołów – Chełm (przeł. n. Jaszczurową) – Niewodna – Tropie – Łętownia – Nowa Wieś – Czudec – Wyżne – Podwiszówka – Kąkolówka (rez. Wilcze) – Ujazdy – Dynów [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Gogołów – Kąkolówka]	TAK
6.	SZLAK ŻÓŁTY Ropczyce - Niwiska	45,0	Ropczyce – Przymiarki – Zawada – Pustków – Ocieka – Blizna – Niwiska [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Ropczyce – Zawada]	TAK
7.	SZLAK ZIELONY im. gen. Władysława Sikorskiego	25,0 km	Szlak złożony z dwóch odcinków – jeden z nich biegnie na trasie: Borówki – Nowa Wieś k/Hyżnego – Hyżne – Błazowa – Rezerwat „Mójka” – Kąkolówka – Rezerwat „Wilcze” – Wilcze [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa], odcinek drugi w całości położony jest poza obszarem zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa	TAK
8.	SZLAK ZIELONY Frysztak-Ropczyce	40,5 km	Frysztak – Stępina – Przełęcz Bardo – Brzeziny – Ropczyce [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa]	TAK

Lp	Nazwa i oznaczenie szlaku	Długość	Przebieg trasy	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
9.	SZLAK ZIELONY Strzyżów-Bonarówka	11,0 km	Strzyżów – Brzeżanka – Bonarówka [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa] – jest to część zielonego szlaku biegnącego dalej z Bonarówki przez Królewską Górę, Krosno, Żarnowiec, Bóbrkę do Dukli	TAK
10.	SZLAK CZARNY Czudec-Brzeżanka	24,0 km	Czudec – Babica – Połomia – Godowa – Brzeżanka [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa]	TAK
11.	SZLAK CZARNY Hermanowa-Błażowa	10 km	Hermanowa Skotnik – Wilczak – Błażowa [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa]	NIE
12.	SZLAK CZARNY Dylągówka-Hyżne	5 km	Dylągówka – Zalew – Ostra Góra – Hyżne [w zasięgu terytorialnym N-ctwa odcinek: Ostra Góra – Hyżne]	TAK
13.	SZLAK CZARNY Zalesie-Łany	2,5 km	Rzeszów (Zalesie) – Matysówka Łany [w całości w zasięgu terytorialnym N-ctwa]	NIE

ŚCIEŻKA TURYSTYCZNO-KULTUROWA WRAZ Z WIEŻĄ WIDOKOWĄ W STRYŻOWIE

Ścieżka powstała w 2007 r. staraniem gminy Strzyżów w południowej części oddz. 323a. Początkowo był to system drewnianych podestów, tarasów przystankowych połączonych drewnianymi stopniami, który prowadził z dna wąwozu ku biegnącej grzbietem wzniesienia ul. Leśnej. Ścieżkę zaopatrzone również w taras widokowy, oświetlenie i zadaszoną wiatę z miejscem na ognisko, a także w stację drogi krzyżowej. Liczy około 300 m długości. Z platformy widokowej umieszczonej na szczycie wzniesienia, przy ul. Leśnej, roztacza się panorama na Strzyżów oraz okoliczne wzniesienia.

SZLAKI TEMATYCZNE

Walory przyrodnicze i historyczne województwa podkarpackiego zdecydowały o powstaniu szeregu szlaków tematycznych popularyzujących ciekawe obiekty i malownicze zakątki tego obszaru oraz przyczyniających się do rozwoju turystyki. W ostatnich latach na terenie Podkarpacia powstało kilka szlaków tematycznych, z których jeden przecina zasięg terytorialny Nadleśnictwa Strzyżów. Jest to Szlak Architektury Drewnianej.

SZLAK ARCHITEKTURY DREWNIANEJ

Szlak powstał z myślą o miłośnikach dawnej architektury drewnianej, jako jeden ze sposobów ocalenia przed zapomnieniem zabytków architektury dawnej wsi, jak również kultury i sztuki ludowej. Pokazuje najciekawsze obiekty w ich naturalnym otoczeniu oraz placówki muzealne zajmujące się architekturą i sztuką ludową. Ma uczyć, informować i przy okazji promować walory turystyczne województwa. Oprócz Podkarpacia obejmuje również województwo małopolskie i śląskie.

Wiele z zabytków, do których zaliczają się kościoły, cerkwie, przydrożne kapliczki, domy, chałupy i dworki, drewniane zabudowania gospodarskie, karczmy i leśniczówki, pałacyki i skanseny to obiekty, które zostały wpisane do międzynarodowego spisu zabytków UNESCO. Projekt szlaku jest wspierany przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków – Biuro Ochrony Zabytków, jak również przez lokalne samorządy.

Na terenie województwa podkarpackiego szlak liczy 1202 km i podzielony został na 9 tras. W zasięg Nadleśnictwa Strzyżów wchodzi dwie trasy: VII – rzeszowsko-jarosławska oraz VIII – jasielsko-dębicko-ropczycka, przy czym obiekty zabytkowe, oznaczone w ramach szlaku, znajdują się tylko na jednej z nich – jasielsko-dębicko-ropczyckiej.

Trasa nr VIII tworzy pętlę prowadzącą przez: Jasło – Załęże – Osiek Jasielski – Trzcinięcę – Święcany – Jodłową – Łęki Górne – Pilzno – Ropczyce – Brzeziny – Gogołów – Lublę – Szebnie – Jasło. Ogółem liczy 136 km. Na obszarze Nadleśnictwa obiekty oznaczone w jej ramach to: kościół parafialny pw. św. Mikołaja z II poł. XV w. w Brzezinach, kościół parafialny pod wezwaniem św. Katarzyny z 1672 r. w Gogołowie oraz kościół parafialny pw. św. Mikołaja z XVI w. w Lubli.

Przy obiektach opisanych w ramach szlaku umieszczono krótki rys historyczny w trzech wersjach językowych (polskiej, angielskiej i niemieckiej) oraz schematyczną mapkę całego szlaku wraz z oznaczeniem usytuowania obiektu.

SZLAK GNIAZD RODOWYCH LUBOMIRSKICH

Szlak utworzony w 2004 roku, jest inicjatywą Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli. Wiedzie przez najciekawsze miejscowości związane z magnackim rodem Lubomirskich, zlokalizowane na terenach województwa podkarpackiego w Polsce, obwodu lwowskiego na Ukrainie i okręgu preszowskiego na Słowacji. Elementem łączącym są obiekty historyczne wzniesione w okresie od XVI do XIX wieku, w większości dobrze zachowane, obecnie służące jako muzea, placówki kulturalne, obiekty noclegowe lub siedziby urzędów i władz lokalnych. Celem szlaku jest promowanie skarbów kultury narodowej, zachęcanie do odwiedzania ciekawych zakątków naszego kraju i szeroko rozumiana edukacja historyczna.

Szlak rozpoczyna się w Stalowej Woli, a kończy w Wiśniczu. Jego całkowita długość wynosi 879 km, z czego na terenie Polski liczy 478 km, na Ukrainie 247 km i na Słowacji 154 km. Spośród wyeksponowanych miejscowości, dwanaście zaliczonych zostało do gniazd rodowych, a pozostałe określono jako ważne miejsca, godne zainteresowania ze względu na związki z Lubomirskimi lub inne walory historyczne i krajoznawcze.

Na obszarze nadleśnictwa szlak biegnie drogą krajową nr 9 do Rzeszowa, który w ręce rodu Lubomirskich przeszedł w 1638 r., a następnie do Boguchwały, którą Lubomirscy kupili w 1724 r. Znajduje się tu wzniesiony w latach 1725-1729 zespół pałacowy, w skład którego wchodzi – obok rozległej rezydencji w stylu późnego baroku – park, zabudowania dworskie oraz kościół pod wezwaniem św. Stanisława wraz z plebanią.

Szczegółowe informacje na temat szlaku można znaleźć m.in. na stronie <http://www.szlak-lubomirskich.stalowawola.pl/>

SZLAK CHASYDZKI

Szlak Chasydzki to projekt Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, którego celem jest stworzenie międzynarodowego szlaku turystycznego łączącego miejscowości położone na terenie Polski południowo-wschodniej i państw sąsiednich, w których znajdują się zabytki dziedzictwa kultury żydowskiej, jak również stymulacja lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez pobudzenie rozwoju turystyki profilowanej, wykorzystującej dziedzictwo wielokulturowe. Obecnie Szlak Chasydzki obejmuje 25 miejscowości z terenu Podkarpacia i Lubelszczyzny. Jednym z nich są Ropczyce.

W Ropczycach najważniejszym materialnym śladem istniejącej tu niegdyś gminy żydowskiej jest cmentarz przy ul. Monte Cassino, założony w XVIII w. W 1988 r. wzniesiono tu pomnik poświęcony ofiarom Holocaustu. Spoczywa tu również ostatni rabin Ropczyc, rozstrzelany w 1942 r. – Izaak Libermann. W latach 90. XX w. nad jego grobem wzniesiono ohel – niewielki budynek, stawiany na cmentarzach żydowskich nad grobami szczególnie zasłużonych członków społeczności.

Więcej informacji na temat działalności Fundacji Dziedzictwa Żydowskiego można znaleźć na stronie www.fodz.pl

5.3. TRASY ROWEROWE

Rosnącemu w ostatnich latach zainteresowaniu turystyką rowerową towarzyszy wytyczanie szlaków i ścieżek rowerowych. Obszar Nadleśnictwa, szczególnie predestynowany do tego typu turystyki, posiada szereg oznaczonych tras rowerowych oraz kilka nieoznaczonych, które jednak są promowane na stronach internetowych gmin. Powoduje to, że przez turystów często traktowane są jako funkcjonujące. Informacje o nich zestawiono poniżej.

Tab. nr 38. Zestawienie tras rowerowych biegnących przez obszar Nadleśnictwa Strzyżów

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
1.	strona internetowa gminy Frysztak http://www.fryszak.pl	brązowa	pętla: Kobyle – Jazowa – Kobyle (most na Wisłoku)	Ścieżka biegnie przez teren Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego i rezerwatu „Herby”. Jej długość to 11,8 km (ok. 2 h jazdy), suma wzniesień: 338,6 m, suma spadków: 338,6 m.	nieoznaczona, częściowo pokrywa się z niebieskim szlakiem turystycznym PTTK	TAK

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
2.		fioletowa	pętla: Twierdza – Glinik Dolny – Lubla – Widacz – Twierdza	Ścieżka biegnie przez teren Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. Jej długość to 16,8 km (ok. 2 h jazdy), suma wzniesień: 276,6 m, suma spadków: 276,6 m.	nieoznaczona	TAK
3.		czerwona	Cieszyna (skrzyżowanie) – Stępina – Huta Gogołowska – Gogołów – Glinik Górny – Glinik Dolny – Fryszak (kościół parafialny)	Ścieżka biegnie przez teren Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego i rez. przyrody „Góra Chełm”. Mija zespół niemieckiego schronu kolejowego w Stępinie. Jej długość to 22,1 km (ok. 3 h jazdy), suma wzniesień: 501,6 m, suma spadków: 460,0 m.	nieoznaczona, częściowo pokrywa się z żółtym szlakiem turystycznym PTTK	TAK – w rez. „Herby”, gdzie biegnie wspólnie ze szlakiem turyst.
4.	strona internetowa gminy Strzyżów http://www.strzyzow.pl	-	Strzyżów – Brzeżanka – Bonarówka – Żyznów – Godowa – Strzyżów	Trasa prowadzi przez największe partie wzniesień Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego. Na szlaku można zobaczyć m.in.: cerkiew greckokatolicką, obecnie kościół filialny pw. Opieki Matki Bożej w Bonarówce, pałac z I poł. XIX w. w Żyznowie, skansen w Godowej. Liczy około 22 km.	brak oznaczeń	NIE
5.		-	Strzyżów – Żarnowa – Strzyżów	Trasa wiedzie doliną Wisłoka mijając barokowo-klasycystyczny pałac wybudowany około 1786 roku oraz Zespół Tunelu Schronowego w Strzyżowie. Liczy około 10 km.	brak oznaczeń	NIE

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
6.		-	Strzyżów – Brzeżanka – Wysoka Strzyżowska – Dobrzechów -Strzyżów	Trasa, w początkowym swoim biegu prowadzi do pola biwakowego w Brzeżance wspólnie z trasą rowerową Brzeżanka–Bonarówka. Od pola biwakowego skręca w kierunku Wysokiej Strzyżowskiej i doliną potoku Wysoka wraca do Dobrzechowa, a następnie do Strzyżowa. Liczy około 16 km.	brak oznaczeń	NIE
7.		Malowniczymi grzbietami pogórzy	Dobrzechów – Wysoka Strzyżowska – Brzeżanka – Bonarówka – Żyznów – Godowa – Glinik Charzewski – Glinik Zaborowski – Łętownia – Zawadka - Dobrzechów	Ścieżka biegnie przez okolice Strzyżowa tworząc pętlę o długości 40 km. Na trasie umieszczono kilkanaście tablic informacyjnych prezentujących m.in. historię i zabytki Dobrzechowa, Wysokiej Strzyżowskiej, Bonarówki, Żyznowa, Godowej, Żarnowej, Glinika Zaborowskiego, Zawadki i Grodziska, walory doliny Wisłoka, zjawiska osuwiskowe, gatunki grzybów i owadów oraz charakterystykę Pogórza Dynowskiego, Pogórza Strzyżowskiego, Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego i Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Źródło: http://www.cstr.pl/turystyka/szlak.html	oznaczona biało-żółtym kwadratem	TAK – niewielki odcinek w oddz. 188

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
8.	strona internetowa gminy Czudec http://www.czudec.pl	Dębowa	Babica – Czudec – Pstrągowa Wola – Czudec	Szlak wiedzie po terenach leśnych i nieleśnych położonych na północny zachód od Czudca. Na trasie można zobaczyć m.in. barokowy kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy, wybudowany w latach 1721-1735, murowaną kaplicę pw. św. Marcina oraz ruiny średniowiecznego zamku na Górze Zamkowej w Czudcu, a także zwiedzić rezerwat „Wielki Las”. Trasa liczy 27 km.	oznakowana kolorem czerwonym	TAK
9.		Bukowa	Babica – Wyżne – Przedmieście Czudeckie – Zaborów – Czudec	Trasa przebiega przez tereny położone na południe od Czudca. Na trasie można zobaczyć m.in.: kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Królowej Polski wybudowany w 1958r. w Zaborowie. Trasa liczy 17 km.	oznakowana kolorem żółtym	TAK
10.	strona internetowa gminy Ropczyce http://www.ropczyce.umig.gov.pl	-	Ropczyce – Gnojnica – Ropczyce	Trasa przebiega przez wzniesienia położone na południowy wschód od Ropczyc. Prowadzi obok rezerwatu przyrody „Szwajcaria Ropczycka”. Trasa liczy 28,5 km.	oznakowana kolorem fioletowym	TAK
11.		-	Ropczyce – Kamionka – Ropczyce	Trasa nizinna, zlokalizowana na północ od Ropczyc. Na szlaku można obejrzeć m.in.: jeziorko polodowcowe w Sadykierzu, oraz kościół parafialny św. Katarzyny z lat 1908-1910 wraz z kaplicą grobową hr. Romerów w miejscowości Ocieka. Liczy 40,2 km.	oznakowana kolorem zielonym	NIE

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
12.		-	Ropczyce – Mała – Ropczyce	Trasa prowadzi po wzniesieniach Pogórza, zlokalizowanych na południe od Ropczyc. Mija m.in.: park podworski w Broniszowie z wiekową lipą o obwodzie 8,10 m oraz zabytkowy drewniany kościół p.w. Św. Michała Archanioła, wybudowany w latach 1593-1595 w Małej. Trasa liczy 37,5 km.	oznakowana kolorem pomarańczowym	TAK
13.	strona internetowa gminy Dębica http://www.ugdebica.pl	Śladami Słońca i Śniegu	Latoszyn – Grabówka – Połomia – Południk – Głobikowa – Stasiówka – Zawada	Trasa prowadzi po wzniesieniach Pogórza Strzyżowskiego, omijając Dębicę od strony południowej. Na trasie można m.in. zobaczyć Sanktuarium M.B. Zawadzkiej z XVII w. w Zawadzie. Długość 32 km. Czas przejazdu około 4 h.	oznakowana kolorem zielonym	NIE
14.	strona internetowa gminy Boguchwała http://www.boguchwala.pl	W poszukiwaniu kurhanów	Boguchwała – Raclawówka – Niechobrz – Zgłobień – Niechobrz Górny	Trasa wiedzie przez centralną część gminy, obok cennych zabytków m.in. zespołu pałacowego w Boguchwale. Długość 14,2 km.	oznakowana kolorem czerwonym	NIE
15.		Błękitna pętla	Boguchwała – Mogielnica – Niechobrz Górny – Wola Zgłobieńska – Zgłobień – Nosówka – Kielanówka – Rzeszów	Trasa zatacza częściową pętlę wokół gminy, udostępniając zarówno północną jak południową jej część. Na trasie można obejrzeć m.in. dwór Dąbskich z XIX w. Nosówce oraz renesansowy dwór obronny z połowy XVI w. i klasycystyczny dwór z początku XIX w. rodziny Staszewskich w Zgłobieniu. Długość 27,5 km.	oznakowana kolorem niebieskim	NIE
16.		Wielki Las	Wola Zgłobieńska – rezerwat przyrody	Trasa wiedzie z Woli Zgłobieńskiej do rez. „Wielki Las”, w części drogami leśnymi, będącymi liniami oddz. Długość 5,8 km.	oznakowana kolorem zielonym	TAK
17.		Zabierzów	Raclawówka – Kielanówka	Szlak stanowi łącznik między czerwonym i niebieskim. Długość 1,6 km.	oznakowana kolorem czarnym	NIE

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
18.	strona internetowa gminy Lubenia Źródło: http://www.lubenia.pl ; „Atlas znakowanych szlaków rowerowych woj. podkarpackiego”		Lubenia	Trasa rozpoczyna się przy starym kościelisku w Lubeni i biegnie w stronę kamieniołomu do miejsca odpoczynku „Pod grzybkiem”, a potem do drewnianego mostu na rzece Lubenka. Dalej szlak wiedzie do centrum gminy. Kończy się przy kościelisku. Długość: 6,7 km.	oznakowana kolorem żółtym	NIE
19.			Lubenia – Straszędzie – Lubenia	Trasa biegnie przez centralną część gminy, m.in. obok zabytkowego kościoła w Straszędzu z XVII wieku i punktu widokowego przy „Trzech Krzyżach”. Długość: 15,4 km.	oznakowana kolorem zielonym	NIE
20.			Siedliska – Lubenia	Rozpoczyna się przy Gimnazjum w Siedliskach i prowadzi w stronę Lubeni. Na trasie znajdują się m.in.: wyścigowy tor rowerowy, stopień wodny na rzece Lubenka i stadion sportowy. Kończy się w Lubeni. Długość: 12 km	oznakowana kolorem niebieskim	NIE
21.			Siedliska – Lubenia – Sołonka – Straszędzie – Przyłasek	Trasa rozpoczyna się przy kościele w Siedliskach, po czym prowadzi przez „Księżę Lasek” do starego kościeliska. Kolejnymi punktami tej trasy są: stopień wodny na rzece Lubenka, szkoła w Sołonce oraz kościół, strzelnicokamieniołom i stadnina koni „Amazonka” w Straszędzu. Liczy 35 km.	oznakowana kolorem brązowym	NIE
22.	strona internetowa gminy Tyczyn http://www.tyczyn.pl ;	trasa główna	Budziwój – Tyczyn – Kielnarowa – Borek Stary	Trasa jest częścią szlaku rowerowego biegnącego przez Euroregion Karpacki – z Rzeszowa do Koszyc. W obrębie gminy Tyczyn liczy ok. 14,5 km.	oznakowana	NIE
23.	„Atlas znakowanych	trasa nr 1	Budziwój	Trasa biegnie w obrębie wsi Budziwój. Liczy ok. 6 km.	oznakowana	NIE
24.	nych	trasa nr 2	Tyczyn – Rzeszów	Trasa prowadzi z Tyczyna w kierunku Rzeszowa. Liczy ok. 4 km.	oznakowana	NIE

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
25.	szlaków rowerowych woj. podkarpackiego”	trasa nr 3	Tyczyn – Budziwój – Przylasek – Czerwonki – Królka – Kielnarowa	Trasa rozpoczyna się w Tyczynie, gdzie prowadzi m.in. obok zabytkowego pałacu należącego do rodziny Wodzickich. Liczy ok. 16 km.	oznakowana	NIE
26.		trasa nr 4	Kielnarowa – Łany Kielnarowskie – Matysówka – Rzeszów	Trasa wiedzie z Kielnarowej w kierunku Rzeszowa. Liczy ok. 9 km.	oznakowana	NIE
27.		trasa nr 5	Matysówka pętla autobusowa – Chmielnik wieś Borówki – Wola Rafałowska – Kozia Górka – wzniesienie Maria Magdalenka – Budy – Rzeszów Słocina „Święty Roch”	Trasa zatacza pętlę wokół Chmielnika. Liczy ok. 25 km.	oznakowana	NIE
28.		trasa nr 6	Tyczyn – Tyczyn Pułanek – Budziwój	Trasa wiedzie po okolicach Tyczyna i Budziwoju. Liczy ok. 4 km.	oznakowana	NIE
29.	„Atlas znakowanych szlaków rowerowych woj. podkarpackiego”		Rzeszów – Kielanówka – Nosówka – Zgłobień – Wola Zgłobieńska – Niechobrz – Lutoryż – Boguchwała – Zwięczyca – Rzeszów	Trasa wyznaczona w formie pętli o długości 45 km	oznakowana kolorem żółtym	NIE

Lp	Źródło informacji o ścieżce	Nazwa	Przebieg	Opis	Forma oznaczenia	Czy biegnie przez grunty w zarz. N-ctwa?
30.	„Atlas znakowanych szlaków rowerowych woj. podkarpackiego”	Rowerem po gminie Wiśniowa	Wiśniowa – Szufnarowa – Niewodna – Tułkowice – Markuszowa – Kozłówek – Wiśniowa	Szlak wykonuje kilka pętli, umożliwiając modyfikację trasy przejazdu. Liczy 35 km.	oznakowana	TAK

Z materiałów dostępnych w Nadleśnictwie wynika że przez gminy, z prośbą o możliwość użytkowania gruntów w zarządzie nadleśnictwa lub zamontowania odpowiedniej infrastruktury, przekazane zostały informacje o następujących ścieżkach:

- „Śladami Słońca i Śniegu” (gmina Dębica) – biegnącej po drogach publicznych przy oddz. 372, 373, 378, 379, 385, 386, 390;
- „Malowniczymi grzbietami pogórzy” (gmina Strzyżów) – biegnącej po drodze leśnej w oddz. 188;
- ścieżki rowerowej w Kompleksie ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych w Łętowni (gmina Strzyżów) – biegnącej po drodze leśnej w oddz. 313 i 314 (umowa użyczenia z 2003 r.);
- „Dębowa” i „Bukowa” (gmina Czudec) – biegnące po drogach leśnych w oddz. 223, 241, 258, 259, 264, 267 (umowa użyczenia z 2004 r.);
- „Rowerem po gminie Wiśniowa” (gmina Wiśniowa) – biegnącej po drodze leśnej w oddz. 420 (umowa użyczenia zawarta w 2006 r.);
- „W poszukiwaniu kurhanów” (gmina Boguchwała) – biegnącej po drodze publicznej przy oddz. 207/219;
- „Wielki Las” (gmina Boguchwała) biegnącej po drogach leśnych w oddz. 233, 237, 241 do rezerwatu „Wielki Las”;

Pozostałe ścieżki nie zostały uzgodnione z Nadleśnictwem, w związku z czym, niezależnie od opisu, oznaczeń czy spopularyzowania informacji, w obrębie gruntów znajdujących się w jego zarządzie, mogą zostać uznane wyłącznie jako projektowane.

Przez obszar Nadleśnictwa ma bieć również trasa rowerowa wytyczona w ramach projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”. Jego celem jest stworzenie spójnej trasy rowerowej biegnącej przez pięć województw: lubelskie (ok. 350 km), podkarpackie (ok. 430 km), podlaskie (ok. 590 km), świętokrzyskie (ok. 190 km) i warmińsko-mazurskie (ok. 420 km). W województwie podkarpackim, począwszy od granicy z województwem lubelskim w miejscowości Podlesina (gmina Narol), trasa będzie biegła przez Horyniec-Zdrój, Przemyśl, Dynów, Rzeszów, Łańcut, Leżajsk, Ulanów do granicy z województwem świętokrzyskim w miejscowości Trześń (gmina Gorzyce). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa trasa prowadzi przez Futomę, Błazową Górną, Białkę, Lecką, Sołonkę, Lubień, Zarzecze i Boguchwałę do Rzeszowa. Prace mają zakończyć się w 2015 r. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: <http://www.polskawschodnia.gov.pl>

5.4. ZASADY UŻYTKOWANIA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Teren Nadleśnictwa przecina szereg szlaków turystycznych, a z uwagi na rozwój turystyki powstają kolejne. Kanalizują one ruch turystyczny ułatwiając jego kontrolę, jednakże każdy projekt szlaku przebiegającego przez tereny Lasów Państwowych powinien być uzgadniany z Nadleśnictwem. W przypadku braku takiego uzgodnienia Nadleśnictwo może zażądać od wykonawcy likwidacji szlaku.

Z uwagi na wzrastającą ilość szlaków i zagrożenie ze strony ruchu turystycznego, w przyszłości konieczne może okazać się wprowadzenie ograniczeń. Ruch turystyczny może odbywać się po wyznaczonych szlakach tylko wtedy, gdy nie stanowi zagrożenia dla chronionej fauny lub flory oraz nie koliduje z prowadzonymi pracami leśnymi. W wypadku stwierdzenia takowego zagrożenia, Nadleśnictwo może czasowo lub na stałe zamknąć lub ograniczyć ruch turystyczny na wybranym odcinku lub na całej długości trasy. Informacja o tym powinna znaleźć się w punkcie początkowym oraz w miejscach najczęstszego wchodzenia turystów na szlak. W przypadku zamknięcia odcinka szlaku, Nadleśnictwo może wyznaczyć czasowe obejście lub zalecić zmianę przebiegu szlaku.

6. ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY I METODY ICH REALIZACJI W LASACH NADLEŚNICTWA ORAZ OKREŚLENIE POTRZEB Z TEGO ZAKRESU W LASACH INNYCH FORM WŁASNOŚCI POŁOŻONYCH W GRANICACH ZASIĘGU TERYTORIALNEGO NADLEŚNICTWA

6.1. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY

Tabela XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Lp	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Rezerwy przyrody				
1.	Rezerwat przyrody „Góra Chełm” (oddz.: 423d, f, g, h, i, j, k, 424a, b, c, d, f, g, 425a, b, c, d, 426a, b, c, d, 427a, 428a, b, c, d, f, g, 429a, b leśnictwa Cieszyna)	Zachowanie zróżnicowanych ekosystemów leśnych porastających Górę Chełm, reprezentujących m.in. rzadką na Pogórzu Strzyżowskim żyzną buczynę karpacką, zbiorowiska grądów i łągów podgórskich.	Brak	Realizacja zadań ochronnych ustanowionych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako zadań zleconych, po przekazaniu środków finansowych.
2.	Rezerwat przyrody „Herby” oddz. 447a, c, f leśnictwa Kozłówek oraz 468a, b, c, d, f, g, 469a, b, c, 470a, b, c, d, f, g, 471a, b, c, d leśnictwa Cieszyna	Zachowanie oryginalnych wychodni skalnych zlokalizowanych na grzbiecie pasma Herbów, porośniętym lasami grabowymi i buczyną, odsłonięte utwory skalne oraz malowniczy przełom Wisłoka – „Brama Frysztacka”.		
3.	Rezerwat przyrody „Mójka” oddz.: 81-85, 86a,b,c,d, 87, 88a,b,c, 89 leśnictwa Kąkolówka	Zachowanie lasu bukowo-jodłowego oraz osiedlonego w zbiorowiskach wodno-błotnych bobra.		

Lp	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
4.	Rezerwat przyrody „Wielki Las” oddz.: 250a,b,c,d,h,i,j, 251a,b,c,d,f, 252f, 256a,b,c,d,f leśnictwa Wola Zgłobieńska	Utrzymanie kompleksu leśnego z licznym udziałem starodrzewu bukowego.		
5.	Rezerwat przyrody „Wilcze” oddz.: 106, 109-115, 119a,b,c,d,f,g,h,i, 120-121 leśnictwa Kąkolówka	Utrzymanie kompleks jedlin podgórskich ze znacznym udziałem buka.		
Obszary tworzące sieć Natura 2000 w Nadleśnictwie				
6.	Klonówka PLH180022 (oddz. lub części oddz.: 423d,g-k, 424, 425a-d, 426,427a, 428a-b, 429a)		Do czasu opracowania i ustanowienia planów zadań ochronnych lub planów ochrony postępować zgodnie z ogólnymi wytycznymi zawartymi w Programie, dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony.	Brak
7.	Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 (oddz. lub części oddz.: 189f, 267a-b 324a,k, 337j,l)			
8.	Ostoja Czarnorzeczka PLH180027 – projekt (oddz. 489f, 489d)			

Lp	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
Parki krajobrazowe				
9.	Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy (oddz. 326-330, 331a-h, i,k,l,n, 332-336, 337a-i, 338-359, 360-362, 413Bj, 423-457, 467-470, 471a-d,l,m, 472-489)	Parki krajobrazowe to obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe; a celem ich utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnienie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania tzn. łączenie funkcji ochronnych z gospodarczymi.	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 63/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 82, poz. 1389)	Brak
Obszary Chronionego Krajobrazu				
10.	Strzyżowsko-Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu (oddz. 192Ad-n, 192Bd-l, 193-197, 198c-k, 199-222, 222Ai-o, 223-230, 230Ab-m, 231-248, 249a-f, 250-257, 278-279, 279A, 280-302, 302Bg-l,n-p, 303-309, 309A, 309B, 310-311, 312a,c, 313-317, 318a-h, 319f-i, 322a-c)	Zagospodarowanie obszaru powinno zapewnić stan równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 81/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz.2435)	Brak

Lp	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
11.	Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu (oddz. 9An,p-s, 12, 12A, 13-17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 20, 20A, 20Ah, 21-35, 35A, 36-38, 38A, 39a-b,h, 39B, 67Aa-h,k-m, 77Ar, 78, 78A, 79-80, 80A, 81-90, 90A, 91-99, 100-145, 145A, 146-149, 149A, 150-154, 157-168, 169a-d, 170A, 171b-c)	Zagospodarowanie obszaru powinno zapewnić stan równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 77/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Hyżnieńsko-Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz. 2435)	Brak
Pomniki przyrody				
12.	Pomniki przyrody żywej – 5 obiektów (wykaz zamieszczono w pkt. 3.1.6.1., lokalizację na Mapie sytuacyjno-przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych)	Wykonując planowe zadania w pobliżu pomników należy zachować szczególną ostrożność, aby uniknąć uszkodzeń.	Brak	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierzających do poprawy stanu zdrowotności drzew. Dbłość o właściwe oznakowanie.

6.2. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- chnia [ha]	Czynność
Drzewa o charakterze pomnikowym – 79 drzew	wykaz zamieszczono w pkt. 3.1.6.2., lokalizację na Mapie sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych	-	Monitoring stanu zdrowotnego drzew. Pozostawienie do naturalnej śmierci (o ile nie stworzą zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi).
Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin i grzybów	szczegółowy wykaz zamieszczono w pkt. 7, lokalizację na Mapie sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych	-	Otaczanie szczególną opieką stanowisk chronionych roślin i grzybów; zachowanie i odpowiednie kształtowanie siedlisk stosownie do ich wymagań ekologicznych, rejestracja nowych stanowisk, aktualizacja istniejących, realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 9.IX.2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną oraz Rozporządzenia MŚ z 5.I.2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Stanowiska gatunków zwierząt chronionych	szczegółowy wykaz zamieszczono w pkt. 7, lokalizację na Mapie sytuacyjno- przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych	-	Prowadzenie monitoringu, rejestracja nowych stanowisk gatunków szczególnej troski; realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 12.X.2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie (kod: 6510)	oddz. 57c, 60f, 61f	2,43	Ekstensywne użytkowanie kośne realizowane w ramach użytkowania ubocznego (wskazane działania w ramach programów rolnośrodowiskowych itp.)
Leśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	Lokalizację przedstawiono na Mapie sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych	9660,93	Realizacja przyjętych w planie u.l. perspektywicznych celów gospodarki leśnej opartych na przyrodniczych typach drzewostanów.
Fragmety roślinności o charakterze łągowym lub bagiennym, ujęte w planie u.l. jako bagna tworzące wydzielenia	oddz. 18Am,n,p, 425h (ujęte jako bagna), oddz. 137b (ujęte jako retencja)	2,20	Pozostawić bez ingerencji
Fragmety roślinności łąkowej i bagiennej, ujęte w planie u.l. jako bagna nie tworzące wydzielenia	w oddz. 78d, 79d, 172b, 329a, 447c, 450c	0,67	

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- chnia [ha]	Czynność
Grunty przewidziane do sukcesji naturalnej	oddz. 29Ag, 40Bb, 40Bc, 40Bf, 40Bp, 40Br, 40Bs, 41Aa, 41Ah, 46Ai, 50Ab, 51j, 56i, 56j, 56k, 74Aax, 74Aj, 74An, 74Ar, 74b, 75Ah, 77d, 78Aa, 78Ab, 78Ac, 78Ap, 78Ar, 78f, 80Aa, 80Ad, 80Ao, 80Ar, 80Az, 81c, 81d, 82a, 83b, 83d, 83f, 83h, 84a, 84h, 90Ab, 94c, 95c, 98f, 103c, 105b, 107Al, 107An, 107f, 107g, 107j, 119b, 123a, 149Ax, 161f, 186g, 206f, 272d, 286g, 296b, 302Bi, 302Bm, 302Cd, 302Ci, 302Cr, 302Cy, 303g, 361i, 362f, 369a, 373h, 376d, 415b, 415c, 423g, 423i, 455c, 458a, 459a, 460b	36,46	Pozostawienie procesom sukcesji naturalnej
Zadrzewienia i zakrzewienia	oddz. 1Ag, 19Bl, 39Ac, 77Am, 397Ah, 412Ba, 425j, 450k	0,66	Pozostawić bez ingerencji.
Drzewostany objęte użytkowaniem rębnym i TP	wg planu u.l.		Pozostawianie martwego drewna zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu
Drzewostany na siedliskach łągowych i bagiennych (Oljwyż, Łłwyż)	lokalizację przedstawiono na Mapie sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych	78,58	Zachowanie i kształtowanie ochronnego charakteru drzewostanu – nie planowano użytkowania rębego, czynności gospodarcze ograniczono do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych.
Drzewostany wzdłuż cieków wodnych	drzewostany położone wzdłuż głównych cieków stałych	-	Pozostawienie sukcesji naturalnej pasa drzewostanu szerokości około 30 m po obu stronach cieku
Drzewostany graniczące z biotopami polnymi i łąkowymi	obrzeża kompleksów leśnych w całym Nadleśnictwie	-	Utrzymywanie i kształtowanie stref ekotonowych w ramach gospodarki leśnej
Drzewostany graniczące z drogami o znacznym natężeniu ruchu	drzewostany położone przy drogach lokalnych	-	Utrzymywanie i kształtowanie stref ekotonowych w ramach gospodarki leśnej
Drzewostany niezgodne z siedliskiem	lokalizacja wg planu u.l.	202,63	Kontynuowanie przebudowy drzewostanów zgodnie z zapisami w planie u.l.
Drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem		3033,40	

6.3. ZESTAWIENIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH I TURYSTYCZNYCH ORAZ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Obiekt	Lokalizacja oddz., poddz.	Czynność
Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne	przebieg zaznaczono na Mapie sytuacyjno-przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych	Okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych i elementów wyposażenia i w razie potrzeby naprawa lub konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie, usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających poruszanie się zwiedzających.
Szlaki turystyczne, trasy rowerowe	przebieg zaznaczono na Mapie sytuacyjno-przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych	przy wlotach szlaków turystycznych na teren Nadleśnictwa umiejscowienie tablic informacyjnych dotyczących prawidłowego zachowania się na terenie lasów, dbałość o ich estetyczny wygląd. Na trasach szlaków usuwanie pojawiających się złomów i wywrotów uniemożliwiających poruszanie się.
Tablice informacyjne i ostrzegawcze o treści powiązanej z prawidłowym zachowaniem się na terenach leśnych bądź o szerokiej tematyce przyrodniczej.	przy wlotach głównych szlaków komunikacyjnych na teren Nadleśnictwa, przy parkingach, miejscach biwakowych, itp.	Okresowa konserwacja lub wymiana na nowe, dbanie o estetyczny wygląd tablic.
Kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki, mogiły, cmentarze itp.	wykaz zamieszczono w pkt. 3.3.1., a lokalizację na Mapie sytuacyjno-przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych	Porządkowanie otoczenia, okresowa konserwacja, wykonywanie prac leśnych w bezpośrednim sąsiedztwie w sposób nie zagrażający obiektom. W przypadku obiektów zabytkowych – zabiegi uzgadniać z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (po uzyskaniu środków finansowych).

7. ZAŁĄCZNIKI

Tab. nr 39. Ogólna charakterystyka rezerwatów.

Lp	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha]		Opis obiektu		Uwagi
			oddz. poddz.	gmina l-ctwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	według		przedmiot ochrony	zbiorowiska, zespoły roślinne	
							dok. ustan. ochr.	PUL			
1.	Góra Chełm	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. (MP Nr 41, poz. 399 z dnia 5 lipca 1996 r.), zmienione zarządzeniem nr 1/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 19 lutego 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2010 r. Nr 14, poz. 354)	423d, f, g, h, i, j, k, 424a, b, c, d, f, g, 425a, b, c, d, 426a, b, c, d, 427a, 428a, b, c, d, 429a, b	gm: Frysztak, Wiśniowa; l-ctwo: Cieszyna	Typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny; podtyp: biocenoz naturalnych i półnaturalnych (PBf.bp)	Typ: leśny i borowy; Podtyp: lasów górskich i podgórskich (El.lgp)	155,25	154,51	Zróżnicowane ekosystemy leśne porastające Górę Chełm, reprezentujące m.in. rzadką na Pogórze Strzyżowskim żyzną buczyną karpacką, zbiorowiska grądów i łęgów podgórskich.	Żyzna buczyna karpacka <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> w formie podgórskiej, grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> , podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i> oraz żyzna jedlina <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> .	Rezerwat posiada projekt Planu ochrony na lata 2002-2021 opracowany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2001).

Lp	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha]		Opis obiektu		Uwagi
			oddz. poddz.	gmina l-ctwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	według		przedmiot ochrony	zbiorowiska, zespoły roślinne	
							dok. ustan. ochr.	PUL			
2.	Herby	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego Nr 64/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 20, poz. 1085), zmienionym zarządzeniem nr 2/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 15 marca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2010 r. Nr 21, poz. 521)	447a, c, f, 468a, b, c, d, f, g, 469a, b, c, 470a, b, c, d, f, g, 471a, b, c, d	gm: Frysztak, Wiśniowa; l-ctwa: Kozłówek, Cieszyna	Typ: geologiczny i glebowy; podtyp: form tektonicznych i erozyjnych (PGg.te)	Typ: leśny i borowy; Podtyp: lasów górskich i podgórskich (El.lgp)	145,71	145,71	Oryginalne wychodnie skalne zlokalizowane na grzbiecie pasma Herbów, porośniętym lasami grabowymi i buczyną, odsłonięte utwory skalne oraz malowniczy przełom Wisłoka – „Brama Frysztacka”.	Żyzna buczyna karpacka <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> w formie podgórskiej, grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> , podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i> oraz bagienną olszynę górską <i>Caltho-Alnetum</i> .	Rezerwat posiada projekt planu ochrony opracowany przez firmę Krameko z Krakowa (Krameko Sp. z o.o. 2003)

Lp	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha]		Opis obiektu		Uwagi
			oddz. poddz.	gmina l-ctwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	według		przedmiot ochrony	zbiorowiska, zespoły roślinne	
							dok. ustan. ochr.	PUL			
3.	Mójka	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 542 z dnia 8 września 1997 r.)	81–85, 86a,b, c,d, 87, 88a,b, c, 89	gm: Błażowa; l-ctwo: Kąkolówka	Typ: fitocenotyczny; podtyp: zbiorowisk leśnych (PFI.zl)	Typ: leśny i borowy; Podtyp: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp)	285,56	287,80	Las bukowo-jodłowy oraz osiedlony w zbiorowiskach wodno-błotnych bóbr	Żyzna buczyna karpacka <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> w formie podgórskiej, kwaśna buczyna górską <i>Luzulo nemorosae-Fagetum</i> , grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> , nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i> , podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i>	Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2003-2022 opracowany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2002)
4.	Wielki Las	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 547 z dnia 8 września 1997 r.)	250a, b,c,d, h,i,j, 251a, b,c,d,f, 252f, 256a, b,c,d,f	gm: Czudec; l-ctwo: Wola Zgłobieńska	Typ: fitocenotyczny; podtyp: zbiorowisk leśnych (PFI.zl)	Typ: leśny i borowy; Podtyp: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp)	70,75	87,94	Kompleks leśny z licznym udziałem starodrzewu bukowego	Żyzna buczyna karpacka <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> w formie podgórskiej, podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i>	Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2002-2021 opracowany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu (BULiGL O/Przemysł 2001).

Lp	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha]		Opis obiektu		Uwagi
			oddz. poddz.	gmina l-ctwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	według		przedmiot ochrony	zbiorowiska, zespoły roślinne	
							dok. ustan. ochr.	PUL			
5.	Wilcze	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. (MP Nr 56, poz. 548 z dnia 8 września 1997 r.)	106, 109-115, 119a, b,c,d,f, g,h,i, 120-121	gm. Błażowa; l-ctwo Kąkolówka	Typ: fitocenotyczny; podtyp: zbiorowisk leśnych (PFI.zl)	Typ: leśny i borowy; Podtyp: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp)	342,33	340,88	Kompleks jedlin podgórskich ze znacznym udziałem buka	Żyzna buczyna karpacka <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> , grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> , bagienna olszyna górską <i>Caltho-Alnetum</i> , nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i> , podgórski łęg jesionowy <i>Carici remotae-Fraxinetum</i> , wyżynny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i>	Rezerwat posiada projekt planu ochrony na lata 2003-2022 opracowany przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu (BULiGL O/Przemyśl 2002).

Tab. nr 40. Wykaz stanowisk rzadkich i chronionych roślin i grzybów

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
GRZYBY I POROSTY							
Żagiew okółkowa	<i>Polyporus umbellatus</i>	Łętownia	284a	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Czarka sp.	<i>Sarcoscypha sp.</i>	Łętownia	309a	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Płomykówka galaretowata	<i>Tremiscus helvelloides</i>	Łętownia	309a	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>	Babica	259a	pojedynczo	pojedynczo	w drzewostanie sosnowym	ankiety
Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>	Hyżne	25a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>	Hyżne	25c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>	Hyżne	31d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Szmaciak gałęzisty	<i>Sparassis crispa</i>	Łętownia	319a	pojedynczo	pojedynczo	w cieniستم drzewostanie	ankiety
Szyszkowiec łuskowaty	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>	Łętownia	279b	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Szyszkowiec łuskowaty	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>	Łętownia	279b	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Włóknouszek ukośny	<i>Ininotus obliquus</i>	Łętownia	317a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Chrobotek sp.	<i>Cladonia sp.</i>	Niebylec	159b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
MSZAKI							
Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Hyżne	28a	grupowo	średniolicznie		ankiety
Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Hyżne	32f	grupowo	średniolicznie		ankiety
Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	teren Nadleśnictwa		grupowo	nielicznie	na ubogich siedliskach, skałach itp.	
Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	teren Nadleśnictwa		grupowo	nielicznie	pospolicie na różnych typach siedlisk	
Torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	teren Nadleśnictwa		grupowo	nielicznie	na bagnach	

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	teren Nadleśnictwa		grupowo	nielicznie	na ubogich siedliskach, skałach itp.	
ROŚLINY NACZYNIOWE							
Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Cieszyna	423o				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Kąkolówka	119j				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Kąkolówka	121f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Kozłówek	489f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Łączki	404b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Barwinek pospolity	<i>Vinca minor</i>	Hermanowa	59b				inwent. LP z 2007 r.
Barwinek pospolity	<i>Vinca minor</i>	Hyżne	25f	kępowo	średniolicznie	obok leśniczówki	ankiety
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	195a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	206a				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	207a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	207f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	207g				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	207j				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	208a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	208b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	208c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	209d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	213d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	216a				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	217b				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	260a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	260c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	261c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	264c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	264f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	264k				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	264l				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	265a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	265b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	265c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	265d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	275b				inwent. LP z 2007 r.
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Babica	276c				inwent. LP z 2007 r.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	423h				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	423j				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	424g				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	424g				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	425a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	425b				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	425d				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Cieszyna	427a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	324a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	324d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	327a			na Js; p = 2 cm, h = 8 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	327a			na Js; p = 2 cm, h = 8 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	327a			na Jd; p = 8 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	330a			na So; usycha; p = 15 cm, h = 15 m	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	330a			na So; p = 12 cm, h = 16 m	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	330a			na So; p = 14 cm, h = 10 m	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	330a			na So; dwie odnogi: p = 15; 11 cm, h = 18 m	POP 2004; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	347c				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	348a				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	350a			na Ol; pień wielokrotnie rozgałęziony, pierśnica najgrubszej = 2 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Godowa	352d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	1i				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	2a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	3d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	4c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	4d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	4f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	4g				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	8b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	8c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	12a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	13a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	15a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	15c			na So; p = 4 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	16a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	17c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	17d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	17f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	17h				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	18a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	19a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	19Bb				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	30d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	34a			na So; pień wielokrotnie rozgałęziony - pierśnice 3 najgrubszych odnóg = 8; 4; 2,5 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	39b			na Dbs; okaz składa się z jednego głównego pnia i szeregu drobnych odnóg, pierśnica najgrubszej = 10 cm, h = 14 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	39b			na Dbs; p = 1,5 cm, h = 8 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	39b			na Os; pień rozgałęzia się przy ziemi na dwie odnogi, p = 3; 1,5 cm, h = 12 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Hyżne	39b			na Czc; 7 głównych odnóg, p = 2; 2; 3; 1,5; 2; 3; 1 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	81g				POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	82c				POP 2004
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	85a				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	85b				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	85b				Plan ochr. rez. „Mójka”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	86b				POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	87a				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	87a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	87a				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	87b				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	87b				Plan ochr. rez. „Mójka”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	114b				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	119a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	120a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kąkolówka	121c				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kozłówek	468d				Plan ochr. rez. „Herby”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Kozłówek	477b	pojedynczo	bardzo licznie		ankiety
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	363b			na Ol; pień rozgałęzia się na dwie odnogi = 11; 9 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	363b			na Ol; pień rozgałęzia się na dwie odnogi = 10; 5 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	363b			na Ol; pień rozgałęzia się na siedem odnóg - p = 8; 11; 4; 14; 6; 4; 16 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	363b			na Ol; pień rozgałęzia się na trzy odnogi - p = 18; 5; 3 cm, h = 17 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	365a			na Ol; pień rozgałęzia się na dwie odnogi - p = 5; 8 cm, h = 20 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	365a			na Ol; p = 7 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	365a			na Ol; p = 8 cm, h = 14 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	365a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	366a			na Ol; p = 9 cm, h = 20 m; obok 4 bluszcze (3 na Ol, 1 na Db) o pierśn. 2- 2,5 cm;	inwent. teren. do PUL 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	366a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 6 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 9 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 1,5 cm, h = 8 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 7 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 2 cm, h = 12 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 6 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Js; p = 2 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na bzie czarnym, przechodzi na Md; p = 1,5 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na klonie polnym; p = 2,5 cm, h = 12 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370b			na Dbs; p = 7 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370f			na uschniętej Ol; p = 2 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	370f			na Ol; p = 12 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	371a			na Ol; p = 6 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	371a			na Dbs; p = 8 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	379b			na Dbs; p = 13 cm, h = 25 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	386a			na Dbs; p = 2,5 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	386a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	391a			na Bk; na granicy lasu; p = 8 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	391a			pień rozdziela się na dwie odnogi - p = 2; 1 cm, h = 7 m; na uschniętym Md; na granicy lasu, może stanowić zagrożenie dla stojącego nieopodal domu mieszkalnego	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	391a			na So; p = 6 cm, h = 10 m; na granicy lasu	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	393Ad				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	393Al				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	397Ab				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	397Ac				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	397b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	397f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	398a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	400a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	400c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	402a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	402b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	402c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	402d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	402f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	403b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	405c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	407j				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	408Bc				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łączki	408f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	282c			na Dbs; p = 1,5 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	282c			na Dbs, drzewo wywroczone; p = 5 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	282c			na Dbs; p = 6 cm, h = 20 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	299a			na Dbs; p = 10 cm, h = 15 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	299a			na Dbs; p = 7 cm, h = 20 m; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	299a			na Olcz; w dolinie potoku; 3 główne odnogi zrosnięte na wys. 1,3 - p = 6 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	299a			na Olsz; w dolinie potoku; pień rozdzielony na 4 główne odnogi - p = 4; 1,5; 4; 2 cm, h = 14 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	299a			na Olsz; w dolinie potoku; pień rozdzielony na kilka odnóg; pierśnica najgrubszej = 8 cm, h = 13 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	300b			na Olcz; p = 3 cm, h = 8 m; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	300b			na Dbs; pień na wys. 1 m rozgałęzia się na 5 odnóg; p = 1; 1; 2; 3; 2 cm, h = 18 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	300c			na Dbs; drzewo wywrócone; pień bluszczu dzieli się na szereg odnóg z których najgrubsza liczy ok. 10 cm szer.	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	309a			na Js; p = 1 cm, h = 10 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	322d			na Lpd; p = 3 cm, h = 14 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Łętownia	322n			grupa bluszczu (ok. 20) rosnących na Md, pierśnica 1-2 cm; przy drodze asfaltowej	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	158a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	158b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	161a			p = 7	inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	162a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	164b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	167f			pień wielokrotnie rozgałęziony (pierśnice dwóch najgrubszych = 3; 4,5 cm, h = 12 m) na Js; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	167f			pień wielokrotnie rozgałęziony (pierśnice dwóch najgrubszych = 3; 1,5 cm, h = 12 m) na Js; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	167f			pień wielokrotnie rozgałęziony (pierśnice dwóch najgrubszych = 3; 5 cm, h = 12 m) na Js; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	167f			na Js; p = 4 cm, h = 15 m; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	168a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	168c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	169c			p = 1	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	172b			na Dbs; p = 18 cm, h = 22 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	172b			p = 3	inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	172b				inwent. LP z 2007 r.
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	175a			p = 7	inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	181f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	184a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	184c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	185a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	186a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	186b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	186d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	187a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	187f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Niebylec	187g				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	135d			na Js; w dolinie potoku; pień rozdziela się na 4 główne odnogi - p = 1; 0,5; 0,5; 0,5 cm, h = 8 m	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	136b			na Js; p = 5 cm, h = 12 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	136b			na Js; p = 4 cm, h = 15 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	138b			na Olcz; p = 0,7 cm, h = 8 m; w dolinie potoku	ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	153c			na Js; p = 3,5 cm, h = 12 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	153c			na ŚI; p = 2 cm, h = 5 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	153c			na Js; pień wielokr. rozgałęziony, pierśnica najgrubszej = 2 cm, h = 10 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	153c			na Js; pień wielokr. rozgałęziony, pierśnica najgrubszej = 3,5 cm, h = 10 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	153c			na Czr; p = 0,5 cm, h = 9 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	154a			na OI; p = 5 cm, h = 16 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Sołonka	154a			na Czr; p = 1 cm, h = 15 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	190a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	190b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	190f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	191a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	191b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	191d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	191f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	191h				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	192a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	192b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	192c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	192f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	193a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	219a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	219b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	219f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	220a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	220d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	221b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	224b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	225a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	227a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	229a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	230a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	232a	pojedynczo	bardzo licznie	na wierzchowinie	ankiety
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	233f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	240b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	240c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	240f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	245c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	246a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	247b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	247c	pojedynczo	bardzo licznie	na wierzchowinie	ankiety
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	247c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	248a	pojedynczo	bardzo licznie	na wierzchowinie	ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	250a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	250c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	251a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	251c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	251d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	251f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	252c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	252f				Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	253d				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	256a				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	256b				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	256c				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	256f				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Wola Zgłobieńska	256g				inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Cieszyna	423g				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Cieszyna	425d				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Cieszyna	426d				POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Kozłówek	469a				Plan ochr. rez. „Herby”
Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Wola Zgłobieńska	251d				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Babica	275c				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	458b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	459b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	459b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	460a				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	460a				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	461a				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	461b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	461b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	464b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	465a				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	466b				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	466c				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Cieszyna	466d				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Hermanowa	57a				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Hermanowa	59c				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Hermanowa	59d				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	82a				POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	82b				Plan ochr. rez. „Mójka”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	84d				POP 2004
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	84d				POP 2004
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	84d				Plan ochr. rez. „Mójka”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	84g				Plan ochr. rez. „Mójka”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	84g				Plan ochr. rez. „Mójka”
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Kąkolówka	85a				Plan ochr. rez. „Mójka”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Łętownia	308c				inwent. LP z 2007
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Łętownia	308c				inwent. LP z 2007 r.
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Łętownia	312b	pojedynczo	średniolicznie		ankiety
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Łętownia	323a	pojedynczo	średniolicznie		ankiety
Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Wola Zgłobieńska	191d				POP 2004
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Kozłówek	479c	pojedynczo	pojedynczo	jeden okaz na wierzcholinie	inwent. LP z 2007 r.; ankiety
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	168b	pojedynczo	2 szt.	na stoku	inwent. LP z 2007 r.; ankiety, inwent. teren. do PUL 2014
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	169b	pojedynczo	3 szt.	przy potoku	ankiety, inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	169b	pojedynczo	pojedynczo	cis drzewiasty o wys. ok. 5 m; nad potokiem	inwent. LP z 2007 r.; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	169b	pojedynczo	pojedynczo	cis drzewiasty o wys. ok. 6 m, pień rozgałęziony na 3 odnogi; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	169b	pojedynczo	pojedynczo	cis drzewiasty o wys. ok. 8 m; nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	169c	pojedynczo	pojedynczo	cis drzewiasty o wys. ok. 7 m; nad potokiem	inwent. LP z 2007 r.; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Niebylec	175a	pojedynczo	1 szt.	przy potoku	ankiety, inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Czosnek niedzwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	111b	pojedynczo	nielicznie		Plan ochr. rez. „Wilcze”
Czosnek niedzwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	nielicznie		Plan ochr. rez. „Mójka”
Czosnek niedzwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	88a	pojedynczo	nielicznie		Plan ochr. rez. „Mójka”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Niebylec	181i	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Cieszyna	423k	pojedynczo	nielicznie		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Godowa	334a	łanowo	średniolicznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Godowa	335a	łanowo	bardzo licznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Godowa	335a	pojedynczo	nielicznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	122c	łanowo	średniolicznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	122c	łanowo	bardzo licznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kąkolówka	88a	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Kozłówek	477b	łanowo	średniolicznie		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Niebylec	182b	łanowo	bardzo licznie	przy potoku	ankiety, inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	123b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	124a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	124b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125c	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125f	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125f	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Sołonka	125f	pojedynczo	nielicznie		inwent. LP z 2007 r.
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Wola Zgłobieńska	250h	łanowo	bardzo licznie		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Wola Zgłobieńska	251c	łanowo	bardzo licznie		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Wola Zgłobieńska	251f	łanowo	bardzo licznie		ankiety
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Wola Zgłobieńska	257a	łanowo	bardzo licznie		ankiety
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Cieszyna	428a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Hermanowa	75a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do POP 2014
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kąkolówka	119g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Wilcze”
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kąkolówka	121d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kąkolówka	121d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kozłówek	469b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Kozłówek	489b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Łętownia	283b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Sołonka	116b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Wola Zgłobieńska	251d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Gnieźnik leśny,	<i>Neottia nidus-avis</i>	Łętownia	319a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Goryczka trojęściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>	teren Nadleśnictwa		pojedynczo	pojedynczo	w buczynach i grądach	
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Babica	259c	grupowo	średniolicznie (ok.40 ok.)	w wąwozie, nad potokiem	inwent. LP z 2007 r.; ankiety; wer. teren do POP 2014
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Babica	261b	pojedynczo	nielicznie (ok. 5)	w wąwozie, nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Babica	263d	grupowo	średniolicznie (ok.30 ok.)	w wąwozie, nad potokiem	POP 2004, ankiety; wer. teren. do POP 2014

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Godowa	334a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.; ankiety; wer. teren. do POP 2014
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Niebylec	169c	grupowo	nielicznie	przy potoku	inwent. LP z 2007 r., ankiety; wer. teren do POP 2014
Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	Niebylec	172b	grupowo	nielicznie	na stoku	inwent. LP z 2007 r.; ankiety; wer. teren do POP 2014
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Hermanowa	46b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Kozłówek	471a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Kozłówek	471a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Łączki	390c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Łętownia	282c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Łętownia	282c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Łętownia	299a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Wola Zgłobieńska	250b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Wola Zgłobieńska	252f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Babica	264c				POP 2004
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Hermanowa	59a	pojedynczo	pojedynczo	stok o wystawie NW	POP 2004, inwent. LP z 2007 r., ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Kąkolówka	81b				inwent. LP z 2007 r.
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Łączki	372a	pojedynczo	2 szt.	obok oczka wodnego	ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Łączki	390c	grupowo	nielicznie	pow. stanowiska ok. 2 ary	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Łętownia	282c	grupowo	nielicznie	w prześwietlonych fragmentach d-stanu	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Łętownia	282c	grupowo	nielicznie	w prześwietlonych fragmentach d-stanu	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Łętownia	282c	grupowo	nielicznie	w prześwietlonych fragmentach d-stanu	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Niebylec	174d	grupowo	nielicznie	przy drodze	ankiety, inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	219a	kępowo	średniolicznie	na stoku	ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	226b	pojedynczo	średniolicznie	na stoku	inwent. LP z 2007 r.; ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	230a	kępowo	średniolicznie	na stoku	ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	230a	kępowo	średniolicznie	na stoku	ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	245d	pojedynczo	średniolicznie	na stoku	ankiety
Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Wola Zgłobieńska	250d				POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	Hyżne	2c	pojedynczo	nielicznie		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	Kąkolówka	89b	pojedynczo	nielicznie		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	Niebylec	182b	pojedynczo	nielicznie		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	Wola Zgłobieńska	240f	pojedynczo	nielicznie		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>	teren Nadleśnictwa		pojedynczo	średniolicznie	w buczynach, grądach i łęgach	inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis atrorubens</i>	Cieszyna	428c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	Cieszyna	429a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	Cieszyna	429a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	Cieszyna	429a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	Kąkolówka	111b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	Kąkolówka	112c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Cieszyna	429a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Kąkolówka	106a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Kąkolówka	111c	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Wilcze”
Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Kozłówek	469a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>	teren Nadleśnictwa		grupowo	średniolicznie	w lasach	
Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Cieszyna	428c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Cieszyna	428c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Cieszyna	447f	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Sołonka	135d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Sołonka	139f	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Kukułka sp.	<i>Dactylorhiza sp.</i>	Sołonka	116a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kąkolówka	82a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kąkolówka	82b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kąkolówka	84a	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kąkolówka	84d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Cieszyna	423f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Cieszyna	423f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Cieszyna	438b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Cieszyna	439b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Hermanowa	75a	pojedynczo	nielicznie	stanowisko liczące kilkanaście okazów	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Wola Zgłobieńska	220b	pojedynczo	bardzo licznie		ankiety
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Wola Zgłobieńska	221c	pojedynczo	pojedynczo		dane N-ctwa
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Wola Zgłobieńska	226b	pojedynczo	bardzo licznie		ankiety, inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Cieszyna	423i	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Kąkolówka	84c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Kąkolówka	84g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	Hyżne	20Aj	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	285a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	285d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	285f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	286d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	306b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007; ankiety
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Łętownia	306b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wola Zgłobieńska	251d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, ankiety, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wola Zgłobieńska	251f	pojedynczo	bardzo licznie		POP 2004, ankiety, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wola Zgłobieńska	252f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wola Zgłobieńska	256a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Omięg górski	<i>Doronicum austriacum</i>	Kąkolówka	119h	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	110a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	111c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	83g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	83g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	84g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kąkolówka	85a	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	468b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	468f	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	468f	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	468g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	469a	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	469c	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	469c	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	470b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Kozłówek	470g	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	285d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007; ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	285d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	285f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	307a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	318a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007; ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Łętownia	318a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	116c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	116d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	117a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	117a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	124b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	127a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	150a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	153c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Sołonka	154a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Paprotnik Brauna	<i>Polystichum Braunii</i>	Godowa	334a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Paprotnik Brauna	<i>Polystichum Braunii</i>	Kozłówek	489b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Godowa	335a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Kozłówek	489b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	286d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	286f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	299b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	300c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	316f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	318f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	320a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Łętownia	322f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Paprotnik koleczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Niebylec	169c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	Łętownia	285f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	469a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	470c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	470d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	471a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	471a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Kozłówek	480a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	117g	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	118a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	118a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	118a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	118b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	118c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	124b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Sołonka	126d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Wola Zgłobieńska	251d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Wola Zgłobieńska	256d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Cieszyna	424a				Plan ochr. rez. „Góra Chelmu”
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Godowa	359b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Godowa	359b	pojedynczo	pojedynczo	przy drodze leśnej	inwent. teren. do POP 2014
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Hermanowa	59a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Kozłówek	470g	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Kozłówek	487b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Łętownia	313b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Łętownia	314f	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Sołonka	116b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Sołonka	127a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Sołonka	152a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Sołonka	153c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Cieszyna	429a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Łętownia	316f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Łętownia	319a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007
Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Łętownia	319a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Wola Zgłobieńska	250b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Przylaszczka pospolita	<i>Hepatica nobilis</i>	teren Nadleśnictwa		pojedynczo	pojedynczo	w buczynach, grądach i łęgach	inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Przytulia wonna	<i>Galium odoratum</i>	teren Nadleśnictwa		pojedynczo	pojedynczo	w buczynach, grądach i łęgach	ankiety
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Babica	210a	łanowo	bardzo licznie	tereny wilgotne i podmokłe	ankiety
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Cieszyna	424a	łanowo	średniolicznie		Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	106a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	106a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	106a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	111b	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	111b	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	83f	łanowo	średniolicznie		Plan ochr. rez. „Mójka”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	84a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	84d	łanowo	średniolicznie		POP 2004
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	84f	łanowo	średniolicznie		POP 2004
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	84g	łanowo	średniolicznie		Plan ochr. rez. „Mójka”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kąkolówka	85a	łanowo	średniolicznie		Plan ochr. rez. „Mójka”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	414a	łanowo	średniolicznie		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	414d	łanowo	średniolicznie		inwent. LP z 2007 r.
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	415d	łanowo	średniolicznie		ankiety
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	467b	łanowo	średniolicznie		POP 2004
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	468a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	468b	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	468b	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	468b	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Kozłówek	471a	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Niebylec	166c	łanowo	bardzo licznie	w dolinie potoku na obszernej terasie zalewowej	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Niebylec	169b	łanowo	bardzo licznie	nad potokiem	ankiety; wer. teren. do POP 2014
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Niebylec	169c	łanowo	średniolicznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Wola Zgłobieńska	231a	łanowo	średniolicznie	w miejscach wilgotnych	ankiety
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Wola Zgłobieńska	243b	łanowo	średniolicznie	w miejscach wilgotnych	ankiety
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Wola Zgłobieńska	250d	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Wola Zgłobieńska	251d	łanowo	średniolicznie		POP 2004, ankiety, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Skrzyp olbrzymi	<i>Equisetum telmateia</i>	Wola Zgłobieńska	251f	łanowo	średniolicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Skrzyp zimowy	<i>Equisetum hyemale</i>	Hyżne	18b	łanowo	bardzo licznie (pow. ok. 2 ary)		ankiety
Storzyc sp.	<i>Orchidaceae</i>	Hermanowa	46b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Storzzyk sp.	<i>Orchidaceae</i>	Wola Zgłobieńska	226b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Hermanowa	61c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	424f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	424f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	425a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	426c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	428b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	430a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	431c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	443a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Cieszyna	461a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Hermanowa	46a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	109b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	113a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	113a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	114b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	120a	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	121b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	121d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	121d	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	83c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	83g	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	83g	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	83h	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	84d	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	84f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	84f	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	84f	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	84f	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	85b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	85c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kąkolówka	86c	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	415a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	415a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	468d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	468d	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	474a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Kozłówek	474b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	370c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	380a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	381a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	382b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	394a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łączki	400c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	279a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007; ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	279a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	282c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	285f	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	299a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	305c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007; ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Łętownia	305c	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Niebylec	166b	pojedynczo	pojedynczo	przy potoku	ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Niebylec	169b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Niebylec	169c	pojedynczo	pojedynczo		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	117d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	125b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	135d	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	137a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	139f	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	140b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	144b	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	148a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	150a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	151a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Sołonka	156a	pojedynczo	pojedynczo		ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	219a	pojedynczo	pojedynczo	na wierzchowinie	ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	232a	pojedynczo	pojedynczo	na wierzchowinie	ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	232a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	244b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	245d	pojedynczo	pojedynczo	na wierzchołynie	ankiety
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	250b	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, ankiety, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	250h	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	250i	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wola Zgłobieńska	252f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wielki Las”
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Babica	200h	pojedynczo	nielicznie	w d-stanie jodłowym	ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Babica	264l	pojedynczo	nielicznie	w d-stanie jodłowym	ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Babica	275c	pojedynczo	nielicznie	w d-stanie jodłowym	ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Cieszyna	423a	łanowo	bardzo licznie		Plan ochr. rez. „Góra Chełm”
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Cieszyna	447f	grupowo	nielicznie		POP 2004
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hermanowa	49b	pojedynczo	pojedynczo	na stoku o wystawie N	ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	25c	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	26c	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	27b	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	28a	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	30d	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Hyżne	32f	kępowo	nielicznie		ankiety
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Kąkolówka	100c	grupowo	średniolicznie		ankiety; wer. teren. do POP 2014
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Kąkolówka	109b	kępowo	nielicznie		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Kąkolówka	112c	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Wilcze”

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Forma wystę- powania	Orientacyjna liczebność	Opis stanowiska	Źródło danych
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Kozłówek	418a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Kozłówek	418b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Kozłówek	470g	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004, Plan ochr. rez. „Herby”
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Niebylec	165b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Widłak sp.	<i>Lycopodium sp.</i>	Hermanowa	46b				inwent. LP z 2007 r.
Widłak sp.	<i>Lycopodium sp.</i>	Hermanowa	59a				inwent. LP z 2007 r.
Widłak sp.	<i>Lycopodium sp.</i>	Hermanowa	73b				inwent. LP z 2007 r.
Widłak sp.	<i>Lycopodium sp.</i>	Wola Zgłobieńska	242d				inwent. LP z 2007 r.
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kąkolówka	84f	pojedynczo	pojedynczo		POP 2004
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kąkolówka	85a	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Mójka”
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kozłówek	468b	pojedynczo	pojedynczo		Plan ochr. rez. „Herby”
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kozłówek	486a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kozłówek	486a	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Kozłówek	487b	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Zaraza sp.	<i>Orobanche sp.</i>	Kozłówek	470g	pojedynczo	pojedynczo		inwent. LP z 2007 r.
Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>	Hermanowa	68d	pojedynczo	pojedynczo	na ekstensywnie użytkowanej łące.	POP 2004, ankiety

POP 2004 – poprzedni program ochrony przyrody, obowiązujący w latach 2004-2013.

POP 2014 – aktualny program ochrony na lata 2014-2023.

Tab. nr 41. Wykaz stanowisk rzadkich i chronionych zwierząt

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
Biegaczowate	<i>Carabidae</i>	Łętownia	307b		ankiety
Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	Kąkolówka	83h	podmokła łąka; widywany poj. osobnik	ankiety
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Hermanowa	61f		inwent. LP z 2007 r.
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Hermanowa	66a	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Kąkolówka	84a	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Kąkolówka	84h	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Sołonka	139g		ankiety
Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Sołonka	143b		ankiety
Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Sołonka	149c		ankiety
Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	Wola Zgłobieńska	241a		ankiety
Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Cieszyna	441a		ankiety
Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Cieszyna	447f		ankiety
Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Kozłówek	477b		ankiety
Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Kozłówek	484a		ankiety
Krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Hermanowa	45a	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kruk	<i>Corvus corax</i>	Hyżne	15c	gniazdo	ankiety
Kruk	<i>Corvus corax</i>	Łętownia	322j	gniazdo	ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Babica	209d	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Babica	261b	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Babica	265d	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Godowa	330b	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Godowa	331c	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	25b	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	25c		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	26d	kilkanaście okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	28a		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	36c		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Hyżne	36d		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Kąkolówka	81a	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Kąkolówka	84a	kilkanaście okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Kozłówek	475b	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Kozłówek	476b	w oczku wodnym	ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łączki	376d		dane N-ctwa
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łączki	400c	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łętownia	296g		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łętownia	311a		inwent. LP z 2007; ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łętownia	311f	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Łętownia	317a		inwent. LP z 2007; ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Niebylec	166c		inwent. teren. do POP 2014
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Niebylec	167i	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Niebylec	172b	kilka okazów	inwent. LP z 2007 r.
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	116a		inwent. LP z 2007; ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	117a		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	128a		inwent. LP z 2007; ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	129b		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	130d		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	131b		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	132a		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	133b		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	136b		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Sołonka	151a		ankiety
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Wola	221f		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
		Zgłobieńska			
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Wola Zgłobieńska	222a		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Wola Zgłobieńska	233d		inwent. teren. do PUL 2014 (prace. taks.)
Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	Wola Zgłobieńska	241c	kilkanaście okazów	inwent. LP z 2007 r.
Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	Cieszyna	447f		ankiety
Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	Cieszyna	448b		ankiety
Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	Kozłówek	477b		ankiety
Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	Łętownia	292a		ankiety
Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	Łętownia	322c		ankiety
Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	Kąkolówka	83g		ankiety
Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	Kąkolówka	87b		ankiety
Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	Kozłówek	477b		ankiety
Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	Kozłówek	484a		ankiety
Popielica	<i>Glis glis</i>	Kozłówek	485b		ankiety
Popielica	<i>Glis glis</i>	Wola Zgłobieńska	233f		ankiety
Popielica	<i>Glis glis</i>	Wola Zgłobieńska	243a		ankiety
Popielica	<i>Glis glis</i>	Wola Zgłobieńska	250d		ankiety
Popielica	<i>Glis glis</i>	Wola Zgłobieńska	251d		ankiety
Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	Kozłówek	479c		ankiety
Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	Sołonka	133a		ankiety
Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	Sołonka	136a		ankiety
Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	Sołonka	144a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Kąkolówka	86b		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Kozłówek	468f		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Kozłówek	470g		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Kozłówek	479b		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Kozłówek	482c		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Łętownia	312a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Niebylec	164a	w drzewostanie bukowym; przy potoku; poj. osobniki	ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	117d		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	133a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	142a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	143b		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	146a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	147a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	151a		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	152b		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Sołonka	153c		ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Wola Zgłobieńska	250d	przy potokach	ankiety
Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	Wola Zgłobieńska	251c	przy potokach	ankiety
Strzebla potokowa	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Łętownia	299a	potok Wielopolka	ankiety
Strzebla potokowa	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Łętownia	300a	potok Wielopolka	ankiety
Strzebla potokowa	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Łętownia	300b	potok Wielopolka	ankiety
Strzebla potokowa	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Łętownia	300c	potok Wielopolka	ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Godowa	329a		dane N-ctwa
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Łączki	376d		dane N-ctwa
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	124b		ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	128a		ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	131b		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	132a		ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	133b		ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Sołonka	151a		ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Wola Zgłobieńska	233f	przy potokach	ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Wola Zgłobieńska	240a	w kałużach, wodach zastojujących	ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Wola Zgłobieńska	242d	w kałużach, wodach zastojujących	ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Wola Zgłobieńska	250d	przy potokach	ankiety
Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Wola Zgłobieńska	251c	przy potokach	ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Łętownia	296g		inwent. LP z 2007; ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	124b		ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	129b		ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	131d		ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	132a		ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	133b		ankiety
Traszka karpacka	<i>Triturus montadoni</i>	Sołonka	151a		ankiety
Traszka sp.	<i>Triturus sp.</i>	Sołonka	129b		ankiety
Traszka sp.	<i>Triturus sp.</i>	Sołonka	133a		ankiety
Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Cieszyna	441a		ankiety
Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Cieszyna	447f		ankiety
Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Godowa	327a	jeden osobnik na drodze leśnej	inwent. teren. do POP 2014
Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Kozłówek	475a		ankiety
Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Kozłówek	478a		ankiety
Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	Cieszyna	447f		ankiety
Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	Cieszyna	450c		ankiety

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddz., poddz.	Opis	Źródło danych
Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	Sołonka	133a		ankiety

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzyżów
z dnia 28 września 2011 roku.

Komisji przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej mgr inż. Marek Marecki
Biorący udział w posiedzeniu zgodnie z listą obecności.

Część A

1. Nadleśnictwo Strzyżów posiada opracowania glebowo – siedliskowe dla byłych obrębów leśnych Błazowa, Strzyżów i Wiśniowa z roku 1979 sporządzone wg systematyki gleb z 1973 roku i Zasad hodowli lasu z 1970 roku.

W związku z wielokrotnymi zmianami systematyki gleb leśnych i zasad kartowania siedlisk leśnych ustala się, że opracowania zostaną zaktualizowane.

Na mapy siedliskowe zostaną wkartowane, o ile zostaną otrzymane od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, granice siedlisk przyrodniczych dla których wyznaczono obszary Natura 2000, bez ich weryfikacji w terenie.

2. Ocena podstawowych założeń zagospodarowania przestrzennego regionu z terenu Nadleśnictwa Strzyżów.

Najistotniejszą inwestycją na terenie Nadleśnictwa o znaczeniu ponadlokalnym jest planowana budowa drogi ekspresowej S-19.

Wspólną cechą strategii rozwoju miast, gmin i powiatów jest utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni nieurządzonej i terenami niezainwestowanymi.

Na omawianym terenie nie występują udokumentowane złoża kopalin.

Gminy, których w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Strzyżów jest 18 nie posiadają miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny całych gmin. Plany takie są jedynie sporządzane dla fragmentów terenów planowanych pod zainwestowanie. Wszystkie gminy posiadają Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

3. Nie przewiduje się korekty lasów ochronnych uznanych zarządzeniem nr 179 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 sierpnia 1995 roku, oraz decyzją nr 22/99 MOŚZNIŁ z dnia 4 stycznia 1999 roku.

4. Dla potrzeb planu urządzania lasu zostaną przekazane:
 - ✓ Zaktualizowane bazy geometryczne LMN,
 - ✓ Aktualne wypisy z ewidencji gruntów i budynków,
 - ✓ Zaktualizowane opisy taksacyjne,
 - ✓ Ortofotomapa zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa.
5. Podział powierzchniowy i numerację oddziałów przyjmuje się bez zmian.
Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń zgodnie z Instrukcją urządzania lasu. Taksatorzy wykonujący prace będą zobowiązani do wskazania leśniczemu na jego wniosek przebiegu niewyraźnych lub wątpliwych granic wydzieleń. W projekcie planu urządzania lasu zostaną ujęte również grunty stanowiące współwłasność z osobami fizycznymi.
6. Wykonawca projektu planu urządzania lasu w oparciu o ortofotomapę dokona:
 - ✓ aktualizacji i korekty granic wydzieleń leśnych,
 - ✓ aktualizacji i korekty położenia warstwy obiektów liniowych (cieki, drogi itp.), warstwy obiektów powierzchni nie tworzących wydzieleń leśnych, warstwy innych obiektów powierzchniowych,
 - ✓ wprowadzenia do standardu LMN nieujętych dotychczas obiektów liniowych,
 - ✓ wprowadzenia do SLMN nazwy cieków i zbiorników wodnych,
 - ✓ wprowadzenia nazw miejscowości.
7. Podczas inwentaryzacji stanu lasu zostaną wyróżnione następujące cechy drzewostanów:
 - ✓ Drzewostany z odnowienia i zalesienia sztucznego,
 - ✓ Drzewostany z odnowienia i zalesienia naturalnego,
 - ✓ Uprawy po rębni złożonej,
 - ✓ Młodniki po rębni złożonej,
 - ✓ Drzewostany z zalesień porolnych,
 - ✓ Wyłączone i gospodarcze drzewostany nasienne,
 - ✓ Otuliny drzewostanów nasiennych,
 - ✓ Drzewostany doświadczalne,
 - ✓ Uprawy pochodne wg ewidencji Nadleśnictwa.
8. Ustala się, że dane dotyczące stopnia uszkodzeń upraw i młodników zostaną przyjęte do projektu planu urządzania lasu wg inwentaryzacji Nadleśnictwa.

-
9. Ustala się, że podczas inwentaryzacji zasobów nie będzie inwentaryzowana miąższość podrostu.
 10. Przyjmuje się, że nie będzie zwiększana powierzchnia do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych.
 11. Uzgadnia się wykonanie:
 - ✓ map gospodarczych w formie dotychczasowych arkuszy,
 - ✓ map przeglądowych w skali 1 : 25 000, na podkładzie topograficznym,
 - ✓ mapy sytuacyjnej w skali 1 : 50 000,
 - ✓ mapy gospodarczo-przeglądowej dla leśnictw w skali 1 : 10 000.
 12. Przyjmuje się istniejący podział na leśnictwa.
 13. Kontrola i odbiory wykonanych prac urządzania lasu odbywać się będą zgodnie z zarządzeniem nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13.08.2002 roku.
 14. Przyjmuje się następującą formę opracowania:
 - ✓ opis ogólny nadleśnictwa będzie sporządzony w formie książkowej z kieszenią na mapy,
 - ✓ opis taksacyjny dla nadleśnictwa i leśnictw będzie sporządzony w formie książkowej,
 - ✓ program ochrony przyrody będzie sporządzony w formie książkowej jako oddzielny tom,
 - ✓ prognoza oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko będzie sporządzona w formie książkowej zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzania lasu” zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku.
 - ✓ Ponadto zostaną przekazane opracowane gotowe kompozycje map tematycznych do wykorzystania w bieżącej działalności Nadleśnictwa i całość opracowania zostanie udostępniona również w formie elektronicznej.

Część B

1. Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:
 - ✓ Lasy rezerwatowe,
 - ✓ Lasy ochronne uznane zarządzeniem nr 179 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 sierpnia 1995 roku, oraz decyzją nr 22/99 MOŚZNiL z dnia 4 stycznia 1999 roku,
 - ✓ Lasy gospodarcze.
2. Wyróżnia się następujące formy ochrony przyrody w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Strzyżów:
 - ✓ rezerваты przyrody: „Mojka”, „Wilcze”, „Wielki Las”, „Góra Chełm”, „Herby”,
 - ✓ Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy,
 - ✓ obszary chronionego krajobrazu: Strzyżowsko-Sędziszowski i Hyżnieńsko-Gwoźnicki,
 - ✓ pomniki przyrody wg wykazu Nadleśnictwa
 - ✓ nieruchomości objęte ochroną Konserwatora Zabytków.
3. W terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa znajdują się obszary Natura 2000:
 - ✓ OZW „Klonówka” PLH 180022,
 - ✓ OZW „Wisłok Środkowy z Dopływami” PLH 180030,
 - ✓ Projekt.SOOS „Ostoja Czarnorzecka”
 - ✓ Ponadto Nadleśnictwo Strzyżów jest w posiadaniu wyników powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, przeprowadzonej przez LP w 2006 i 2007 roku.
4. Dla celów planowania urzędniowego wyróżnia się następujące jednostki regulacyjne:
 - ✓ gospodarstwo specjalne (S),
 - ✓ gospodarstwo lasów ochronnych (O),
 - ✓ gospodarstwo przerębowe (GP),
 - ✓ gospodarstwo przerębowo-zrębowe (GPZ).

Do gospodarstwa specjalnego (S) będą zaliczone:

- ✓ lasy stanowiące rezerваты przyrody wraz z otulinami,
- ✓ lasy glebochronne na stromych zboczach,
- ✓ lasy wokół ośrodków wypoczynkowych oraz położone w granicach administracyjnych miasta Rzeszów i oddz. 321-323 w m. Strzyżów,
- ✓ wyłączone drzewostany nasienne,
- ✓ lasy na powierzchniach doświadczalnych,
- ✓ drzewostany na nieruchomościach objętych ochroną Konserwatora Zabytków,
- ✓ lasy z określonymi priorytetowymi siedliskami przyrodniczymi.

Do gospodarstwa lasów ochronnych (O) będą zaliczone lasy uznane za ochronne, z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Do gospodarstwa przerębowego w lasach gospodarczych będą zaliczone drzewostany, w których ze względu na typ siedliskowy lasu, typ drzewostanu i aktualny skład gatunkowy będzie przyjęty przerębowy sposób zagospodarowania (rębnią przerębową lub stopniową z okresem odnowienia ponad 40 lat).

Do gospodarstwa przerębowo-zrębowego w lasach gospodarczych będą zaliczone drzewostany, w których ze względu na typ siedliskowy lasu, typ drzewostanu i aktualny skład gatunkowy będzie przyjęty przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (rębniami częściowymi, gniazdowymi lub stopniowymi z okresem odnowienia do 40 lat).

5. Przyjmuje się następujące wieki rębności:

Db, Js, Wz	140 l,
Jd, Bk	120 l,
Md	100 l,
So, Św, Lp, Jw., Kl	90 l,
Gb, Brz, Ol	80 l,
Os	60 l,
Tp	40 l,
Olsz	30 l.

6. Przyjmuje się następujące gospodarcze typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw i rodzaje rębni.

Siedliskowy typ lasu	Hodowlane cele gospodarki leśnej		Zasady gospodarki leśnej		
	Gospodarczy typ drzewostanu	Orientacyjny skład odnowień	Gospodarstwo	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5	6
OIJ	OI-Js	Js – 60%, OI – 30%, inne 10%	przerębowo- zrębowe	IV	20
LŁ	Js-Db	Db – 50%, Js – 30%, Jd i inne 20%	przerębowo- zrębowe	IV	20
LMwyż	So-Bk	Bk – 50%, So – 30%, Jd i inne 20%	przerębowo- zrębowe	IV	20
	So-Jd	Jd – 50%, So – 30%, Db i inne 20%	przerębowo- zrębowe	IV	20
Lwyż	Db-Bk-Jd	Jd – 40%, Bk – 30%, Db – 20%, Js i inne 10%	przerębowo- zrębowe	IV	30
	Bk-Db	Db – 50%, Bk – 30%, Md, Jd i inne 20%	przerębowo- zrębowe	III	20
	Db-Bk	Bk – 50%, Db – 30%, Jd, Md i inne 20%	przerębowo- zrębowe	III	20
	Bk	Bk – 60%, Db, Jd, Md, in. liść. – 40%	przerębowo- zrębowe	IV	30
	Jd-Bk	Bk – 40%, Jd – 30%, Md, Db i inne – 30%	przerębowo- zrębowe	IV	30
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Md, Db i inne – 20%	przerębowe	IVd	50
	Jd	Jd – 70%, Bk, Md i inne – 30%	przerębowe	IVd	50
LG	Bk	Bk – 60%, Jd, Md, Jw i inne – 40%	przerębowo- zrębowe	IV	30
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Md i inne – 20%	przerębowo- zrębowe	IV	30
	Bk-Jd	Jd – 60%, Bk – 30%, Md, Db i inne – 10%	przerębowe	IV	50
	Jd	Jd – 70% Bk, Md i inne – 30%	przerębowe	IVd	50

7. Przyjmuje się następujące przyrodnicze typy drzewostanów ze składem gatunkowym drzew.

Siedlisko	Pow.	PTD	Orientacyjny docelowy skład gat. d- stanu (%)
9110-2	70,31	Bk Jd-Bk	Bk 80, Jw., Jd i inne 20 Bk 60, Jd 20, inne 20
9130-3	10266,07	Bk Jd-Bk Bk-Jd Jw-Bk	Bk 80, Jw., Jd, Dbsz i inne 20 Bk 60, Jd 20, Jw., Kl, Dbsz i inne 20 Jd 50, Bk 30, Jw., Kl, Dbsz i inne 20 Bk 60, Jw. 20, Jd, Kl, Dbsz i inne 20
9170-2	1445,29	Gb-Db Lp-Gb-Db Bk-Gb-Db Jd-Gb-Db	Db 50, GB 30, Lpsz, Jd, Kl, Jw. Czr i inne 20 Db 40, GB 30, Bk 20, Jd, Lpsz, Lpd, Jw., Czr i inne 10 Db 40, GB 30, Jd 20, Bk, Jw., Js, Wz, Czr i inne 10 Db 40, GB 30, Jd 20, Bk, Jw., Js, Wz, Czr i inne 10
9170-3	2,72	Jw.-Kl Lp-Jw.-Kl	Kl 40, Jw. 30, GB, Bk, Lp, Dbsz i inne 30 Kl 40, Jw. 20, Lp 20, GB, Dbsz, Tp, Wz, Js i inne 20
9180b*	1,05	Jw. Jrz-Jw. Bk-Jw	Jw. 80, Jrz, Wzg, i inne 20 Jw. 70, Jrz 20, Wzg i inne 10 Jw. 70, Bk 20, Jrz i inne 10
91EOb*	106,88	OI Js Olsz-Js Js-OI	Olcz 90, Js i inne 10 Js 80, Olsz, Olcz, Jw. i inne 20 Js 70, Olsz 20, Jw. i inne 10 OI (sz, cz) 50, Js 40, Jw. i inne 10
91EOc*	1,31	Olsz	Olsz 90, Jw. i inne 10
91PO	286,,94	Jd	Jd 80, Bk, GB, Os i inne 20

8. Ponadto ustala się co następuje:

- ✓ Jesiona, do czasu ustąpienia choroby w składach zakładanych upraw, należy zastępować gatunkami o zbliżonych wymaganiach siedliskowych,

- ✓ Przewiduje się korektę wyżej ustalonych orientacyjnych składów gatunkowych upraw po aktualizacji opracowania siedliskowego,
 - ✓ Nie będzie planowane użytkowanie rębne na siedliskach łągowych i bagiennych,
 - ✓ Istniejące i projektowane zagospodarowanie rekreacyjne będzie opracowane jako program działań Nadleśnictwa opisowo i na mapie przeglądowej funkcji lasu.
 - ✓ Stopnie uszkodzenia drzewostanów będą zinwentaryzowane zgodnie z metodyką opracowaną przez Zespół Ochrony Lasu w Krakowie,
 - ✓ Weryfikacja leśnych siedlisk przyrodniczych będzie wykonana zgodnie z metodyką opracowaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu zaakceptowaną przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, poza obszarami OZW „Klonówka” i OZW „Wisłok Środkowy z Dopływami”.
 - ✓ W prognozie stanu zasobów drzewnych na koniec przeszłego okresu gospodarczego będzie przeprowadzona symulacja wpływu realizacji zadań planu urządzenia lasu na środowisko,
 - ✓ Wytyczne w sprawach ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, zagospodarowania łowieckiego po opracowaniu będą uzgodnione z Wydziałem Ochrony Ekosystemów Leśnych.
 - ✓ Charakterystyka ekonomiczna i orientacyjna prognoza wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa będzie przeprowadzona w zakresie przewidzianym Instrukcją urządzania lasu, bez dodatkowej ekspertyzy.
9. Ustala się, że aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Strzyżów będzie dotyczyć wszystkich gruntów w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa.

W lasach znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, zakres informacji w sprawie kompleksowego opisu stanu przyrody będzie wynikał ze szczegółowych danych uzyskiwanych dla potrzeb tego planu, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska, natomiast dla pozostałych lasów i gruntów znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa – z orientacyjnych publikowanych informacji ogólnych, uzupełnianych odpowiednio danymi uzyskanymi od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska,

Zadania z zakresu ochrony przyrody i metody ich realizacji zostaną przeniesione z właściwych planów ochrony lub planów zadań ochronnych, natomiast dla obszarów gdzie brak takich planów zostaną określone w formie fakultatywnej pożądane działania ochronne, a nie obligatoryjne zadania.

Weryfikacja i aktualizacja, będzie polegać na:

- ✓ uzupełnieniu programu o obszary Natura 2000,
- ✓ zestawieniu w formie tabeli XXII danych - posiadanych na podstawie planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz uzyskanych od regionalnych służb właściwych do spraw ochrony środowiska – o przedmiotach ochrony, dla których wyznaczono w bezpośrednim sąsiedztwie Lasów Państwowych obszary Natura 2000,
- ✓ uzupełnieniu programu o inne, dotychczas nie ujęte w opracowaniu, obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z ewentualnym określeniem ich lokalizacji i powierzchni oraz aktów ustanowienia, a także celów i zasad ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty przewidziane do objęcia jedną z ustawowych form ochrony przyrody, dla których jest skompletowana wymagana dokumentacja, z ewentualnym podaniem ich lokalizacji, powierzchni oraz przedmiotu, celów i zasad ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty zasługujące na szczególną ochronę, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, walorów przyrodniczych i pożądanej formy ochrony,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane walory przyrodnicze w odniesieniu do pozostałych lasów i gruntów nadleśnictwa, zasługujących na ochronę metodami gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem stopni ich naturalności, różnorodności biologicznej i bogactwa genetycznego,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty o walorach historycznych, kulturowych, edukacyjnych, krajobrazowych, turystycznych i wypoczynkowych,
- ✓ uzupełnieniu programu o nowo rozpoznane obiekty stanowiące źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, z podaniem rodzajów powodowanych przez nie zanieczyszczeń oraz ewentualnych środków zaradczych,

- ✓ uzupełnieniu programu o nowe zadania wynikające z planów ochrony lub planów zadań ochronnych oraz o nowe wskazania dotyczące ochrony przyrody w lasach Nadleśnictwa, a także o nowe potrzeby z zakresu ochrony przyrody w lasach innych form własności.

Szczegółowe wskazania gospodarcze, w tym również związane z ochroną przyrody, zostaną zapisane w opisach taksacyjnych wyłączeń, zaś ogólne zalecenia - zarówno gospodarcze jak i ochronne - również w opisanii ogólnym, natomiast w programie ochrony przyrody zostaną zapisane szczegółowe zadania ochronne lub orientacyjne wskazania ochronne.

W opisie taksacyjnym wyłączeń obowiązuje zapis o przynależności danego wyłączenia do obszaru Natura 2000 oraz o ujęciu ewentualnych zadań lub wskazań ochronnych w programie ochrony przyrody; w ten sposób poprzez adres wyłączenia wymieniane i uzupełniane będą informacje z zakresu gospodarki leśnej oraz ochrony przyrody.

10. Załącznikiem do protokołu jest ustalony zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, które będzie podlegał uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej
mgr inż. Marek Marecki

Zał. do protokołu KZP dla
Nadleśnictwa Strzyżów

**Zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla
projektu planu urządzenia lasu
dla Nadleśnictwa Strzyżów na lata 2014 - 2023.**

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko będzie opracowana zgodnie z „Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, zatwierdzonymi do stosowania przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dnia 18 sierpnia 2011 roku i będzie zawierać:

- ✓ informacje ogólne,
- ✓ analizę i ocenę stanu środowiska i celów ochrony z punktu widzenia realizacji projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ przewidywane oddziaływanie na środowisko projektu planu urządzenia lasu, scharakteryzowane przy wykorzystaniu macierzy, dołączonych jako załączniki do „Wytycznych...”,
- ✓ zastosowane w projekcie planu urządzenia lasu działania przewidziane do zastosowania w trakcie tego planu, mające na celu zapobieganie lub ograniczanie potencjalnie negatywnych lub potencjalnie znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko,
- ✓ powiązania z innymi prognozami oddziaływania na środowisko,
- ✓ propozycje w sprawie przewidywanych metod oraz częstotliwości analizy skutków realizacji postanowień projektu planu urządzenia lasu,
- ✓ streszczenie prognozy.

W części opisowej prognozy zostaną zamieszczone w logicznej kolejności wszystkie wymagane informacje, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Jeżeli któryś z punktów wymienionych w art. 51 tej ustawy nie będzie miał odniesienia do założeń planu urządzenia lasu, to w prognozie zostanie zamieszczona informacja że „nie dotyczy projektu planu urządzenia lasu”.

Dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz specjalnych obszarach ochrony Natura 2000, dla leśnych siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla ochrony których wyznaczono dany obszar, zostaną sporządzone następujące zestawienia:

- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do siedlisk przyrodniczych:
 - tabelaryczny wykaz siedlisk przyrodniczych, stanowiących przedmiot ochrony
 - tabelaryczne zestawienie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza i ocena zaplanowanych składów gatunkowych upraw, docelowych składów gatunkowych drzewostanów oraz naturalnych składów warstwy drzew i przewidywanych zmian struktury wiekowej drzewostanów,
 - mapa zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień,
- ✓ W specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków):
 - tabelaryczny wykaz gatunków stanowiących podmiot ochrony,
 - mapa przeglądowa rozmieszczenia stanowisk występowania gatunków roślin i zwierząt i ich siedliska,
 - tabelaryczne podsumowanie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
 - mapa przeglądowa rozmieszczenia zaplanowanych zrębów zupełnych i zalesień oraz rozmieszczenia powierzchni istniejących lub planowanych „ostoi ksylobiantów”
- ✓ W obszarze specjalnym ochrony ptaków w stosunku do gatunków ptaków:
 - tabelaryczny wykaz gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony,
 - mapa rozmieszczenia gatunków,
 - tabela planowanych zabiegów gospodarczych,
 - analiza możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania pul, dla gatunków będących przedmiotem ochrony,
 - analiza struktury wiekowej drzewostanów.

Na postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 składać się będzie:

- ✓ uzgodnienie pomiędzy dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- ✓ sporządzenie prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- ✓ uzyskanie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie opinii dotyczących projektu planu urządzenia lasu oraz prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- ✓ zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Proponuje się, że analizę skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu prowadził będzie organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Częstotliwość analizy; 1 raz w dziesięcioleciu z wykorzystaniem aktualnej w dacie przeprowadzania monitoringu, metodyki kontroli kompleksowej Inspekcji Lasów Państwowych – jako organu kontrolnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Obiektywną ocenę realizacji planu urządzenia lasu zapewni monitoring następujących wskaźników:

- ✓ powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- ✓ wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- ✓ powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- ✓ powierzchni lasów według kategorii użytkowania,

- ✓ powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- ✓ powierzchniowo wykonanych odnowień i zalesień.

Ponadto w ramach analizy zostaną sprawdzone zaewidencjonowane w SILP wszystkie formy ochrony i zgodność wykonanych na nich czynności gospodarczych z wydanymi pozwoleńiami i decyzjami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W związku z nieobecnością przedstawiciela Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie na posiedzeniu Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzyżów, proszę o udostępnienie pozostającej w zasobach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, istniejącej dokumentacji z terenu terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Strzyżów, w szczególności dotyczącej obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty:

- ✓ OZW „Klonówka” PLH 180022,
- ✓ OZW „Wisłok Środkowy z Dopyłwami” PLH 180030,
- ✓ Projekt.SOOS „Ostoja Czarnorzecka”.

W opracowaniu zostaną wyszczególnione materiały otrzymane od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako obowiązujące dla celów prognozy, w tym dotyczące granic obszarów Natura 2000, poszczególnych przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, w tym aktualne SDF, rozpoznane - na podstawie danych służb ochrony środowiska właściwych do spraw obszarów Natura 2000 - granice ostoi lub siedlisk tych przedmiotów ochrony, a także zakazy i nakazy obowiązujące w granicach ostoi lub siedlisk przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 na terenie lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Strzyżów.

W przypadku nie otrzymania materiałów, zarówno w uzgodnieniu, jak i w samej prognozie zostanie zamieszczona klauzula o treści: „Prognozę sporządzono na podstawie dokumentacji projektu planu urządzenia lasu; nie uzyskano dodatkowych materiałów dotyczących obszarów Natura 2000 wyznaczonych na terenie lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Strzyżów”.

W uzgodnieniach będą ujęte wyłącznie zlecenia już realizowane przez służby właściwe do spraw ochrony środowiska, o ile ich wyniki zostaną udostępnione

dyrektorowi RDLP nie później niż przewiduje to termin odbioru prac terenowych w umowie o sporządzenie projektu planu urządzenia lasu.

Z-ca dyrektora ds. gospodarki leśnej

mgr inż. Marek Marecki

Lista obecności na posiedzeniu Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzyżów
w dniu 28 września 2011 roku.

Lp	Imię nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
1.	KOPCZYK BARBARA	inspektor	STANOWISKO W BRZODOWIE	
2.	JANUSZ PLATA	st. specjalista	Zielonolęka	
3.	Piotr Grawajski	nauczyciel ZO	RDLP w Krakowie	
4.	Jubasz Pińóg	specjalista ds ochrony przyrody	ZESPÓŁ KARPACIOWY PARKÓW KRAJOBRAZ W KROŚNIE	
5.	Marcel Marecki	Z-w Dyktowa	RDLP Kosmo	
6.	Jacek Stankiewicz	Naczelnik ZL	RDLP w Kosmo	
7.	Piotr Fajana	Naczelnik ZZ	RDLP w Kosmo	
8.	Wojciech Wolcendor	st. specjalista	DGLP Kosmo	
9.	Zygmunt Juszczyński	BURMISTRZ B.	UM BRZÓWA	
10.	Jan Bedon	pr. specjalista	RDLP w Kosmo	
11.	Piotr Konek	specjalista	Nadlesnictwo Strzyżów	
12.	Maciej Kiebała	specjalista	Nadlesnictwo Strzyżów	
13.	Adam Chendorek	st. specjalista	Nadlesnictwo Strzyżów	
14.	Roman Kula	Inż. Wodoznawca	— " —	
15.	Piotr Sztebel	Z-w Biego	— " —	
16.	JACEK LASOTA	SO. SPEC. SL	— " —	
17.	Agata Norkowska	funkcyj. z Działu	RDLP	
18.	ANDRZEJ MODUSZEWSKI	N-CCP	N-CTWO	

PROTOKÓŁ
ustaleń Narady Techniczno-Gospodarczej przeprowadzonej w dniu
30 października 2013 roku dla Nadleśnictwa Strzyżów

Część A

- końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urzędzeniowych,
 - ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu za lata 2004- 2013,
 - ocena stanu ogólnej ochrony lasu,
 - ocena oddziaływania na środowisko czynności gospodarczych wykonywanych zgodnie z dotychczasowym planem urządzenia lasu, w latach 2010-2013, tj. okresie objętym prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000.
1. Naradzie Techniczno-Gospodarczej przewodniczył Z-ca Dyrektora ds. gospodarki leśnej, mgr inż. Marek Marecki. Skład osobowy zgodnie z listą obecności.
 2. Przyjmuje się ostateczną wersję mapy obszarów chronionych i funkcji lasu dla Nadleśnictwa Strzyżów.
 3. Akceptuje się przedstawiony w projekcie planu urządzenia lasu zakres i formę podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu.
 4. Przyjmuje się rozstrzygnięcia Nadleśniczego, zawarte w wykazach rozbieżności sporządzonych dla obrębów leśnych dotyczące konturów i powierzchni grup rodzajowych.
 5. Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu nie dokonywano zmian granic i numeracji oddziałów.
 6. Do ustalenia wskaźnika cięć pielęgnacyjnych wykorzystano spodziewany bieżący przyrost miąższości w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.
 7. Akceptuje się, przedstawione przez Wykonawcę, wyniki testu kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych.
 8. Ocena gospodarki leśnej - wynikająca z analiz przedstawionych w referacie Nadleśniczego i Kierownika Zespołu Ochrony Lasu, koreferacie Wykonawcy projektu planu oraz informacji o wykonaniu monitoringu skutków realizacji planu – zostanie dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie i przedstawiona wraz z wynikającymi z tej oceny oraz wnioskami dotyczącymi gospodarki przyszłej.
 9. Ogólna ochrona lasu będzie kontynuacją postępowania ochronnego z okresu poprzedniego planu urządzenia lasu.
 10. Stwierdza się, że projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody został sporządzony zgodnie z przepisami:
 - ✓ ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59, z późn. zmian.),
 - ✓ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r., w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (ogłoszone w Dz. U. dnia 26 listopada 2012 r., poz. 1302),
 - ✓ Instrukcji urządzania lasu wprowadzonej do stosowania zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, z dnia 21 listopada 2011r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu, znak sprawy: ZU-7019-

- ✓ 72/11, ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem DGLP nr 83 z dnia 23 listopada 2012 roku,
- ✓ oraz ustaleniami Komisji Założeń Planu.

11. Przyjmuje się następujące końcowe wytyczne dotyczące organizacji prac nad projektem planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym zmiany w ustaleniach KZP, wynikające z wykonanych prac siedliskowych i inwentaryzacji stanu lasu:

- ✓ W treści działu dotyczącego hodowli lasu, w Ogólnym opisie lasów nadleśnictwa, należy wyszczególnić istniejące uprawy, młodniki i odnowienia pod osłoną, w których planowane są zabiegi pielęgnacyjne. Dla projektowanych: odnowień, zalesień, dolesień, podsadzeń, poprawek i uzupełnień oraz wprowadzania podszytów nie planować szczegółowej powierzchni ich pielęgnowania (z wyłączeniem odnowień zrębów istniejących na 1 stycznia 2014 roku, jak również wielkości projektowanych poprawek i uzupełnień, lecz należy podać orientacyjne potrzeby z tego zakresu łącznie dla Nadleśnictwa.
- ✓ Akceptuje się zakres prognozy symulacyjnej na koniec okresu gospodarczego.
- ✓ Uszczegóławia się zapisy zawarte w protokole KZP o formę materiałów bazowych w postaci elektronicznej, które przekaże Wykonawca Nadleśnictwu oraz RDLP w Krośnie:

Plan urządzenia lasu (2 egzemplarze):

- SLMN, w tym kontrole LMN,
- linie ap - rozliczenie użytków dla obiektów liniowych, wraz z powierzchnią
- baza danych Taksator (.mdb),
- ogólny opis lasów nadleśnictwa (.doc, .pdf, tabele .xls),
- opis taksacyjny (.pdf, .xls),
- wykazy cięć (.xls)
- mapy tematyczne (.pdf oraz format plików użytych do wydruku map)
- mapy gospodarcze w skali 1 : 5 000 (.pdf, oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji, np. .jpg),
- mapy do Prognozy ... (.pdf oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji, np. .jpg),
- warstwy LMN siedlisk przyrodniczych (przed i po weryfikacji),
- Program ochrony przyrody (.doc, .pdf),
- warstwy LMN do Programu ...,
- mapy do Programu ... (.pdf, oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji, np. .jpg).

Opracowanie siedliskowe (3 egzemplarze):

- elaborat siedliskowy (.doc, .pdf)
- szczegółowe dane inwentaryzacyjne (pełne opisy typologicznych powierzchni siedliskowych - wzorcowe i podstawowe),
- warstwy siedlisk w standardzie LMN,
- dokumentacja fotograficzna,
- baza BDS (.mdb),
- mapy gospodarcze siedlisk w skali 1 : 5 000 (.pdf, oraz w formacie graficznym do bezpośredniej edycji, np. .jpg).

- mapy gospodarczo-przeładowe siedlisk w skali 1 : 10 000 (.pdf).
- mapy przeładowe siedlisk w skali 1 : 25 000 (.pdf).
- ✓ Podczas posiedzenia ustalono dokonanie następujących korekt i uzupełnień w referacie Wykonawcy projektu pul: z wniosków podsumowujących wyniki inwentaryzacji należy usunąć zapisy świadczące o pozornie niewłaściwym stanie lasu „odstępstwo od właściwego modelu” - przy średnim wieku drzewostanów, „przyjąć etat w wysokości zbliżonej do 100% spodziewanego przyrostu bieżącego”; zmienić wyjaśnienie różnic pomiędzy powierzchnią lasów uznanych za ochronne podaną w aktach normatywnych i wykazaną w projekcie pul; zmienić wytyczne z zakresu ochrony lasu, wykorzystując referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w tym zakresie; w planowanych zadaniach ochronnych z zakresu ochrony przyrody do naturalnej sukcesji przewidzieć pasy drzewostanów przy głównych stałych ciekach wodnych; utrzymanie istniejących stref ekotonowych - zapis uzupełnić o kształtowanie stref ekotonowych w ramach gospodarki leśnej; w analizie neofityzacji należy odnieść się do powierzchni zredukowanej gatunków obcych w drzewostanach.

Część B

Dane dotyczące projektu planu urządzenia lasu.

1. Przyjmuje się następującą powierzchnię Nadleśnictwa w rozbiciu na rodzaje użytków:

Grupa i rodzaj użytku	Nadleśnictwo Strzyżów	
	ha	%
1	2	3
1. Lasy - razem	12773,56	99,46
<i>1.1. Grunty leśne zalesione - razem</i>	<i>12538,81</i>	<i>97,64</i>
1) drzewostany	12538,81	97,64
2) plantacje drzew - razem	-	-
w tym:		
- plantacje nasienne	-	-
- plantacje drzew szybkorosnących	-	-
<i>1.2. Grunty leśne niezalesione - razem</i>	<i>53,04</i>	<i>0,41</i>
1) w produkcji ubocznej - razem	15,12	0,12
w tym:		
- plantacje choinek	3,09	0,02
- poletka łowieckie	12,03	0,09
2) do odnowienia - razem	-	-
w tym:		
- halizny	-	-
- zręby	-	-
- płazowiny	-	-
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	37,92	0,29
w tym:		
- przewidziane do naturalnej sukcesji	36,46	0,28
- objęte szczególnymi formami ochrony	-	-
- przewidziane do wyłączenia z produkcji	-	-
- do małej retencji wodnej	1,46	0,01
<i>1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem</i>	<i>181,71</i>	<i>1,41</i>
w tym:		
1) budynki i budowle	0,94	0,01
2) urządzenia melioracji wodnych	6,13	0,05
3) linie podziału przestrzennego lasu	77,00	0,60
4) drogi leśne	58,24	0,45
5) tereny pod liniami energetycznymi	8,24	0,06
6) szkółki leśne	-	-
7) miejsca składowania drewna	29,86	0,23
8) parkingi leśne	-	-
9) urządzenia turystyczne	1,30	0,01
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,79	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	12774,35	99,47
3. Użytki rolne - razem	52,67	0,41
<i>3.1. Grunty orne - razem</i>	<i>30,25</i>	<i>0,24</i>
w tym:		
1) role	27,78	0,22
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornym	2,47	0,02
3) ugory, odłogi	-	-
<i>3.2. Sady</i>	<i>0,18</i>	<i>0,00</i>
<i>3.3. Łąki trwałe</i>	<i>11,33</i>	<i>0,09</i>
<i>3.4. Pastwiska trwałe</i>	<i>10,35</i>	<i>0,08</i>
<i>3.5. Grunty rolne zabudowane</i>	<i>0,45</i>	<i>0,00</i>

Grupa i rodzaj użytku	Nadleśnictwo Strzyżów	
	ha	%
1	2	3
3.6. <i>Grunty pod stawami rybnymi</i>	-	-
3.7. <i>Grunty pod rowami rolnymi</i>	0,11	0,00
4. Grunty pod wodami – razem	0,62	0,00
w tym:		
4.1. <i>Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi</i>	0,62	0,00
4.2. <i>Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi</i>	-	-
4.3. <i>Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi</i>	-	-
5. Użytki ekologiczne - razem	-	-
6. Tereny różne - razem	-	-
w tym:		
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.	-	-
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego	-	-
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)	-	-
4) różne inne	-	-
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	13,63	0,11
w tym:		
7.1. <i>Tereny mieszkaniowe</i>	2,13	0,02
7.2. <i>Tereny przemysłowe</i>	2,37	0,02
7.3. <i>Tereny zabudowane inne</i>	1,67	0,01
7.4. <i>Zurbanizowane tereny niezabudowane</i>	0,10	0,00
7.5. <i>Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe – razem</i>	2,23	0,02
w tym:		
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne	1,85	0,01
2) tereny zabytkowe	-	-
3) tereny sportowe	0,38	0,00
4) ogrody zoologiczne i botaniczne	-	-
5) tereny zieleni nieurządzonej	-	-
7.6. <i>Użytki kopalne</i>	-	-
7.7. <i>Tereny komunikacyjne - razem</i>	5,13	0,04
w tym:		
1) drogi	5,13	0,04
2) tereny kolejowe	-	-
3) inne tereny komunikacyjne	-	-
8. Nieużytki - razem	1,36	0,01
w tym:		
1) bagna	1,31	0,01
2) piaski	-	-
3) utwory fizjograficzne	-	-
4) wyrobiska nie przeznaczone do rekultywacji	0,05	0,00
Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	69,07	0,54
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia	-	-
OGÓLEM (1-8)	12842,63	100,00

2. Przyjmuje się następujący podział na leśnictwa:

Lp.	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia leśnictw /ha/	Powierzchnia zasięgu /ha/
Obręb leśny Strzyżów				
1.	Babica	194-203, 203A, 203B, 204-218, 258-263, 263A, 264-277, 309B	1194,53	11127,71
2.	Cieszyna	413, 413B, 422-466	1093,48	12013,42
3.	Godowa	324-362	979,43	4168,57
4.	Hermanowa	40, 40A, 40B, 41, 41A, 42-46, 46A, 47-50, 50A, 51, 51A, 52-67, 67A, 68, 68A, 69-71, 71A, 72-74, 74A, 75, 75A, 76-77, 77A	1057,19	11277,64
5.	Hyżne	1, 1A, 1C, 2, 2A, 3-8, 8A, 8B, 8C, 9, 9A, 10, 10A, 11, 11A, 11B, 12, 12A, 13-17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 20, 20A, 20B, 21-22, 22A, 23-29, 29A, 30-35, 35A, 36-38, 38A, 39, 39A, 39B	1045,85	19085,08
6.	Kąkolówka	78, 78A, 79-80, 80A, 81-90, 90A, 91-95, 97-107, 107A, 108-115, 119-122	1187,25	4543,78
7.	Kozłówek	412, 412B, 414-421, 467-489	919,01	11936,35
8.	Łączki	363-380, 380A, 381-392, 392A, 393, 393A, 394, 394A, 395-397, 397A, 398-407, 407A, 407B, 408, 408A, 408B, 409-411, 413A	1156,91	18181,21
9.	Łętownia	278-279, 279A, 280-302, 302B, 302C, 303-305, 305A, 305C, 306-309, 309A, 310-323	1076,63	13971,12
10.	Niebylec	158-170, 170A, 171-176, 176A, 177-189	829,13	8361,56
11.	Sołonka	116-118, 123-145, 145A, 146-148, 148A, 148B, 149, 149A, 150-157	1133,86	4060,03
12.	Wola Zgłobieńska	190, 190A, 191-192, 192A, 192B, 193, 193A, 219-222, 222A, 223-230, 230A, 231-249, 249A, 250-257	1169,36	13436,56
Razem Nadleśnictwo Strzyżów			12842,63	132163,03

3. Wyróżnia się następujące typy siedliskowe lasu:

Siedliskowy typ lasu	Nadleśnictwo Strzyżów	
	Plan V rewizji u. l.	
	ha	%
1	2	3
LMWYŻŚW	54,59	0,43
LWYŻŚW	12203,74	96,92
LWYŻW	145,14	1,15
OIJWYŻ	31,41	0,25
LŁWYŻ	47,17	0,38
LGŚW	109,80	0,87
Razem	12591,85	100,00

4. Przyjmuje się następujący stan siedlisk leśnych:

Stan siedlisk	Nadleśnictwo Strzyżów	
	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego	11116,34	88,28
zniekształcone	1475,51	11,72
zdegradowane	-	-
silnie zdegradowane	-	-
Razem	12591,85	100
w tym: siedliska porolne	366,46	2,91

5. Przyjmuje się następujące typy drzewostanów:

Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy odnowień	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
1	2	3	4	5
OLJ	OI-Js	Js – 60%, OI – 30%, i inne 10%	IV	20
LŁ	Js – Db	Db – 50%, Js – 30%, Jd i inne 20%	IV	20
Lwyż	Db-Bk-Jd	Jd – 40%, Bk – 30%, Db – 20%, Js i inne 10%	IV	30
	Bk – Db	Db – 50%, Bk – 30%, Md, Jd i inne 20%	III	20
	Db-Bk	Bk – 50%, Db – 30%, Jd, Md i inne 20%	III	20
	Bk	Bk – 60%, Db, Jd, Md i inne liściaste – 40%	IV	30
	Jd-Bk	Bk – 40%, Jd – 30%, Md, Db i inne 30%	IV	30
	Bk-Jd	Jd – 50%, Bk – 30%, Md, Db i inne 20%	IV	50
LG	Jd	Jd – 70%, Bk, Md i inne 30%	IV	50
	Bk	Bk – 60%, Jd, Md, Jw i inne – 40%	IV	30
	Jd-Bk	Bk – 50%, Jd – 30%, Md i inne 20%	IV	30
	Bk-Jd	Jd – 60%, Bk – 30%, Md, Db i inne 10%	IV	50
LMwyż	Jd	Jd – 70%, Bk, Md i inne 30%	IV	50
	So-Bk	Bk – 50%, So – 30%, Jd i inne 20%	IV	20
	So-Jd	Jd – 50%, So – 30%, Db i inne 20%	IV	20

6. Przyjmuje się następujące docelowe składy gatunkowe i przyrodnicze typy drzewostanów, wraz z dodatkowymi, wyróżnionymi po pracach terenowych (oznaczonymi*):

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Przyrodn. typ drzewost/PTD/	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Ro-dzaj rębni	Okres odno-wienia
9110	Kwaśna buczyna górską	LG, Lwyż, LMwyż	Bk	Bk 80%, Jw, Jd i inne 20%	IV	30
			Jd-Bk	Bk 60%, Jd 20% i inne 20%	IV	30
			Jd	Jd 80%, Bk, Kl, Jw i inne 20%	IV	50
9130	Żyzna buczyna górską	LG, Lwyż	Bk	Bk 80%, Jw, Jd, Dbsz i inne 20%	IV	30
			Jd-Bk	Bk 60%, Jd 20%, Jw, Kl, Dbsz i inne 20%	IV	30
			Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%, Jw, Kl, Dbsz i inne 20%	IV	50
			Jw-Bk	Bk 60%, Jw 20%, Jd, Kl, Dbsz i inne 20%	IV	30
			Db-Bk*	Bk 50%, Db 30%, Gb, Jd, Jw, Lp, Kl, Wz i inne 20%	III/IV	20
			Db-Bk-Jd*	Jd 40%, Bk 30%, Db 20%, Js i inne 10%	IV	30
9170	Grąd subkontynentalny (typowy)	Lwyż, LMwyż	Gb-Db	Db50%, Gb 30%, Lpsz, Jd, Kl, Jw, Czir i inne 20%	III/IV	20
			Gb-Db-Bk*	Bk 40%, Db 20%, Gb 20%, Jd, Jw, Lp, Kl, Wz i inne 20	IV	20
			Bk-Gb-Db	Db 40%, Gb 30%, Bk 20%, Jd, Jw, Js, Wz, Czir i inne 10%	III/IV	20
			Jd-Gb-Db	Db 40%, Gb 30%, Jd 20%, Bk, Jw, Js, Wz, Czir i inne 10%	III/IV	20
			Gb-Db-Jd*	Jd 40%, Db 20%, Gb 20%, Bk, Kl, Jw, Wz, Lp i inne 20%	IV	30
			Lp-Gb-Db	Db 40%, Gb30%, Lp 20%, Bk, Jd, Jw, Czir i inne 10%	III/IV	20
			Db- Bk*	Bk 50%, Db 30%, Gb, Jd, Jw, Lp, Kl, Wz i inne 20%	IV	20
			Db-Bk- Jd*	Jd – 40%, Bk – 30%, Db – 20%, Js i inne 10%	IV	30
			Gb-Bk-Db*	Db 40%, Bk 20%, Gb 20%, Jd, Jw, Lp, Kl, Wz i inne 20	III/IV	20
91PO	Jodłowy bór świętokrzyski	Lwyż	Jd	Jd 80%, Bk, Kl, Jw i inne 20%	IV	50
91EOb	Łęg olszowo-jesionowy	LŁwyż, OIJwyż	Js-OI	Olcz 70%, Js 20%, Db, Gb, Wz, Jw, Kl, Wb i inne 10%	-	-
			Js	Js 70%, Olcz 20% Db, Gb, Wz, Jw, Kl, Wb i inne 10%	-	-
			OI	Olcz 90%, Js, Wb i inne 10%	-	-

7. Wyróżnia się następujące istniejące rezerwy przyrody:

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. leśna n-zal. /ha/	Ogółem /ha/
Strzyżów				
„Góra Chełm”	423d-k, 424a,f,g, 425a-d, 426a-d, 427a, 428a-c,f, 429a-b	147,64	4,03	151,67
„Herby”	447a,c,f, 468a-g, 469a-c, 470a-g, 471a-d	144,55	0,00	144,55
„Mójka”	81a-h, 82a-d, 83a-i, 84a-h, 85a-c, 86a-d, 87a-c, 88a,a, 89a-f	276,78	8,24	285,02
„Wielki Las”	250a-d,h-j, 251a-f, 252f, 256a-f	87,39	0,00	87,39
„Wilcze”	106a-b, 109a-f, 110a-c, 111a-c, 112a-c, 113a-c, 114a-c, 115a-g, 119a-i, 120a-b, 121a-f	334,04	0,92	334,96
Ogółem		990,40	13,19	1003,59

8. Przyjmuje się następujący podział lasów ze względu na pełnione funkcje:

Główne funkcje lasu	Nadleśnictwo Strzyżów	
	Pow. leśna	
	ha	%
Lasy rezerwatowe	1003,59	7,86
Lasy ochronne	11268,97	88,22
Lasy gospodarcze	319,29	2,50
Grunty zw. z gospodarką leśną	181,71	1,42
LASY – ogółem	12773,56	100,00

9. Akceptuje się obliczone etaty użytkowania rębnego:

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlany na okres obowiązywa- nia planu	Etat na okres obowiązy- wania planu
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównani a średniego wieku	Etat optymaln y	Etat z potrzeb przebu- dowy	Etat wg okresów uprzątnię- cia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m ³ brutto							
	etaty roczne							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb leśny Strzyżów								
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	482	9424	9424
W LASACH OCHRONNYCH (O)	28993	33211	37188	33211	0	29596	425612	425612
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	0	0	0	0	0	X	X	X
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	86	322	972	322	0	0	135	135
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
<u>OGÓŁEM</u>	29079	33533	38160	33533	0	30078	435171	435171

10. Uzgadnia się następujące wielkości powierzchni, które nie będą objęte użytkowaniem:

Drzewostany nie objęte użytkowaniem rębnym i przedrębnym	
Obręb	Powierzchnia /ha/
Nadleśnictwo Strzyżów	1 296,45

11. Uzgadnia się powierzchniowy etat użytkowania przedrębnego w wysokości:

Kategoria cięć	Nadleśnictwo Strzyżów
	Powierzchnia /ha/
CP/P	141,89
TW	341,94
TP	7119,66
Łącznie	7603,49

12. Przyjmuje się wskaźnik użytkowania przedrębego w wysokości 57 m³/ha

13. Przyjmuje się następujący szacunkowy etat miąższościowy w użytkowaniu przedrębnym:

Etat uż. przedrębnych	Nadleśnictwo Strzyżów
Powierzchniowy /ha/	7603,49
Miąższościowy /m ³ netto/	433399
Miąższościowy /m ³ brutto/	541749
Przyrost	954050*
Etat/Przyrost (%)	56,78

* Przyrost tablicowy w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.

14. Przyjmuje się następujące etaty użytkowania głównego:

Rodzaj cięcia	Nadleśnictwo Strzyżów		
	masa /m ³ /		
	brutto	% przyrostu	netto
Rębne	462142	39,97	401813
Przedrębne	541749	46,85	433399
Razem	1003891	86,82	835212
Przyrost	1156300		

15. Przyjmuje się następujące zadania z zakresu hodowli lasu:

Wskazanie	Nadleśnictwo Strzyżów
	powierzchnia (ha)
Odnowienia i zal. halizn, płazowin, zrębów	-
Zalesienia gruntów nieleśnych	-
Zręby projektowane	-
Odnowienia przy rębniach złożonych	480,80
Podsadzenia	-
Dolesienia luk i przerzedzeń	-
Poprawki i uzupełnienia w istniejących uprawach i młodnikach	-
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projekt. do odnowienia i zalesienia	-
Wprowadzanie podszytów	-
Pielęgnowanie gleby	18,19
Pielęgnowanie upraw (CW)	114,59
Pielęgnowanie młodników (CP)	1152,77
Pielęgnowanie młodników (CP-P)	141,89
Melioracje agrotechniczne	473,20

16. Akceptuje się wyróżnione w Nadleśnictwie siedliska przyrodnicze zweryfikowane w trakcie inwentaryzacji stanu lasu:

Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2013 r.
9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	62,98	22,22
9130	żyźne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	10255,84	8685,34
9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1404,08	904,31
91E0	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	78,46	49,06
91P0	jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)	282,34	0,00
Suma końcowa		12093,61	9660,93

* - siedliska priorytetowe

17. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony przyrody:

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- chnia [ha]	Czynność
Rezerwat przyrody „Góra Chełm”	oddz.: 423d, f, g, h, i, j, k, 424a, b, c, d, f, g, 425a, b, c, d, 426a, b, c, d, 427a, 428a, b, c, d, f, g, 429a, b leśnictwa Cieszyna	154,51	Realizacja zadań ochronnych ustanowionych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jako zadań zleconych, po przekazaniu środków finansowych.
Rezerwat przyrody „Herby”	oddz. 447a, c, f leśnictwa Kozłówek oraz 468a, b, c, d, f, g, 469a, b, c, 470a, b, c, d, f, g, 471a, b, c, d leśnictwa Cieszyna	145,71	
Rezerwat przyrody „Mójka”	oddz.: 81-85, 86a,b,c,d, 87, 88a,b,c, 89 leśnictwa Kąkolówka	287,80	
Rezerwat przyrody „Wielki Las”	oddz.: 250a,b,c,d,h,i,j, 251a,b,c,d,f, 252f, 256a,b,c,d,f leśnictwa Wola Zgłobieńska	87,94	
Rezerwat przyrody „Wilcze”	oddz.: 106, 109-115, 119a,b,c,d,f,g,h,i, 120-121 leśnictwa Kąkolówka	340,88	
Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy	oddz. 326-330, 331a-h, i,k,l,n, 332-336, 337a-i, 338-359, 360-362, 413Bj, 423-457, 467-470, 471a-d,l,m, 472-489	2444,33	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 63/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 82, poz. 1389)

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- chnia [ha]	Czynność
Strzyżowsko- Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu	oddz. 192Ad-n, 192Bd-l, 193-197, 198c-k, 199-222, 222Ai-o, 223-230, 230Ab- m, 231-248, 249a-f, 250- 257, 278-279, 279A, 280- 302, 302Bg-l,n-p, 303-309, 309A, 309B, 310-311, 312a,c, 313-317, 318a-h, 319f-i, 322a-c	2665,57	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 81/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Strzyżowsko- Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz.2435)
Hyżnieńsko- Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu	oddz. 9An,p-s, 12, 12A, 13-17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 20, 20A, 20Ah, 21-35, 35A, 36-38, 38A, 39a-b,h, 39B, 67Aa-h,k-m, 77Ar, 78, 78A, 79-80, 80A, 81-90, 90A, 91-99, 100- 145, 145A, 146-149, 149A, 150-154, 157-168, 169a-d, 170A, 171b-c	3364,81	Realizowanie planu u.l. (w szczególności Programu ochrony przyrody) – w zakresie ochrony przyrody uwzględnia on wytyczne zawarte w rozporządzeniu Nr 77/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Hyżnieńsko- Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 138, poz. 2103, zm. rozp. Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2005 r.; Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2005 r., Nr 149, poz. 2435)
Klonówka PLH180022	oddz. lub części oddz.: 423d,g-k, 424, 425a-d, 426,427a, 428a-b, 429a	136,75	Do czasu opracowania i ustanowienia planów zadań ochronnych lub planów ochrony postępować zgodnie z ogólnymi wytycznymi zawartymi w Programie, dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony.
Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030	oddz. lub części oddz.: 189f, 267a-b 324a,k, 337j,l	10,69	
Ostoja Czarnorzecka PLH180027 (projekt)	oddz. 489f, 489d	4,38	
Pomniki przyrody żywej – 5 obiektów	wykaz zamieszczono w Programie ochrony przyrody, lokalizacja na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Podejmowanie niezbędnych działań konserwatorskich zmierających do poprawy stanu zdrowotności drzew. Dbalność o właściwe oznakowanie.
Drzewa o charakterze pomnikowym – 79 drzew	wykaz zamieszczono w Programie ochrony przyrody, lokalizacja na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Monitoring stanu zdrowotnego drzew. Pozostawienie do naturalnej śmierci (o ile nie stworzą zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi).

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- -chnia [ha]	Czynność
Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin i grzybów	szczegółowy wykaz zamieszczono w Programie ochrony przyrody, lokalizacja przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Otaczanie szczególną opieką stanowisk chronionych roślin; zachowanie i odpowiednie kształtowanie siedlisk stosownie do ich wymagań ekologicznych, rejestracja nowych stanowisk, aktualizacja istniejących, realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 9.IX.2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną oraz Rozporządzenia MŚ z 5.I.2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Stanowiska gatunków zwierząt chronionych	szczegółowy wykaz zamieszczono w Programie ochrony przyrody, lokalizację na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	-	Prowadzenie monitoringu, rejestracja nowych stanowisk gatunków szczególnej troski; realizacja przepisów wynikających z Rozporządzenia MŚ z 12.X.2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
Nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie (kod: 6510)	oddz. 57c, 60f, 61f	2,43	Ekstensywne użytkowanie kośne realizowane w ramach użytkowania ubocznego (wskazane działania w ramach programów rolnośrodowiskowych itp.)
Leśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	Lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	9660,93	Realizacja przyjętych w planie u.l. perspektywicznych celów gospodarki leśnej opartych na przyrodniczych typach lasów.
Fragmenty roślinności o charakterze łągowym lub bagiennym, ujęte w planie u.l. jako bagna tworzące wydzielenia	oddz. 18Am,n,p, 425h	1,31	Pozostawić bez ingerencji
Fragmenty roślinności łąkowej i bagiennej, ujęte w planie u.l. jako bagna nie tworzące wydzieleni	w oddz. 78d, 79d, 172b, 329a, 447c, 450c	0,67	

Obiekt	Lokalizacja Leśnictwo, oddz. poddz.	Powierz- chnia [ha]	Czynność
Grunty przewidziane do sukcesji naturalnej	oddz. 29Ag, 40Bb, 40Bc, 40Bf, 40Bp, 40Br, 40Bs, 41Aa, 41Ah, 46Ai, 50Ab, 51j, 56i, 56j, 56k, 74Aax, 74Aj, 74An, 74Ar, 74b, 75Ah, 77d, 78Aa, 78Ab, 78Ac, 78Ap, 78Ar, 78f, 80Aa, 80Ad, 80Ao, 80Ar, 80Az, 81c, 81d, 82a, 83b, 83d, 83f, 83h, 84a, 84h, 90Ab, 94c, 95c, 98f, 103c, 105b, 107Al, 107An, 107f, 107g, 107j, 119b, 123a, 149Ax, 161f, 186g, 206f, 272d, 286g, 296b, 302Bi, 302Bm, 302Cd, 302Ci, 302Cr, 302Cy, 303g, 361i, 362f, 369a, 373h, 376d, 415b, 415c, 423g, 423i, 455c, 458a, 459a, 460b	36,46	Pozostawienie procesom sukcesji naturalnej
Zadrzewienia i zakrzewienia	oddz. 1Ag, 19Bl, 39Ac, 77Am, 397Ah, 412Ba, 425j, 450k	0,66	Pozostawić bez ingerencji.
Drzewostany objęte użytkowaniem rębny i TP	wg planu u.l.		Pozostawianie martwego drewna zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu
Drzewostany na siedliskach łągowych i bagiennych (OlJwyż, Lkwyż)	lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczych i kulturowych”	78,58	Zachowanie i kształtowanie ochronnego charakteru drzewostanu – nie planowano użytkowania rębego, czynności gospodarcze ograniczono do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych.
Drzewostany wzdłuż cieków wodnych	drzewostany położone wzdłuż głównych cieków stałych	-	Pozostawienie sukcesji naturalnej pasa drzewostanu szerokości około 30 m po obu stronach cieku
Drzewostany graniczące z biotopami polnymi i łąkowymi	obrzeża kompleksów leśnych w całym Nadleśnictwie	-	Utrzymywanie i kształtowanie stref ekotonowych w ramach gospodarki leśnej
Drzewostany graniczące z drogami o znacznym natężeniu ruchu	drzewostany położone przy drogach lokalnych	-	Utrzymywanie i kształtowanie stref ekotonowych w ramach gospodarki leśnej
Drzewostany niezgodne z siedliskiem	lokalizacja wg planu u.l.	202,63	Kontynuowanie przebudowy drzewostanów zgodnie z zapisami w planie u.l.
Drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem		3033,40	

18. Akceptuje się następujące działania z zakresu ochrony wartości kulturowych i turystycznych oraz edukacji ekologicznej

Obiekt	Lokalizacja oddz., poddz.	Czynność
Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne	przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych i elementów wyposażenia i w razie potrzeby naprawa lub konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie, usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających poruszanie się zwiedzających.
Szlaki turystyczne, trasy rowerowe	przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	przy wlotach szlaków turystycznych na teren Nadleśnictwa umiejscowienie tablic informacyjnych dotyczących prawidłowego zachowania się na terenie lasów, dbałość o ich estetyczny wygląd. Na trasach szlaków usuwanie pojawiających się złomów i wywrotów uniemożliwiających poruszanie się.
Tablice informacyjne i ostrzegawcze o treści powiązanej z prawidłowym zachowaniem się na terenach leśnych bądź o szerokiej tematyce przyrodniczej.	przy wlotach głównych szlaków komunikacyjnych na teren Nadleśnictwa, przy parkingach, miejscach biwakowych, itp.	Okresowa konserwacja lub wymiana na nowe, dbanie o estetyczny wygląd tablic.
Kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki, mogiły, cmentarze itp.	wykaz zamieszczono w programie ochrony przyrody, a lokalizację na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Porządkowanie otoczenia, okresowa konserwacja, wykonywanie prac leśnych w bezpośrednim sąsiedztwie w sposób nie zagrażający obiektom. W przypadku obiektów zabytkowych – zabiegi uzgadniać z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (po uzyskaniu środków finansowych).

19. Przyjmuje się przedstawione przez Wykonawcę przewidywane oddziaływanie realizacji planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa:

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych

na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny,
- 1. oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2. oddziaływanie średnioterminowe,
- 3. oddziaływanie długoterminowe.

Zatwierdzam:

Lista obecności
na Naradzie Techniczno-Gospodarczej zwołanej
w dniu 30 października 2013 roku w Nadleśnictwie Strzyżów

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja	Podpis
1	Marek Marecki	Z-ca Dyrektora	RDLP Jurasz	
2	Stanisław Pyspał	N. Gospodarki Drzew	RDLP	
3.	Tomasz Najbar	st. specjalista w Wydz. Ochrony Ekosystemów	RDLP w Krośnie	
4	Alfred Król	Kierownik ZSC	ZOL w Krasnowie	
5	Hemyla Gniewek	Kierownik BUL	BUL o/Przemysł	
6	Ireneusz Kimla	specjalista	RDLP Krasno	
7.	Jan Beduon	st. specjalista	RDLP	
8	Piotr Fofara	Naczelnik ZS	RDLP w Koszowie	
9	Stanisław Bazon	Dyrektor	BULIG o/Przemysł	
10	Jan Broda	st. Inspektor Nadz.	BULIG w Zarz.	
11	Jacek Stankiewicz	Naczelnik Wydz.	RDLP w Krośnie	
12.	Dawida Popala	technolog	BULIG o/Przemysł	
13	JERZY BAKOTA	KONSORCJUM		
14	Bela Staniłan	Konsorcjum		
15	Wojciech Momin	KONSORCJUM		
16	Renata Czech	Kierownik UM	UM w Skupiancu	
17	Jacek Lasota		PTL	
18	Piotr Gryk		SIZLID	
19	Paweł Srodek	Z-ca Naczelnego	N. Strzyżów	
20	Edyta Gosińska-Ferne	podinspektor UM	UM Boguchwała	

8. MAPA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

Zgodnie z Instrukcją urządzania lasu (cz. I, §111) do Programu opracowano Mapę sytuacyjno-przeładową walorów przyrodniczo-leśnych. Zawiera ona:

- rezerwaty przyrody;
- granice wielkoobszarowych form ochrony przyrody;
- granice obszarów sieci Natura 2000;
- pomniki przyrody – istniejące oraz drzewa o wymiarach pomnikowych;
- stanowiska roślin i zwierząt chronionych i rzadkich;
- cenne elementy środowiska przyrodniczego (m.in. bagna, źródła, grunty przeznaczone do sukcesji naturalnej, lasy na siedliskach łągowych i bagiennych, starodrzewy itp.);
- miejsca historyczne;
- miejsca kultu religijnego;
- zabytki kultury materialnej;
- obiekty pamięci narodowej;
- elementy zagospodarowania turystycznego (szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe),
- obiekty edukacji przyrodniczo-leśnej (ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne),

Mapa została wykonana w skali 1:50 000.

9. PRZEBIEG PRAC

9.1. ZGODNOŚĆ PRZEPROWADZONYCH PRAC Z USTALENIAMI KOMISJI ZAŁOŻEŃ PLANU I NARADY TECHNICZNO-GOSPODARCZEJ

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Strzyżów na lata 2014-2023 został wykonany w oparciu o:

- „Instrukcję sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, zatwierdzoną do użytku służbowego 28.05.1996 r. (MOŚZNiL, Warszawa 1996 r.),
- § 110-112 (pkt. 3. rozdz. IV) części I Instrukcji urządzania lasu z 2012 r.,
- obowiązujące uregulowania prawne w zakresie ochrony przyrody.
- wytyczne DGLP dotyczące zakresu sporządzania programów ochrony przyrody w nadleśnictwie (ZU/ZO/-7019-9/98),
- postanowienia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzyżów zwołanej w dniu 28 września 2011 r.,
- ustalenia Narady Techniczno-Gospodarczej dla Nadleśnictwa Strzyżów zwołanej w dniu 30 października 2013 roku.

9.2. ZAKRES OPRACOWANIA

Zaktualizowany Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Strzyżów będzie stanowił jednotomowe opracowanie wraz z Mapą sytuacyjno-przebiegową walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1:50 000. Aktualizacja uwzględni:

- nowo wprowadzone prawne formy ochrony przyrody terenu Nadleśnictwa i jego zasięgu terytorialnego działania;
- zamierzenia organów ochrony przyrody odnośnie rozwoju ochrony przyrody i krajobrazu tego obszaru;
- wyniki aktualnej inwentaryzacji urządzeniowej oraz waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa odnośnie lokalizacji stanowisk rzadkich gatunków flory i fauny, wymagających szczególnej ochrony w ramach racjonalnej gospodarki leśnej.

Aktualizację Programu opracowano dla gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Strzyżów, a dla pozostałych gruntów w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa, w zakresie wynikającym z Instrukcji urządzania lasu.

Zakres aktualizacji Programu dotyczy w szczególności:

- nowych obiektów objętych ochroną zgodnie z przepisami prawa ochrony przyrody,
- obiektów przewidzianych do objęcia jedną z form ochrony przyrody,
- obiektów zasługujących na szczególną ochronę w ramach racjonalnej gospodarki leśnej,
- walorów przyrodniczych pozostałych lasów Nadleśnictwa ustalonych w wyniku aktualnej inwentaryzacji lasu i zasobów drzewnych,
- walorów historycznych, kulturowych, edukacyjnych, krajobrazowych i turystycznych,

- rodzajów i źródeł zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego oraz niezbędnych środków zaradczych,
- podstawowych zadań z zakresu ochrony przyrody.

Weryfikacji terenowej, pod kątem zasadności obejmowania ich szczególnymi formami ochrony przyrody, podlegały osobliwości przyrodnicze terenu Nadleśnictwa.

9.3. PRZEBIEG PRAC

Prace nad aktualizacją Programu polegały na sprawdzeniu aktualności danych zawartych w Programie ochrony przyrody wykonanym w 2003 r. w oparciu o zebrane informacje dotyczące:

- środowiska przyrodniczego terenu Nadleśnictwa;
- istniejących i projektowanych form ochrony przyrody;
- danych odnośnie stanu środowiska (czystości wód, powietrza i gleb), jego zagrożenia i źródeł tych zagrożeń;
- zabytków kultury materialnej, elementów zagospodarowania turystycznego oraz edukacji przyrodniczej i leśnej.

10. WYKAZ LITERATURY I MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

- Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.) 2004. Gatunki Zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 6, s. 500.
- Andrzejewski R., Wiśniewski K. (red). 1995. Problemy różnorodności biologicznej. Materiały konferencji „Nauka na rzecz różnorodności biologicznej”. Wyd. Inst. Ekologii PAN, Warszawa.
- BULiGL O/Przemysł 1995. Projekt docelowej sieci rezerwatów przyrody na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych. Maszynopis. Ministerstwo Środowiska; Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie.
- BULiGL O/Przemysł 1999. Program działań nad rozwojem ochrony przyrody i krajobrazu w województwie podkarpackim – jej form wielkoprzestrzennych i indywidualnych oraz związanej z nią infrastruktury. Przemysł.
- BULiGL O/Przemysł 2003. Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Strzyżów. Nadleśnictwo Strzyżów.
- BULiGL O/Przemysł, Pracownia gleboznawczo-siedliskowa w Rzeszowie. 2013 [msk.] Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Strzyżów. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie, Oddział w Przemysłu.
- Cieślak M. 1996. Zagrożenia i kierunki ochrony różnorodności biologicznej rozdrobnionych kompleksów leśnych. IOŚ, Warszawa.
- Cyzman.W. 2007. Metodyka wyznaczania zbiorowisk leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Cyzman.W. 2008. Gospodarowanie na siedliskach leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Czech K. 2007. Krajowy plan ochrony gatunku bóbr europejski (*Castor fiber*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Dadlez R., Jaroszewski W. 1994. Tektonika. PWN, Warszawa.
- Denisiuk Z. 1990. Zasady ochrony przyrody w rezerwach roślinności nieleśnej. W: Ochrona rezerwatu w Polsce, stan aktualny i kierunki rozwoju. Oprac. zbior. Studia Nature A, 35:72-80.
- Dobrowolski K., Halba R., Wasilewski A. 1997. Zasady wyznaczania i ochrony stanowisk zwierząt – gatunków zagrożonych wyginięciem. Maszynopis, Warszawa.

- Faliński J. B. 1986. Sukcesja roślinności na nieużytkach porolnych jako przejaw dynamiki ekosystemu wyzwolonego spod długotrwałej presji antropogenicznej. Cz. 1, 2. *Wiad. Bot.*, 30, 1: 25-50.; 30, 2: 115-126.
- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z., Nowacki J. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. (publikacja internetowa).
- Gniot M. 2000: Ochrona bioróżnorodności w lesie gospodarczym. *Las Polski* 13-14.
- Gromadzki M. (red.) 2004. Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 7 (część I), s. 314. T. 8 (część II), s. 447.
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.
- Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. (red.) 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk.
- Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.
- Herbich J. (red.) 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 344
- Herbich J. (red.). 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 101
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Borowik T., Mysłajek R. W., Okarma H., Czarnomska S., Jędrzejewska B. 2008b. Inwentaryzacja wilków i rysi w nadleśnictwach i parkach narodowych Polski. Raport z sezonu 2006/2007. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża [maszynopis].

- Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B. 2002. Wilk i ryś w Polsce – wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. *Kosmos* 51: 491-499.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M. 2005. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków Polska Akademia Nauk, Białowieża 1-78 + dodatki [maszynopis].
- Karczmarz K., Paczos S. 1977. Zależność rozmieszczenia subatlantyckich i pseudoatlantyckich roślin od stosunków opadowych w Kotlinie Sandomierskiej i na Zachodniej Krawędzi Roztocza. *Rocznik Przemyski*, t. XVII-XVIII Tow. Przyj. Nauk w Przemyślu.
- Każmierczakowa R., Zarzycki K. et al., 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Klimaszewski K. 2007. Krajowy plan zarządzania gatunkiem traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Kondracki J. 1977. Regiony fizycznogeograficzne Polski. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa.
- Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
- Krzymowska-Kostrowicka A. 1997. Geoekologia turystyki i wypoczynku. PWN. Warszawa.
- Książkiewicz M. 1972. Geologia dynamiczna (podręcznik dla szkół akademickich), wyd. 4, Wyd. Geol., Warszawa.
- Książkiewicz M., Samsonowicz J. 1953. Zarys geologii Polski, wyd. 1, PWN, Warszawa 1952, ss. 223; wyd. 2, PWN, Warszawa.
- Leszczycki S. 1978. Narodowy atlas Polski. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław.
- Liro A., Dyduch-Falniowska A. 1999. Natura 2000 – Europejska Sieć Ekologiczna. MOŚZNiL, Warszawa. ss. 93.
- Loster S. 1991. Różnorodność florystyczna w krajobrazie rolniczym i znaczenie dla niej naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk wyspowych. *Fragm. Flor. Geobot.*, 36, 2: 427-457.
- LP.2006-2007 r. Decyzja nr 63 Dyrektora Generalnego LP z dnia 7.08.2006 r. Powszechna inwentaryzacja gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasu i prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych.
- Mamakowa K. 1962. Roślinność Kotliny Sandomierskiej w późnym glacie i holocenie. *Acta Paleobotanica* vol. III, Nr 2. PAN Kraków.

- Matuszkiewicz J. M. 2001. Zespoły leśne Polski. PWN. Warszawa.
- Matuszkiewicz W. 1981. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz W., Matuszkiewicz J. M. 1996. Przegląd fitosocjologiczny zbiorowisk leśnych Polski (synteza). Phytocenosis, vol. 8 (N.S.), Seminarium Geobot.3, Warszawa-Białowieża.
- Matuszkiewicz W., Matuszkiewicz J.M. 1996. Przegląd fitosocjologiczny zbiorowisk leśnych Polski (Synteza). Phytocenosis 8, Sem. Geobot. 3
- Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaż Z. 2006. Red list of plants and fungi in Poland. Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN.
- Nadleśnictwo Strzyżów. 2007 [msk.] Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej na terenie Nadleśnictwa Strzyżów wykonanej w oparciu o decyzję nr 61 DGLP z dnia 26 lipca 2006.
- Natura 2000. Ekologiczna Sieć. Problem czy szansa. Kraków 2003 (red. Makowska-Juchiewicz M i.Tworka S).
- Natura 2000. Europejska Sieć Ekologiczna. Ministerstwo Środowiska. 2002. Warszawa
- Nowiński M. 1929. Zespoły roślinne Puszczy Sandomierskiej. Kosmos – Zeszyt I-II , Seria A Rozprawy Lwów. Polskie Tow. Przyrodników.
- Ogólnopolska inwentaryzacja wilka i rysia w nadleśnictwach i parkach narodowych. Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży. <http://www.zbs.bialowieza.pl/wilkrys>
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pożaryski W. 1974. Budowa geologiczna Polski. Tom IV Tektonika. Cz. 1. Niż Polski. Wyd. geologiczne. Warszawa.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Rykowski K. (mpis). Elementy strategii ochrony bioróżnorodności w lasach.
- Sokołowski W.A., Kliczkowska A., Grzyb M. 1997. Określenie jednostek fitosocjologicznych wchodzących w zakres siedliskowych typów lasu, Prace IBL, seria B nr 32, Warszawa.

- Starkel L. (red.) 1991: Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze. PWN, Warszawa.
- Stupnicka E. 1989. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- Szafer W., Pawłowski B. 1972. Szata roślinna Polski. t. II. PWN, Warszawa.
- Szymański S. 1986: Ekologiczne podstawy hodowli lasu. PWRiL.
- Trampler T. i in. 1990. Regionalizacja przyrodniczo-ekologiczna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych. PWRiL, Warszawa.
- Witkowski A., Błachuta J., Kotusz J., Hesse T. 1999. Czerwona lista słodkowodnej ichtiofauny Polski. Chrońmy przyrodę ojczystą R. LV (55).
- Wojewoda W., Ławrynowicz M. 1992. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych zagrożonych w Polsce. (W) K. Zarzycki, W. Wojewoda, Z. Heinrich (red). Lista roślin zagrożonych w Polsce (wyd. 2). IB im. W. Szafera PAN, Kraków, s. 27-56.
- Woś A. 1999. Klimat Polski. PWN.
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- Zarząd Województwa Podkarpackiego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego (załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.). Rzeszów.
- Zarzycki K., Trzcńska-Tacik H., Różański W., Szeląg Z., Wołek J., Korzeniak U., 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences. Kraków.
- Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. 1992. Lista roślin zagrożonych w Polsce. Instytut Botaniki im. W. Szafera. Polska Akademia Nauk. Kraków.
- Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa.

11. KRONIKA

